

מהדורת
דוגמא
להערות והערות

תפארת ישראל

”וַאֲשֶׁ
תְּהִיָּה לִילָה
בוֹ לְעֵינַי
כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּכָל
מִסְעֵיהֶם”

מקבץ 50 הגיליונות הראשונים של
'תפארת ישראל'
דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור
אדר תשפ"ב-שבט תשפ"ג

בקשה ופניה

לקראת הוצאת גיליונות 'תפארת ישראל' כספר, מבקשים אנו מתלמידי חכמים וחברים מקשיבים להקדיש זמן,
לעבור בין בתרי הגיליונות ולשגר לנו הערות והערות, כדי להוציא מתח"י דבר נאה ומתוקן.
יישר כח, וזכות בירור מקחו של צדיק יעמוד לכם כל הימים.

תיקונים ניתן לשלוח במייל tiferet.isra@gmail.com עד ליום שלישי בשלח, ט' בשבט

תפארת ישראל

גיליון מיוחד ומוגדל

45 שנה

להסתלקותו

ב' אדר
תשפ"ב - תשפ"ג

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון א | פרשת תרומה | יום חמישי, ב' אדר א' תשפ"ב

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

המצוה הראשונה שנצטוו ישראל אחרי מתן תורה

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש
אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה, ב).

מרגלא בפומיה של כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל
מגור זצוק"ל: איזוהי מצוה ראשונה שנצטוו ישראל
אחרי מתן תורה? הוי אומר: נדיבות הלב - "מאת
כל איש אשר ידבנו לבו". ובאיזה אופן? בדרך של
התכללות איש באחיו, מחצית ועוד מחצית שקל שלם.
כל זה בא ללמדנו, שיהיה לכל אחד מאתנו לב פתוח ויד
פתוחה לעזור איש את רעהו - כי היחיד בכוחות עצמו
אינו מסוגל להשיג מאומה.

כיוצא בזה התבטא פעם בשיחה: "כל צדקה וחסד
שעושים ישראל בכל הדורות, ממתן תורה עד עצם
היום הזה, הכל טובע מבח אמידה זו מפי עליון - "אשר
ידבנו לבו". אמירה זו החדירה אז בבני ישראל את רוח
הנדיבות עד סוף כל הדורות".

והוסיף, שמהאי טעמא התרחש במלאכת המשכן
הענין הידוע "מכרים העם להביא" (שמות לו, ה), כי
משה רבינו נמק אז להחדיר בישראל רוח נדיבות חזקה
כל כך שתספיק לכל הדורות.

כמו כן הגיד פעם אחת בקידושא רבה (פר' תרומה
שנת תשל"ו): מהו זה שכתוב "ויקחו לי תרומה", כלום
זקוק קוב"ה לתרומה דילן, ומקרא מלא הוא (חגי ב, ח):
"לי הכסף ולי הזהב נאם השם"? אלא הפשט "מאת כל
איש אשר ידבנו לבו" וגו', כביכול אומר הקב"ה, לא
לכסף אני צריך כי אם לנדיבות הלב.

(פאר ישראל ח"ב עמ' ר"ט)

דעם חבר'ס וועג, איז אויכעט וועג

והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם
על הכפרת ופניהם איש אל אחיו וגו' (כה, ב).

החסידים אומרים שרבינו הבית ישראל זי"ע היה
רגיל לאמר "פניהם איש אל אחיו" - מען דארף וויסען
אז דעם חבר'ס וועג, איז אויכעט א וועג (=צריך לדעת
שדרכו של חברך, היא גם כן דרך).

וגם היה מעשה אצל רבינו הלב שמחה זי"ע ששמע
לאחד שהתבטא בסגנון שהיה בו רק משמעות של כעין
"משהו יחס של הקלה" כלפי דרכם של אחרים, ומיד
הפסיקו ואמר לו: עס איז אויכעט א הייליגער וועג
(=גם דרכם היא דרך קדושה).

שנות ביכורים - שבת קודש (ח"ב עמ' תרסג -
הגה"ח ר' ידידיה ברנדסדורפר שליט"א)

ולקדוש ישראל פי פארך

ארבעים וחמש שנה חלפו מאז שנסתלק מעמנו רבן של ישראל - מרן ה'בית
ישראל' זי"ע, רוחו חופפת עדיין עלינו, בכל שדרות הציבור החוגים והעדות הוא
מוזכר בגעגוע, הנהגתו והליכותיו בקודש בפרט, וכמנהיג ומושיען של ישראל בכלל.
עדיין בועדת האש להבה שהדליק והפיח בכלל ישראל לאחר שנות הזעם של מלחמת
עולם השנייה, והקים את הדור לתחייה.

רבים אומרים מי יראנו טוב, לטעום מיערת דבש צוף טעם אמריו הטהורים,
הליכותיו בקודש עובדות והנהגות, ובזאת נענינו לפניות רבות של רבנים ומבקשי ה'
הרוצים להתענג על ה'.

אנחנו מתחילים בזאת להוציא מידי שבוע בשבוע גליון שיהיה במה מכובדת
לדברי תורתו והנהגותיו, את מזמינים בזאת לכל מי שיש בידו חומר אם בתמונות או
עובדות וסיפורים וכדו', לשלוח למערכת על מנת לזכות את הרבים.

כעת שאנו עומדים ביומא דהילולא רבה, מצלאין אנו שחפץ ה' בידינו יצליח,
להביא מידי שבוע בשבוע חומר משובח בניהוח הוד קדומים יין ישן בקנקן חדש,
ובוודאי ימליץ רבינו זי"ע טוב בעד כל העוזרים והמסייעים, זכותו תגן עלינו ועל כל
ישראל אמן.

המערכת

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

מאת כל איש אשר ידבנו לבו

ב"ה, יום א' משפטים ירושלים ת"ו

לידידי היקר מו"ה איטשע מאיר שיחי' לאו"ט

מכתבך קבלתי במועדו והשי"ת יצליח אותך בכל הענינים
לטוב ויהי' לך רב נחת מכל צאצאייך שי' ביחד עם ב"ב ת'.
לדעתי מספיק בהחלט השתתפותך בבנין הבהמ"ד ואם יעזור
לך השי"ת להלאה ותצליח ותוצא להוסיף נתיישוב בזה, אבל
לתבוע ממך לא נכון כי נחת חלקך יותר מאחרים ודי בזה.

כמובן איך צריך להגיד לאחרים מזה כי אולי אותך האחרים
לא השתתפו עדיין, אבל מצדך הנותן בסדר גמור, ואם יתבע
מי אותך תוכל להישמש כלומר שתתיישוב בזה וכדומה.
תודיעני כפעם בפעם מהנשמע אצלך וגם אצל ר' לייב ש',
שמואל שי', כי הם אינם כותבים כלל, והשי"ת יצליח אתכם
א"ד ידידכם הדוש"ט והצלחתך ומצפה לשמוע ולהשמיע
אך טוב,

ישראל

(בית גור)

עיון בפרשה

במשנתו של רבנו

בחידושו של האבני נזר' שבעה קנים מעכבת רק בעשייה ולא בהדלקה

ועשיית את נרתיך שבעה והעלה את נרתיך וגו' (כה, לז).

בסעודת ליל ש"ק (פר' תרומה) שנת תשי"א בסעודה:

הרבי הביא בשם האבני נזר' על המשנה: "שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה" (מנחות כח, א), זה קאי על עשיית המנורה, שאם עשו מנורה עם ששה קנים ולא שבעה, זה פסול ומעכב. אבל אם עשו שבעה קנים והדליקו רק קנה אחד או כמה ולא הדליקו הכל, בדיעבד יצאו ידי חובה.

ובאמת כבר לפני האבני נזר אמר את זה זקני בעל חידושי הר"מ זצ"ל, ועל ידי זה יישב קושיית הבית יוסף הידועה למה תיקנו ח' ימים שהרי ביום הראשון לא היה נס. כי לפי זה, כאשר מצאו פך קטן של שמן שיש בו רק ללילה אחד, וידעו שלמחרת לא יהיה להם שמן היו צריכים להדליק רק קנה אחד כדי שישאר למחר, ובאמת היה להם מספיק עבור שבעה ימים באופן הזה שידליקו כל ערב רק נר אחד וממילא לא קשה קושיית הבית יוסף.

ויש ראייה לזה מהרמב"ן בפרשת נשא (ד, טז), ששם כותב כי אלעזר בן אהרן הכהן היה בעל כח גדול, שהרי הוא נשא את השמן למנורה שהיה קפ"ג לוגין, שזו הכמות להדלקת המנורה למשך שנה שלימה.

אבל קשה שהחשבון הזה של קפ"ג לוגין זה רק עבור נר אחד, ולא עבור כל הנרות כי לכל נר ללילה צריך מחצית הלוג וזה יוצא קפ"ג לשנה אלא על כרחך מכאן שבדיעבד מספיק להדליק רק נר אחד.

בית ישראל להבה (עמ' צח).

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

זהירות מלשוח בשעת התפילה וקריאת התורה (א')

באלו המשוחחים... ויש שהזהיר כי ינעל את דלת בית המדרש בפניהם. גם קרה שהבחין במי שנכשל באקראי ב"פליטת פה" וגער בו ברבים. אחד נענש על ידו... יעמוד תקופה מסוימת בשורה הראשונה נכחו. קרה שמאן דהוא הלך בין גברא לגברא בשליחות הגבאי רבי יהושע נח ז"ל לברד שמו של אדם שרצה לקוראו לעלות לתורה, אולם הרבי נזף אחרי התפילה בשליח זה, והטעים שאין זה אמתלא לומר "הגבאי ביקשני", כאשר כלל גדול הוא בתורה: דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין?!

"והיה אומר תכופות: ה' ילחם לכם ואתם תחרישון (שמות יד,

יד), אם תחרישו בעת התפילה – ה' ילחם לכם בזכות זו.

ופעם בימי מאורעות קשים, קרא הרבי לרבי יוסל קונסס ז"ל, מזקני החסידים, שהיה רגיל בשליחותו להזהיר את המתפללים שלא ישיחו בתפילה, והראה לו את הפירוש הזה כתוב מפורש בקונטרס "מורא מקדש" שבספר "רב ייבי", והוסיף שיפרסם את הדבר בין קהל המתפללים..."

"אירע פעם שאחד בא לבקש ברכתו על שרכש מכונת והוא עומד לטע בדרכים, אמר לו הרבי: הזהר משיחה בעת התפילה – ותנצל מכל מבשול... יהודי אחד שלא זכה להיפקד בילדים, זרזו הרבי שיקבל על עצמו להישמר בהקפדה רבה משיחה בזמן התפילה, וישגיח גם על שאר המתפללים בשיטתו שלא יחטאו בזה, והבטיחו שיהא זה שכרו שיפקד בזרע של קיימא. וכן הוה!..."

על פעלו הגדול של מרן הבית ישראל מגור זי"ע בנושא הזהירות מלשוח בשעת התפילה וקריאת התורה מסופר בספר "פאר ישראל" (ח"א עמ' שעז):

"חמוד מאוד היה בעיני עוון השיחה בשעת התפילה, והיה רואה בחומרא רבה דיבורים אפילו בעת אמירת "אין באלקיט", או בעת קריאת התורה – אפילו בין גברא לגברא (כמפורש באו"ח סי' קמו סעי' ב').

בענין זה התאזר עוז וחולל מהפכה רבתי שהתפשטה מכוחו לכל השטיבל'ך דחסידי גור, ונעשתה מציאות קבועה וקיימת עד עצם היום הזה. כשנודע לו באחד הימים על "שטיבל" מסוים בתל אביב שאין באי שעדיין נזהרים די הצורך משיחה בעת התפילה, שלח להתרות בהם שישגור את השטיבל לחלוטין."

"וכבר היה מעשה ביום שבת קודש פרשת נשא תשי"ט (ממחרת חג השבועות שחל אז ביום שישי), שציוה על הגבאי רבי יהושע נח בינקא ז"ל להכריז ברוב עם בבית המדרש לפני קריאת התורה כדברים האלה: הרבי שליט"א דורש שלא ידברו באמצע קריאת התורה והתפילה, ושימנו בכל המקומות אנשים מיוחדים להשגיח על זה, הן בארץ ישראל והן בחוץ לארץ – ושיצייתו להם..."

"הוא הרעיש עולמות על מכשלה זו. כמה פעמים התבטא במדירות: חוששני שלא איענש על שאיני מוחה די הצורך

על החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי שמאי גינזבורג

בעל אמרי שמאי זצ"ל

ומשמשו בקודש של מרן הרה"ק האמרי אמת מגור זצוק"ל

קירבה מיוחדת

קשריו של ר' שמאי עם רבו הבית ישראל זצוק"ל היו הדוקים. סיפר אחיינו הרה"ח רבי יהושע קליינלדר שליט"א: פעם חלה ר' שמאי, בתחילה חששו שזוהי בעיה בלב, והוא אושפז בבית חולים, הרופאים קבעו שעליו להפסיק לעשן מיידית!

קרוביו חששו לבדיאותו וביקשו שיקיים את ציווי הרופאים. היה ברור שאם רבו ה"בית ישראל" יאמר לו, אפילו ברמז, שיפסיק לעשן - הוא לא יגע יותר בסיגריה, הם נכנסו לקודש פנימה, לבקש מהרבי שיאסור על ר' שמאי לעשן. "הרבי פתח את מגירתו, הוציא כמה חפיסות סיגריות וציווה: 'תביאו את זה לר' שמאי! והפסיד: 'למה שיפסיק הוא עושה עם זה דברים טובים! ה'בית ישראל' ידע שהעישון רק מוסיף לו כוח ללמוד יותר, ומסייע לו לעבודת השי"ת, ולא מזיקה לו.

צפה הרבי ברוח קודשו, שבעייתו הרפואית איננה הלב! אלא משהו אחר, כפי שאומנם התברר מאוחר יותר, לכן שלח לו הרבי סיגריות נספות."

הוסיף הרה"ח ר' צבי גלומב הי"ו: "בציווי הרבי הבית ישראל הייתה לר' שמאי 'חזקה' לקבל ממנו את הסיגריות מהסיגר שעינין לפני ה'טיש'.

בכל 'טיש' בפורים, ובערב יום הכיפורים ואפילו ביום טוב, היה לר' שמאי מקום קבוע ליד הדלת, הוא המתין לכניסתו של הרבי ל'טיש', וכשהרבי נכנס הושיט לעברו של ר' שמאי את הסיגר לאחר מכן ניגש הרבי למקומו, והחל בעריכת השולחן אשר לפני השם."

הגאון החסיד (ותולדות וקורות חייו של הגר"ש גינזבורג זצ"ל, נדפס תשע"א ירושלים) עמ' 346 ואילך

סיפר הרה"ח רבי משה מילשטיין שליט"א: "מקום מיוחד היה לי, לצידו של ר' שמאי, בשולחני של מרן ה'בית ישראל'. על גבי הספסל שעמד מול שולחני של הרבי. עליו היה עובר הקהל לאמירת 'לחיים' לרבי. על מנת שר' שמאי יוכל לשמוע היטב את השמועס'ן, הוקצה לו מקום חשוב זה לאפשר לו לחזור לפני הקהל הרב על דברי הרבי במלואם."

ר' משה שכתב את השמועס'ן שאמר ה'בית ישראל' בטיש, הירבה להתייעץ עם ר' שמאי ולשחזר בעזרתו את הדברים כדי שייכתבו כראוי.

פעמים רבות התבטא ה'בית ישראל' בשביעות רצון לאחר שראה את השמועס'ן שכתב ר' משה: "ודאי חזרת על השמועס'ן עם ר' שמאי, לכן זה כל כך מדויק ולכל דבר מצורף המקור."

ללמוד וללמד

הערכתו של הרבי הבית ישראל לר' שמאי הייתה ניכרת לכל. פעמים רבות יכלו לשמוע אותו שואל בסוף ה'טיש', איפה מופיעה גמרא זו שהזכרתי בשמועס'ן? ומיד היפנה מבטו לעבר ר' שמאי: "הוא ודאי ידע".

פעם אמר בלשונו הטהורה: "לא פלא שיש לר' שמאי ידיעות עצומות כאלה בתורה, אם הוא משקיע כל כך הרבה, זה כמו גישעפט (=עסק) ככל שמשקיעים יותר - רואים תוצאות טובות יותר."

הבית ישראל אמר לקבוצת בחורים בישיבת "שפת אמת": "אתם צריכים ללמוד מר' שמאי איך מנצלים גם את הלילות ללימוד התורה הקדושה."

מפענה תעלומות

במאבק על החינוך הטהור

רבינו זי"ע משתתף בכינוס גדולי ישראל

שנערך במשרדי 'החינוך העצמאי'

במשכנם הישן ברחוב דוד ילין.

זוהו בתצלום מימין לשמאל:

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי,

הגאון רבי זלמן סורוצקין,

רבינו זי"ע,

האדמו"ר הרמ"ש מבאיאן

והגאון רבי אליעזר יהודה פינקל ר"י מיר.

ישראל עֲשֶׂה חֵיל

לקוראנו היקרים שיחיו!

אנו מזמינים בזאת לכל מי שיש בידו חומר בתמונות או עובדות וסיפורים וכדומה, לזכות את הרבים ויהיו שפתותיו של רבינו זי"ע דובבות וימליץ טוב בעדם ובעד כל ישראל כבחיים חיותו למלאות כל משאלות לבם לטובה.

הכתובת לתגובות הערות הצעות והוספות : tiferet.isra@gmail.com

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ב | פרשת תצוה | יום חמישי, ט' אדר א' תשפ"ב

מוסר
כליות

ע"י יגיעת התורה - מגיע לטהרת המחשבה

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד (כו, ב).
יש לרמז 'ואתה תצוה' - צוואת משרע"ה תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב (דברים לג, ד) ע"י כח התורה יכולים להגיע לטהרת המחשבה וזך בלי שמרים כתיית
למאור כדאייתא בגמרא כותי עצימכס על תורה ע"י יגיעת התורה מגיע לטהרת המחשבה ולהתקרב לעבודת השם.

בית ישראל - תצוה (תש"ל)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

טעם שלא נזכר שמו

דוקא בפרשה זו

ואתה תצוה את בני ישראל וגו' (כו, ב).

ליל ש"ק (פר' תצוה) י"ג אדר א' תשל"ו:

פתח רבינו ואמר: היה פעם קאצק'ר מלמד, שמו ר' משה
אופצ'נער, והיה נוהג להתאכסן אצל חותני ר' יעקב מאיר
בידמין (בנשינותיו לגור) - בנו גם היה מלמד - וכוונתו לפני
כשישים שנה או יותר הוא אמר מאמר בדרך הלצה - הייתי
עוד ילד קטן אולם אני זוכר זאת היטב - על הא דאייתא בבעל
הטורים: לפי שאמר משה (כי תשא לב, לב) מחני נא מספךך
וגו', לפיכך לא נזכר שמו בפרשה. והוא אמר, אז משה רבינו
האט גיבעטען פין אייבישטער: מחני נא מספךך, צי מ'האט
יא געוואלט צי מ'האט נישט געוואלט, אפ זאגען איהם האט
מען נישט גיקענט, אבל בכל זאת דחו זאת מפעם לפעם
(מפרשה לפרשה) מפני כבודו של משה רבינו, עד שבגיעו
לפרשת תצוה, הפרשה האחרונה לפני פרשת כי תשא, פרשה
בה הוא ביקש מהקב"ה: מחני נא מספךך, שאז כבר לא היתה
ברירה ולא יכלו לדחות יותר, והוכרחו איפה למלאות את
בקשתו, ולכך לא נזכר שמו של משה רבינו כאן בפרשה.

הוסיף רבינו זי"ע: ואפשר לפרש, שמחני נא אין הפירוש
לשון מחיקה, אלא יש לפרש יותר בעמקות, שזה מלשון
מוחות, וכפי שרבי מאירל מפרימשלאן שלח פעם מכתב אל
הרבי ר' בונם וכתב לו שם: כתיב: מחני - מספךך די מוחות
זאלסט די באקימן פון די תורה - פין ספר, אין נישט פין
דאנציג - פין אפטייק.

מכתבי החסידים

להשאיר רושם גם בצאתו

והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקדש לפני ה'
ובצאתו ולא ימות (כה, לה).

אמר רבינו הבית ישראל זצ"ל, רימזה התורה שאף
'ובצאתו' כאשר יוצא מן הקודש 'ולא ימות', שישאר הרושם
מן הקדושה אח"כ. כמו שאמר הרבי ר' בונם מפרשיסחא
'אדם ביקר בל ילין נמשל בבהמות קדמו' (תהלים מט, יג),
כאשר מגיע לאדם איזה התעוררות, זמן טוב, צריך לראות
שישאר מזה רושם הלאה, אם ח"ו 'אדם ביקר ולא יבין' ולא
ילין, אינו מבין להלין את הקדושה שקבל 'נמשל בבהמות
קדמו'.

יגדיל תורה - בפרשתנו (עמ' תמט)

עיון בפרשה

במשנתו של רבנו

מדוע נכתב מזבח הקטורת עם בגדי כהונה ולא עם שאר כלי המקדש

ועשית מזבח מקטרת קטרת עצי שטים תעשה אותו (ל, א).

ליל ש"ק (פר' תצוה) שנת תשל"ה בסעודה:

סיפר הרבי: זכורני בצעירותי לפני כשבעים שנה שהיה גראטצ'ק גדולה אצל אז"ל [האמרי אמת
זי"ע] כשדנו על מה שנעמדים הראשונים והאחרונים הרמב"ן, האבן עזרא ועוד, מדוע הפרשה של
מזבח הקטורת נזכרת רק כאן בפרשת של בגדי כהונה, ולא הוזכר עם שאר כל הכלים בפרשת תרומה
ששם מקומו.

ואמר שאיתא בצפת פננת להמב"ט, שאיתא בגמרא (זבחים נט, ב) מזבח שנעקר מקטירין
קטורת במקומו, היינו שאפילו שאין מזבח הקטורת גם אפשר להקטיר קטורת, וזהו הרמז מהפרשה,
שמזבח הקטורת נכתב במקום אחר מכל הקרבנות, כי את כל הקרבנות אפשר להקריב רק אם המזבח
ישנו, ואילו קטורת אפשר להקטיר אפילו אם אין מזבח, היינו לרמז דין זה שאפילו אם נעקר המזבח
גם אפשר להקטיר קטורת.

ולי נראה, דבסוף הפרשה כתיב הפרשה של יו"ב, וכפר אהרן על קרבתיו אחת בשנה מדם חטאת
הקפרים אחת בשנה יכפר עליו וגו' (ל, י), קטורת היא פרשה בפני עצמה, ענין בפני עצמו, ואין לזה כל
שייכות לשאר הקרבנות, קטורת היא דבר נעלה יותר, שמחזיר למכתשת בערב יום הכיפורים כדי
שתהא דקה מן הדקה (כריתות ו, ב), כן גדול נכנס עמה לפני ולפנים, ולכן זה נכתב בפני עצמו, כי
אין לזה שייכות לשאר הקרבנות.

עוד איתא שהענין של יו"ב הוא כנגד סיסרא אחרא, ולכן זה נכתב בפני עצמו, לרמז שאפילו אין
ביהמ"ק, אין מזבח, אין קרבנות, ואפילו קטורת גם אין, בכל זאת הכה הזה של יום הכיפורים - של
אחת בשנה יכפר עליו, הכה הזה נשאר לכל הזמנים - לכל הדורות.

בית ישראל להבה (עמ' קג)

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ואתה תצוה את בני ישראל

איתא בספרים שיש תועלת לבני ישראל מצדיקים בחייהם, ויש תועלת גם כן
לבני ישראל מצדיקים במיתות, שישונו בתשובה ולא יסמכו על הצדיק, כדאייתא
בגמרא אצל רב זירא, ונראה כי בכאן אצל הסתלקות משה רבינו עליו השלום יש
השני כוחות, שנשאר לבני ישראל כדאייתא בגמרא (סוטה יג, ב) 'ויש אומרים לא
מות משה' מה התם עומד ומשמש וכו' עוד עומד ומשמש - אנכי עומד בין ה'
וביניכם - ומי שרוצה יכול להתחזק בכח התורה של משה רבינו ע"ה - וב"ק
אז"ל [ה'אמרי אמת] ה'ראה תרעם יונתן על הפסוק (במדבר כז, יב) 'עלה אל
הר העברים ה'זה שחשב משה רבינו ע"ה שהקב"ה יחדש כאן (בהסתלקותו) כעין
מותן תורה - ואחשוב - שהיה אמיני של משה רבינו ע"ה כדאי אמת.

תפארת שבתפארת (אגדת שבת לטאון רבי אברהם בנימין זילברברג אב"ד פייטסבורג)

א. ראה סנהדרין (לו, ב) שרבי זירא קירב את בריוני טבריה על מנת להחזיר בתשובה, דבר
שהחכמים בדורו לא ראו בעין יפה, אולם אחרי שנפטרו, חזרו אותם בריונים בתשובה מנחמים שאין
מי שיתפלה עליהם כעת ויצילם מעונש בעולם הבא.

על החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי זעליג שטיצברג זצ"ל

ומידות רבים היו נכנסים לחנות הספרים לא רק כדי לרכוש ספר אלא בעיקר לשמוע ממנו מה שכתוב בספרים ומה שבין השורות.

אך יותר מכל סימל האיש מופת דיוגמה לאמונת צדיקים התקשרותו למורו ורבו מרן ה'בית ישראל' זי"ע היתה להפליא במדרגה גבוהה ונשגבה, בדיבור במחשבה ובמעשה. כל דיבור שיצא מפיו של הרבי היה בעבורו תורה מסיני. כאשר נולדה בתו אמרו הרופאים כי חלילה לא תתקיים. באותו יום שבת קודש איחל לו הרבי "מזל טוב". להפתעת הכל לא שב רבי זעליג אל בית החולים אלא ערך קידוש גדול לקהל. כי אם הרבי אמר "מזל טוב" - מפיו לא יצא ריקם, וכך היה.

כאשר פעם חלה במעייו, ציוה עליו הרבי לאכול בצום תשעה באב. התמאמה רבי זעליג מלאכול עד לאחר התפילה והדבר אכן הוזק לו. לא ארכה השעה והוא נכנס אל הרבי לבקש מחילה על כי לא ציית לדברו מיד, ובוודאי משום כך נענש. כאשר סיפר הרבי את דבר המעשה, הפסיד: "ראו את חטאי זעליג..."

עוד ועצמות, כחוש ודל בשר היה רבי זעליג, אך כארי היה מתייצב תמיד ב'שורה' אל נוכח פני הרבי. צעירים ואיתנים לא עצרו כה קשה היתה העמידה בלחץ הכבוד, אולם רבי זעליג אינו עומד בכוונתו הגשמיים, שאינם עמו, רק בכוונת הנפש מותירים אותו עומד על כנו כחייל נאמן.

כאשר הגיע ר' זעליג אל הרבי בעת שהורו בהר כנען שבצפת, שמח לקראתו ואמר: "כאשר זעליג שלי בא הנה, הוא מטיב עם המקום ומאיר את כל ה'כנען'".

ביום ל' שבט תשד"מ, והוא בן ס"ז שנה בלבד החזיר את נשמתו הטהורה לבורא.

המבשר 'קהילות' - כ"ט שבט תשע"ב (מתוך 'הארץ' הירודי)

"הבט בו, ממנו ניתן ללמוד", אמר רבנו ה'בית ישראל' לאחד מפרחי החסידים כשהוא מתווח בידו על החסיד המפורסם רבי זעליג שטיצברג זצ"ל.

עריסתו עמדה בשנת תרע"ז בבית אביו הגה"ח ר' יוסף דב זצ"ל, באוסטרובה שבפולין. עם פרוץ השואה גלה לוויילט, שם שהו באותם ימים אלפי בחורי ישיבות שנמלטו מהתופת. הוא הקים במקום ישיבה לבחורים חסידיים כשהתנאי הראשון להתקבל אליה היה סדר לימוד רצוף של 7 שעות. מרן רבי חיים עוזר זצוק"ל שראה את הישיבה והמשטר החזק שבה, הורה לחת לבחור זעליג כל מה שנצרך עבור הישיבה מקופת הציבור עליה היה ממונה.

כאשר שמע רבי זעליג כי מרן ה'אמרי אמת' הצליח להיחלץ מפולין הבעורת והגיע לארץ ישראל החליט לעלות בעקבותיו, למרות הסכנות העצומות שהיו באותם ימים.

בירושלים נכנס ר' זעליג ללמוד בישיבת שפת אמת והתקשר בלב ובנפש למרן ה'בית ישראל' זי"ע. בהמשך הקים את חבורתו הטרדעת בישיבת שפת אמת חבורת בני עליה הנשואת את שמו עד עצם היום הזה - "זעליגיסטים".

גולת הכותרת של אישיותו היתה התמדתו העצומה בתורה, יום ולילה לא ישיבות. עשה תורתו קבע ומלאכתו ארעי השכם בבוקר כבר החל את שיעוריו בישיבת 'שפת אמת', כשהוא פותח תחילה בסדר של אמירת תהילים ולימוד ספרי חסידות במשך כחצי שעה, ולאחר מכן סדר לימוד של מספר שעות רצופות בקול ובהתלהבות, שרק לאחריו ניגש לתפילת שחרית לאחר התפילה שעם דבר מה ומיד חזר לתלמודו.

את חנות הספרים שהחזיק למחייתו פתח לשעות בודדות ביום וכפי שאמר עליו מרן ה'לב שמחה' זי"ע הוא עסק עם ספרים, תורתו אומנתו, הוא היה כולו תורה רק תורה דיג תורה

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים שי

אם אין אני לי - מי לי

לכבוד מערכת 'תפארת ישראל'

עצור במילין לא אוכל, על זכותכם הגדולה לעסוק ולהתעסק בהפצת דברי תורתו של קדוש ישראל רבינו זי"ע. כל מי שזכה להיות במחיצתו, אפילו שתי דקות, לא ישכחנו לעולם ועד.

אספר בזה סיפור אישי שכרגע נזכרת בו. היה לי חבר מבית וגן, ממשפחה חשובה ומפורסמת ליטאית, שקצת התחיל לפוול החוצה, ובילדותי, הייתי חבר טוב שלו.

בימים ההם, החילוני להסתופף בצל רבן של ישראל הקדוש מרן הבית ישראל זי"ע, בהזדמנות אחת, פגשתי אותו ברחוב בבית וגן, והחלפנו זכרונות, ושוחחנו. בתוך הדברים, סיפרתי לו קצת מה שניתן לראות ברחוב רלב"ח, איזה יהודי נשגב נמצא שם, כמה כדאי ללכת לקבל ברכה. ה'ל חיך ואמר לי, 'אדמו"רים לא עושים עלי שום רושם. אני גם קאלטע ליטוואק, ובכלל, אני חושב לעזוב את הישיבה וללכת לצבא'. אגב, כך באמת קרה.

בהיותי צעיר ונלהב, אמרתי לו במשופה, בא מעשה התערבות אני ואתה, אני לוקח אותך לתפילת מנחה, בסתם יום של חול, מכיוון שאתה הולך בחליפה קצרה וכובע קנייטש, אוכל להראות לך איפה לעמוד, ליד, בבית מדרש, במקום שהיה מקרא שמור לחוצניקים ולאורחים. שם יזכני השי"ת, שברוב הפעמים עמדתו שם באין מפריע, מסתמא בזכות אבותיי. אמנם פה ושם ר' מנדל, שהיה אחראי על אותה פינה, החליט לסלקני. ה'ל הסכים לבא ולהראות לי שהוא לא מושפע משום רבי. נסענו לגאולה והגענו כמה דקות לפני מנחה. הלכתי איתו לצד ימין של בית המדרש, ואנחנו עומדים ומחכים שהרבי יכנס למנחה.

אוי, מי שזוכר מה המשמעות של ההמתנה של הכנה דקות הללו, כשמציפים שהדלת תיפתח ופניו הקדושת של הא אריה דבי עילאה, יראו לקהל, הנשימה נעתקה, העיניים ננעצו בחדות ובדיכוי רב, לזכות לראות כל תנועה של הרבי, ההילוך המיוחד שלו, הידיים הק' שלובות, ואין נסתר מעיניו דבר. הכל נסקרים בסקירה אחת, כמה עוצמה היתה ב'הרדי' הפלאי הזה, הקדוש הזה, שאין מעליו אלא השי"ת בלבד. כל אחד יכול בשניה אחת לחוש שאיש אלוקים קדוש עומד מעליו בעת ההיא.

הזריזות של הרבי, החיוניות, הפרישקייט, התשומות לב שלו לכל פרט. והנה הרבי מתקרב לכיוון מקומו הקבוע מימין לעמוד של השליח ציבור. הדחוק כבר מתחיל, השורות ממול מתנועעות, אוי, כמה הלב שלי עולה על גדותיו רק מלהיזכר בשורות של הצעירים, כמה השתוקקות היתה שם, כמה יראה עילאה מופלאה, כמה רצון לזכות לאיזה מבט מהרבי, לשמוע איזו מילה שלפעמים הפסיד.

והנה הרבי שלא כהרגלו, במקום ללכת למקומו, הולך ישרות אליו, האורחים שבצד ימין, וכאשר הוא מתקרב ממנו קרוב, אנשים נרתעים ממנו. ומתחילים לזוז אחורה כלפי מרכז הבית מדרש, ונפתח שביל לרבי. דבר זה היה קורה מידי פעם, שהרבי רצה לראות מה קורה בהמשך הבית מדרש.

באופן רגיל, לא היה ניתן לראות, היו כמה שורות של בחורים ואברכים שמסתירים לרבי מה קורה מאחוריהם ולפעמים היה ניגש, והבחורים ידעו שהרבי רוצה שיפתחו את השורות. פעמים כשפתחו את השורות, היה הרבי עומד במקומו ומשקיף, ואז מסתובב, והשורות נסגרות במהירות. אמנם פעמים שהיה נכנס בשביל שיצרו עבורו, שובל אטשי, והיה מביט לצדדים. פעם שמעתי שראה הרבי פלוני מנפפט, ואחר כך ההוא חטף תוכחה על כך ומאז לא ההין לדבר בתפילה עד סוף ימיו. נחזור אליו, אני וחברי גם נדחפנו אחורה, אבל הוא שלא הבין מה קורה, איכשהו נשאר מאחור, וכאשר הרבי חזר, השורות נסגרו, והוא נשאר בחוץ כל תפילת מנחה.

לכשנסגרו השורות והתפילה מתחילה, אין אדם יכול לחזור למעלה. זהו זה. לאחר התפילה, הוא חיכה לי, השפיל מבט ואמר לי, אתה עדיקת, הרבי מהפנט אנשים.

אחר כך עלה בדעתי, שאולי הרבי ראה את הבחור הזה, וזוהו, לא מתחיל להבין דרגות הקדושה והטהרה של הרבי, את עולמו הרוחני הגבוה, קדוש עליון, והרי בעל גאווה, אין אני והוא וכו', אז הרבי החליט להעיף אותו ממקומו שילך מאחורי השורות. כך חשבתי בדעתי אז בתור בחור צעיר. כיום אני כמובן מבין שאין לי כל מושג מה היה שם ואם זה היה כלל קשור לאותו בחור.

מחשבותיו מהשכחותיו. דבר אחד אני יודע, זכות גדולה זיכני הקדוש ברוך הוא, לראות את אותו עיר וקדיש מן שמיא נחית, ובכל צומת בחיי, של ספיקות וקשיים רוחניים, צפה דמותו מול פני, וקולו מהדהד באוזני עד היום הזה: "קאנסט זיין א קוואק, אם אין אני לי מי לי".

זכותו הגדולה תגן עלינו.

ז.ו.

מפענה תעלומות

רבינו ה'בית ישראל' עם הגבאי

הרה"ח רבי חנינא שיף זלה"ה

התמונה צולמה ככל הנראה ברחבת הכותל המערבי.

נדה לקוראים הנכבדים על עזרתכם על פרטים נוספים של התמונה.

לקוראנו היקרים שיחיו!

אנו מזמינים בזאת לכל מי שיש בידו חומר

אם בתמונות או עובדות וסיפורים וכדומה,

לזכות את הרבים ויהיו שפתותיו של רבינו זי"ע דובבות

ותמליץ טוב בעדם ובעד כל ישראל

כבחיים חיותו למלאות כל משאלות לבם לטובה.

הכתובת לתגובות הערות הצעות והוספות:

tiferet.isra@gmail.com

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ג | פרשת כי תשא | יום חמישי, ט"ז אדר א' תשפ"ב

מוסר
כליות

כל מבקש ה' יכול להגיע לשבת להתמלא מבוקשו

איתא בספר הזכות כי תשא וגו' ראש, למעלה מאותיות רא"ש הם שב"ת, על ידי כח השבת יש גם כן קרבה להשי"ת, שבת שמא דקוב"ה, והשבת גם כן על ידי משה רבינו ע"ה ניתן להם מנהג טובה וכו'. אבל נצרך להיות מבקש ודורש והיה כל מבקש ה' יכול להגיע לשבת להתמלא מבוקשו.

בית ישראל (כי תשא תשי"ד)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

מדוע לא רצה מרן ה'אמרי אמת' לטלטל בשבת אף בעירוב מהודר

ושמרו בני ישראל את השבת וגו' (לא, טז).

רבינו הבית ישראל ז"ל אמר איתא: (שבת יב, א) חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשכה, אמר רב יוסף הילכתא רבתי לשבת, היינו שצריך למשמש ולזכור שמתקרב שבת, ושיכין עצמו לקראת השבת ויעשה תשובה.

איתא בספרים דמה הוא הילכתא רבתי "לשבתא". אלא דהדבר קל וחומר, שאם בערב שבת צריך למשמש ולזכור שעוד מעט בא שבת, בשבת עצמו בוודאי צריך בכל רגע לזכור שהיום שבת, ושצריך לנצל כל רגע.

וסיפר, כי בפולין היה עסק שלם עם העירוב, שהסתמכו על כל מיני היתרים כדי שיוכלו לטלטל בשבת, אולם בגור שהיתה עיירה קטנה, שם כבר כן תקט את העירוב על פי ההלכה ובלא שום היתרים, אבל אף על פי כן היה אבי האמרי אמת ז"ל נוהג שלא לטלטל בשבת, והיה אומר הטעם לזה, שעל ידי כן שהאדם ימשמש כל שעה בבגדיו לראות אם יש לו משהו בכיסו וכדו' כדי שלא יכשל ח"ו באיסור שבת, על ידי זה יזכור כל הזמן שעכשיו שבת, וידע לנצל את הזמן כיאות. וזה"פ הילכתא רבתי לשבת, היינו שצריך אדם למשמש בבגדו, כדי שיזכור שעכשיו הוא שבת, ושחבל על כל רגע.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתו)

מה התבטא רבינו על המואזין הערבי שהזכיר את חטא העגל

ויעשו להם אלהי זהב (לב, לא).

באחת הפעמים בהם הגיע רבינו הבית ישראל זי"ע אל הכותל המערבי, נשמע קולו של המואזין הערבי קורא ומיילל ברעש גדול מהר הבית. הבית ישראל פגש שם את הרה"ח רבי יוסף שיינברג ז"ל (-מזכיר העדה החרדית), ששלט בשפה הערבית, והתעניין אצלו: מה הוא נובח שם?

נענה רבי יוסף ואמר לבית ישראל, שהמואזין חוזר ואומר שוב ושוב שבני ישראל חטאו בחטא העגל ובשל כך הם נחשבים לחוטאים שאיבדו את זכותם ומעלתם.

נענה הבית ישראל ואמר בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זי"ע, א, שחטא העגל כבר אינו נחשב לקטרוג על בני ישראל, כיון שחטא העגל כבר נמחל לגמרי.

בקדושתו של אהרן (ח"א עמוד תריג)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מהו הלשון 'לעשות' את השבת הרי שבת קביעא וקיימא

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת וגו' (לא, טז).

ליל ש"ק (פר' כי תשא) כ"ב אדר א' תשל"ג בסעודה:

פתח רבינו ואמר: לכאורה קשה מהו הלשון: "לעשות", הרי השבת קביעא וקיימא? בשם אאז"ל [-האמרי אמת זי"ע], דהנה איתא בר"ן (שבת לה, ב דף טו מדפי הרי"ף) שמדייק שתוספת שבת דאורייתא, דהרי בין השמשות הוא ספק יום ספק לילה, והרי אי אפשר לדייק מתי זה בין השמשות, ואם כן על כרחך צריכים להוסיף מחול על הקודש כדי שלא להיכשל באיסור מלאכה בבין השמשות, ולכן מוכרחים להוסיף עוד מבעוד יום, ואם כן על כרחך מוכרח איהו דתוספת שבת דאורייתא.

ויש לומר שזהו פירוש הפסוק "לעשות את השבת", שתוספת זו עושים בני ישראל מעצמם (-היינו שלא בתורת קביעא וקיימא, אך בודאי עצם התוספת היא מדאורייתא, -לשיטתו בכל אופן -).

עוד אמר רבינו זי"ע: הרי איתא אז די שבת איז דער כח פין משה רבינו (=שבת זה מהבחינה של משה רבינו), שמשוה רבינו קיבל את כל הכתרים שבני ישראל אבדו בחטא העגל ומוחזירים להם זאת בשבת, וזהו: "אבדתם נעשה הו' וזהרין בנשמע", שעל ידי כח השבת שמקיימין בנשמע יכולים לתקן גם את הנעשה ולזכות על ידי כן לשני כתרים, וזהו פירוש הפסוק: "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת, שעל ידי שמירת שבת יכולים לזכות לעשות את השבת, דהיינו נעשה.

ואחר הסעודה הוסיף רבינו: בלשון העולם היה מורגל לומר - מאכען שבת, האסט שוין גימאכט שבת, וקול המון כקול ש-ד-י.

מכתבי החסידים

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ולא יהיה בהם נגף

אודות הזריקה נגד מחלת השיתוק ר"ל... ומרחוק כשאין ידיעות ברורות אי אפשר לחוות דעה בעניין הזה, כי בפה נשמע שיש דעות סותרות אצל הרופאים ואנשי המדע, לכן אמרתי להשיב שאם רוב הרופאים מסכימים לעשות זאת, אולי נכון לילך אחר הרוב, ואם מי רוצה לחכות ולסמוך על השי"ת שישמרנו - יכול לחכות והעיקר שהשי"ת השומר ישראל ישמור את כולכם בשם, ואת כולנו בפה, מכל נזק ומחלה.

פאר ישראל (אגרת משנת תש"י, בפרוץ מגפת הפוליו)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

זהירות מלשוחח בשעת התפילה וקריאת התורה (ב')

התפילה הרבי קיבל פניהם של כל המוזמנים לקידוש, ובראותו את הנכד שדיבר עם חברו, קראו ביחידות, ואמר לו אברכים שמדברים באמצע קריאת התורה אין להם מקום בבית.

הנכד סיפר לרבי שהם כבר התחרטו, ואף קבלו על עצמם שלא לדבר בין גברא לגברא וגם לא בעת התפילה, הרבי הכניסם וקיבלם בסבר פנים יפות ובשחילק שיריים, שלח להם באומרו זה עבוד ה"בעלי תשובה" השניים העידו כי את הקידוש הזה לא ישכחו כל חייהם, ולמרות שחלפו מאז מעל 30 שנה הם זהירים ביותר בכך. והיה עקב תשמעון (לרב משה אבידן, עמוד 99)

מספרים חסידים שבאחת השבתות בה הצטופפו רבים בצל קודשו של הרבי הבית ישראל מגור זצ"ל, הזמין הרבי את אחד מנכדי ה'אמרי אמת' זי"ע להיכנס אל הקודש פנימה ל'קידוש' אחרי תפילת המוסף, הרבי אף הורה לו להודיע לחברו הטוב שיכנס גם הוא לקידוש. בשעת ההפסקה הוא חיפש את חברו ולא מצאו, אך בשעת קריאת התורה בין גברא לגברא כאשר הגבאי אמר את המי שברך, הבחין האייניקעל - הנכד בחברו ניגש אליו, ולחש לו שהוא מוזמן אחר התפילה לקידוש אצל הרבי.

הרבי שנקרא לעלות "ששי" הבחין בשיחה זו, ופניו הביעו תמיהה. בתום

בקרב קדושים

כ"ק מרן הפני מנחם מגור זי"ע
יומא דהילולא ט"ז אדר:

הבית ישראל זצ"ל אחי זי"ע היה רגיל להעלות את החברייא לדדוש מהם הרבה, אבל קירב גם את הנחשלים והטפלים, והצליח למצוא בהם מסילות בלבבם להטותם מסט"א לקדושה... וכל אחד ואחד שקיבל ממנו הוא או אביו טובה ביהדות בוודאי ימליץ עליו בט"ס בה"י - וחכותו יגן על כל בני' לטובה. מכתב יד קודשו (ב' אדר ג"ן)

רבינו ה'בית ישראל' זי"ע יוצא מביקור אצל אחיו הפני מנחם זי"ע בביתו שבבניין ישיבת שפת אמת

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים ש'

לא להגרר אחרי חלומות שוא

לכבוד מערכת הגליון המפואר 'תפארת ישראל' כבן משפחה להאי גברא רבא יקרא הנה"ח רבי זעליג שטיצברג זצ"ל, התרגשתי לקרוא את הסקירה הקצרה אך המרתקת מאוד, במדור 'על החסידים'.

כיהודה ועוד לקרא אוסיף בזה מכתב מעניין ששלח לו מרן רבינו הבית ישראל זי"ע, ואשר יש ממנו מוסר השכל לימינו אנו. המכתב מיום ד' ויקהל תש"ח, ששלח הרבי לרבי זעליג זצ"ל - שהיה באותם ימים אברך בתל-אביב:

"רואה אנוכי ההסתר הגדול מכל צד, טוב לזכור ולידע ולא להסיח דעת מזה אפילו על רגע שכל זאת הסתר וסוף - סוף עלינו לקוות ולצפות להשי"ת שהוא יושיענו במהרה ולא להגרר אחרי חלומות שוא אשר בעוה"ר רבים וטובים נתפסים לזה. ואף שהכל טרמז בדברי הנביאים שלנו וגם גילו זאת אבותינו - רבותינו הקד' זצלה"ה עב"ז גם אנו שובחים לפעמים מחמת טרדות שונות, והשי"ת יטהר לבנו לעובדו באמת ויסיר קצת ההסתר ויתקדש שמו בעולם ודי בזה".

כמו כן, מצורף בזה תצלום ממרן רבינו הב"י זי"ע בביקורו בכפר שאול (כיום 'גבעת שאול') ורואים בהם לצידו את רבי זעליג זצ"ל ואת רעהו הגדול החסיד רבי רפאל יעקב כהנא שפירא זצ"ל, נשמח שתפרסמו אותם על גבי גליונכם הנכבד.

אסיים בברכת יישר כח והמשך הצלחה בהפצת מקחו של האי צדיק, זכותו הגדולה תגן עלינו אמן.

א. מ.

"תלת זימני הוי חזקה"

ברוך ה' כי זוכים אנו בזאת להוציא בפעם השלישית את הגליון הנפלא 'תפארת ישראל' המוקדש כולו למשנתו והליכותיו של מרן קדוש ישראל לשמו ולזכרו תאוות נפש רבינו ה'בית ישראל' זי"ע.

יישר כח לכל המגיבים והמעוררים בהתלהבות ואשר המה מעידים עד כמה דבר זה היה נחוץ ומבוקש ורבים אומרים מי יראנו טוב אין טוב אלא תורה.

כאן ההזדמנות להתנצל בפני הפונים הרבים שלא הספקנו להגיב להם עקב העומס העצום, כך גם בקשות ההצטרפות וכדומה, הכל יטופל בע"ה בעיתו ובזמנו.

נזכיר שוב, כל מי שיכול לשלוח חומרים, הגיגים, רעיונות תגובות והוספות, תבוא עליו הברכה וזכות רבינו הבית ישראל תעמוד לו למלאות כל משאלות לבו לטובה אמן..

הכתובות לתגובות הערות הצעות והוספות: tiferet.isra@gmail.com

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ד | פרשת ויקהל | יום חמישי, כ"ג אדר א' תשפ"ב

מוסר
כליות

עיקר היהדות תלוי בזריזות והתלהבות לעבודתו יתברך

והנשאים הביאו וגו' (לה, כז). פירש"י ז"ל ולפי שנתעצלו בדבר נחסרו אות אחת משמם וכתוב חסר יו"ד. מכאן משמע שעיקר יהדות של ישראל תלוי בזריזות והתלהבות לעבודתו יתברך שמו, אם עושה דבר בזריזות ולא בעצלות, ומי שהוא עושה דבר בעצלות לא בזריזות זה נקרא חסר יו"ד. עיקר יו"ד הזריזות על כן עצל חסר יו"ד. וזה רמז וירושלם לכל הזמנים, שיכולין בני ישראל להתעלות במדרגה.

בית ישראל (ויקהל תשי"ז)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

משה רבינו הכניס בישראל רוח נדיבות לכל הדורות

ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי העבדה למלאכה אשר צוה ה' לעשות אתה (לה, ה).

פעם התבטא רבינו זי"ע בשיחה: "כל צדקה וחסד שעושים ישראל בכל הדורות, ממתי תורה עד עצם היום הזה, הכל נובע מכח אמירה זו מפי עליון "אשר ידבק לבו" (שמות כה, ב) אמירה זו החדירה אז בבני ישראל את רוח הנדיבות עד סוף כל הדורות".

והוסיף, שמהאי טעמא התרחש במלאכת המשכן הענין הידוע "מרבים העם להביא" כי משה רבינו נזקק אז להחדיר בישראל רוח נדיבות חזקה כל כך שתספיק לכל הדורות.

פאר ישראל (ח"ב, עמ' ר"ט)

יהודי בפני עצמו אינו אלא חצי

יום ש"ק פר' ויקהל - שקלים תשל"ג בקידוש:

פתח רבינו ואמר: הפרשה של שקלים, בשם ר' שלמה אלקבץ, הענין של מחצית השקל בא לרמז לאלה הנותנים צדקה, שידעו שכמה שהם נותנים, בכל זאת אינם אלא חצי וצריכים להזקק גם לשני - לכלל.

ובזה יש לבאר השייכות של פרשת ויקהל לשקלים, ויקהל - ענין פין ציזאמנט נעמען (=של התאספות), זהו לרמז שצריך להגיע - לכלל.

מכתבי החסידים

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

האם האנשים היו בדרגה גבוהה מהנשים בנדבת המשכן

ויבאו האנשים על הנשים וגו' (לה, כב).

ליל ש"ק (פר' ויקהל פ) כ"ה אדר תשל"ה:

פתח רבינו ואמר: כידוע החידושי הרי"מ נפטר בשבתות אלו שקוראים הפרשיות הללו. שמעתי לומר שבזמנים האחרונים לפני פטירתו הוא אמר: שכתוב אצלינו בפרשה: 'ויבאו האנשים על הנשים', ואיתא שהכוונה היא, שהאנשים עלו בדרגה מעל הנשים בנדבת המשכן. ובאמת מדוע? ופירש, דהנה ידוע שהמשכן בא לכפר על חטא העגל, ולכן האנשים שחטאו בעגל באו כעת ועשו תשובה והביאו לנדבת המשכן, כך שהם נהיו בעלי תשובה, ועליהם אמרו חז"ל (ברכות לד, ב) 'במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד', משא"כ הנשים שלא חטאו בעגל, אצליהם הנתינה לנדבת המשכן היתה מצות נדבה רגילה, ולכן החשיבה התורה את האנשים יותר מאשר את הנשים בנדבת המשכן.

חסידים האבן צי געלייגט, אז ס'איז גיווען די לעצטע ווערסטער זיינע שבת ביי מנחה - בארין טיש - פאר עהר איז נסתלק געווארן [=חסידים הוסיפו, שהיו אלו המילים האחרונות שאמר שבת במנחה בעת עריכת השולחן קודם הסתלקותו].

אולם אפשר לומר, עוד אופן, מדוע היו האנשים חשובים יותר מן הנשים בנדבת המשכן, כי האנשים בחטא העגל הרי נתנו כל מה שהיה להם - את כל תבשיטיהם בשביל העגל, וכדכתיב (שמות לב, ג) ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם, וממילא כעת שרצו לנדב למשכן ולכפר על העגל, לא היו להם מה לנדב, והם היו צריכים להתאמץ ולחפש איזה - משהו, בסף או זהב שיוכלו לנדב למשכן, ולכן היתה נדבתם חשובה יותר מהנשים.

מכתבי החסידים

מגזני הקודש

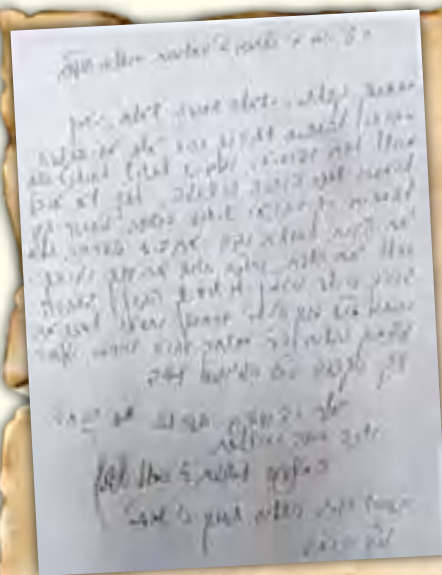
מאוצר כתביו ומכתביו

לא תבערו אש בכל משבתכם ביום השבת (שמות לה, ג)

חילול שבת וחילול השם

... מכתבך קיבלתי ושאלה חמורה שאלתי, ואין בכוחי להסכים לשידוך כזה אשר אבי הנערה מחלל שבת בפרהסייה, וגם יש לחשוש לחילול השם שיאמרו שכבר הותרה הרצועה. לכן לא אוכל להסכים רק בתנאי שישוּב בתשובה ויסגור את הבית חרושת וגם את בית המסחר שלא יחלל את השבת, והשי"ת יוליך את בן ואוהבך בדרך הישר, ויזמין לו שידוך הגון במהרה...

מכתב יד קדשו
(ארכיון ר"מ לוסיגמן)

על החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי גד'ל אייזנר זצ"ל כ"ד אדר תשמ"ה

בעת עריכת השולחנות הטהורים היה ר' גד'ל נעמד אף הוא במקום קבוע ובתוך הניצבים בשורות על אף חולשתו, תלמידיו היה עומדים מצידו לשמור שלא ירבו עליו את הדוחק. בזקנותו היה עומד מאחורי השורות כל עת עריכת השולחן.

באחת הפעמים כאשר השתתף בשולחן של הרבי היתה הצפיפות נוראה והוא חש שלא בטוב והתעלף. לאחר שהוציאוהו החוצה וחזר לעצמו נכנס שוב לעמוד בתוך ה'שורה' והתעלף בשנית. אולם שוב מיד כשחזר לאיתנו רץ לעמוד במקומו כמו לא אירע דבר.

רבים היו באים אליו להתייעץ כיצד לשאול בקודש פנימה הוא הודריך את החסידים לשאול ב'ערלענקייט' בתמימות ולא להאריך בשאלות מיותרות, היה מפליא לנסח את השאלה או הבקשה במילים קצרות שיש בהן את המשמעות הברורה של כל הענין.

כך גם כאשר הגיעו אליו כדי להבין את תשובתו של הרבי, היה מסביר ומבהיר את הדברים כשהוא חותר להבנת הענין באמת ובפשטות ללא כוונות או רמזים מיותרים.

הסתלקותו של הרבי בסערה השמימה קיבלה במחיצתו מבט נוקב ומעמיק. טרם שייצא מסע ההלוויה מבית המדרש בירושלים שאלו אותו תלמידיו בענין קריעה, והוא הגיב לעומתם: "קרעו לבבכם", ואז הביט את עומק הדברים שבענין הקריעה. במשך כל ההלוויה הסתיר מתלמידיו שהתלוו אליו את מה שמתחולל בפשו, אולם מששב הביתה לאחר ההלוויה - נפל ארצה מתעלף.

במלאות השבעה ועם הכתרת ה'לב שמחה' זי"ע, אמר ר' גד'ל לתלמידיו: "הן אותו רבי כאן, רק ששם על עיניו משקפיים".

ביום כ"ד אדר תשמ"ה הסתלק ר' גד'ל לעולם שכולו טוב ומנוחתו כבוד בחלקת חסידים שבבית החיים קריית שאול בתל אביב.

המבשר 'קהילות' (גליון 147 - מתוך ה'ארבין היהודי')

"אני עוד הכרתי 'פארציטישע אידן' כמו גד'ל אייזנר ומוט'ל אוסטרובער" שח פעם מרן ה'בית ישראל' לחסידיו תחת אחד השיחים כשהוא מכליל את ר' גד'ל בנשימה אחת עם חסידי קמאי.

רבי גד'ל נולד בלודז' ביום כ"ד שבט תרס"ג לאביו החסיד ר' יצחק שלמה ז"ל. בצעירותו נמנה בין לומדי השטיבל ברחוב טובומינסקא 26 בלודז', שהיה ידוע כבית החסידים בו היו זקנים שעוד זכו בילדותם לנסוע לרבי מקוצק ו'חידושי הרי"ם'. עוד בימים ההם שימש ר' גד'ל כמחקר בסד עליון והעמיד תלמידים הרבה.

בימי הרעה שותה את כוס התרעלה עד תומה, כשהוא משמש כל העת מקור של חיזוק ואמונה לכל סובביו. לאחר שזכה ועלה ארצה דבק בלונ' במרן ה'בית ישראל' זי"ע שבעצת ה'לב שמחה' מינה אותו לשמש כמשגיח רוחני ביישיבת חידושי הרי"ם מאז הפך ר' גד'ל למחקר בה"א הידיעה שהעמיד לגיונות של בחורים וחסידים על מבועי התורה והחסידות, והיה כחוליה נוספת במערך הגשמת משאת נפשו של ה'בית ישראל' לקומם מוסידי ארץ.

התקשרותו במרן ה'בית ישראל' היתה להפליא, וגם הרבי היה מראה ומתבטא כלפיו בהערצה גלויה. כאשר פעם סיפר הרבי על חסידי קמאי, אמר עליו: "אם הרב דומה למלאך, תורה יבקשו מפיו".

כאשר היה הרבי מגיע לביקור ביישיבה או כשהיה ר' גד'ל נכנס אל הרבי וכרגיל כולם היו נאספים סביבו היה זה דווקא ר' גד'ל שהיה עומד בצד מיראת הכבוד כי מורא רבך כמורא שמים. כך גם כשהיה מזכיר דברי תורה או ענין כלשהו מהרבי היה אומר זאת בדחילו ורחימו וברתיעה של כבוד.

מסופר כי פעם בהיותו בירושלים אצל הרבי, ניגש אליו חתן מתלמידיו ותינה בפניו על שלא איחל לו ברכת מזל טוב, התנצל ר' גד'ל כי כשנמצאים אצל הרבי, אין המחשבה פטירה - או שעומדים ב'שלום נעמען' או ב'גיצעגענען'.

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים ש'

לכבוד מערכת הגליון תפארת ישראל

- המפאר את שמו של רבינו הבית ישראל זי"ע

בגליון הקודם (כי תשא) במדור 'בקרב קדושים' הבאתם דברים נפלאים ממרן הפני מנחם על אחיו רבינו זי"ע. יש לציין שהיה זה כמים הפנים לפנים, וגם מרן הב"י אהבו אהבת נפש, ואף גילה את כח תורתו לעמך ישראל. כידוע בימי אברכותו היה הרה"ק ה'פני מנחם' בבחינת אור מוצנע. אנשים מעטים, יחיד סגולה ומביני תורה, הכירו את גדולתו בתורה כאחד הגאונים המובהקים.

אחיו הגדול רבינו כ"ק הבית ישראל זי"ע הוא שהיטיב לדעת עד היכן הדברים מגיעים.

וכפי שנסופר ('הפני מנחם' ח"א עמ' קל) באחד מאותם ימים קדומים השכים לפתחו של רבינו ה'בית ישראל', הגאון החרדי רבי אברהם פרייס ז"ל מטורונטו, תלמיד ותיק של ה'אבני נזר' זצ"ל, והפליג שניהם בשיחה על המצב הרוחני הידור של הדור. נאנח רבי אברהם שהורגל בלומדות נוסח סוכאטשוב, ותינה את צעדו: הדור יתום פסו מקרבו יודעי תורה, אין היום אפילו עם מי לשוחח בלימוד ("שמועסן אין לערנען") בדרך הלימוד מבית מדרש של גדולי פולין. הגיב ה'בית ישראל' על אמירתו: "לא כן הוא, כדאי לכם להכיר את אחי הצעיר רבי פינחס מנחם ולהתחזק עמו בתורה, מבטיחי לכם שתרונו נחת ועונג" ... וכך הוה.

כידוע שהיה זה כ"ק רבינו ה'בית ישראל' זי"ע, שהוציא את רבינו מההעלם אל הגילוי החלקי, וענד לראשו את כתר התורה קבל עדה, כאשר העמידו בראשות הישיבה הגדולה "שפת אמת", ובהמשך במשרה הרוממה של "חבר מועצת גדולי התורה".

אף ה'פני מנחם' זי"ע היה מתכוין כנגדו וכך התבטא לאחר הסתלקות אחיו וראשו הבית ישראל זי"ע, באותו הסגנון של זקני החידושי הרי"ם כמאה ועשרים שנים קודם לכן: "ראיתי לבת אש אמת וכופפתי עצמי תחתיה כ"ט שנים".

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל להיוושע במהרה בכל מילי דמיטב אמן.

בכל חותמי הברכות

חזקו ואמצו לפרסם מקום של צדיקים

קורא נאמן מקריית גת

ימים מקדם

אזניים לכותל

רבינו הבית ישראל בדרכו אל הכותל המערבי,

מיד לאחר כיבוש ירושלים, בשנת תשכ"ז,

מלווה בידו גבאי ונאמן ביתו רבי חנינא שייף ז"ל
יישר כוח לר' א.צ. על משלוח התמונה הבלתי ידועה.

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, התבטא על רבינו:

"ראינו איך אדם אחד מסוגל לשאת על גבו משא דור שלם".

הרב משה רייס ז"ל (המודיע, ל' שבט תשנ"ז)

בקרב קדושים

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ה' | פרשת פקודי | יום חמישי, ל' אדר א' תשפ"ב

מוסר
כליות

בכל הדורות מתעורר הכח מהקמת המשכן

ביום החדש הראשון וגו' תקים את משכן וגו' (מ. ב.). זה ניסן ואח"כ כתיב (להלן פסוק יז) הוקם המשכן. וזה בכל הדורות מתעורר הכח מהקמת המשכן. ומסיים (להלן פסוק לח) 'כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם', בכל הדורות הן יומם - בעת עלי, והן ואש לילה - בעת הסתר וגלות בכל מסעיהם.

בית ישראל (פקודי תשי"א)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

בימי הגלות לווים על חשבון אותו משכון

אלה פקודי המשכן משכן העדת (לח, כא).

מביא רש"י המשכן משכן שתי פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנות על עוונותיהם של ישראל.

אמר מרן הבית ישראל זצ"ל למה נקרא מלשון משכון על מה שהיה מכבד. אלא הרמז הוא שגם כיום אנו לווים על חשבון אותו משכון.

משל לעני מרוד שביקש הלוואה מאחד מגבירי העיר, אמר לו העשיר אני מוכן להלוותך בתנאי שתעמיד לי משכון כערבות. הלך העני והביא את שעון הכסף שהיה ברשותו. כעבור זמן בא לבקש עוד הלוואה, הרי יש לך משכון ממני ותוכל להלוות לי עליו.

מפעם לפעם היה בא לבקש על חשבון המשכון, עד שיום אחד פקעה סבלותו של הגביר ואמר לו: 'הרי כבר מזמן לוויית הרבה יותר מסכום המשכון'. ענה העני 'כל זמן שהמשכון מונח אצלך אני יכול עדיין ללוות על החשבון'. כמו כן לדידך, כל זמן שהמשכון מונח ביהמ"ק חרב, אנו לווים על חשבון המשכון.

גדיל תורה (בפרשתנו)

לא כל מה שחושבים צריך לדבר

ולא יזח החשן מעל האפד כאשר צוה ה' את משה (לט, כא).

יום ש"ק פר' פקודי - ע"ט אדר תשל"ד בקידוש:

פתח רבינו ואמר: איתא בדגל מחנה אפרים - חושן מרמז כנגד הלב, וכדכתיב (שמות כח, ל) וקיו על לב אהרן, אפ"ד בגימטריא פ"ה, וזהו: 'ולא יזח החשן מעל האפד, שיהיה כפיו כן לבו, שלא יהיה אחד בפה ואחד בלב. אצל יוסף גם איתא במגילה (טז, ב) כי פי המדבר אליכם (בראשית מה, יב), כפי, כן לבי.

והוסיף רבינו: דזה הסמיכות אח"כ למעיל האפד, שכתוב שם: שפה יהיה לפיו, וכבר איתא בשפת אמת ובכל הספרים, שזה בא לומר שלא הכל צריכים לדבר, היינו אפילו מה שפיו ולבו כן שוין, גם בזה צריך להיות 'שפה יהיה לפיו' שלא צריך לדבר.

עוד הוסיף רבינו זי"ע, בשם רבי מנחם מנדל מווארקא על הא דאיתא במדרש (בר"ר סח, ט) כל דבר שהוא צריך למ"ד בתחילתו ניתן לו ה"א בסופו, וכגון: חרָה ועוד פסוקים המובאים שם במדרש. ולכאורה מה מרוויחים בזה אם בין כך צריכים לדבר? רק זהו לימוד שכל כמה שאפשר להחזיק את הדיבור אצלו צריך לראות ולהחזיק, וגם מכאן רואים שצריך להמעיט הדיבור בכל האפשר.

ושמעתי גם בשם השפת אמת, שלא כל מה שחושבים צריך לדבר.

מכתבי החסידים

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע היו צריכים כמה אנשים לכתוב בבת אחת שם הוי"ה

ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם וגו' (לט, ל).

יום ש"ק בקידוש (פר' פקודי) ו' אדר ב' תש"ל:

פתח רבינו זי"ע: רבים מקשים, דכתיב "ויכתבו", היינו שכתבו כמה אנשים ביחד, לשם מה היה צורך בזה?

ותירץ אא"ל [-האמרי אמת] עפ"י מה שאמרו בגמרא יומא (לח, ב) שכן קמצר כתב את אותיות השם בבת אחת. ואז שלא יכלו לעשות כן, כתבו ארבעה אנשים יחד. ואמר כי יתכן שההידור לכתוב בבת אחת, לפי שאסור להפסיק באמצע כתיבת השם, כדאיתא במסכת סופרים (פ"ה ה"ו) הכותב את השם אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו. התו"ט (יומא שם) כותב שהטעם כדי שהשם יכתב בבת אחת ולא יהיה רגע שיראה שהשם חסר.

המנחת חינוך (מצוה תל"ז) מסביר, כי כאשר כותבים אות אות, כשכותב יו"ד וה"א, נמצא כתוב שם, וכשמוסיף אח"כ ו"ו נראה כמו שמקלקל את השם, עד שמשלים את הה' האחרונה. לכן עדיף לכתבו בבת אחת.

והוסיף רבינו לתרץ, על פי מה שאמר אתמול בשמייע"ס (בשיחה), כתבם על לוח לבך (משלי ג, ג), שכל אחד צריך לכתוב אצל עצמו, ואח"כ ממילא נכללים בכלל, ולפי זה אתי שפיר מש"כ כאן בלשון רבים: "ויכתבו עליו", דקאי על כל הכלל ביחד.

מכתבי החסידים

מגנזי הקודש

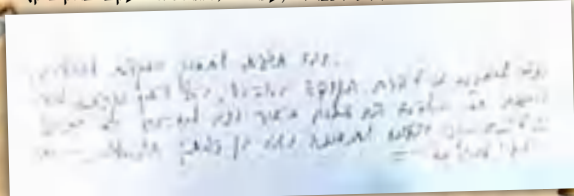
מאוצר כתביו ומכתביו

שפה לפיו סביב לא יקרע (שמות לט, כג)

על טהרת הקודש

וגם חשבתי לתמוך במקצת לחדדים אשר לומדים על טהרת הקודש באידיש, ואף שאין נקראים עוד ישיבות, אבל הילדים הם טובים מאוד וגם לומדים כמו אצלינו על טהרת הקודש, וראויים לתמיכה, ואם כן דעוך תודיעני, כי אם אין גדים כו'.

אש תמיד (עמ' 196, אגרת לר' יעקב יצחק פיק)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

זהירות מלשוח בשעת התפילה וקריאת התורה (ג')

הבית ישראל אם כן אני מזמין היום לקידוש!!!
כן לימד וחוקר, תירוצים והצטדקות זה מעשה בעל דבר, היצר הרע! חרטה, תשובה,
וקבלה על העתיד, זה מעשה יצר טוב! (והזכיר המדרש פרשת בלק - כל האומר חטאתי
אין מלאך ובריה יכולין ליגע בו) ואדרבה! במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים
גמורין יכולין לעמוד!

זכרונם לברכה (ב' אדר, מרשימות הרה"ח רבי משה לודמיר שליט"א)

בשנת תשי"ג כשרבינו ה"בית ישראל" ז"ע עדיין התפלל בישיבת שפת אמת, פעם
בש"ק אחר התפילה, כשחזר לביתו, ניגש לבחור שעמד על ידו, ושאל אותו דיברת
באמצע התפילה? - שבועיים לא תיכנס לביתי. ענה הבחור: מיהו דיבר אלי ולא עניתיו,
אמר לו הרבי: א"כ 4 שבועות לא תכנס!

ומיד ניגש לשני ושאל אותו דיברת היום באמצע התפילה? - שבועיים לא תיכנס
לביתי, ענה הבחור: אני מתחרט ומבטיח שיותר לא אדבר באמצע התפילה! אמר לו

על החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי אלחנן דב (בערל) שיינברג זצ"ל ג' אדר ב' תשד"מ

על תוכן שיחות אלו לפעמים משהיתה נפתחת הדלת היו מבחינים הגבאים בערימה של
ספרים מונחת על השולחן.

בשנת תשל"א כאשר נפטר הרב מויערושוב רבי יהושע זילברמן זצ"ל מינה אותו הרבי
להיות בעל מקריא במקומו ב'תקיעות' בימים הנוראים, דבר שהעיד על חשיבותו בעיניו.
בעת אפיית מצות מצוה בערב פסח, מינה אותו הרבי לשמש כמשגיח כשהוא מוסיף
ומתבטא עליו: "בעל הבית של המצות - אתה הוא".

כן גם היתה לו חזקה להניח את הציציות על כנפי בגדיו של הרבי, ואף לבחור בעבורו ד'
מינים מהודדים. הרבי הכיר לו טובה ומיד שנה העניק לו ארבעה מינים משלו, ור' בערל נהג
עין טובה בהמוני חסידים שביקשו לזכות ולברך על ארבעת המינים של הרבי.

לצד היותו גדול בתורה לא מטה ידו מתורת חסד. דלתותיו היו פתוחות בכל עת לשמוע
צעקת הדל ולהשיעו. חביבות וחשיבות מיוחדת היתה בעיניו מצוות הכנסת כלה ולשם כך
קיבץ מצוות בכל עת, כך גם אורחים קבועים היו מתבנסים ומתארחים בביתו.

מעמדו הרם של ר' בערל, לא מנע ממנו מלהיחקר יחד עם פרחי החסידים בבגדים
המיוחדים, כדי לזכות להיות בשורה הראשונה של הרואים את פני הרבי. שנים אחדות
נערכו בביתו שיחות השיטון והחזרה 'איבער שמועסן', כאשר זכרונם וקליטתו הנדיים
משמשים כסיס איתן לשחזור הדברים. אף הרבי עצמו נהג לשלוח אליו עלים להגות.

בשנת ה'ס"א נתקף חולאים קשים וקיבלם באהבה כשהוא ממשיך בעבודת הקודש
ובחברצת תורה לתלמידים, ביום ג' אדר ב' תשד"מ, כחודש ימים לאחר פטירתו של ידידו
רבי זעליג שטיצברג זצ"ל אשר עוד הספיק להספידו, השיב רבי בערל את נשמתו הטהורה
לבוראה.

מזן ה'לב שמחה' התבטא עליו ואמר 'ער לעבט דארט אויך' (הוא חי גם שם).

המודיע ד' אדר ב' שנת תשד"מ, המודיע א' אדר תשמ"ה (מתוך ה'ארכיון היהודי')

"בערל איז זיין רב" (-בערל הוא הרב שלי) נוהג היה מרן ה'בית ישראל' ז"ע לומר
על הגה"ח רבי בערל שיינברג זצ"ל לאחר שמינה אותו לכהן כרב ומו"צ בביהמ"ד הגדול
דחסידי גור בירושלים.

רבי בערל היה משובי האברכים בדור החדש שגדל על ברכיו של מרן ה'בית ישראל'
חסידא ופרישא תלמיד חכם מופלג שעלה והתעלה מעלות רמות בלימוד התורה ובטיבות
ההוראה ונחשב לראש חבורת הלומדים בחצר הקודש יחד עם זאת היה מאיר פנים לכל
אדם.

נולד בשנת תרפ"ג בז'ז'ן הסמוכה ללודז' לאביו החסיד ר' יוסף ז"ל. בשנת תר"צ עלה
ארצה ויצק מים על ידי של הגאון ר גדליה הרץ זצ"ל. בשנת ת"ש נכנס ללמוד בישיבת
שפת אמת בירושלים ונקלט מיד בחבורת העובדים הידועה של רבי זעליג שטיצברג זצ"ל
שהרבי ה'בית ישראל' התווה את דרכו.

לאחר שר' זעליג עבר להתגורר בתל אביב התמנה ר' בערל לתחתיו לעמוד בראש חבורת
העובדים ולפסל מעגלותיה.

הרבי הועידו להיות מורה דיין לקהל הקודש כשהוא מרבה לשלוח אליו שאלות שונות,
בתחילה שלח אליו שאלות בעניינים קלים ואח"כ בעניינים חמורים וקשים, כשהוא קורא
אחריו בערל איז א תלמיד חכם. רבי בערל נכנס ללמוד בכולל האברכים להוראה של הרב
משעבין זי"ע.

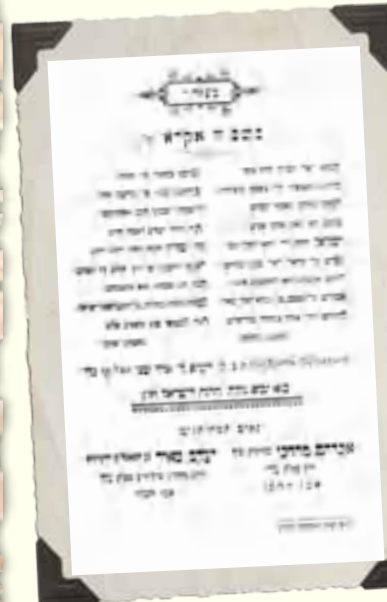
בחול המועד שנת תשכ"א ביקר הרבי את הגאון משעבין זי"ע כשהוא מצווה על
תלמידיו רבי בערל להתלוות אליו לביקור בתוך הדברים פנה הרבי להרב משעבין ואמר איך
האב געבערענגט דעם תלמיד יורה ידין ידין (-הבאתי עמי את התלמיד שהוא יורה יורה
ידין ידין), והרב משעבין השיב לעומתו בוודאי בודאי.

רבי בערל זכה לקידושים מופלגים מהרבי שהיה מחבבו עד למאד, לעתים קרובות היה
נקרא אל הקודש פנימה והרבי היה מסתגר עמו שעות ארוכות. אף פעם לא סיפר ר' בערל

ימים מקדם

לך קנוס

תצלום ההזמנה - לחתונת רבינו הבית ישראל, שנערכה ביום ג' ויקרא ד' אדר שני שנת תר"ע.
רינה וישועה באחלי צדיקים (ביאלוסטוצק, עמ' 112)

בחתונתו של מרן הבית ישראל
מגור זי"ע, שהתקיימה לפני חג
הפורים, דרש הבדחן ואמר:
מפני מה אמרה אסתר למרדכי:
לך "כנוס" את כל היהודים?
אמנם כיון ש"נמכרנו אני
ועמי" הלא דעת רבי מאיר היא
שבמקום שיש קנס אין מכר
(כתובות מ, ב), ולפיכך הציעה
ל"כנוס", כדי שלא יהיה "מכר"...
והא לבל לדקדק עמי בקטנות
שכאן מדובר "כנוס" וכאן על
"קנס", שהרי כבר למדנו חז"ל
הקדושים כי בת ק' כבת כ'...
לימים סיפר הבית ישראל
זי"ע שאביו מרן ה'אמרי
אמת' זי"ע נהנה מן הדברים...
ליקוטי אב (פורים עמ' 159)

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים שר'

לכבוד מערכת הגליון המפואר, המרים על נס את זכרו הקדוש והטהור של רבינו ה"ב" זי"ע
על של עתה באותי, מאוד נהניתי מהמדור על החסידים על הגה"ח רבי גד'ל אייזר שלשמו
ולזכרו תאוות נפש. זכרתי ימים מקדם בעת שזכיתי להסתופף בצילו ולשאוב מלא חופניים
יראת שמים.

אציין סיפור נפלא המסופר על רבי גד'ל, אשר יש ללמוד ממנו מוסר השכל איך שאדם
לפעמים עושה מעשה וחושב שמה שעושה הוא לשם שמים ולאמיתית הענין הוא רק כל כולו
גאווה פנימית המלוכשת בלבוש של לשם שמים, למרות שהסיפור מפורסם אצטטנו כפי המובא
בספר תפארת למשה (כ"ג, ח"ג עמ' צג):

הגה"ח רבי גד'ל אייזר זצ"ל הגיע פעם לאחד החגים והמועדים להסתופף בצל רבו הרה"ק
הבית ישראל מגור זצ"ל, ובאותו זמן היה איהו מאורע אשר אחד מבני ירושלים פגע בכבודו של
הרבי מגור, ואחד משובי האברכים יצא למחות על כבודו של הרבי.

אחרי התפלה ירד הגה"ח ר' גד'ל אייזר מבית המדרש וראה את אותו אברך שהיה בעבר
תלמידו בישיבה עומד מוקף מחיצות של אברכים, ואותו אברך מסביר לחביריו בפרטי פרטים
איך העמיד את אותו "מחוצף" על מקומו, ואיך לימדו היטב לקח.

מיד ניגש אל אותו אברך, ושאלו: האתה הוא זה אשר שמעו הולך בכל המדינות שבעה
ובחזק יד, זכית לקדש שם שמים ולמחות על כבודו של הרבי? השיב האברך בשמחה: כן זה
אני! שאלו ר' גד'ל: אילו היה אותו אדם פוגע בכבודו של רבי של חסידות אחרת, האם גם אז
היית יוצא למחות על כבוד הצדיקים? הביט בו האברך בתדהמה, ולבסוף אמר: ברור שלא.
המשיך ר' גד'ל ואמר לו: תדע שלא על כבודו של הרבי מחית, אלא על כבודו! יען הלא פגע
בכבודו של הרבי "שלך", ואתה נפגעת מכך, ואם כן כל המעשה קטנות שעשית חי' על שפגעו
בכבודו! וההתנהגות שלך בלי רסן היה כמו שאר בני אדם, אשר אינם יודעים להעביר על
מידותיהם ואלו הם התוצאות.

ואכפול את ברכתי לגליון הנפלא שמפאר את שולחן השבת שלנו.

אחד מוועיקי תלמידיו

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ו | פרשת ויקרא-זכור | יום חמישי, ז' אדר ב' תשפ"ב

יום הפורים נותן כח לכל השנה

יעקב אמר לבניו (בראשית מט, א-ב) האספו הקבצו, כינסו בו' הצילו מיד עשו. וכן בפורים לך כנס את כל היהודים (אסתר ד, טז), וכשנאחזו כל בני ישראל בא להם הישועה, בראותם יחד, תשועתם היית לנצח. ותקנתם בכל דור ודור.

הכח מיעקב הולך - תמיד שושנת יעקב, והוא ביקש על כל הדורות וכן הגיד כ"ק אאז"ל הצילני נא מיד (בראשית לב, יב) ר"ת המן, להודיע שכל קוף לא יבשו, חזק לבני ישראל בגלות תמיד, בשמייחלים לחסדי ד' נשעים. יום הפורים נותן כח לכל השנה, ומתעורר בלב בני ישראל המסירות נפש שהיה אז.

בית ישראל (פורים תשי"ד)

מוסר כליות

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

מדוע נחשב העוף כניזון מן הגזל

והשלף אתה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן (א, טז). שמעתי מהמשגיח ר' גד'ל (היה בש"ק פ' ויקרא תשט"ז בירושלים) ממה שאמר הרבי הבית ישראל מגור בסעודה בביתו על דברי רש"י (פר' ויקרא א, טז): "בעולת בהמה שאינה אוכלת אלא באכוס בעליה נאמר והקרב והקריעים ירחץ במים והקטיר, ובעוף שניזון מן הגזל נאמר והשלף את המעינים שאכלו מן הגזל".

דייק ב"שפת אמת", וכי מה אשמת העוף שכך הוא נברא? ותירץ השפ"א שאין הכוונה רק על שניזון בשדה אחר, אלא על מה שדרך העופות לאכול שחוטפים אחד מחברו.

הרבי הבית ישראל זצ"ל הוסיף לתרץ אחרת. בשלמא מבהמות יש תמורה למזונותיהן, הפרה נותנת חלב, השור עובד בעצמו, אך העוף שאינו נותן תמורה בדרך כלל, נחשב כאילו ניזון מן הגזל.

והוסיף לומר: שכן הדבר בתלמיד ישיבה, שאינו לומד דיו, אכילתו נחשבת ח"ו כגזל, וציין שראוי לדרוש כן לתלמידי הישיבה... ובפנתו לר' גד'ל אמר: גם לך יש ישיבה...

הרה"ח ר' אברהם ברסלר ז"ל
עולם החסידות (אדר תשס"ז עמ' 8)

הגורם טובה לזולתו, זוכה ומושפע הוא עצמו

נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו (ה, כא). אמר מרן הבית ישראל זצ"ל באוה"ח הקדוש מבאר: "נפש כי תחטא ומעלה מעל בד' וכחש בעמיתו", אדם החוטא לד' גורם רעה ומכחיש אף לחברו, כידוע כל ישראל ערבים זה לזה.

ומדה טובה מרובה, כאשר אדם עושה פעולה טובה ומקיים מצוה, גורם בזה טובה גם לדעתו. וכשגורם טובה לזולתו, זוכה ומושפע הוא עצמו ג"כ להיות יותר טוב, כמו שפירש הרבי ר' הענין מאלכסנדר זי"ע בפסוק (רות א, יח) "ותרא כי מתאמצת היא", אשר נעמי ראתה כי מרוב דיבוריה לרות גם היא עצמה הוסיפה בלבה ואומץ ביהדות, מזה נדע לה שדות הושפעה להתגייר בלב שלם.

פאר ישראל (ח"ב עמ' רלח)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מה היתה חכמת דורות האחרונים?

ואם תקריב מנחת כבודים לה' וגו' (ב, יד). וברש"י הרי אם משמש בלשון כי, שהרי אין זה רשות, שהרי במנחת העומר הכותב מדבר שהיא חובה.

ו'מקשים העולם' אם זה חובה, מדוע כתבה התורה בלשון רשות. ומתרץ רבינו הבית ישראל מגור זי"ע, עפ"י דאיתא בגמ' (ברכות לה:) בא וראה מה בין דורות הראשונים לדורות האחרונים, דורות הראשונים היו מכניסים פירותיהן דרך טרקסמון כדי לחייבן במעשר, דורות האחרונים היו מכניסים פירותיהם דרך גנות חצירות וקרפפות כדי לפטרן מן המעשר. וקשה, וכי כוונת הגמ' בזה לגנות את הדורות האחרונים, ועוד, הרי סוף סוף, זה עדיין חייב במעשר דרבנן, ומה הרוויחו דורות האחרונים בזה שהכניסו דרך החצירות.

אלא אאמו"ר האמרי אמת זצ"ל היה רגיל לומר בשם בעל הישמש משה זצ"ל, דדורות הראשונים שהיה להם כח גדול להתגבר על היצה"ר, היו יכולים להכניס עצמם לידי חיוב דאורייתא ולהתגבר על היצה"ר, אבל דורות האחרונים שלא היה להם כח גדול בראשונים להתגבר על היצה"ר פחדו להכניס עצמם לידי חיוב דאורייתא, ולכן הכניסו עצמם רק לידי חיוב דרבנן, כי אז אין התנגדות כל כך גדולה מהיצר הרע ויכולו להתגבר עליו עכ"ל.

כמו"כ י"ל, שכאן כתבה התורה "אם" בלשון רשות, כדי שיהיה יותר קל להתגבר.

ליקוטי יהודה - החדש (בפרשתנו)

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ואם כל עדת ישראל ישגו (ד, יג)

"בשורה טובה לכל בני ישראל"

כאן נתבשרו שעתידין לחטוא, אבל משה רבינו לא נטרצה בזה ופעל שיהי' הישועה ע"י השי"ת, לא ע"י מלאך, וכן נתמלאה בקשתו. לכן השמחה בזה למי שיחטא ישתדל לשוב בתשובה ולהתקרב להשי"ת, וזה בשורה טובה לכל בני ישראל.

מכתב יד קדשו (הדפס בבית ישראל שקלים תשל"ז)

אלו מילותיו האחרונות שרשם איש האלוקים בכתב יד קדשו, ואת המילה האחרונה 'ישראל' חתם כדרכו, ואחיו הקדושים חלב שמחה והפני מנחם כבר ציינו כי "חתם שמו בספר אשר עליו נשען כל בית ישראל".

בפנינו לפנינו לפנינו
אשר נשען עליו נשען
אשר נשען עליו נשען
אשר נשען עליו נשען
אשר נשען עליו נשען

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

מנצלים ימים קדושים לשחוק והוללות

"בערב יום כיפור" – הסביר לו ה'בית ישראל' נדאות – "כשכולם מצויים באימה וחרדה, ויראת ה' על פניהם, אני יכול להיות שליו ורגוע, כי אוירת יראת שמים שולטת. לעומת זאת ביום הפורים, כאשר הרחוב סואן ורוגש, ואינשי דלא מעלי מנצלים ימים קדושים אלו לשחוק והוללות, ואורבים לצעירי הצאן להחטיאם, כיצד אוכל לשמוח...? הרי הלב מלא דאגה שחלילה לא ייפול אף יהודי ברשתם הרעה..."

קדושת ימי הפורים (עמ' טו, להג"א טויסיג)

זיו פניו הקדושות של האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור זי"ע, היו מתוחים מאוד ביום הפורים. היה ניכר עליו שהוא בפחד ובאימה, ובפרט בעת עריכת שולחן הטהור, היה אפשר למשש את ה'יראת אלוקים' באוויר. לעומת זאת בעת עריכת השולחן בערב יום הכיפורים, הייתה שמחה על פניו וישב בשלוה.

פעם שאל אותו אחד ממקורביו לפשר הדבר, לכאורה היה צריך להיות ההיפך הגמור, שהרי יום הפורים הוא עת שמחה, ואילו יום כיפור הוא עת לפחד ולירא מהמשפט ההולך ונחתם?

דבר בעתו

פורים במחיצת רבינו זי"ע

ממקומו ונכנס לחדר הפנימי, החל להתהלך בין משלוחי המנות ולסקור אותם בעיניו הקדושות כשהוא שואל בתמיהה, 'איפה המשלוח מנות של היהודי ההוא כשהוא נוקב בשמו, איפה המשלוח המנות שלו?' המשמשים נתקפו בפחד גדול, לפתע הבינו שהמצב לא רגיל, 'ס'איז ביטער' (מר...).

ניגש אחד מהם והודה בפני הרבי: 'רבי, אני אכלתי את המשלוח אך לא אעשה זאת שוב'... התנצלותו העמוקה של הגבאי התקבלה, מודה ועוזב ירוחם, הרבי לא הקפיד אך למלל בכאב, בקול שקט אך נוקב: 'א שאד, א מנחת עני, מ'טוהט נישט אזוי – לא עושים ככה, זו הייתה 'מנחת עני', חבל מאד'...

רוב משלוחי המנות יצאו בשולחן הטהור של הרבי, הדגים והחלות, היין או עוף ובשר, הובאו בהמשך לשולחן והרבי חילק מהם לחסידים. שולחן של הרבי בפורים, שהיה כאמור אחד הארוכים במהלך השנה, היה שולחן שמח ומרומם מאוד, במהלך הטיש שרו שלש פעמים את 'שושנת יעקב', לעתים בעת אמירת ה'לחיים' היו מגביהים את ר' מתתיהו מינץ והוא הכריז לעבר הרבי 'לחיים' קולני ששימח את הקהל.

האווירה בשולחן הייתה פורים – כיפורים, אך עם זאת בתוך הרצינות וכובד הראש, פיעמה בלבבות שמחה והתרוממות רוח עצומה.

המבשר קהילות - במלאות מ' שנה להסתלקות רבינו (מתוך ה'ארכיון היהודי')

ביום הפורים הייתה דלתו של הרבי פתוחה בכל שעות היום, רבים מחשובי החסידים היו נכנסים אל ה'שלוש שטוב' כשהם נושאים בידיהם משלוח מנות עבור הרבי, לדוב הביאו דגים גדולים, עוף צלוי, בקבוק יין טוב, או סיגרים שהרבי נהג לעשן בשעתו.

אף הרבי משגר היה במהלך היום משלוחי מנות בידי משמשיו לבתי גדולי הדור.

הרבי קיבל את משלוחי המנות בחביבות מהחסידים, והמשמשים מעבירים אותם לחדרים הפנימיים של הבית, ומעשה מרעיש אירע שנה אחת, סיפור הממחיש את משמעות הבאתו של משלוח מנות לרבו:

אותה שנה נכנס לחדרו של הרבי אחד החסידים, יהודי שחיכה במשך שנים רבות לזש"ק ולא נפקד. אותו יהודי הביא משלוח מנות פשוט יחסית, עוגה קטנה, 'א טערטל'. הרבי קיבל מידיו את המשלוח והעביר אותו למשמשים שהכניסו אותו למטבח.

אחד המשמשים שהיה רעב הביט במשלוח המנות והרהר לעצמו כי מן הסתם הרבי לא יטעם ממנו, משלוח מנות כה פשוט הרי לא יובא אל הטיש... והוא אכל את העוגה.

בינתיים ממשיכים לעבוד יהודים ולהיכנס לחדרו של הרבי. לפתע קם הרבי

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים שר'

מרן הב"י עמל להציב את הראשית חכמה ברחוב העיר ולהטמין את היצר הרע בארון

לכבוד

עורכי הגליון הנפלא "תפארת ישראל"

יישר כח על הגליון המלא מזו אל זך, כיהודה ועוד לקרא ברצוני להוסיף פנינה יקרה שמצאתי:

הרה"ק הפני מנחם זי"ע"א דרש בהספדו במלאת ימי השלושים להרה"ק הבית ישראל זי"ע"א (ניסן תשל"ז), בכהאי לישנא:

מובא משמו של הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע"א שלימד זכות על עם ישראל, ואמר: רבונו של עולם, הרי אינך בא בטרוניא עם בריוותך, ומה רצונך מבניך, הרי אילו היה היצר הרע בארון הספרים וספר 'ראשית חכמה' עם שכר הגן עדן ועונשי הגיהנום מוצגים בראש כל חוצות, לא היה שום אדם בא לידי חטא. אולם היצר הרע בוער ברשות הרבים, ואילו ה'ראשית חכמה' טמון בארון הספרים.

והנה זה נאמר בזמנים ההם, והרי בזמנינו כמה טומאה וטריפה ישנם בחוצות עיר, ואיזו חשכות ישנה ברחובות קריה וכל כך גדול הוא כוחו של היצר הרע, אותו גוריא דנורא שלא יכלו לו אנשי כנסת הגדולה, ואנו ראינו בחוש כמה עמל ונתייגע הרבי ז"ל להציב את ה'ראשית חכמה' ברחוב העיר ולהטמין את היצר הרע בארון.

בכבוד רב

חזקו ואמצו בעבודת הקודש.

א.ג.

מפתח תקווה

ימים מקדם

בשעת חדוותא

מרן הבית ישראל בשמחת נישואי אחיינו הג"ר אריה וינברג בן גיסו האדמו"ר מסלונים ת"א יישר כוח לשולח התמונה ר' ש.ז.

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ז | פרשת צו | יום חמישי, י"ד אדר ב' תשפ"ב

מוסר
כליות

ל' יום קודם החג - ימים מסוגלים להתקרב לה'

"ואיתא שלשים יום קודם הפסח שואלין ודורשי, הרמז אחר פורים זמן עליה יכולים לשאול ולדרוש ולהמשיך וכו'. ואיתא דפורים זמן תשובה, שמתעורר הכח מאז ויכול האדם להמשיך, וזה ענין השואלין ודורשי קודם הפסח, הקרבן הראשון לבני ישראל והרמז על התקרבות לבית בני ישראל להשי"ת, והימים מסוגלים בחדש זה..."

בית ישראל (פרשת צו תשכ"ה ד"ה צו)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

גם אדם גדול אינו יכול לעשות הכל בבת אחת

מחציתה בבקר ומחציתה בערב (ו).
(ג).

שח רבינו הבית ישראל ז"ל: קשה, למה את המנחת חביטין שהכה"ג הביא בכל יום, היה מביאה מחציתה בבקר ומחציתה בין הערבים, מדוע לא הביא את כל המנחה בבת אחת.

ו"ל, שזה בא לומר, שאפילו כזה אדם גדול, גם לא יכול לעשות את הכל בבת אחת, וצריך לעשות אט אט.

ליקוטי יהודה - החדש

למה משה רבינו

העמיד המשכן ופירקו

איתא בתורת כהנים (פ' צו) שכל שבעת ימי המילואים היה משה רבינו מעמיד את המשכן ומפירקו.

אבא זכור לטוב האמרי אמת מוגר זי"ע ביאר את הענין, שמשמע"ה הכין ופעל אז השראת השכינה לימים רחוקים, לכל ז' מקדשות אשר קמו ונתפרקו, (משכן, גלגל, טב, גבעון, שילה, בית ראשון ושני).

לידי הוסיף הרבי הבית ישראל זי"ע: "יש פה רמז שמשמע"ה השקיף לדורות המאוחרים בעקבתא דמשיחא, דורות חלשים, כאשר יהיו יהודים שיאמרו אבדה תקוותנו, ולחזק אותם עשה מעשה והקים ופירק המשכן ז' פעמים, להקימם אפילו אחרי שיתפרקו חלילה, כלשון הכתוב (משלי כד, טז) שבע יפול צדיק וקם, בכל הזמנים ובכל המצבים יש תקוה לישראל - אל ייאוש.

פאר ישראל (ה'ג עמ' צ"ז)

הטעם שלעתיד לבוא כל הקרבנות בטלים חוץ מקרבן תודה

והשיב לו אבי ז"ל מספר חובת הלבבות שכשאדם מצליח ויש לו לאכול וכו', יוסיף לילות כימים לתודה ועבודת ה', וכדאיתא במדרש (כה, א) לגבי בעל תשובה, אם היה למוד לקרות דף אחד קורא ב' דפים כו'.

וכן הוא לגבי תודה, שאפילו שהוא באמת לגמרי מושלם, בכל זאת יוסיף עוד להביא קרבן תודה. ואפשר דזה גם הרמז שלעתיד לבוא קרבן תודה לא יבטל, לרמז שתמיד צריך עוד לעשות.

ואפילו שאיתא (ברכות נד, ב) ילקו"ש תהילים רמז תתסו) ארבעה צריכין להודות וכו' שעליהם בא הקרבן תודה, וכפי שמפורט בתהילים יורדי הים כו', וא"כ רואים שתודה כן באה על נס, איתא מהחידושי הרי"ם דנראה שיש שני מיני תודה, דהרי ידוע שמדה טובה מרובה ממדת פורעניות, וא"כ בוודאי אפשר להביא קרבן תודה גם קודם הנס כדי שלא יצטרך להגיע לנס, (כי אם על נס מביאים, מקודם לכן בוודאי ששייך להביא). וזהו כוונת המדרש הנ"ל שעל התודה הו' נאמר "אם על תודה יקריבנו" - שקרבן תודה זה לא יבטל לעולם.

ליקוטי יהודה - החדש

אם על תודה יקריבנו (ז, יב).

רבינו הבית ישראל ז"ל אמר, איתא במדרש (ויק"ר ט, ג, כז, יב, תנחומא אמור יד) "לעתיד לבוא כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל". והמפרשים לא ביארו הפשט.

וראיתי בספר לפרש, דאיתא במדרש (תנחומא ז) שכל הקרבנות באים על איזה חטא, כגון חטאת או אשם, עולה באה על הרהור הלב, מלבד קרבן תודה שאינה באה על שום חטא, שאותה מביא אדם השלם, על שלימות לא שום שייכות לחטא, היינו שהקרבן תודה יותר גדול ויותר חשוב מכל הקרבנות, ולכן גם לעתיד לבוא שלא יחטא, שלא יהיו חטאים, שהכל יהיה מושלם, ועל כן יתבטלו כל הקרבנות, מלבד קרבן תודה שאותו יוכלו להקריב גם אז, וישאר לתמיד.

הוסיף רבינו זי"ע: ונזכרתי היום מעשה, שיהודי אחד מווראשא כתב פעם מכתב לאדוני אבי ז"ל, הפוך מכל החסידים, כי כולם הרי מתולוננים על בעיות, ואילו הוא כתב להפך, שב"ה יש לו הכל, יש לו כסף, יש לו בריאות, והוא גם כן תורה, שהוא לומד ומתפלל, ושאל מה עוד יש לו לעשות,

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

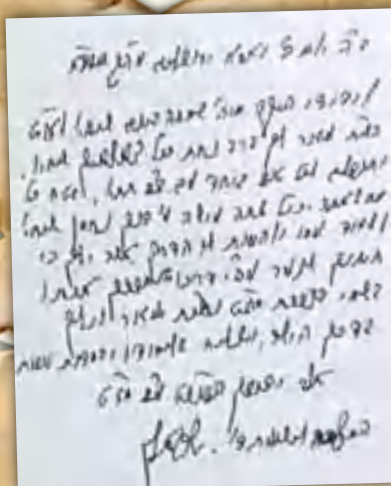
ביום המנחה אתו (ו, יב)

חנוך לנער על פי דרכו

לידידי היקר מו"ה שמחה בונם שיחי' לאו"ט

השי"ת יעזור לך ברוב נחת מכל צאצאך שיחי, ותגדלם לכל טוב ביחד עם ב"ב תחי'. בטח כל מה שאותה יכול אותה עושה עם בן נחמן שיחי' ללמוד עמו ולהורות לו הדרך אשר ילך, כי חנוך לנער על פי דרכו כו', ותברך אותו בשמי בברכת מזל טוב, והשי"ת יעזור וילך בדרך הישר ויצליח בלימודו ובמידות טובות.

מכתב יד קדשו (לדש"ב שצ'קן מלאס אנג'לס)

ישר כוח לנכדו שליט"א שמר בדיני צילום האתר

דבר בעתו

במחיצת רבינו בימי הפורים (ב')

המשכת הסעודה למוצאי פורים

בפורים הבחינו, שב"ק מרן אדמו"ר ה"בית ישראל" מגור זצוק"ל מהדר ומשתדל להחזיק את המגילה כשהיא עטופה במטפחת, כי חשש לדעת חד מ"ד שמגילת אסתר מטמאה את הידיים.

מעשה ששלח במוצאי פורים "משלוח מנות" אל הגאון מטישין זצ"ל, ואמר שאם ישאל הגאון: הלא כבר פנה יום? יגיד לו שכבר הורה זקן, הוא ה"חידושי הרי"ם" זי"ע, [מובא בשמו ב"שפתי צדיק" פ' שמונה, והכוונה, דקדשים נאכלין ליום ולילה שלאחריו]. בעניין דיומא מדוע נהגו כל ישראל להמשיך סעודת פורים אל תוך הלילה שלאחריו ע"פ מאמרם ז"ל (במדב"ר פכ"א) ש"השו"פ דמן של רשעים כאילו הקריב קרבן, ו"בקדשים הלילה הולך אחר היום..." וקלסיה הגאון.

פאר ישראל (ח"ג, עמ' רמ"ז)

שהרבי ייטע נטיעה של שמחה

באחד מימי הפורים לפני עריכת השולחן התהלך איש האלוקים מרן ה'בית ישראל' בביהמ"ד שבישיבת שפת אמת אנה ואנה ותר אחרי אנשים שזכו ונצטוו לישב בשולחן הטהור.

הגה"ח רבי אברהם שלמה ברום (החסיד הישיש הנודע בכינוי ר' אברהם אוסטרלנקער), עמד כהרגלו בין כל הציבור. הרבי רואהו ונוצר אצלו, אברום הרי פורים היום צריכים להיות בשמחה, ר' אברהם לוחש בהכנעה בגמרא כתוב, רבי נטע נטיעה של שמחה, בפורים אני מחכה שהרבי ייטע בי שמחה, "ביסט גערעכט" [-אתה צודק] ואומר הרבי, ומורה לו להיכנס ולישב אצל השולחן.

ליקוטי אש (עמ' 8)

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים שי

מאוד נהניתי מהמדור על החסידים, באחד מהגיליונות הראשונים, החזקו קשריו המיוחדים של הגה"ח המופלא רבי שמאי גימבורג זצ"ל עם מרן רבינו ה"ב" זי"ע, סיפור מענין מביא בספר תולדותיו הגאון החסיד (עמוד 348), איך שניצל קשריו בשביל לפעול ישועה לחברו, ובה מסופר שם:

באחד מימי ערש"ק התקשר אחד מקרוביו של הגה"ח רבי שמאי גימבורג זצ"ל מבני ברק אליו, וסיפר לו, כי נולד לו בן ומצבו הבריאותי קשה מאד, והרופאים נתנים סיכויים קלושים לחייו. בבקשה, תיכנס לרבי לבקש ברכה, ביקש במד לבו.

ר' שמאי נחלץ חושים. הוא הביט על השעון ושאל את הפונה: האם כבר הכנתם 'ארבעס' לשלום זכר? השיב הפונה: ודאי. ותנה על שאלתו של ר' שמאי. אם כך, תשלח כעת מיד שליח לירושלים שיביא לנו 'ארבעס' מהשלום זכר, פקד ר' שמאי והבטיח לגשת להרה"ק ה'בית ישראל' מגור זי"ע לקבל ברכה. סמוך לכניסת השבת הגיע השליח לביתו של ר' שמאי והביא עמו לר' שמאי צלחת 'ארבעס' ארוחה בקפידה.

ר' שמאי חבש את הספודיק, ואין לביתו של הרבי. ר' שמאי שם את ה'ארבעס' על השולחן ובקש מהרבי ברכה לך הנו"ל. 'את ה'ארבעס' צריך להביא כשהילד יהיה ממש בריא, אמר הרבי וסרב לקבל. ר' שמאי הבין לפי התשובה כי הרבי צופה כי מצב הילד כבי רע, ובעצם דחיית קבלת ה'ארבעס' נדחתה רפואתו של הרבי.

הרה"ר ר' שמאי בלבו: מה יהיה, הלא הוא שליח לקבל ברכה לבריאות שלמה ורפואה קרובה אצל התינוק. והוא פנה לרבי ואמר: אני שליח להביא את ה'ארבעס', וחזקה על שליח שעושה שליחותו. לא קבלתי על עצמי שליחות להחזיר את ה'ארבעס' וכעת כבר ממש שבת. חיך הרבי לטענתו זו של ר' שמאי ונראה כי עת רצון היא. נו, שוין, אמר הרבי כמתרצה, ואחל רפואה שלמה ומחירה לתינוק. ר' שמאי התקשר מיד לחסיד הדואג ובישר לו כי בעזרת השם ישועה קרובה לבוא. כפי שאמנם היה, הילד התאושש בדרך ניסית וזכה לרפואה שלמה עכ"ד.

זכותו יגן עלינו.

וישר כוחכם על הגליון המיוחד.

פה עיה"ק ירושלים

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ח רבי מנחם מנדל צישינסקי ז"ל

משב"ק אצל מרן ה'בית ישראל' זי"ע

י"ט אדר תש"ע

לאמירת 'לחיים', ושב למשמרתו.

הרבי סמך עליו בכל. הוא נשלח על ידו בשליחויות של נאמנות, הוא גם היה לצידו בעת ששהה בזכרון יעקב וכן בצפת, וזכרון הימים הללו ליווה אותו כל הימים, עד שבעבור שנים, כשבני המשפחה רצו שיבוא עמם לצפת, אמר המקומות הללו, בהם הלכתי עם ה'בית ישראל', אינני מסוגל לראותם בלעדי.

מסירותו לתפקידו לא ידעה גבולות של זמן ומקום, מעולם לא עשה בדיקת חמץ בביתו. הוא שימש שליחם של כ"ק אדמו"רי גור לבדוק את ביהמ"ד, וכך בדק את הקפוטות ששימשו לעומדים ב'שורה' מחשש חמץ, והיה נשאר בירושלים לאפייית מצות של ערב פסח. על אותו מקום ניצב במשך חמישים וחמש שנה באפיה, ולבני ברק שב עם הערב יום.

מגיל שבע עשרה זכה להיות משמש בקודש בהיכלו של כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע והיה מהמשמשים הנאמנים עד יום הסתלקותו. במשך כשלושים שנה, המשיך להיות נאמן בית הרבי זי"ע, בדאגתו לרבנית הצדקנית ע"ה, עד יומה האחרון. אחרי פטירתה יום כתיבת ספר תורה על ידי המשמשים בקודש אצל מרן ה'בית ישראל' לכבוד נשמתה, ספר שהוכנס להיכל בית המדרש דגור בירושלים.

המודיע - כ"א אדר תשע"א (מתוך ה'ארכיון היהודי')

המשב"ק ר' מנדל צישינסקי מחזיק בידו את ה'איביצע' המלבוס העליון של רבינו הבית ישראל

נולד בתל אביב ביום כ"ב בשבט תרצ"ו, לאביו הרה"ח ר' שמחה ז"ל, שהיה מחשובי חסידיו גור בתל אביב.

בהיותו בגיל בר מצוה התייתם ר' מנדל מאמו שנפטרה בט' אדר תש"ט, ומאז, למד לחוש את הכאב והסבל ולהפנימו. וכבר בישיבת שפת אמת ניכרה אחירותו ומסירותו לציבור ושם ניהל את קופת מפעל החסד ע"ש ה'ב' פנחס יעקב לוי זצ"ל במלוא הזירות והאחריות שלא על מנת לקבל פרס.

מספר המיטות בישיבה היה אז מצומצם, ולא פעם העניק ר' מנדל את מיטתו ללילה שלם או לחלקו, וכשנשאל היכן יניח את ראשו השיב שבין כך הוא אינו מתכוון "לנצל" את המיטה ואפשר להנות ממנה. והיה פעם, שבחור רעב הגיע מאוחר בלילה לישיבה, ולא מצא מה אכול והלך רעב לישון ובעקבות מעשה זה הודיע ר' מנדל כי הוסר המנעול מאורנו הפרטי שם יונחו דברי מאפה לכל דיכפין (המאפה של אביו אפשרה לו חסד זה כי דברי מאפה היו יקרים ונדירים באותה תקופה).

אין כל פלא שלאור מידותיו והתנהגותו נקרא ר' מנדל פנימה להיות משב"ק אצל מרן ה'בית ישראל' זי"ע, וכאחיו הרה"ח ר' יודל ז"ל, השתלב בכל המיית לבו והמון רגשותיו בהיותו זריז ונבון, ואחוז קשובה מתוך ביטול מוחלט שהאהבה והיראה שלויות בה. הוא התלווה אל הרבי בשתיים או שלוש לפנות בוקר בהליכות הפאר - טאגס, כחייל נאמן הניצב על משמרתו תוך משמעת ודבקות מוחלטת במטרה, כך היה ר' מנדל בשנים אלו.

השנים הללו עיצבו את אישיותו וכל הליכותיו ומנהגיו נערכו על פי מה שראה וקלט, כיצד יש להזהר מאוד בכל הלכות סעודה, דקדוק הדין בענייני כשרות לסוגיהם, והוא הפך למקור ידיעות אמין ומוסמך בהלכות והנהגות שקלט וספג.

אופייני למסירותו לתפקידו היה בעת שנכנסו לבית המדרש ברלב"ח. אחרי הטיש אמר ה'בית ישראל' למנדל שעמד אז ב'שורה' העושרת את הטיש, כשאתה בחוץ אני לא שליח, כשאתה בתוך הבית אני רגוע. מאז לא עמד עוד ר' מנדל ב'שורה', הוא שהה בתוך הדירה, ורק יצא לרגע

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ח | פרשת שמני-פרה | יום חמישי, כ"א אדר ב' תשפ"ב

מוסר
כליות

עבודת ה' - תחילתו מר וסופו מתוק

ואולי זאת נרמז להם על ידי משה רבינו ע"ה, זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וידא אליכם כבוד ה' (שמיני ט, ו), כי עובד ה' מתחלה יש לו הסתרות ואינו מרגיש כלל אבל העיקר להתחזק בציוויו ואחר כך תגלה לו כבוד ה'.

בית ישראל (שמיני תשי"א ד"ה הדבר)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

מהו היצירה של הדור הנוכחי

פעם בשיחה של כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל מגור זצוק"ל עם מקורב פתח ואמר: "כתוב בפרשת שמני (ויקרא ט, ו) 'זה הדבר אשר צוה ה' תעשו', ולא פירש הכתוב מהו אותו דבר.

חז"ל אמרו בתורת כהנים: "אותו יצר הרע העבירו מלבכם" ואף הם לא פירשו איזהו אותו יצר"ה. אבא [האמרי אמת] ז"ל הגיד, שהכוונה ליצירה של מחלוקת. בספרים הקדושים נרמז על ענינים אחרים. מדוע לא נכתב במפורש לאיזה יצירה הכוונה? אלא שלכל אדם יש יצר הרע משלו שבגללו נשלח לעולם הזה, וכן לכל דור בפני עצמו. כשם שכל יחיד נדרש להתגבר על יצרו המיוחד - כן כל דור וכל תקופה. לפיכך לא נכתב מפורש מהו "זה הדבר" ו"אותו יצר הרע". דבר זה מסור לחכמים שבכל דור. המה יקבעו ויחליטו איזה יצירה יש להעביר בימיהם.

צדק אבא [האמרי אמת] ז"ל שאמר בימיו שאותו יצירה"ה הוא יצר הפירוד והמחלוקת. אולם לדידי, יצירה"ה של הדור הנוכחי התלבש בפירצות של עניני קדושה וצניעות. ירדה לעולם קליפה טמאה, השם ישמרנו, שחדרה גם לתוך המחנה. לא בכדי נקראת מדה זו "יסוד". הלא זהו יסוד כל היהדות בנקודה זו דייקא התלבש יצירה"ה של התקופה דגן.

פאר ישראל (ה"ג עמ' רכז)

בליל שבת הראשון אחר ההסתלקות האמרי אמת

ואחריהם כל בית ישראל יבכו את השדפה אשר שדף ה' (י, ו).

בליל שבת קודש הראשון אחר הסתלקות מרן האמרי אמת זצ"ל, כשעברו החסידים לפני מרן הבית ישראל זצ"ל לומר גוט שבת, אמר: אבא ז"ל אמר משמו של השפת אמת, כותב במיתת נדב ואביהוא ואחריהם כל בית ישראל יבכו את השדפה אשר שדף ה', לא מצינו אחר כך בכתוב שבכו, וכן מה הלשון יבכו לשון עתיד. אלא משה רבינו אמר להם, כי עוד יבכו...

אולי כעת אינם מרגישים כל כך את גדל האבידה, אולם ברבות הימים עוד ירגישו!

פאר ישראל (ה"א עמ' רעא)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

להתייגע על הוי אמינא שבגמרא

וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני ה' ותקראנה אתי באלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה' (י, יט). וברשי"י (מת"ב): אם שמעת בקדשי שעה אין לך להקל בקדשי דורות.

רבינו הבית ישראל ז"ל אמר, דהנה איתא בספר רמתיים צופים בשם הרבי מלובלין ז"ל, דלכאורה מה היתה סברת משרע"ה שלא חילק בזה, אלא שבאן מיירי בחטאת ראש חודש ואיתא (חולין ס, ב) אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי שמיעטני את הירח, ולענין לבא יתוקן פגמת הלבנה כמו שהיתה קודם מיעוטה וכמו כן משרע"ה בראש חודש הראשון להקמת המשכן רצה לתקן הדבר וממילא לא יצטרכו להביא שוב חטאת דראש חודש, וממילא דחטאת הזו הויה נמי קדשי שעה עכ"ל הרבי מלובלין ז"ל.

ואמר הבית ישראל ז"ל שאיתא בספרים שהוה אמינא של הגמרא היא ג"כ אמת, ובשם הרבי ר' בונם ז"ל איתא שצריך להתייגע על הוה אמינא שבגמרא כי היא ג"כ אמת, ועל אחת כמה וכמה שכן היא ההוה אמינא של משרע"ה, ומזאת ההו"א, היום הזה של ר"ח ניסן הוא יום גדול ומתנוצץ בו אור הגאולה כדאיתא בגמ' שאותו היום היתה שמחה לפני הקב"ה כיום שנבראו בו שמים וארץ.

ליקוטי יהודה - החדש (בפרשתו)

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

והיתה לעדת בני ישראל למשמרת (במדבר יט, ט)

התקשרות בעל פה

אתנו ת"ל (-תהילה לא-ל) החיים והשלום כה יעזור השי"ת להלאה, לבשר ולהתבשר אך טוב.

אתמול נגמר השידוך מב"א (-מבן אחי) הב' יעקב ארי' שי' עם בת הר' מענדיל וויין שי'. הי' רק התקשרות בעל פה ותנאים יהי' רק אחר החגים אי"ה.

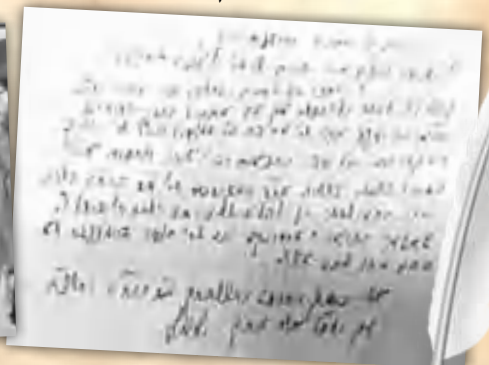
תדרוש בשמי בשלום אנ"ש המקורבים שי'...

מכתב יד קודשו

(אגרת לגה"ח רבי חיים מאנדל ז"ל אודות השידוך של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עם בת הגה"ח רבי מנחם מנדל וויין ז"ל. מפורסם לרגל יומא דנשמתא כ"ג באדר - תשנ"ח לשולח הנכבד אי"ק)

רבינו הבית ישראל זי"ע בנישואי
ב"א כ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

תגובות, הארות והערות מהקוראים שי'

תפארת ישראל⁵ | גליון ח | פרשת שמיני-פרה

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ט | פרשת תזריע-החודש | יום חמישי, כ"ח אדר ב' תשפ"ב

מוסר
כליות

זמן להתחדשות בעבודת השם ולתשובה

פרשת החודש זמן להתחדשות בעבודת השם ולתשובה, איתא ראש חודש לעמך נותן זמן כפרה לכל תולדותם – לכל הדורות. וראש חודש ניסן ראש חדשים הראש והראשון ונותן הכח לכל השנה להמשיך, גופא בטר רישא גירא.

בית ישראל (פרשת החודש תשכ"ה, ד"ה פרשת)

מהקודש פנימה

אומרים שנאמרו בעתות רצון

רמזים נפלאים בברכת "כשם שנכנס לברית כן יכנס"

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג).

מִן הַבַּיִת יִשְׂרָאֵל מִגֹּדֶל ז"ל מִגְדוּלֵי בֵּית קֹאצֶק, עַל הַבְּרִיחַ "כֶּשֶׁם שֶׁנִּכְנָס לְבְרִית כֵּן יִכְנָס לְתוֹרָה וּלְחוּפָה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים", הֵיטָב כֶּשֶׁם שֶׁבְּבְרִית נִהְפָּךְ יוֹקֵא זֶה מֵאִינוּ יְהוּדֵי לִיהוּדִי [בְּפֹלֶלֶן קִרְאוּ לְבְרִית מִלָּה "יְהוּדִישֶׁעַן"], כֵּן רִגֵּשׁ תְּמִיד הַתְּעַלּוֹת בְּכָל לִימּוּד וּמִצְוָה – כִּאִילוּ נִהְפָּךְ עֲכָשִׁיו מֵאִינוּ יְהוּדִי לִיהוּדִי.

וְהוֹסִיף מִן הַבַּיִת יִשְׂרָאֵל ז"ע מִיֵּנָה וְכִי: חֲסִידִים אִמְרוּ עַל הַיְּהוּדִי הַקְּדוֹשׁ מִפְּרִישָׁחָא ז"ע, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ "יְהוּדִי"? לִפִּי שֶׁבְּכָל יוֹם הַתְּחַדָּשׁ וְהַתְּעַלָּה כָּל כֵּךְ בְּעִבּוּדֵת הַבּוֹרָא – כִּאִילוּ נִהְפָּךְ מֵאִינוּ יְהוּדִי לִיהוּדִי...

וְהוֹסִיף וְאָמַר עוֹד: כַּעֲנִין זֶה יֵשׁ שֶׁפִּירְשׁוּ "כֶּשֶׁם שֶׁנִּכְנָס לְבְרִית" – וְנַעֲשֶׂה לוֹ רוּשָׁם בְּבִשְׂרוֹ עַל יְדֵי מִצְוָה זוֹ לַעֲדָה וּלְנַצֵּחַ נִצְחִים, "כֵּן יִכְנָס לְתוֹרָה וּלְחוּפָה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים" – שִׁיעֲשׂוּ כָּל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ רוּשָׁם קְבוֹעַ בְּבִשְׂרוֹ וְרוּשָׁם שְׂאִיט נִמְחָק.

וְהוֹסִיף עַל דֶּרֶךְ דִּאִיתָא בַּגְמָרָא (זִבְחִים צֹא, א) שֶׁמִּצְוֹת מִלָּה (=לְעוֹמֶת פֶּסַח) הֵיא "תְּדִירָה בְּמִצְוֹת", וּפִירְשׁ רֵשׁ: "תְּדִירָה בְּמִצְוֹת – סְדוּרָה בְּמִצְוֹת, שֶׁנִּכְרְתוּ עֲלֶיהָ שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת וְצִוּוּיִים. וְכַתֵּב שֶׁם מִן הַשִּׁפְתָּ אָמַר ז"ע בְּחִידוּשָׁיו: פִּירוּשׁ רֵשׁ"י דְּחֹק, וְיוֹתֵר נִרְאֶה לְפָרֶשׁ דְּמִצְוֹת מִלָּה נִקְרָאת "תְּדִירָה", מִשּׁוֹם שֶׁלְעוֹלָם רוּשָׁם הַמִּצְוָה בְּגוֹף הָאָדָם, וְלֹא כָּל מִצְוָה שֶׁהִיא רַק בְּשַׁעֲת עֲשִׂיתָהּ, עֵבֶלָה"ק. וְלִכְּן מְבָרְכִים אֶת הָרֶךְ הַנִּימּוֹל, שִׁיזָכָה שְׁגָם שְׂאִר הַמִּצְוֹת יַעֲשֶׂה בּוֹ רוּשָׁם קְבוֹעַ, וְחִקִּיקָה שְׂאִינָה נִמְחָקָת ...

פֶּאֶר יִשְׂרָאֵל (ח"א עמ' תס"ב)

מדוע אומרים להכניסו בבריתו של 'אברהם אבינו'

דָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁר כִּי תִזְרַע וְלָדָה וְגו' (יב, ב) בַּמִּדְרָשׁ (וִיק"ר יד, א-ב) אֲשֶׁר דָּעִי לְמִדְרָחוֹק, מִשְׁבַּחִין לְשֵׁמוֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוּ וְכו'.

רַבֵּינוּ הַבֵּית יִשְׂרָאֵל ז"ל אָמַר: בְּבְרִית מִלָּה נוֹהֲגִין לוֹמַר לְהַכְנִיסוּ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוּ, וְקוּשָׁה אֵיךְ מִגִּיעַ לְכָאֵן אֲבִרָהָם אֲבִינוּ, אֵיךְ הֵכִי נִמְי הוּא הִיא הָרִאשׁוֹן שֶׁקִּיִּים מִצְוֹת מִלָּה, אֲבָל בְּכָל זֹאת כִּיּוֹם זֹהִי מִצְוֹת עֲשֶׂה כָּל הַמִּצְוֹת. וְאִפְשָׁר דְּמֵאֲחֵר וְתִיטֵק כְּשֶׁנִּימּוֹל, הִרִי מִקִּיִּים אֶת הַמִּצְוָה בְּהִכְרָח וּבְלֹא דַעַת, לִכְּן מִחֲשָׁבִין לְשֵׁמוֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוּ, שֶׁהוּא הִרִי קִיִּים אֶת הַמִּצְוָה כְּשֶׁהִיא בְּמִלּוֹא הַדַּעַת בֵּן מֵאָה שָׁנָה, שֶׁכָּאֵן גַּם יִיחָשֵׁב כִּאִילוּ עֲשֶׂה אֶת הַמִּצְוָה בְּמִלּוֹא הַדַּעַת.

עוֹד אָמַר רַבֵּינוּ: אֲוֹמְרִים בְּבְרִית, כֶּשֶׁם שֶׁנִּכְנָס לְבְרִית כֵּן יִכְנָס לְתוֹרָה לְחוּפָה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים. וְלִכְאוּרָה, מִדּוּעַ רַק בְּמִצְוָה זוֹ אֲוֹמְרִים כֵּן. אֲלֵא, אִיתָא בְּשֵׁם צְדִיקִים דְּמִצְוָה זוֹ הִיא מִצְוָה נְקִיָּה, שֶׁנַּעֲשִׂית לְלֹא פְּגִימָה, תֹּאוּה, כְּבוֹד, כִּי כְּשֶׁאֲדָם עוֹשֶׂה מִצְוֹת אַחֲרֵית תְּמִיד יֵשׁ לוֹ בּוֹה פְּגִימָה, וְלִכְּן אֲוֹמְרִים בְּמִצְוָה זוֹ שֶׁנַּעֲשִׂית לְלֹא פְּגִימָה, שְׁגָם אֶת כָּל הַמִּצְוֹת מִזְכָּה לַעֲשׂוֹת כֵּן.

לִיקוּטֵי יְהוּדָה – הַחֲדָשׁ (בְּפִרְשָׁתוֹ)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

הטעם שקטן נימול לשמונה ימים

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג).

אִיתָא בַּמִּדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (פִּרְשָׁת תַּצוּהוּ ס' א) יִלְמְדֵנוּ רַבֵּינוּ קֵטָן לְכַמָּה נִימּוֹל וְכו' נִימּוֹל לַח' יָמִים כֶּשֶׁם שֶׁנִּימּוֹל יִצְחָק אֲבִינוּ.

וְהִקְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים הָלֹא מְפֹרָשׁ בְּתוֹרָה וְכִיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל וְגו' וְלָמָּה תוֹלִין בִּיצְחָק.

רַבֵּינוּ הַבֵּית יִשְׂרָאֵל ז"ל אָמַר, דִּאִיתָא עוֹד שֵׁם (בַּמִּדְרָשׁ) אִימְתִּי הֵבֵן חֲבִיב עַל אֲבִיו כְּשֶׁמִּתְחִיל לְדַבֵּר, וְאִיתָא בְּמִדְרָה נְבוּכִים לְהַרְמַב"ם ז"ל הֵטַעַם שֶׁקֵּטָן נִימּוֹל לַח' יָמִים, שְׂאִז עֲדִיין אֲבִיו וְאִמּוֹ אֵין מְכִירִים אוֹתוֹ וְאֵין לָהֶם רַחֲמֻנַּת עֲלִיו וְעִי"ז מִקִּיִּמִּין מִצְוֹת מִלָּה, וְאִם יִמְתִּיט עַד שִׁיגְדֵל אִז כְּבֵר מְכִירִין אֶת כְּנֵם וְהִיוּ אֲנָשִׁים שִׁיְהִיו מוֹנְעִים מִלְּמוֹל אֶת בְּנֵיהֶם מִחֲמַת רַחֲמֻנָּתוֹ, וּפִירְשׁ הַמַּהֲרַ"ח בְּסִפְר הַנּוֹחַן אֲמַר שֶׁפֶר אֶת דְּבָרֵי הַגִּמְ' נָדָה (לֹא: מִפְּנֵי מָה קֵטָן נִימּוֹל לַח' יָמִים שֶׁלֹּא הִיוּ אֲבִיו וְאִמּוֹ עֲצָבִים וְהָכֵל שְׂמָחִים, וְהֵיטָב כִּי"ל שֶׁמִּשְׁשׁוֹם הֵכִי אֵין מְמַתִּינִים עַד שִׁיגְדֵל, שְׂאִז הִיְהִי לָהֶם רַחֲמֻנַּת וְהִיוּ אֲבִיו וְאִמּוֹ עֲצָבִים כְּשִׁימּוּלוֹ אוֹתוֹ כִּי כְּבֵר מְכִירִין אוֹתוֹ וְחֲבִיב עֲלֵיהֶם, וּמִשּׁוֹם הֵכִי נִמּוֹל לְשִׁמּוֹנָה.

וְכֹזָה מְתוּרָן הַמִּדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, שֶׁהִיא הוּא אֲמִינָא שְׂאִם יִתְגַּבֵּד אֶחָד וְיִדְעָה לְמוֹל בְּנוֹ כְּשִׁיגְדֵל אָף שֶׁהוּא חֲבִיב עֲלֵיו, רִשְׁאִי לְהַמְתִּין, (וְנָמָה שְׂכֵתוֹב בְּתוֹרָה בֵּן שְׁמוֹנֶת יָמִים הֵיטָב שֶׁלֹּא יִפְתַּח מַח') עַל זֶה אָמַר הַמִּדְרָשׁ כֶּשֶׁם שֶׁנִּימּוֹל יִצְחָק אֲבִינוּ, דִּאֲבִרָהָם אֲבִינוּ ע"ה הָלֹא הִיְהִי הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר שֶׁהִתְגַּבֵּד לַעֲשׂוֹת רַצוֹן הַשֵּׁ"ת, וְעַל לַח' יָמִים.

עוֹד אָמַר: הֵנָּה אִיתָא בְּקַדְמוֹנִים טַעַם הַמִּלָּה לְהַחֲלִישׁ כַּח הַתֹּאוּה וְלִזְכֹּךְ הַמַּחֲשָׁבָה. וְהֵנָּה יִצְחָק ה' הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּימּוֹל לְשִׁמּוֹנָה ע"ה אֲבִרָהָם אֲבִינוּ ע"ה אֲשֶׁר קִידַשׁ כו' וְצִאֲצִאוֹ חֲתָם בְּאוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ, וְזֹאת נִשְׂאָר לְכָל הַדּוֹרוֹת, וְלִכְּן תוֹלָה בִּיצְחָק שִׁיְהִי שִׁיִּיכּוֹת לְמִלְתּוֹ לְהַצִּיל מִמַּחֲשָׁבוֹת זֹרוֹת.

לִיקוּטֵי יְהוּדָה הַחֲדָשׁ (בְּפִרְשָׁתוֹ)

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ולקח הוא ושכנו הקרוב (שמות יב, ד)

"ותתחבר עם חברים טובים"

לידידי חיקך מ' זאב פישערשיין יחי'

... וגם אתה תדיעניי מהנשמע אצלך, ומשלום גיסך יחי' ומשלום

בְּכָךְ שִׁיחִי. בְּטַח אִתָּה מִשְׁחִי
עֲלִיו שִׁילָךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה
וְיִוְתָנָה בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר. גַּם
עֲלִיךְ לִקְבֹּעַ בְּכָל יוֹם
עֲתִים לְתוֹרָה וְתִתְחַבֵּר עִם
חֲבֵרִים טוֹבִים, וְעַם שׁוֹנִים
אֶל תִּתְעַרֵּב, וּמִמִּילָא
יִלְמוּד גַּם הוּא מִמֶּךָ.

(מֵאֲרִכִּיוֹן ר"ד לוי,
תַּשְׁו"ח לו')

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגאון רבי מרדכי חברוני זצ"ל מראשי ישיבת חברון נלב"ע כ"ח אדר תשמ"ו

בחכמה ורך בשנים והיה מקרבו ומחבבו מאוד על רוס ערכו וגדלותו ויראתו הרוממה, כמו"כ ידוע שהיה מסתודד אתו פעמים תכופות בעניינים העומדים ברומו של עולם.

הגר"מ חברוני שנפשו השוקקה בערה בעוז ותעצומות לכל דבר שבקדושה וחיפש תדיר להתעלות עוד ועוד על ההגעה לפסגה הגבוהה ביותר מצא את שאהבה נפשו בצל קדשו של מרן ה'בית ישראל' כאשר שאיפת האמת והצימאון להכיר את דרכי עבודת השם נדלקו בכל נפשו ובכל מאו, באור האבוקה שהושטה לו. ומרן ה'בית ישראל' עוד בבחרותו כבר קרא "עליו כולו זהב טהור!"

מאז עד סוף ימיו נצמד בלב פתוח ובהכנעה יתירה אל היד המדריכה והמדרבנת של מרן ה'בית ישראל', כשהוא מאחד בתוכו את עולם ישיבות ליטא עם עולם החסידות לשלמות של עמל ביקוש וטיפוס בלתי פוסק על מדרגות התורה והעבודה.

רגיל היה הגר"מ חברוני לחזור ולומר את אשר שמע מפי מרן ה'בית ישראל' שכלי מסירות נפש אי אפשר להגיע לשום דבר, והקב"ה דורש מכל יהודי לעשות את המקסימום שהוא מסוגל, כדי שרק כך יוכל אכן להתעלות ולהתרום במעלות התורה והיראה ובדרגה זו אחז תמיד בכל מאו ומוסירות נפשו להרבעת תורה וללימוד התורה ידועים לכול.

על מצבתו נחרטה שהיה נאמן לבעל הבית ישראל מגור זצ"ל.

'מוסף שבת קודש' תשס"ז עמ' 9, 'תוספת המודיע' כ"ד אדר א' תשע"ו (מתוך ה'ארכיון היהודי')

בחורים רבים משייכות שונות, שלא נימנו בדווקא על עדת חסידי גור היו באים אל בית רבינו ה'בית ישראל' כדי לשאוב ממנו יראת שמים. אחד מהם היה הגאון רבי מרדכי חברוני זצ"ל שהיה פוקד בימי בחרותו את ביתו וקיבל ממנו חיזוק ביראת שמים.

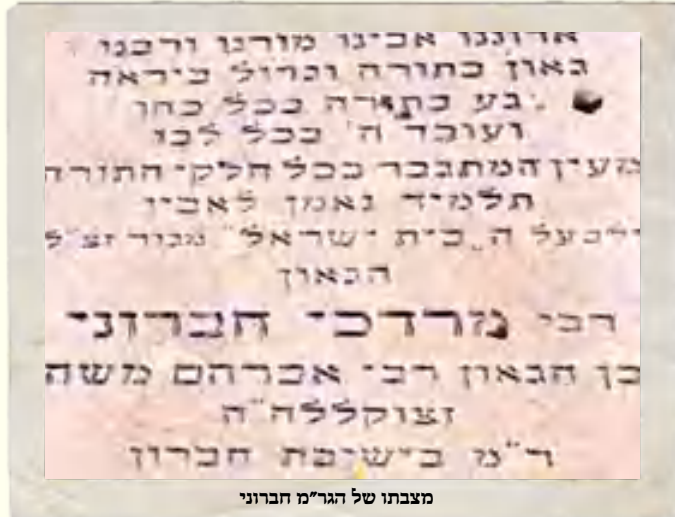
פעם אחת כשהגיע הגאון רבי מרדכי אל ה'בית ישראל' שאלו: האם אביך יודע שאתה בא אצלי? - מכאן ואילך תוכל לבא אצלי רק לאחר שאביך יאשר זאת, אביך הוא איש אמת.

רבי מרדכי הלך אצל אביו הגאון רבי משה חברוני זצ"ל, ושאלו אם ירשה לו לבקר אצל ה'בית ישראל'. הגאון רבי משה חברוני אמר לו: מה לך ולכל אלו, שב במקומך ועסוק בתורה! אך רבי מרדכי אמר לאביו: "אני מרגיש בכל פעם שאני מבקר אצלו שאני מתחזק ביראת שמים". אם כן תוכל ללכת לבקר, הפטיר הגאון רבי משה חברוני.

רבי מרדכי חברוני סיפר את הדברים ל'בית ישראל'. אמר לו הבית ישראל: אמרתי לך, אביך הוא איש אמת.

הגר"מ חברוני לצד התמדתו הרבה בימי בחרותו ושחר נעוריו, זכה לקרבה מיוחדת ונדירה מאת מרן הרה"ק הבית ישראל זי"ע מגור שהיה כידוע מטפח ומרבה צורבים צעירים, לאחר שענינו החודדות הגיעו למרחקים ולמעמקים וראה והכיר בהם שעדיים לגדולות ולתפארה, בהיותו ניחן בכוח נדיר לגלות ולקרב אותם, מרן ה'בית ישראל' זי"ע היה להם למלאך המכה על ראשם, ואומר גדל.

רבינו מרן ה'בית ישראל' שם עיניו על הגר"מ חברוני עוד בעת שהיה אב

מצבתו של הגר"מ חברוני

הגאון רבי מרדכי חברוני עם מרן רבינו ה'בית ישראל' זי"ע

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים שי'

כבוד המוציאים לאור של העלון החשוב הע"י שלום וברכה ובט"ס!

כאחד שלמד בחדר גור ושיבה לצעירים ירושלים על אף שאני משתייך לחסידי ביאלא, והמשגיחים בישיבה תמיד עודדו את חסידי ביאלא שילכו לביאלא, עם כל זאת בעקבות אמר"ר אברהם ברנדווין זצ"ל היה לי קשר מיוחד להבית ישראל כמו כל כלל ישראל, ודברי הקודש המצוטטים ודאי הם לנייחא רוחא לאותו צדיק וקדוש זי"ע, ומהוי קנקן חדש מלא ישן.

אציין עובדא, את הערכת הבית ישראל לאבי זצ"ל, שכן שהיה גר בשכנות להורי נולדה לו בת והביא יין ולעקעק להבית ישראל, הבית ישראל שאלו מי אפה את הלעקעק, וענה שהשכנה (=דהיינו אימי מורתי), ענה לו הבית ישראל אם כך, זה טוב.

ביקרא דאודייתא ובכל הכבוד,
ישראל דוד ברנדווין

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון י"א | חג הפסח | תשפ"ב

מוסר
כליות

בפסח אף הנפשות הנמוכים יכולים להתקרב לה'

פסח זמן התקרבות בני ישראל לעבודת השם אף נפשות הנמוכים. והטעם נראה כי בני ישראל גם כן לא היו ראויים להיגאל ואת ערום וכו', רק שנתעורר כח של מעלה בלי התעוררות דלתתא, וזאת נשאר לדורות.

וכן איתא בשם הרבי ר' ברוך [ממעזיבח] ז"ל פירוש ופסח ה' על הפתח (פר' בא יב, בג) ודלג, שתמיד אתערותא דלתתא מעורר אתערותא דלעילא פתחו לי פתח כחודו של מחט ואחר כך ואני אפתח לכם וכו', אבל כאן פסח ד' על הפתח הזה, ולכן בפסח יכולים להתקרב כולם.

בית ישראל (פסח ושכ"ק, תשכ"א ד"ה פסח)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

שמחה בחג הפסח

בחג הפסח [שנת תשי"ג] רמז רבינו ה'בית ישראל' לאנשים שסבכוהו להרבות בשמחה. הזכיר חסידים הראשונים שהיו אומרים: "אויף געראמט" (לשון שמחה) נופל על לשון "אין געראמט" (לשון נקיון מלכלוך ופסולת). האידעא, כשמבערים החמץ מן הבית, והאדם עצמו מנטקה מזוהמא ומטומאה, הזמן מסוגל להיות בשמחה.

פאר ישראל (ח"א עמ' תע"ח)

לעבוד את ה' גם בימי הסתר ומרירות

יכול מבעוד יום, תלמוד לומר בעבור זה. בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך (הגדה של פסח).

כה סיפר חסיד שזכה להסב אל שולחן הסדר של מרן הבית ישראל מגור זי"ע בשנת תש"ו, הוא סדר פסח הראשון שנערך אחרי סיום מלחמת העולם השנייה, בה נהרגו על קידוש ה' כל בני משפחתו של מרן זי"ע, אשר בין הדברים אמר אז הבית ישראל זי"ע:

"יכול מבעוד יום" – שמה תחשוב לעבוד את השי"ת רק כשמאיר לך הכל כאור יום, "תלמוד לומר בעבור זה, לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך" – היינו תמיד, גם בזמן הסתר פנים, בזמן שה"מצה" כרוכה עם הרבה "מרור", והם "מונחים לפניך"... הכל חרב והרוס... גם בשעה כזאת מוטל עלינו לעבוד את הבורא יתברך... כי בני ישראל מאמינים בני מאמינים הם שהכל לטובה, ואין ביכולת האדם להשיג דרכי המקום...

ליקוטי אב – הגדש"פ (עמ' קיא)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

קיים הידור מצוה במצות

איתא ברמ"א (סוף סי' תעג) שבשעה שאומרים ההגדה צריכים המצות להיות מגולין, שהרי אמרו ז"ל (פסחים לו, א) שנקראת המצה "לחם עוני" מפני "שעונין עליו דברים הרבה", כלומר: שאומרים עליו ההגדה (רש"י שם), ולכן צריכה המצה להיות מגולה בשעת אמירת ההגדה.

בר אוריין אחד הזכיר לפני מרן הבית ישראל את דברי ה"אבני מדר" (או"ח סי' תלב), ד"אין נוי מצוה אלא בשעת מצוה, והתפלא: אם כן, מה פשר הוראת כמה פוסקים בהלכות פסח, שיש לעשות את המצה נאה, עגולה, משום "זה אלי ואנוהו". הלא בשעה שמקיימין את מצות אכילת מצה היא נשברת, וכל ה"נ"ח חמק ועבר?

והנה עוד בטרם הספיק האיש לסיים את פליאתו, הגיב רבינו זי"ע מינה וביה, כעין הבזק: "הלא המצוה של סיפור יציאת מצרים קודמת, והיא תלויה ב"מצה ומרור מונחים לפניך"... מצה זו שהיא שלימה בעצם שעות קיום המצוה, בזמן סיפור יציאת מצרים, מצוה לנאותה..."

פאר ישראל (ח"ג עמ' רג)

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו (הגדה של פסח)

"נצרך לחזק את השרידים"

לידידיי האחים היקרים מו"ה עזריאל דוד נ"י ומו"ה משה אביגדור נ"י למשפחת פאסאטג

קבלתי מכתבכם... והשי"ת יצליח אתכם בכל הענינים לטוב, ודעו לחזק עצמכם וגם לחזק אחרים בענין תורה ויראת שמים, כי כאשר בעונותינו הרבים נשארו כל כך מעט נצרך עכ"פ לחזק את השרידים שנשארו. וכל אחד החיוב עליו לסייע לזה, איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמרו חזק, והשי"ת יעזור וינושע במהרה בגאולה האמיתית.

(ישר כוח לבן המשפחה ר' ישראל פסג שהעביר לו תצלום האגדה)

דבר בעתו

חג הפסח (ב')

במחיצת הקודש ממים שלנו במוצא ועד לזעקת 'לשנה הבאה בירושלים' בשביעי של פסח

היה מעמד בלתי נשכח, שרוח מרוממת במיוחד אפפה את כל משותפיו. הרבי הגיע כשהוא חבוש בכובע חדש, עטוף במעיל עליון "איבערצאי" וצעקני, על פניו נסוכה ארשת רעננה, נינוחה ואצילית.

המכונות הגיעה קרוב למעין שבמורד הגבעה, שם יורד הרבי ומתקרב עד המעיין המפכה בין הסלעים. דקות מספר ניצב הרבי ליד המעיין, מחכה שהשמש תשקע, כשהוא מוציא מדי פעם את השעון מכיסו ומביט בו. בהגיע הרגע הנכון המשך בעמ' הבא

בערב החג עבר בית המדרש הגדול, על כל חדריו ומבואותיו, מירוק וניקיון יסודי עליו ניצח ברוך, שמש החצר. ובשעת בין ערביים של ליל ערב פסח התקיימה הנסיעה בראשות הרבי למעיין מוצא לשאיבת מים שלנו עבור מצות המצוה שייאפו מח, בערב פסח.

החסידים שבקשו לנסוע ולהשתתף במעמד, עלו לאחר תפילת מנחה לאוטובוסים אותם ארגן החסיד ר' משה מילשטיין ויצאו לדרך. מעמד 'מים שלנו'

ליל הסדר הייתה הפעם היחידה בה לבש הרבי קיטל במהלך השנה, על שולחנו הסבו בחור או שתיים משיבת 'שפת אמת', תושבי חו"ל, שנתנו בירושלים והחזמו על ידי הרבי.

למחרת ליל הסדר, ביום ראשון של חג, ירד לפני התיבה למסוף החזן ר' אברהם הערש כשהוא לבוש בקיטל, כשהקאפעלע מלווה אותו בתפילת טל בנינו של 'היה עם פיפות'.

הטישן בפסח היו מיוחדים באווירתם, הציבור כאמור היה קטן יותר יחסית לשאר ימות השנה, סביב השולחן ניצבו רק שתיים או שלוש שורות, והחסידים הדורים בירושלים זכו בהם לקרבה מיוחדת. הרבי חבש היה במהלך ימי הפסח בספרדיק מיוחד, רחב יותר.

בטיש ביום ראשון של פסח זימרו חברי הקאפעלע את הפיוט 'טל תן' מ'תפילת טל'. בסיום הטיש, וכן בטיש של שביעי של פסח, חילק הרבי 'מאנדעל לעקאה – עוגת שקדים'.

בליל שביעי של פסח נערך בחצר הקודש אחד הטיש' המרומזים ביותר, במהלכו שרו הכל בהתלהבות ובריקוד את המילים 'המעביר בני בין גזרי ים סוף' בנינו הידוע, ובאותם רגעים כאשר כל החסידים יחדיו התנשאו מעלה ומטה בריקוד נדמה היה כי בית המדרש כולו כמו נישא ומתרומם אל על...

למחרת ביום שביעי של פסח נערך טיש ארוך ומיוחד בו שרו את היוצרות לשש"פ, 'זכנן ויושע ה' בנינו של אקדמות, נינו הבני מעשרים ושתיים בנים, כשכל אחד מהקאפעלע מכובד בבית אחד מהיוצרות. בסיום הטיש שרו שלושה פעמים 'חסל סידור פסח' כאשר מפי המוני פיות בוקעת יחד הזעקה האדירה: 'לשנה הבאה בירושלים', ובכך ננעל חג הפסח בחצר הקודש.

המבשר קהילות גליון 381 עמ' 24 (מתוך 'הארכיון היהודי')

לקח הרבי ספל מילא אותו ממי הנחל, פעם או פעמיים, ומזג ממנו לכדים החדשים. את הכלים, אגב, הביא חסידו של רבנו, הרה"ח ר' רפאל יעקב שפירא, שבבעלותו הייתה חנות כלים בשכונת 'מחנה יהודה', והוא ובניו ניצחו על הבאת הכלים במעמד זה.

במעלה הגבעה ניצבו הכן בשעה זו כמה מחשובי החסידים, ביניהם ר' אברהם ישעיה רונברגר ור' איצ'ה מאיר רוסט, ולאחר השאיבה פנה אליהם הרבי ואחל 'לשנה הבאה בירושלים הבטוחה' ובכך תם לו המעמד המיוחד.

בדרך חזר שרים באוטובוס מנינוני חג הפסח, 'והיא שעמדה' ועוד, ואוירת חג שורה כבר בלבבות. כשהחזרים לחצר הקודש מתקיימים מנייני מעריב בחצר התחתונה, ולאחר מכן פונים כולם לבדיקת חמץ בבתיהם. למחרת בבוקר עורך הרבי שריפת חמץ בפנית רחוב רלב"ח, הרבי יורד מהטאראסע לרחוב רלב"ח, ושם ממתינים המוני חסידים לחזות בו במעמד זה.

בסביבות השעה שתיים עשרה מגיע הרבי לאפדת מצות מצוה במאפייתו של הגה"ח לייבלע סלונים (מצאצאי הבעל התניא) ברחוב חסידי קרלין בבית ישראל, כשעדיין אינו לבוש בבגדי יו"ט בשעה זו. הרבי פוסע הלך ושוב, מה'פארנעמער' ר' איצ'ה רחמניק, עד ה'שיבער', הוא ר' יעקב יואל גערער המכניס את המצות לתנור, תפקיד שעוד היה חזקה בידו מפולין. הצפיפות במאפייה היא אדירה, המונים מבקשים להיכנס פנימה במעמד זה, והרבי מפקח ומפזר מדי פעם את הדוחק.

קרוב לשעה ואף יותר שעה הרבי במאפיית המצות, לאחר שסיימו לאפות את המצות שהיו אגב, קטנת בקוטרן מהרגיל, הביא אותן לבית המדרש העליון שדלתותיו נעולות בשעה זו, שם הניחו אותם על השולחן כדי לצנן אותם. מהמצות האלו אכל הרבי לאורך ימי החג, מהן גם היה מחלק לחסידים עד ליל הסדר, לעתים נתן למאן דהו מצה שלמה ולפעמים שלושת רבעי מצה.

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי דוב בעריש הפסקה זצ"ל

ר"מ דישיבת אמרי אמת ב"ב

נלב"ע ט"ו ניסן תש"ס

של רבי בעריש, שולט הסדר הקפדני ללא עוררין, הכל שמור ומסודר, בלי קפלים וקמטים, כאילו נכתבו רק אמש, הרי שבאותם פנקסים מתקופת קרבתו אל הרבי, ניכרים סימנים של גזירה וחיתוך. ניכר שאת רוב הדברים שכתב, השמיד בשנים המאוחרות יותר. רק כמה הבוקים קלים נותרו.

...

אך למרות שתקנתו המהדהדת, בעולמו הפנימי, שמר רבי בעריש את הקירבה אל הרבי, וכל ימיו לא חדל מהתגעגע אליו. פתק מרטיט, קצר ותמציתי, נמצא בין כתביו. הוא נכתב עשר שנים אחרי פטירת הרבי – בב' אדר תשל"ז – כולו רווי געטע. מילותיו מדברות בעד עצמן:

"עשר שנים חלפו ועברו מפטירתו דהאי צדיקא מו"ר מרן אדמו"ר זצ"ל. כשם שהיה בחייו דמות רבת גוונים ואנפין, כן בפטירתו, גדולים צדיקים במיתותיו יותר מבחייהם.

משום מה נדמה לנו מצד אחד כי הנה רק אתמול ושלשום עמדנו מתחת דלת ביתו, באימה וביראה ברתת ובזיע עם קוויטעל להזכיר את עצמנו או את אחרים, לשאל בעצה ולקבל ברכה לפני שמחה ולאחר שמחה.

זה רק אתמול נקראנו לקודש פנימה לקידוש או לכוס תה ונתקבלנו במאור פניו המאירים והנדיים, בחיובו הרחב והנלבב, המחמם את הלב ומשובב את הנפש ומדרבן לעשיית טוב ולעזר לזולת כמשאת נפשו איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

זה עתה, בעבר הלא רחוק, נקראנו בדחיפות לקודש פנימה לעזרה, למחות ולדרבן, להוכיח על איזה מחל פרטי או ציבורי או אישי, והנה הוא נטען בט את עיניו הזכות, הטהורות והמאירות ושני זקוקים חדים, חמים ומאירים המתחזות זיקי אש, חודרות עמוק לנפש ובשרנו, רוחנו ונפשנו ומדפאים שברי לבנו, כתיבת למאור ולא למנחות.

ומיד לאחר כן, חיוך מטוב לבו ומאהבת ישראל שבעדה בקרבו כאש רותחת, מקל טעם המעודד ומדרבן למעשים טובים, סור מרע-ועשה טוב, צמודים ודבוקים לא נפרדו. והקרנה אהבת ישראל שבו עד שכל אחד הרגיש כאילו הוא בן יחיד לו וכל דאגותיו ומחשבותיו עליו והוא משעטט ומבטחו."

מתוך 'פני הדביר' (ספר חידושי ופרקי חייו)

באמת אמרו, אם את כל מעלותיו עמל רבי בעריש הפסקה להסתיר מעיני כל, הרי שיטתו פרשה אחת שהתעלה בה ביותר וכמעט שלא הסכים לדבר אודותיה – פרשת קרבתו העמוקה לרבו הבית ישראל מוגר זי"ע. גם ידידיו הקרובים, בני גילו, ששמעו את הרבי מכנה אותו בחביבות "מין בעריש", או אלו שדאו אותו נכנס בבתי גוואי ומשוחח עם הרבי שעות ארוכות ביחידות, לא ידעו שמץ ממה שנאמר לו. כזה היה, איש סוד שנצר פיו ולשונו.

לאחר פטירתו, סיפר אחרי רעו וידידו הגה"ח רבי גרשון מרקסון זצ"ל: "היו תקופות ארוכות שאחרי כל תפילת מנחה כמעט, הוא היה מתלווה אל הרבי ונסגר עמו כמעט שעה. היו שואלים אותו משהו מתוך מה שדיברו, והוא מעולם לא סיפר."

לבנו שביקש פעם לשמוע משהו מאותן שיחות, ניסה רבי בעריש לגמד את אותה קרבה. "העדה הייתה אז קטנה", ניסה להסביר, "מטבע הדברים היה יותר מקום לקירוב. הייתי 'מקורב' לרבי, ממש כמו כולם". בהזדמנות אחרת, כאשר אחד ממקורביו דיבר על מישורו שהורחק מעט מהרבי, הגיב רבי בעריש בחריפות: "זה לא מסעדה! לא מזמינים קירוב. גם אני, כשהיו צריכים אותי, קורבתי", סתם ולא פירש.

פעם אחת תיאר לבניו, איך זכה שהרבי פתח לפניו את ספר הרמב"ם ובהוראה לחיים הראה לו את דבריו המפורסמים, בהלכות שמיטה ויובל (פרק יג, ה"ג) "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והביט מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשדרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם" וכו'.

בהזדמנות אחרת, זכה להתלוות אל הרבי שהגיע להשתטח על ציון התנ"ך רבי מאיר בעל הנס. ברוב חביבות, פנה אליו הרבי והניח את ידו הקדושה על עיניו של רבי בעריש והכריז: "מרגלא בפומיא דרבי מאיר", כשהוא מתכוון לבחון אותו אם יזכור בעל פה את המשך תפילתו של רבי מאיר המזכרת בגמרא ברכות (יז, ב).

לאחר פטירתו, נמצאו כמה רישומים בודדים בתוך יומנו, שפותחים סדק קל לכמה דיבורים ששמע מהרבי, בעיקר בדברי תורה, או בעניינים שטנו למעשה. ואם בכל כתביו

ימים מקדם

פרסום ראשון: תצלום בלתי ידוע של מרן הבית ישראל בשריפת חמץ תשל"א

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון יב | פרשת אחרי | תשפ"ב

שישאר קדושת ההג אצל האדם גם לאחר ההג

שביעי של פסח יום האחרון והגומר מחג הפסח. נצרך לראות שישאר אצל האדם קדושת ההג כאשר הגיד הרבי רבי בונם על 'ואדם ביקר כל יליו' (תהלים מט, יג) לא טוב רק לראות שילין אצלו, וענין הליטה היסוד בתורה בחג הפסח ופניית ביקור והלכת לאהליו (דברים טז, ז) שנצרך לינה, וכתוב אחר כך (שם, ח) ששית ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלקיך וגו', לראות לעצור בתוך האדם את הקדושה.

בית ישראל (שש"פ, תשל"ב ד"ה שביעי)

מוסר
כליות

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

בעת ירידה - אין להתיימש

ואל יבא בכל עת אל הקדש (טז, ב).

ש"ק תשכ"ב:

אמר הרבי על הפסוק: "דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש" (טז, ב). שיש פעמים אצל אדם שיש לו מכשולים בעבודת ה' ולא יכול להתעלות, ומרגיש ירידה ונפילה, בכל זאת שלא יתיימש וימשיך לנסות להתחזק ולהעפיל ולהתרומם, וצריך לידע שאפילו אהרן הכהן לא תמיד יכול היה להכנס אל הקדש בכל עת, וק"ו הוא שיש לכל אדם זמנים חלשים שאז אינו יכול לבא אל הקדש ולעלות בדרגתו.

כתבי החסידים

מבטו של הרבי והכתוב שקרא באזניו, העבירו בו כעין זרם חשמל

ושמרתם את משמרת... ולא תשמו בהם אני ה' אלקיכם (יה, ל).

מעשה בבחור מאמריקה משיבה לא חסידית, שהתקרב מאד לרבינו הבית ישראל זצ"ל. חלפו שנים, התחנך והתגורר בניו יורק, לפרנסתו עבד במשרד גדול. ושם, לרגל עבודתו נתקל בנסיבות שהיו עלולים להשפיע לדעה על כל עתידו הרוחני.

נתקף האברך במבוכה וביאוש, הוא התבייש מפני עצמו, וגרוע מזה, לא מצא עוז בנפשו מפני הבורשה לספר על מצבו לאיש. לבסוף נטל חופשה מעבודתו

ונסע לארה"ק. בוש היה לספר לרבינו על כך אפילו ברמז קל. אך ביום שבת קודש כאשר קראו בתורה בפרשת אחרי מות, והוא ניצב לא רחוק ממקום רבינו, פנה פתאום הרבי לעברו וקרא בנחישות: "ושמרתם את משמרת... ולא תשמו בהם, אני ה' אלקיכם..." מבטו של הרבי והכתוב שקרא באזניו, העבירו בו כעין זרם חשמל, הרגיש כי הרבי יודע הכל. - וראה זה פלא, כהרף עין הרגיש הלה שהנסיון ממנו והלאה. הכל נמוג ונעלם.

למחרת, קם ונכנס אל הקודש פנימה. בבת אחת נפתחו שם כל מנועלי הלב. האברך שפך שיחו, הרבי חיזק ועודד אל רוחו לאין שיעור. המושג "אחור ישראל בגבורה" הפך לממשות חיה. במילים מעטות פיוז רבינו את כל הערפילים שבלבלו את מוחו, עד שיצא אותו אברך מעל פניו כבריה חדשה.

לימים, התודה אברך זה בפני ידידו ואיש סודו: "בכל שנה ושנה, כשקוראים בתורה פרשת אחרי מות, הריני מתאזר מחדש בכח וגבורה לעמוד בנסיבות".

גדיל תורה (פר' אחרי עמ' רצ"ב)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע בפרשתנו מזהיר על תועבות הגויים שבמצרים ובכנען ובפרשת שופטים רק של בני כנען

במעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו (יה, ג).

יום ש"ק תשכ"ט בקידוש:

הנה בפרשת שופטים כתיב: "כי אתה בא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות כתועבות הגוים ההם" (דברים יח, ט). מזכיר רק את תועבות הגויים שבארץ ישראל, אבל כאן בפרשתנו כתיב: "במעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם לא תלכו" מזכיר גם את ארץ מצרים וגם את ארץ כנען ומה ההבדל?

ותירץ בספר בכור שור כי בפרשתנו אחרי מות, הרי מדבר עדיין אל העם שיצאו ממצרים וחוזרים מה שהיה שם, אבל בספר דברים כבר מדבר אל הנכנסים לארץ שטולדו במדבר, וכלל לא ידעו מה שנעשה במצרים, ולכן מזהיר אותם רק מפני התועבות של הגויים שהם הולכים כעת להיפגש איתם. אמנם אפשר ליישב בדרך חסידית, דאיתא בחז"ל שבני ישראל כשיצאו ממצרים עשוהו כמצולה שאין בה דגים, ואיתא בספ"ק שהיו צריכים להוציא ממצרים ניצוצות קדושה. אנשי דור המדבר היו דור דעה ובכל שנותם במדבר הם תיקנו את מעשה ארץ מצרים: "די גאנצע פערציג יאחר, זענען נישט געגאנגען ליידיג" (=הם לא בזבוזו לריק את הארבעים שנה במדבר), וזה מה שאומר להם משה רבינו לפני כניסתם לארץ, שמעשה ארץ כנען עדיין צריך לתקן, הגם שמעשה ארץ מצרים כבר נתקן ע"י דור המדבר.

בית ישראל להבה (בפרשתנו)

מגזני הקודש

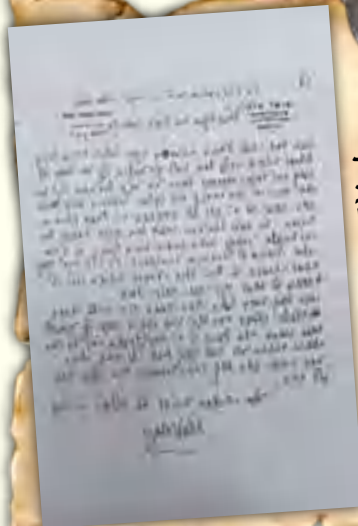
מאוצר כתביו ומכתביו

"קשה עלי פרידתכם"

לאנ"ש היקרים שיחיו לאוי"ט באמריקא

הגני שמח בשמעי שאתם מתאספים ביחד למצוא דרכים לחיזוק התורה והיהדות וידוע לכם גדל התאמצות ב"ק אבי אדמו"ר זצ"ל בענין הזה בדבריו ובמכתביו לעורר את אנ"ש שיתאחדו ואיש את רעהו יעזרו וכו' ועל ידי זה יתחזק הוא בעצמו, והאחדות מסייע לעבודת השם, כדאיתא בספרים פירוש קשה עלי פרידתכם - מה שאתם נפרדים ביניכם... ועל ידי שיהיה שלום ואחדות ביניכם יכול אחד להשפיע על חברו, ובזה יתירבה כבוד שמים.

בית גור

דבר בעתו

חג הפסח (ג')

קען מען זיין אויף געדראמט, וכאשר בפסח מנקים את חדרי הלב מוהיצר הרע יש בודאי לשמוח ולהיות אויף געדראמט.

פאר ישראל (ח"א עמ' תע"ח)

רבינו נהג לאכול חמץ במוצאי פסח

במעשה רב הביא שהג"א מוילנא במוצאי י"ט היה משתדל לטעום חמץ ע"ש, וכן נהגו כ"ק האדמו"ר הבית ישראל מגור זצ"ל ועוד כמה גדולים ואדמו"רים, שבמוצאי פסח קנו שכר מנכרי ושתוהו.

והראה לי כ"ק האדמו"ר הבית ישראל מגור זצ"ל דברי תרגום יוטן בפרשת בא (יב, יח) שמפורש בדברי הג"א זצ"ל, ח"ל: "עד יומא דעשרים וחד לירחא, ברמזא דעשרין ותרין תיכלון חמיע" עכ"ל, הרי מפורש שמרומז בתורה לאכול חמץ במוצאי פסח, וכמדומני שכבר העירו זה.

הג"מ שטרנבוך שליט"א - מועדים וחמנים (ח"ג ס' רסז)

הורה לרקוד מתוך שמחה בליל שביעי של פסח

עובדא הוי בימי מרן הבית ישראל זצלה"ה, שביום שביעי של פסח רקדו החסידים בבית מדרשו בשירה ובזמרה כנהוג את הזמר המעביר בניו וכו', עד המילים 'שבחו והודו לשמו'.

ולפתע פתח מרן הבית ישראל את דלת חדרו הפונה לבית המדרש וקרא בפליאה: 'וכי כאן נעצרים? בהתכוונת לומר, שהעיקר הוא ההמשך 'ומלכותו ברצון קיבלו עליהם', ומיד פצחו החסידים לשורר באותו ניגון את המשך המילים, ומלכותו ברצון קיבלו עליהם, משה ובני ישראל לך ענו שירה, בשמחה רבה ואמרו כולם.

וסיפר הרה"ח ר' גרשון מרקסון ז"ל, שאירע פעם בליל שביעי של פסח, שמרן הבית ישראל זצלה"ה הורה לרקוד מתוך שמחה, כשהוא מצטט את דברי מרן הרבי ר' בונם מפרשיסחא זצלה"ה שהגיד אז מאיז אפ געדראמט

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי נטע הכהן סלר זצ"ל כ"ד ניסן תשס"ג

לפרנסתו עסק בחיקון שעונים, כשהוא מקדיש לכך מעט שעות לפני ואחר הצהרים וממחר לשוב אל תלמודו בביהמ"ד.

כמו בכל פרט ופרט בארחות חייו, כן גם בעבודתו מופלא היה בישרותו ובזהירותו הרבה במה שטעג לעמון הזולת. פעמים רבות ביצע תיקונים קטנים, בסרבו לטול כל תמורה, כשלדבריו לא עבד מאומה ואין הוא ראוי לתמורה. ואף כאשר ביקש תמורה, נשקלה היא היטב במאזני צדק ויושר, כדי שחלילה לא יכשל בנטילת תשלום מעבר לעמל שהשקיע. גדלותו המופלאה של רבי נטע זצ"ל השתלבה שילוב מופלא במידות נעלות, הן במה שקשור בין אדם לחברו והן בין אדם למקום. ענוותן מופלג היה הדואה עצמו כאחד האדם ושיח לו עם קטן כגדול, וכל אלו יצרו פסיפס של דמות מופת, של חסיד מופלג ומופלא, כאשר שקדנותו בתורה, יחד עם חסידותו ופרישותו היתרה משמשים דוגמא ומופת לדורות של צעירים ומבוגרים כאחד.

ואכן חיבה יתירה נודעה לו ממרן ה'בית ישראל' שראה בו חסיד המתחסד עם קונו, והערף עליו מטובו שבעתים.

כ"ק האדמו"ר בעל ה"בית ישראל" זי"ע התבטא פעם: "שני שענים יש לי. שכשהם מגיעים לביהמ"ד אפשר לכוון את השעון, ר' אברהם דוד ברגמן ור' נטע סלר".

[אגב, בין שני בעלי אומנות זו שררה אהבה ואחוה בצורה יוצאת דופן. שעת בוקר מוקדמת, ר' אברהם כבר חזר מהשיעור והתפילה ויושב ליד שולחן עבודתו, ר' נטע דופק בדלת ובידו רשימה של חלקים החסרים לו, מיד הוא מקבל אותם במאור פנים. כש'לר' אברהם דוד היה חסר חלק מסוים, מספר בן שהיה שולח אותו להביא חלקים מהחנות של ר' נטע. אם נכנס לחנות קונה ובידו שעון שר' נטע מומחה יותר לתקן, ר' אברהם דוד שלח אותו אליו. אם לר' נטע הגיע קונה לקנות שעונים וחסר לו במלאי, רבי אברהם דוד שלח שקית מלאה שעוני זהב, שיוכל למכור ולהחזיר לו אח"כ. "איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק" - כך היו הידידים של פעם].

לצד התעסקותו במורה שעות היה מורה נשמות, כשאברכים ובחורים ניסו לחקות את דרכיו וללכת בעקבותיו בבחינת כזה ראה וקדש.

בליל שבת האחרונה לחייו, ביקש מנכדו ששהה לידו, לומר מאמר חסידי ששמע. הזכיר הנכד מאמר ששמע בשם מרן ה'בית ישראל' זי"ע, שהזכיר בהשעמה את הפסוק: "כי ביום הזה... מכל חטאתיכם"... ולפתע, בשארית כוחותיו הסיר רבי נטע את מסכת החמץ מפניו וחזר על המאמר בהשעמה. וזך הדגשת דבריו רבו, כל זאת בתנאי אם הנכד לפני ה', אזי תשרו, ואמר כי זוכר הוא עוד את צליל קולו של הרבי זי"ע באומרו זאת.

קונטרס 'דברות קודש' (סאלנא י-ס) שמיני תשע"ד, המודיע כ"ד ניסן

תשס"ג עמ' 2-1 (מתוך 'הארבין היהודי')

מבני היכלא קדישא היה החסיד רבי נטע הכהן סלר ז"ל, אשר שלהבת קודש, מקושר ונאמן אל הרבי ה'בית ישראל' ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, מופת ודוגמא להמוני חסידים ואנשי מעשה שראו בו חסיד מהדור הקודם.

בשונה מדוב החסידים, שהגיעו ועלו ארצה מערי פולין, עריסתו של ר' נטע עמדה בשנת תר"פ בעיר סערט שבבוקובינה שם לאביו הרה"ח ר' אלי' ז"ל מחסידי ויז'ניץ.

בשנת תרצ"ט, עוד לפני המלחמה הספיק להגיע ארצה בעליה בלחי ליגאלית ובמרוצת הימים, בהגיעו לירושלים, ביקר בצילו של מרן ה'אמרי אמת' זי"ע: פרו היה מתוק לחכו והוא החליט כי 'פה אשב כי איוותיה' כשהוא מתדבק בלבד ונפש בחצר הקודש.

אמנם כאשר הגיע הרה"ק ה'דמשק אליעזר' ארצה והתגורר בתל אביב, היה ר' נטע נוסע אליו מדי פעם בכל עת היה נכנס תחילה למרן ה'אמרי אמת' ששיגר דרכו פריסת שלומים ל'דמשק', וכך גם להיפך ה'דמשק' שיגר דרכו פ"ש למרן ה'אמרי אמת'. לאחר הסתלקות ה'דמשק אליעזר' דבק בכל להב ולהט נפשו ביתר שאת עוז בבית גור.

פרק מיוחד היתה התקרבותו אל כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע, עד להיות אחד הגדולים והמיוחדים מחסידי ומבני חבורתו הקרובה ביותר.

עם נשואיו החל הקשר עם בית גור, קשר שהיה ברבות הימים למילוי כל ישותו ומותו. מרן ה'בית ישראל' זי"ע, אשר ראה לפניו אברך כפשוטו וכמדרשו, מלא וגדוש בתורה וביראה, חסידות ופרישות כחד מקמא, משכו בעבודתו אהבה וקרבו קירבה יתרה עד שהיה לאחד מגדולי בני חבורתו ומן המיוחדים שבהם.

פעמים רבות נתבקש ע"י רבו לבצע שליחויות מיוחדות, אם בעניני חינוך והדרכה, ואם בעניני הכלל והפרט, ולא אחת היו אלו שליחויות ביותר להצלח רוחנית.

משך עשרות שנים היה משכים מדי יום ביומו, עוד שעות בטרם עלה השחר, כשבשעה שלוש לפנות בוקר היה עושה דרכו לביהמ"ד דגור, לשעוריו ועמלו בתורה, בטרם יחל בעבודת בורא, בתפילה כמנהג ותיקין. גם לאחר התפילה נמשך עמלו ושקידתו העצומה על מבועי התורה, עוד מספר שעות, תחילה בביהמ"ד ולאחר מכן בביתו, וכשהוא מעוטר בטלית ותפילין דר"ת עסק בצנעה, הרחק מעין רואה, גם בתורת הנסתר.

בעמלו בתורה אף מסר שעורים הן בדף היומי, לפני ואחרי התפילה ואף בערב, כשבכל מחזור סיים מספר פעמים את הש"ס, וכן שעורים בהלכה. בקיא היה בבקאות עצומה בפירוש האור החיים הק' על התורה ובמשך שנים רבות מסר שעורים קבועים בספר זה, כשבכל שעוריו כמו בכל שיחו ושיחו ניתן היה לעמוד על מעט מזער מהיקף גדלותו בתורה ובחסידות מופלגת.

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון י | פרשת מצורע-שבת הגדול | יום חמישי, ו' ניסן תשפ"ב

שבת הגדול זמן תשובה מאהבה

ואיתא בשפת אמת בשם החידושי הרי"ם ז"ל שבשבת הזה מתאספין כל כוחות ממשלות כל השנה ולזה נקרא גדול, וכאשר השבת מתגדל יכול האדם להתקרב... ואיתא בשפת אמת ששבת קודש פסח כמו שבת תשובה קודם יום כיפור ואז תשובה מיראה וענה תשובה מאהבה... ואיתא בשהחכם דורש, השי"ת מוחל עוונותיהם של ישראל, וזה הרמז שזאת המצורע והובא אל הכהן, וכן בכל הדורות יכול האדם להתעורר בזה.

בית ישראל (מצורע - שבת הגדול תשי"ט ד"ה ענין)

מוסר כליות

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

אסור להתיימש מהתשובה ואפילו כולו שקוע בבז

זאת תהיה תורת המצורע ביום שבתו וגו' והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע (יד, ב-ג).

יום ש"ק בקידוש ב' דר"ח אייר תשל"ה:

פתח הרבי ואמר: אבי ז"ל אמר שקודם ביאת המשיח יהיה הסתר גדול, ויהיה מאוד קשה אז לאחוז עצמו, כי יהיה אז זמן מאוד קשה ביהודישקייט אצל כולם, ואפילו אצל האנשים הגדולים - הצדיקים, אולם בכל זאת צריך לראות להתחזק ולא להתיימש - אל יאוש, אדם אסור לו להתיימש אף פעם.

וזה הרמז "כלו הפך לבן שחור הוא", שאפילו שכבר "כולו הפך לבן" - ס' איז שוין אלעס פארדבען, ער האט שוין אלעס קלאע געמאכט [=אפילו שהוא כבר כולו רקוב וכבר קלקל הכל] - שהוא כבר קלקל בלשון הרע ברית הלשון ברית המעור, הער ליגט ממש אין בלאטע (הוא שקוע ממש בבז ובכלכלוך), אין א מענטש מיין אז ערד האט שוין נישט קיין עצה, ערד האט מערד נישט קיין תקנה [=האדם חושב שאין לו שום עצה ושום תקנה], בכל זאת מרמזת לו התורה:

"זאת תהיה תורת המצורע ביום שבתו", שאפילו שהוא כבר מצורע, אפילו שהוא עבר קלקל הכל, בכל זאת: "והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע", שהוא יכול עדיין להתחזק לגמרי ולחזור בתשובה, כולו 'הפך' לבן, ערד קען זעך אינגאנצען איבער דרייען זעך [=הוא יכול לגמרי להתחזק לטוב].

מכתבי החסידים

צריך שהתורה ג"כ תלמד אותו

זאת תהיה תורת המצורע וגו' (יד, ב).

מדיבוריו הקדושים של כ"ק מרן אדמו"ר בעל "בית ישראל" מגור זצוק"ל בקע ועלה ע"פ רוב צליל תובעני, דרישה וזירה, שידע האדם בבירור מה חובתו בעולמו וזכרונה תמיד, ושימלא בראוי את תפקידו ויעודו כשלימות, כרצון השם.

בפרשת מצורע, כשדרש הכתוב: "זאת תהיה תורת המצורע", הזכיר מה שהיה שגור בפי חסידי קדמאי (אלטע חסידים) מימות קוצק ופשיסחא, כי לא די שילמד איש ישראל את התורה, אלא צריך שהתורה ג"כ תלמד אותו ("די תורה זאל אים אויך עפיס אויסלערנען"). וכן האיש המצורע, זאת תהיה תורתו, צריך שהוא ילמד מן המאורע שארע בו, כדברי רש"י הקדוש, שאם גבה לבו כארז ישיפל עצמו כאזוב.

פאר ישראל (ח"א עמ' רל"ג)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

ההבדל בין כלי חרס טמאים לבין כלי חמץ

ולא יטמא כל אשר בבית (יד, לו).

ליל ש"ק תשט"ו בסעודה:

רש"י מביא תורת כהנים: "ולא יטמא כל אשר בבית" (ת"כ) שאם לא יפנה ויבא הכהן ויראה הנגע, נזקק להסגר וכל מה שבתוכו יטמא, ועל מה חסה תורה אם על כלי שטף יטבילם ויטהרו ואם על אוכלין ומשקין יאכלם בימי טומאתו, הא לא חסה התורה אלא על כלי חרס שאין להם טהרה במקוה (ויקרא יד, לו).

ואמר הרבי שקטן השפת אמת בליקוטים מביא קושיית המהרש"א: מדוע שונים כלי החרס מהאוכלין ומשקים. אם אותם ניתן לאכול בימי הטומאה ולכן לא צריך לחשוש שיטמאו, כך גם ניתן לומר לגבי כלי החרס שישתמשו בהם רק בימי הטומאה ולא צריך לשוברם ויכול הכהן לטמא את הבית מיד.

ומיישב המהרש"א שאם ישאיר כלי החרס הטמאים, יכול לבא להיכשל בהם ולשכוח שהם טמאים. והקשה עליו השפ"א הרי מצינו להיפך, שהצריכו חכמים לבדוק ולבער חמץ שמא ימצא גלוסקא יפה ויאכלנה אבל על כלי חמץ לא חוששים שמא ישתמש בפסח ואין צריך לבערם.

ותירץ השפ"א "א בעל הבטישע גיטע תירוצין", דבאוכלין בפסח יש חשש שיכשל, שמיד שרואה אוכלו, אבל בכלי חרס הכוונה שמבשלים בהם, והחשש בפסח הוא מבליעת חמץ שבכלים הללו, ולבשל לוקח זמן ועד הכי והכי, יזכר שהם טמאים, אבל כאן חוששים שהכלים האלו יגעו באוכלים ויטמאום טומאת מגע, וזה גם מיידי ולכן חוששים.

והוסיף הרבי תירוצי לגבי החילוק של הכלים, בדפסח מדובר בשבוע ימים בלבד וסמכו עליו שייצניע הכלים, גם בגלל הלאו של כל ידאה, אבל כאן מדובר כל השנה כולה ויש חשש שיתחלף לו.

בית ישראל להבה (קל-קלז)

מגנזי הקודש

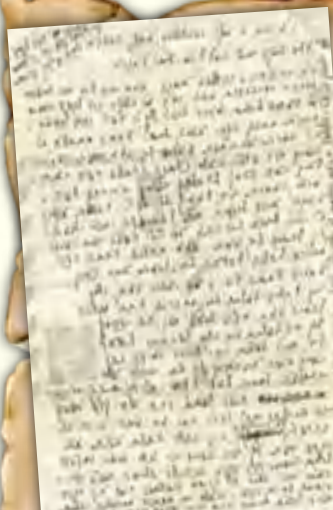
מאוצר כתביו ומכתביו

ובא אשר לו הבית (ויקרא יד, לה)

אין להסיח דעת מארץ ישראל

לש"ב היקר מו"ה יוסף לייב שיחי' לאוי"ט כפי המצב כעת, אוכל רק לכתוב לך דעותי, שלא תחשוב שאותה כבר מוכרח לחשוב להישאר שם... ולכן אין לחשוב לעשות שם מסחרים שתהיה מוכרח להסיח דעת מארץ ישראל... בעניין דירה אם יזדמן לך שם, דירה אשר כשתרצה למכור לאחר, לא יהיה לך היזק גדול תוכל לעשות זאת. כל זה אני כותב לך לא בפקודה, רק כאשר שאלת עצתי אני כותב.

(בית המכירות 'גנזים')

דבר בעתו

חג הפסח (א')

העיקר שיהיה הלב נקי

כשבא רבינו ה"בית ישראל" מגור צוק"ל לאפות בערב פסח את המצות, ניגש אליו הפועל שהתעסק בגיבול העיסה ("פארנעמער") והראהו שידי נקיות ורחוצות למשעי.

שאל אותו הרבי בנימה אבהית: "האם גם לבך נקי, הגם עיניך זכות וטהורות, והבינו מנעימת דיבורו שגם זה שייך להידורים שלו במאפייט המצות.

פאר ישראל (ח"ג עמ' קלג)

על אופה המצות לשפשף ולמרק גם את עצמו

מספר אדם אחד: "בערב פסח עמדתי קרוב לרבינו ה"בית ישראל" מגור צוק"ל כשיצא לשיריפת חמץ והגיד "כל חמירא". שמעתי מוסיף ואומר בקשר

לפירורים שיפלו במאפיה אח"כ כאשר ילושו ויאפו "מצת מצוה" הפירורים יהיו הפקר" (עי' שו"ע או"ח סימן ת"ס סעיף ג' ובמ"ב שם), באותו רגע הסב הרבי ראשו לעברי, הביט בי במבט נוקב, ויקרא קצרות: "אולם אתה שלא תהיה הפקר...".

"קריאה מזעזעת זו הרתיחה את מצולות נפשי. שנים רבות אח"כ עדיין הייתי תחת רושם הקריאה, שהוסיפה להדהד באזני כ"קול גדול ולא יסף", ותשמור את צעדי בכל אשר אפנה".

"מאוחר יותר, בעת אפיית המצות, כשעלה בחלקי לשפשף ולמרק את השולחנות בטרם התחילו ללוש את הבצק על גביהם קרה לפתע, שהרבי ז"ע עבר לידי ביעף וראה אותי מתאמץ בשתי ידי לשפשף ולמרק בכל כוחי, פסק איפוא את פסוקו המסעיר וקרא לעברי: "אין זעך... אין זעך (כמי שאומר: ככה תעשה במובן הרוחני, למרק בכח מתכיותך כל שמץ של זוהמה) והדברים הלחלו בי כארס של עכנאי לימים רבים.

פאר ישראל (ח"ג עמ' קלג)

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ק רבי חיים מאיר הגר מויז'ניץ זי"ע

בעל ה'אמרי חיים'

ט' ניסן תשל"ב

עמי 'קוויטעל' לרבע ה'בית ישראל', כמובן שקבלתי אותם, ובין י"כ לסוכות נסעתי לירושלים כדי למסור את ה'קוויטלעך'. משהגיע תורי להיכנס לה'בית ישראל' אמרתי לו שיש לי כמה 'קוויטלעך' מהחסידים שבאוסטראליע. ה'בית ישראל' לקח כל 'קוויטלעך' בנפרד, ובידו את שלומו של כל אחד מהשולחים, וכן סיפר לי שפלוני שלח לו מכתב לפני זמן מה, וקם ממקומו והלך למקום מיוחד שם הניח את כל המכתבים והראה לי את המכתב, וכך עיכב אותי למשך זמן מה בפרטי פרטים, בדאגה מרובה על כל יחיד ויחיד.

לאחר שסיים לקבל את כל ה'קוויטלעך' שאל אותי איך עבר יום הקדוש אצל רבינו, ובלשונו: "וואס הערט זיך אין וויז'ניץ". השבתי בהנאה שבסייעתא דשמיא ניגש רבינו להתפלל כל התפלות לפני העמוד, הגיב ה'בית ישראל' לעומתי ואמר "ווען איך וואלט געווען א וויז'ניצער חסיד, וואלט איך נישט געלאזט דעם רבי'ן דאווענען פארן עמוד..." (=אם הייתי חסיד וויז'ניץ לא הייתי טון לרבי לעבור לפני התיבה) כי חסיד צריך להיות חכם הרואה את הנולד, ולפעמים עדיף שהרבי לא יתאמץ לשמש כשליח ציבור כדי שלא יחלשו גופו וכוחותיו, וראיתי שאיכפת ליה לה'בית ישראל' שהחסידים אינם נותנים מנוח לרבינו ורוצים שיתאמץ יותר מדי...

בעת חליו האחרון של רבינו התבטא ה'בית ישראל' שאינו מבין איך הציבור הינם כל כך 'גלייכגילטיג', וסומכים ובטוחים כ"כ בשיקום הרבי ממיטת חליו ואינם מרעישים עולמות ומתאמצים בכל כוחם לקרוע את רוע הגזירה. אך כנראה ששערי שמים היו סגורים וע"כ לא נתנו לנו אפילו תבונה ודעת להתפלל ולהעתיך בתפלה ותחנונים מלפניו ית'.

כשהגיע הבשורה הנוראה מהסתלקות רבינו קם ה'בית ישראל' מביתו בירושלים ונסע לבני-ברק לחלק לו כבודו האחרון ולהשתתף בהלוויה, על אף שמימו הקפיד מאוד שלא לנסוע בערב שב"ק.

כשנכנס לבית רבינו והבחין על בני המשפחה שיושבות וזוכות על שבר בת עמי התבטא: "וויינט'ס וויינט'ס ס'איז דא אויף וואס צו וויינען, גאנץ בית ישראל דארף וויינען" (=תבכו תבכו, יש על מה לבכות, כל בית ישראל צריכים לבכות).

מתוך הספר יזכור אהבתם (ממה שסיפר הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל על רבו האמרי חיים, תודתו להמ"ל הרב זאב בלומער ממאנסי על שנתן לנו את החומר הגל' לפרסום, תשנ"ח לו)

האדמו"ר בעל האמרי חיים עם מרח רבינו הבית ישראל זי"ע במושב פתיחת הכנסיה הגדולה הרביעית סיון תשי"ד, האמ"ח מקבל את פני הגאון רבי אליעזר סילבר. כן נראים בתמונה הגאון רבי אהרן קוטלר, הגאון רבי יעקב העניך סנקביץ צוק"ל

הקשר העמוק החל עת נפגשו שניהם בישיבה מיוחדת של 'מועצת גדולי התורה' שהתקיים במלאות השלושים לפטירתו של הרה"ק ה'אביר יעקב' מסאדיגורא זצ"ל. לאחר שהאריכו בדברים לזכרו של הרה"ק, סיכם רבינו לעצמו בקצרות באומרו: "מה יש להאריך, הוא היה קדוש וטהור, נטר הברית". ה'בית ישראל' שישב בקרבתו שמע זאת, וכנראה שמזה הבין פנימיותו ואישיותו של רבינו, ומאז נתקשר עמו בקשר אמיץ וחזק כל יתק.

אחר שהרה"ק ה'בית ישראל' זצ"ל התקשר עם רבינו התבטא בכאב: "חבל שכל כך שנים הוא דימה אותי בעצדתו טהרת ופרישותו". עוד סיפר הגה"ד פרידמן: ה'בית ישראל' העריך מאוד את האמרי חיים. בכל פעם טרם שנכנס לבקר בקדוש פנימה אצל הרבי מויז'ניץ, היה הרה"ק עומד ליד הדלת ופושט את מלבושו העליון תיקן ויישד את פיאותיו ואבנטו, והבין את עצמו לפני הכנסו. בהזדמנות התבטא שאחר פטירתו של הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל נעשה האמ"ח הרבי...

הרב רפאל שור - רב בית המדרש "תפארת גדליהו" הזכיר את עצמו לפני רבו ה'בית ישראל' שיוזכה לפרי בטן ולזש"ק, נענה ה'בית ישראל' ואמר שישע להרבי מויז'ניץ יען כי המפתח להיפקד ב'זרע של קיימא' מונח ביד האמרי חיים. מוסיף הגה"ד: ה'בית ישראל' היה מסור ונאמן בלב ונפש לרבינו, וכן היה דואג הרבה למען בריאותו השלימה. בשנת תשכ"ד כשנסעתי ממקום מושבי במעלבארן שבאוסטראליע לארץ ישראל לשהות בימים הנוראים בצל קדשו של רבינו, היו כמה מחסידיו גור שבקשו לשלוח

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון יג | פרשת קדושים | תשפ"ב

מוסר
כליות

חודש אייר מסוגל לטהרנו מקליפתנו ומטומאתינו

והגיד החדושי הרי"ם ז"ל רמז מלאים זיו ומפיקים נוגה, שיש קליפת נוגה ובחודש הזה (-אייר המכונה 'זיר') יכולים לגרש את הקליפה הזאת. וזה יסוד ימי ספירת העומר לטהרנו מקליפתנו ומטומאתנו, והחודש הזה מסוגל ביותר, מלאים זיו ומפיקים נוגה.

בית ישראל (ותריע תש"ב)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

אל תחשיבו את מי שמסתפק ב'רצון' בלבד

אל תפנו אל האבת ואל הידענים (יט, לא). יש שהזכיר רבינו הבית ישראל זצ"ל, לסובבים אותו, מימרא בדרך צחות: "אל תפנו אל האבות ואל הידענים" פירוש, אל תחשיבו את מי שרוצה בלבד ("אבות" מלשון חפץ ורצון, כמו אולי לא תאבה) ואיני עושה "און בלייבט ביים וועלן" (משאר רק עם הרצון).

"ואל תחשיבו את הידענים" - אלה היודעים הרבה חכמה וחסידות וכיוצא ("די קענענרס"), כמאמרם ז"ל בני שחכמות מרובה ממעשיו, שהוא דומה לאילן שענפיו מרובים ושרשיו מועטים, והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו.

פאר ישראל (ח"א עמ' ק"ז)

מדוע לא רצה ר' בנציון אוסטרוברער להיכנס לשיעור של האמרי אמת

מפני שיהיה תקום... ויראת מאלקין אני ה' (יט, לב). פתח רבינו ואמר: שמעתי מר' בנציון מאוסטרוברער שהיה משותף בשיעורים אצל אבי [האמרי אמת] ז"ל, ופעם כשאיחר לבוא לשיעור, לא נכנס באמצע, אח"כ שאלו אבי ז"ל מדוע לא בא היום לשיעור? השיב הרב"צ, שמכיון ואיחר לא רצה להיכנס באמצע ולהטריחו שיקום מפניו, כי אבי ז"ל היה תמיד קם מפניו כי היה זקן מופלג, נלב"ע בן פ"ו שנה, ואמר לו אבי ז"ל: "האסט מיר נישט ג'קענט פאר גינגען א ביסעל יראת שמים" (=וכי לא יכולת לפרגן לי קצת יראת שמים), כדאיתא בשם החידושי הרי"ם על הפסוק "מפני שיהיה תקום - ויראת מאלקין" שעל ידי שמקיימים מצוה זו מגיעים ליראת שמים.

סיים הרבי ז"ל ואמר: ר' בנציון בודאי אחז, שעל ידי קימה מפניו אי אפשר להגיע ליראת שמים, כי המצוה אינה חלה עליו אלא על רבי או גדול, וכדאיתא בגמרא (קידושין לב, ב) יכול אפילו בזקן אשמיא תלמוד לומר: זקן - זה שקטה חכמה.

מכתבי החסידים (ליש"ק קדושים תש"ל)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע לא אמר הלל לגר הפסוק "ואהבת לרעך כמוך"

יום ש"ק תשכ"ה בסעודה:

איתא בגמרא שבת (לא, א): "שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי אמר לו גירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת דחפו באמת הבנין שבידו, בא לפני הלל גייריה, אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושה הוא זיל גמור".

ומקשים למה אמר לו כך, ולא אמר לו הפסוק בפרשתנו (יט, יח) "ואהבת לרעך כמוך"? היה שם בסעודה הרעננ'ער רב ז"ל (הרה"צ רבי יצחק הכהן הוברמן המפורסם בשם הצדיק מרעננה), ואמר לרבי שניתן לתורן בפשיטות כי הגוי לא הבין לשון הקודש של התורה, ולכן אמר לו בלשון ארמית שהיתה השפה המדוברת. אמר לו הרבי שלא זו הקושיא למה דיבר בארמית, אלא למה אמר את דבריו בלשון שלילה, שמה ששנאו עליך לא תעשה לחברך, במקום לומר בלשון חיובית שיעשה טוב לשני.

הביא הרבי מבעל השואל ומשיב (דברי שאול עה"ת, מהדו"ת פר' תרומה דף מט, ב) שמביא שזו קושיית המהרש"א שם בגמרא, וכתב תירוץ בשם חסידי קאצק שאמרו בשמו של בעל חידושי הרי"ם, כי הגוי אינו יכול לתפוס שהשני יהיה חשוב כמוך, איך זה יתכן? אצל הגויים כל אחד דואג לעצמו ביותר ולשים את חברו באותה מעלה כמו שהוא? זה דבר שגוי לא יכול להשיג. אמנם שלא לעשות רעה לשני, זה עוד יכול הגוי לקבל.

הוסיף הרבי דלפי תירוץ זה אפשר לפרש גם מה דאיתא בפרשתנו לגבי הגרים: "כאןרח מכס יתיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים" (יט, לד), אבל לפני כן בספר שמות איתא: "וגר לא תונה, ולא תלחצנו" (משפטים כב, ב). דהיינו שמקודם אומרת התורה דרך השלילה שזה יותר פשוט שלא ללחוץ את הגוי, ואח"כ אומרת עוד יותר שגם צריך לאהוב אותו כמוך, שנהיה כבר יהודי כמוך.

בית ישראל להבה (עמ' קמז)

מגנזי הקודש

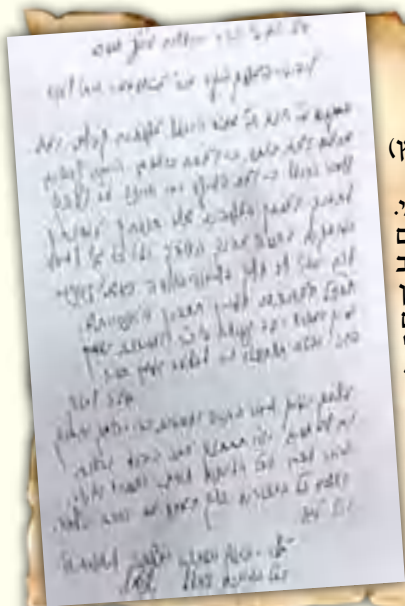
מאוצר כתביו ומכתביו

זאת העיקר ימי חיינו

לידידי האברך היקר מו"ה איטשע מאיר (יוסקוביץ)
שיחי' לאור"ט

התרומה ע"י ר' נח עובר הכולל אברכים קבלת. ואני מחשיב זאת ביותר כי באמת כולכם הייתם צריכים ללמוד בכולל כי זאת העיקר ימי חיינו, ע"כ נצרך לתמוך באותן האברכים אשר תורתן אומנותן ועוסקם בתורה מותר הדחק ועל כל א' לסייע להם ויהי' לו חלק בלימוד התורה כדא' בדברי חז"ל באריכות בענין תמכין דאורייתא. ועיין במדרש רבה קדושים פ' כ"ה באריכות בענין הזה (ר' ירמיה אמר בשם ר' חייא, לא למד אדם ולא עשה ולא שמר ולא לימד לאחרים ולא היתה ספק בידו להחזיק ותחזיק... הרי זה בכלל ברוך). ובטח תשתדלו גם להלאה בענין הזה.

מכתב יד קדשו

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

מדוע הורה רבינו הבית ישראל שלא להוציא לאור את עיתון המודיע ביום ה' אייר

מתחשבים בזה ומוציאים את זה לאור כרגיל. חיך הרבי ואמר: גם את המודיע לא צריך להוציא לאור. כאשר ראה שאני תמה מאד, המשיך וביאר, הרי כל מה שיש את המודיע זה בכדי שיהיה תחליף לעיתונים הפסולים, אבל ביום כזה שהם לא מודפסים, האויד הרבה יותר נקי וצח, וממילא לא צריך את המודיע.

במחיצתם (לורנק, ח"ב עמ' 519)

סיפר הרה"ח ר' משה חיים קנפץ ז"ל עורך המודיע: פעם הגעתי לביהמ"ד מוקדם בבקר בשעה חמש, והרבי הבית ישראל היה אז בחוץ בטויל. כשראה אותי סימן לי לבא אליו. הלכתי בזריזות ובמורא, והרבי שואל: זה נכון שהיום העיתונים לא יוצאים לאור? היה זה ה' אייר יום העצמאות של המדינה שנחשב לחגא ויום פגרה ולא עובדים אז העיתונים שובתים. אישרתי שאכן כן.

שאל הרבי ומה עם המודיע? עניתי שאנחנו כמובן לא

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי רפאל יעקב כהנא - שפירא זצ"ל 35 שנה לפטירתו - ג' אייר תשמ"ז

אחרת ממה שחשבת שכך צריך לעשות, סימן שהבנת טוב את התשובה.

כאשר היו באים אליו עם שליחות מהרבי היה חובש את הכובע על ראשו בדחילו ורחימו, כך גם נהג כשהיו חוזרים בפניו על דברי תורה מאדמו"רי גור.

כל חושיו ומבטיו היה דבוקים ברבי, די היה להביט בו בשעת עריכת השולחן הטהור כאשר יחד עם ידידו ורעו רבי זעליג שטיצברג היו עומדים מול הרבי בשורה כשהם חרדים לכל היוצא מפיו.

מסופר כי פעם כשראה ה'בית ישראל' אדם העומד בין שניהם, אמר לו אותה מוטל בין שני ימים טובים. ואכן מרן ה'בית ישראל' סמך ידו עליהם ביותר ופעמים רבות שימשו כשליחיו האישיים והנאמנים בעניינים כמסים שונים. לצד זאת פעלו שניהם בכל עוז למען מוסדות גור בירושלים ורב חלקם בביסוסם והתפתחותם.

מסופר שכאשר נכנס פעם אל מרן ה'לב שמחה' זי"ע ביקשו הרבי לחוות דעתו בענין מסוים, אך ר' רפאל יעקב מילא את פיו מים ולא השיב. לאחר שיצא מן הקודש פנימה שאלו אותו מדוע לא ענה, והשיב: "ר' זעליג לימדני שכשנכנסים אל הרבי צריכים לשכוח מהכל ואין דעה עצמית כלל..."

בליל שב"ק ג' אייר תשמ"ז כאשר עמד ר' רפאל יעקב על משמרתו בתוככי ביהמ"ד באמצע קבלת שבת, כרע ונפל בפתע פתאום. הציבור ההמום החל באמירת פרקי תהילים אך עד מהרה התפשטה הבשורה המרה כי השיב את נשמתו לבוראה.

בעצת מרן ה'פני מנחם' זי"ע נחרט על ציונו שהיה שומר פיו ולשונו. מרן הגרש"ז אורעבאך זצ"ל אמר עליו כי קיים את מאמרו חז"ל אמור מעט ועשה הרבה, אמנם הוא עשה הרבה מאד אך גם מעט לא אמר...

המודיע - ד' סיון תשמ"ז

במלאות שלושים לפטירתו (מתוך ה'ארכיון היהודי')

חסיד שבכהונה. רבי רפאל יעקב שפירא זצ"ל

כתרי רעין דלא מתפרשין נקרא שמו של הגה"ח רבי זעליג שטיצברג בנשימה אחת עם שמו של ידידו ורעו החסיד שבכהונה רבי רפאל יעקב שפירא זצ"ל, יחד גדלו בבוסתן המלבלב של מרן רבינו ה'בית ישראל' זי"ע והתקשרותם לא ידעה גבולות.

עריסתו עמדה בשנת תרפ"ג בעיר ז'גרעש, שם נולד לאביו רבי אברהם יצחק זצ"ל מצאצאי הגאון בעל המגלה עמוקות זי"ע. ר' רפאל יעקב עוד הספיק ללמוד שנה וחצי בישיבת חכמי לובלין, וכחצי שנה לאחר פרוץ המלחמה הצליח להימלט יחד עם משפחתו לארץ ישראל. בעלותו על הרכבת קיבל ממרן ה'לב שמחה' זי"ע את אבנטו הקדוש של המגיד מקו'ניץ זי"ע, לשמירה ולברכה. באניה לא"י נסע בצוותא עם מרן ה'בית ישראל' זי"ע.

עם הגיעו לירושלים המשיך ביתר שאת בעבודת הקודש ועסק בתורה ובחסידות יומם וליל, הוא התקרב להגה"ח רבי שמחה בונם ליירוזון זצ"ל ויצק מים על ידו, לאחר נישואיו המשיך לשקוד על דלתי התורה בישיבת שפת

אמת, כשהוא פורש מכל עניני עוה"ז ונוצר פיו ולשונו. היו לו שיעורים קבועים עם מרן ה'לב שמחה' זי"ע ועם מרן ה'פני מנחם' זי"ע.

הקפיד מאד שבחצר הקודש יקראו לו על שם אביו רפאל יעקב - אברהם יצחק'ס חזקת כדי להזכיר שמו ולכבדו בכך, על פי בקשתו גם בשמחות היו מכנים אותו כך.

דביקותו במרן ה'בית ישראל' לא ניתנת לתיאור, כל מילה וכל הגה שיצא מפי הרבי, היה בעבורו תורה שלמה. ובעת שיצא מן הקודש היה מעלה את הדברים ע"ג הכתב ועוד הרבה והוסיף להתעניין ולהתעמק בדברים כדי להבינם על בורים.

כולם ידעו כי במקרה ואין תשובתו של הרבי מובנת להם כל צרכם, פונים לר' רפאל יעקב ולאחר שביקש לעלות על הכתב את התשובה היה משקיע עצמו להבין את הדברים לאישורם.

מרגלא בפומיה דר' רפאל יעקב אם יצאת מהרבי וקיבלת תשובה

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון יד | פרשת אמור | תשפ"ב

מוסר
כליות

בכל יום של הספירה יכול כל אדם להתעלות ביותר

ימי הספירה כל יום יכול האדם להתעלות ביותר. שנכנס לשער טהרה, ובדאי יום השבת מסוגל ביותר להתעלות, ואיתא בגמרא וספרתם לכם ספירה לכל אחד ואחד, נראה מזה שכל נפש מישראל יכול להיחזק בזה, ואין לך אדם שאין לו שעה.

בית ישראל (פר' אמור תש"כ ד"ה וספרתם)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

הבטחה למזכה את הרבים שלא יאונה לו רע

אִמְרוּ אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶמְדַּת אֱלֹהִים לִנְפֹשׁ לֹא יִשְׁמָא בְּעַמּוּי (כא, א). מסופר על הרה"ק הבית ישראל מגור זצ"ל, שנפגש עם גדול אחד, והלה אמר לפניו פירוש הפסוק (ויקרא כא, א) "אמור אל הכהנים" וברש"י אמור ואמדת להזהיר גדולים על הקטנים. "לנפש לא יטמא בעמיו" – בעמיו לשון גחלים עוממות, כלומר כשהגדולים מתעסקים הקטנים, הנפשות הנמוכות, הגחלים עוממות, וזהו שלא יטמאו ויתקלקלו ח"ו בתוצאה מן המגע עמהם. נענה הבית ישראל ואמר: אין זה נכון, אדרבה איפכא צריך לפרש, "להזהיר גדולים על הקטנים" במובן החיובי, שהגדולים חייבים לטפל בקטנים ולהשיג עליהם.

ואילו את הסיפא יש להבין בהבטחה, שהתורה הק' מבטיחה לגדולים, שאף כי יבואו במגע עם הגחלים העוממות, לא יאונה להם כל פגם ונזק רוחני ר"ל.

פאר ישראל (ח"ב ע"ב קס"ז)

כפי מה שמאמין בצדיק כך יכול לקבל מהצדיק

וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְגו' (כד, י). וברש"י מיהינן יצא... רבי ברכיה אומר מפרשה שלמעלה יצא, לגלג ואמר, ביום השבת יערכנו, דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת צוננת של תשעה ימים, בתמיה.

בסוף פרשתנו במגדף (ויקרא כד, י), אמרו חז"ל שהיה מלגלג על "לחם הפנים" ואומר: "דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום! שמא פת צוננת של תשעה ימים? בתמיה!" (תורת כהנים ורש"י שם).

וקשה, הלא ידועים דברי חז"ל (מנחות כט, א) על הכתוב (ש"א כא, ז) "לשום לחם חם ביום הלקחו" כי "נס גדול נעשה בלחם הפנים – כסידורו כך סילוקו", והיינו שגם בעת שסילקו אותו היה הלחם עדיין חם כביום סידורו, ומטעם זה איתא שם שהיו מגביהין את השולחן "ומראין בו לעולי רגלים לחם הפנים, ואומרים להם: ראו חיבתכם לפני המקום – סילוקו כסידורו", ואם כן כיצד לגלג המגדף ואמר שלחם הפנים היא "פת צוננת"? אתמנה!

ותירץ אבי [האמרי אמת] ז"ל למה נקרא שמו "לחם הפנים"? לומר שיש לו "פנים" לכאן ולכאן, הכל כפי מה שנסתכלין בו, כענין הכתוב (משלי כז, יט): כַּמִּים הַפְּנִים לִפְנֵים... ולפיכך כאשר איש ישראל היה מביט בלחם הפנים מותר אמונה והתלהבות – היה רואה אותו חם ולוהט, וכאשר היה מביט בו מותר קרירות – היה רואה אותו קר... ולכן המגדף שהיה "א קאלטע מענטש" (= איש קר וצונן ביהדותו) ראה את לחם הפנים "פת צוננת"...

וסיים הרבי: "ווייט מ'האט אמונה אין א צדיק אזוי פיל קען מען האבען פין דעם צדיק" (=כפי האמונה שיש בצדיק, כך יכול לקבל מהצדיק).

מכתבי החסידים (יום ש"ק אמור תשל"ב)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע נכתבה אמו קודם לאביו

כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו (כא, ב).

פתח רבינו ואמר: די תורה איז נישט קיין מאדערנע, ומדוע אם כן נכתב אמו קודם לאביו, וביאר באבן עזרא טעם שהזכיר אמו לפני האב, כי הזכיר חי יותר מן הנקיבה עפ"י רוב. ולכן בכוחה נכתב אמו קודם לאביו, שאמו מתה לפני אביו.

וקשה על זה, מדוע להלן גבי כהן גדול נאמר (פסוק יא) לאביו ולאמו לא יטמא, אביו קודם לאמו.

ותירץ רבי יעקב גונדהייט (בעל התפארת יעקב ומרבני ווארשא), שכהן גדול עפ"י רוב עובר בירושה, שאחרי מות הכהן גדול נכנס בנו תחתיו, ואם כן אם תמות אמו מקודם, הרי לא שייך אצלו דין כהן גדול כיון שאיט עוד כהן גדול עד שימות אביו, ולכן נכתב מקודם לאביו, ואחר כך אמו.

הוסיף הרבי: וכן איתא בגמרא (מכות יא, ב) שאימותיהן של כוהנים גדולים היו מספקות מים ומזון לרוצחים בשוגג, שנמצאים בערי מקלט עד שימות הכהן גדול, כדי שלא יתפללו על בניהן שימותו, ולכאורה מדוע דווקא אימותיהן ולא אביהן? אלא משום דלכהן גדול כבר לא היה אבות רק אמהות, כי הם הרי נכנסו לכהונה גדולה לאחר מות אביהם, ולכן אצל כה"ג כתיב אביו קודם לאמו.

מכתבי החסידים (ליל ש"ק אמור תשל"ל)

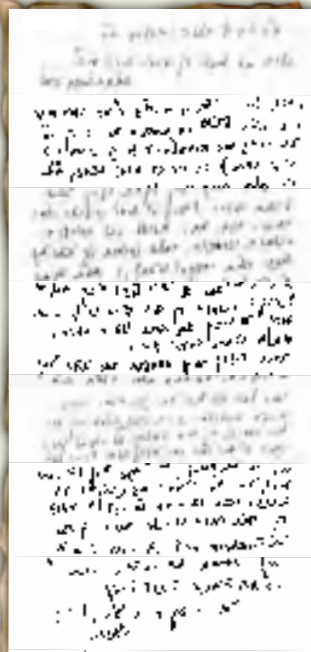
מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

גאולתן של ישראל

אודות שאלתך בענין השמועות מכ"ק אא"ש – אין לי ידיעה מה מפרסמים משמו. האמת היא שעוד לפני חצי שנה אמר את מאמר חז"ל המובא בירושלמי ברכות (וגם ביומא פרק אמר להם הממונה) כך היא גאולתן של ישראל קמעה קעמה, פי' מעט מעט כמו (אילת) השחר שזורה מעט מעט, גם לפני שבועיים אמר איזה מילין לפרסם בשמו לחזק את אנ"ש ואחבני' וכבר נתפרסמו גם בעתונים, ובטח בא לידכם ג"כ, ואם לא – אודיע לך, השו"ת יעזור ונתבשר במהרה אך טוב.

בית גור (אגרת לרבי שמחה בונם לבדא, ב' תשעה תש"ח)

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי יצחק דוד פלקסר זצ"ל מראשי ישיבת שפת אמת ובעל שערי יצחק י" אייר תשנ"ט

נכחו, בשעת עריכת הטיש. בשנים מאוחרות יותר כשלעיתים היה הרבי מבחין בר' יצחק שעה שהיה מסתובב בבית המדרש ומורה למשב"ק את מי להושיב בטיש, היה מפטיר לעברו לך אינני צריך לומר בכל פעם מחדש, כי בכל עת שתחפוץ יכול אתה להיכנס אל הטיש, אולם ר' יצחק לא העז ולא נכנס ל'טיש' אלא אם כן נקרא מפורשות מפי הרבי זי"ע.

כבר בשנים ההן הונהג שבשעת ההקפות בשמחת תורה בסיום ההקפה הראשונה יקראו לר' יצחק והוא שיטול מידיו את ספר התורה לאחר הרקידה, ומני אז עד שנותיו האחרונות היה ר' יצחק נקרא לגשת לקחת את ספר התורה מיד הרבי.

כשערך ר' יצחק שבע ברכות לבטו הרה"ג רבי מאיר הלל שליט"א הגיע ה'בית ישראל' להשתתף בשמחה כשהוא מתנה מראש שהשמחה תיערך בביתו של ר' יצחק ולא באולם. בכניסה לחצר הבית היתה מדדגה גבוהה ור' יצחק הושיט את ידו כדי שהרבי ייתמך בה בעלותו, אולם הרבי דחה את היד המושטת באומרו כי אינו מוכן להשתמש בתלמיד חכם.

בהיכנסו אל הבית הביט הרבי סביב והפטיר מרגישים על הקירות שהם ספוגים בתורה בצאתו האיר המשב"ק את דרכו בפנס שנשא עמו והאור המפוזר הדגיש את דלותו של המרצפות הישנות, תוך כדי הליוכו חיך הרבי ואמר זוכר אני היטב את המרצפות הללו - לאמור פעמים רבות הייתי כאן. כשהיה ר' יצחק נכנס אל הקודש פנימה היה הבית ישראל נוהג לקום לכבודו קמעא ולקבלו בכבוד ופעם אחת כשנכנס עם חתנו הפטיר הרבי בחיבה 'ער איז אויבעט א שטיקל רבי'.

כארי יתנשא (עמ' 465 ואילך)

רבינו ה"י במעמד הנחת אבן הפינה לבנין פנימיית ישיבת 'שפת אמת' - א' אייר תש"י; נואם הגר"י פלקסר

עוד בחיי ה'אמרי אמת' נמנה ר' יצחק על מקורביו ואנשי סודו של כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'בית ישראל' זי"ע.

לא הרבה סיפר ר' יצחק אודות השיחות הארוכות שקיים עמו ה'בית ישראל' מהן כאלו שעסקו בענינים פרטיים וחסיים, ובכל זאת די היה בפעמים הבודדות בהן נפלטה מפיו אמירה מרומזת כדי ללמוד על מידת הקירבה שידע באותן שנים.

היה מספר כי מיד כשהגיע ה'בית ישראל' לארץ ישראל בקיץ ת"ש, דבק בו ונמנה על סגל ידידיו הקרובים, הוא ועמיתו הגה"ח רבי משה כשר זצ"ל היינו משוחחים ארוכות בחסידות,

ופעם אף נסענו יחדיו לגליל ושהינו שם בצוותא זמן ממושך.

עדי ראה יש על כך, שראוי כמעט מדי יום ביומו שהם הולכים בצוותא. אף זאת סיפרו אודותיו שכבר בשנים ההן רגיל היה ה'בית ישראל' להזמין לקידושים בביתו.

בימי מחלתו כשביקרו כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'פני מנחם' זי"ע בבית החולים סח הרבי זי"ע בדרכו מבית החולים בשבחו של ר' יצחק, והזכיר גם את קרבתו אל הרבי ה'בית ישראל' זי"ע כשבין היתר תיאר שבשנים ההן היו נראים, לא אחת כשהם צועדים יחדיו ברחוב מלכי ישראל לאחר התפילה.

איברא מרגע שבו קיבלו החסידים את מרותו של ה'בית ישראל' כמו נשכחה אותה 'היימשקייט' ור' יצחק הפך עצמו חסיד מן המניין ולא אבה עוד בגיטוי הקירבה והידידות, כאגמון כפף ראשו, כשהוא משמש דוגמא לפרחי חסידים ולאברכים בני גילו כאחד.

מדי שבת בשבתו בכל הטישין היו קוראים לר' יצחק לבוא ולקבל יין, וכל אותן קריאות על פי קדשו של הרבי, הוא בעצמו סיפר, כי עד שעברו לבית המדרש ברחוב רלב"ח היה לו מקום קבוע, אותו הקצה לו הרבי שיעמוד

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים ש"י

לכבוד מערכת 'תפארת ישראל'

רק לאחרונה נחשפתי לגליונות המפוארים המלאים מזן אל זן במדרגיות טובות ממשנתו של אותו צדיק שהאיר את דורו ולבאים אחריו. אשריכם על יזכוי הרבים הנפלא.

אני לא חסיד גור ומשתתף לעדות המזרח אך זוכרני בילדותי את אש הלהבה שבוערה בשכונת גאולה וכבשה את כל ירושלים והעולם כולו.

על של עתה באתי, בגליון האחרון הבאתם עובדא נפלא על שהורה מרן שאין צריך להוציא לאור עולם את עיתון 'המאור' ביום ה' אייר, מכיון שכל המסדה של הוצאת עיתון שלא נלך לרעות בשדות זרים, וביום אידם שאין יוצא עיתון, אין צורך להדפיס את המאור.

בתור סקרן לא התעצלתי ובדקתי וראיתי שאכן עד לשנת תשס"ז עדיין יצא לאור העיתון ביום ה' אייר (גם ביום שלפניו ושלאחריו), ומשנת תשס"ז כבר לא יצא לאור ביום חגם. ולפי זה הסיפור התרחש ביום ה' אייר שנת תשס"ז, מצורף בזה תצלום של העיתון מתוך ה'ארכיון היהודי' משנת תשס"ז.

אסיים בברכת יישר כח על המשך פעלכם הברוכים בהנחלת מורשתו של אותו זקן וצדיק. ד. ש. טבריה יע"א

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון טו | פרשת בהר | תשפ"ב

שבת קודם ל"ג בעומר מסייע

איתא בשפת אמת בשם החידושי הרי"מ ז"ל של"ג בעומר מסוגל ליראת שמים, ואולי עפ"י דאיתא בגמ' ר"י בשם רשב"י אפילו לא קרא אדם אלא ק"ש שחרית וערבית קיים לא ימוש. ק"ש זה קבלת עומ"ש יראת שמים. ואולי זאת הבטחה ע"י קבלת עומ"ש יקבל עליו עול תורה אח"כ, והשבת קודם ל"ג בעומר מסייע לעורר כוחו של הצדיק הזה כדאיתא בספרים שבת קודם ההילולא... ואיתא בגמ' אמר רשב"י ח"ו שתשתבח תורה מישראל, וזה כוחו של רשב"י שיחזיקו בני ישראל בתורה, וזה בימים אלו הכנה לקבלת התורה.

בית ישראל (אמור תשט"ו ד"ה ימי)

מוסר כליות

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

ברוחניות אין אומרים חייך קודמין

וחי אחיך עמך (כה, לו). איתא בגמ' (ב"מ סב, א) שנים שהיו מהלכין בדרך וכו' עד שבא רע"ק ולימד וכו' חייך קודמין לחיי חבריך וכו' עיי"ש. רבינו הבית ישראל ז"ל אמר, שהכלל הזה של חייך קודמין, שריר וקיים רק בטוגע לגשמיות, אבל כשטוגע ליהדות ורוחניות של הזולת אין חייך קודמין כלל.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מה התבטא רבינו על אדם מכובד שנשך אצבעו של חברו

וכי ימוך אחיך ומשה ידו עמך והחזקת בו (כה, לה) במדרש הביא בכאן את הכתוב (תהלים מא, ב) 'אשך משכיל אל דל'.

מין הבית ישראל זצ"ל היה 'משכיל אל דל' בצורה מופלגת. מעשה היה בימי המצור בשנת תש"ח בירושלים, אותה תקופה חילקו לאוכלוסייה מים במשורה מן הבורות שבחצרות הבתים, תמורת תשלום. גם בחצר ישיבת "שפת אמת" נמצא בור מים-גשמים ומתוכו שאבו את המים עבור התלמידים שהתאכסנו בפנימייה.

והנה יום אחד הגיע אל המקום איש ירושלמי מכובד, שהיה מוכר לכולם כנגיד, ויבקש לשאוב מים מן הבור חנינ עבד בני משפחתו.

העיר לו בחור אחד מהפליטים, כי המים נעדרו עבור בחורי הישיבה בלבד, הכמות בצמצום, לא שעה האיש לדבריו והמשיך לשאוב. כאשר ניסה הבחור לעכב בעדו, זינק לעבור האיש המכובד ונשכו באצבעו.

הלך מישורו וסיפר את המאורע באזני ה"בית ישראל". הוא נדעזע. לצדו שהה באותו רגע אחד מאנשיו, וישאלהו: "שמעת מה שסיפרו כאן?"

"שמעתי" ענה הלה. מיד אמר לו: "אתה שמעת שמיעה אחת ואני שתיים... הלא אין אדם נתפס על צערו... אם יהודי חשוב כמונו מכות רגליו הנה, כדי לחסוך כמה פרטות, משמע שאין לו מאומה והגיע עד פת לחם?"

לאחר- מכן הזדרז ושלה בידו סל מלא מצרכי מזון להביא אל בית האיש בדחפיות, בהוסיפו: "אם יאות לקבל ממך את המשלוח, מוטב, ותביא עמך בחזרה את הסל... אך גם במידה ויסרב לקחת, תשאיר את הסל עם המצרכים אצל הדלת, ותשוב..."

לאחר בידור קצר נדעזע אח"כ שאורו איש ומשפחתו סבלו מחסור נורא, והמשלוח הזה קלע אל המטרה.

יגדיל תורה (בפרשתנו)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

כששלושה הולכים במדבר למי יתן קודם

וחי אחיך עמך (כה, לו).

איתא בשפתי צדיק מדורי ר' מנדלי: אי' בגמ' (ב"מ סב, א) שנים שהיו מהלכין בדרך, וביד אחד מהן קיתון של מים אם שותין שניהם, שניהם מתים, ואם שותה אחד מהן, מגיע לישוב, דרש בן פטורא מוטב שישתו שניהם וימותו ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו. עד שבא רבי עקיבא ולימד וחי אחיך עמך חייך קודמים לחיי חבריך.

והסתפק זקני מו"ר (החידושי הרי"מ) ז"ל איך יעשה אם ג' אנשים מהלכים במדבר, וביד אחד קיתון של מים והוא אינו צריך לו, וברשותו ליתן לאחד עד שיגיע ליישוב, ואם יתן לשניהם ימותו שניהם, נראה שמחויב ליתן לשניהם, כי לא שייך כאן הטעם של "חייך קודמין".

מכתבי החסידים (יוש"ק בחקותי תשכ"ח)

מגנזי הקודש

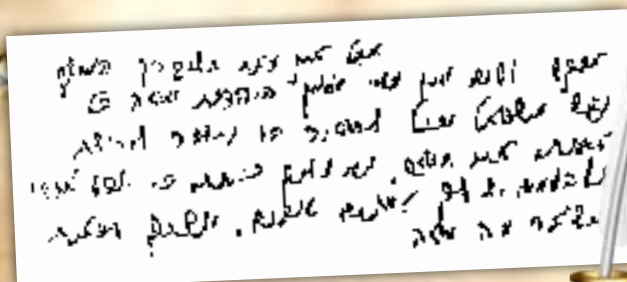
מאוצר כתביו ומכתביו

ואיש כי לא יהיה לו גאל והשיגה ידו (כה, כו)

לירושת אבותי אני חוזר

... העיקר אבקש לשים עין עליו בענין היהדות, ובזה כל נפש מישראל יכול לחזור בו ולומר לירושת אבותי אני חוזר, גם עליך כוונתי כי יודע אנבי שלעמים יש לך זמנים טובים, ונצרך לראות שישאר מה מזה...

מכתב יד קדשו באגרת לפליט (מגנזי ר' י. י. שטנז) בנו טובת עין ושלח לנו חומרים רבים וכן מראי מקומות והפניות שישוּבצו בע"ה בגליונות הבאים)

דבר בעתו

ל"ג בעומר

הבית ישראל בציון הרשב"י במירון עם מקורבו הרה"ח רבי בונם לוין ז"ל ויבדלח"ט הרה"ח רבי משה אושרי שי' חתן בעל עטרת משה ממאקווא

בבוקרו של יום ל"ג בעומר תשל"ג, עבר הרבי [הרה"ק רבי יוחנן] משאלנא זי"ע בסמיכות לביהמ"ד דגור ברח' מלכי ישראל, כשפניו מועדות מידונה לציון הרשב"י. כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה'בית ישראל' זי"ע שעמד בפתח השער של ביתו, נשען על הסורגים והביט לרחוב. כשעבר הרבי בסמוך, קרא אליו ה'בית ישראל' ממקום שהותו למעלה ואמר: "טאלנעד רבי! אתם נוסעים למירון, העתידו בעד כל קהל עדת ישראל".

בענותו התחייך הרבי, כאומר קטונתי ומה אני שאתפלל בעבור כל הקהל. הרבי מגור שהבין את מחשבת הענוה, פנה ואמר: "מה הרבי מטאלנא מחייך שם? צריכים את התפילות שלו עבור כלל ישראל! עת צרה היא ליעקב וממנו יושע". ולא נחה דעתו עד שקרא לאחד החסידים בצוותו עליו ללכת לרבינו ולבקש שיתפלל עבור כלל ישראל במירון, היות והעת צרה היא ליעקב.

לשנה אחרת כשפרצה מלחמת יום הכיפורים, תלה הרבי בדברים שאמר האדמו"ר מגור, באומרו שבטוח שעוד בל"ג בעומר דאשתקד, ראה ה'בית ישראל' את אשר עתיד להתרחש ובכל כוחו ניסה להמתיק הדינים ולהעתיך ישועה עבור כלל ישראל.

עולם החסידות (כסלו תש"ע עמ' 24)

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגאון רבי יעקב ניסן רוזנטל זצ"ל

אב"ד חיפה

י"ז אייר תש"ע

עד שיוודא כי לא חסרה לירדה אחת. באחת הפעמים כאשר מנה את הכסף, מצא כי קיבל רק תשע מאות לירות. משהרים את עיניו בתמיהה הושיט לו הרבי שטר נוסף ואמר לו בבת שחוק: "רציתי להראות לך כי בנוגע לממון של צדקה יש להיזהר מאוד ואין נכון לסמוך על איש"...

בנו של הרב רוזנטל מספר שהתמיכה בכולל החלה במעשה שהיה, וכה סיפר: הבית ישראל היה בא בכל קיץ לחיפה, ותמיד הקפיד לבא לבקר את אבא, אבי ז"ל היה אז אברך ופתח את הכולל, מעולם לא חזר לו צ'ק מלבד פעם אחת. בדיוק באותו שבוע הגיע הבית ישראל, ואבא מיהר למקום שבו שהה האדמו"ר איך שאבא נכנס אומר לו הרבי צ'קים חוזרים, אסור שזה יקרה, לאחר הגערת התנצל אבא ונפרד לשלום, כאשר טיפס במדרגות אל ביתו הוא רואה בפתח אברך גוראי שלא הכיר עם סכום כסף של אלף לירות, אבא מיהר על עקבותיו ודין בחזרה לומר יישר כח לבית ישראל. "סתם לתת מנה ליהודי זו לא חכמה את זה כל אחד יכול לעשות" - אמר לו הרבי בחיוך.

בית ישראל להבה (עמ' שעא ואילך)

הבית ישראל מלווה בגר"י רוזנטל עולה לביתו לשמחת שבע ברכות לבתו

הגאון רבי יעקב ניסן רוזנטל נולד בירושלים לאביו רבי אברהם דוד רבה של שכונת שערי חסד. ולמד תורה מפי הגאונים רבי יעקב משה חורל"פ, רבי איסר זלמן מלצר ומרן החזון איש והרב מברסק זצ"ל

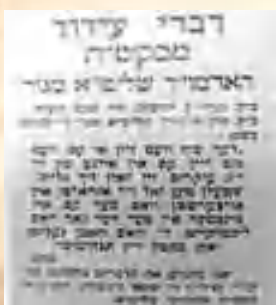
קשר מיוחד היה לו עם רבינו הבית ישראל, ומידי שנה בשנה בחודשי הקיץ כשבא מרן הבית ישראל לחיפה, היה עולה אליו כסדר. כמה פעמים אמר לו רבינו זצ"ל, שהוא מכיר לו טובה שהוא פתח את הכולל הראשון בחיפה. כמו כן תמך רבינו בכולל מידי שנה בשנה וכדלהלן.

כה סיפר הגאון רבי יעקב ניסן רוזנטל זצ"ל אב"ד חיפה, כי במשך שנים היה מחזיק כולל אברכים כשהוא מעביר להם מילגה נאותה מדי חודש בחדשו. אחד מאלו שהיו תורמים לכולל שלו בקביעות היה רבינו ה'בית ישראל' זי"ע, שאחת לשנה בהיותו בחיפה מבקר היה בביתו ומעביר לו סכום של אלף לירות טבין ותקילין, תוך שהוא מציין בפניו את הערכתו הגדולה על שהקים את הכולל הראשון בחיפה.

תמיד היה הרבי דורש ממנו כי יספור את הכסף וממתין היה בסבלות

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים שי'

לכבוד מערכת הגליון המצויין תפארת ישראל. חן חן לכם על הכנסת מכתבי משבוע שעבר, אכן כאן בטבריה ולפי מה ששמעתי בעוד מקומות פועלים החשוב מכה הדים וכולם מתלהבים מהיוזמה הנפלאה לזיכוי הרבים בתורתו ומשנתו של האי צדיק וקדוש זי"ע שלמרחב הצער לא הותיר אחריו צאצאים והיו הדברים לזכרו וימליץ יושר על כל ההולכים בדרכו.

ועל של עתה באת, בקשר לכתב די קודשו של הבית ישראל זצ"ל הטוע להתייחסות אביו הרא"מ זצ"ל לקראת הקמת המדינה, ובו הוא מזכיר שהדברים שאמר אביו לפרסם בשמו "תפרסמו גם בעיתונים".

אז שוב לא התעצלתי ופשפשי בארכיוני העבר ומצאתי את הדברים שפורסמו בזמנו, והדברים עצומים ומחזקים עד מאד. רצוף בזה, צילום גליון "שערים" מיום חמישי פרשת תרומה תש"ח, ב' אדר א' (כמה ימים לפני תאריך מכתב רבינו זצ"ל).

בברכת אשריכם בני ישראל, ידידכם ד.ש. טבריה יע"א

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון טז | פרשת בחוקותי | תשפ"ב

מוסר
כליות

ע"י לימוד התורה יכולים להתגבר על היצר

והעצה בענין לימוד התורה אף לדורות הפחותים שאינם יכולים להילחם עם היצר. ולהתגרות, ורק על ידי לימוד התורה משכוו לבית המדרש יכול להתגבר על היצר בכל הזמנים.

בית ישראל (ויחי תשכ"א)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

רגליו הוליכו אותו ללמד תורה לאנשים פשוטים

אם בחקתי תלכו וגו' (כו, ג) איתא במדרש (ויק"ר לה, א) הה"ד חשבתי דרבי ואשיבה רגלי אל עדתיך (תהלים קיט, נט).

בסוד שיח שהמתיק רבינו הבית ישראל ז"ל עם חסידים בליל חג השבועות (שנת תשי"ג) הזכיר את דברי בעל ההילולא דוד המלך ע"ה המובאים במדרש, רבש"ע, בכל יום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלוני אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבית המדרש, ופירש לפי דרכו, שדוד המלך ע"ה חישוב לעלות למדרגות גבוהות ולעולמות עליונים, היינו, "למקום פלוני ולבית דירה פלוני", אך בסופו של דבר הוליכו רגליו לבתי כנסיות ומדרשות, מקומות שנמצאים בהם בני אדם פשוטים, יש להתחסד עמם ולגמול עמם טובה.

פאר ישראל (פרק בט עמ' רלה)

"מה לך מתרפה מלייגע את מוחך בסוגיות עמוקות!"

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשייתם אתם (כו, ג). וברש"י שותהו עמלים בתורה.

סיפר הרה"ח ר' משה ליפשיץ ז"ל, מחשובי זקני חסידי גור: "בעת לימודי בישיבת 'שפת אמת' היינו אנו ה'זליגסטים' [=כינוי לחבורת החבורים המופלגים תלמידי הגר"ח רבי זליג שטיצברג זצ"ל] מתפללים בשבתות החורף במנן של מרן ה'בית ישראל' ולא במנן הכללי שהתפלל עם מרן ה'אמרי אמת'. בהדלקת הנרות התפללנו מנחה וקבלת שבת, לאחר מכן התקיים סדר של לימוד בעיון למשך שש שעות, ולפני חצות התפללנו ערבית של שבת. בשעה ארבע לפנות בוקר כבר ישבנו כולנו בבית המדרש ועמלנו בתורה עד לתפילת השחר.

"מדי פעם היה ה'בית ישראל' יוצא מידרתו, עובר בין השולחנות, מביט לימין ולשמאלו ומעורר את תלמידי הישיבה בלימודם.

"שבת אחת בשעה חמש לפנות בוקר, הרבי יוצא מהרגלו לבקר בבית המדרש. לפתע הבחין בשני בחורים הלומדים מסכת שבת. תפס אחד מהם בדש בגדו, גררו אל השולחן הסמוך, שם ישבו הישישים ר' מוטל אוסטרובר [ליכטנשטיין] ור' מוטל העלמער שעסקו יחדיו בלימוד שלחן ערוך חושן משפט עם 'קצות' ו'נתיבות'. 'טו, ראה. נרפים אתם נרפים! מה לך מתעצל בלימוד מסכת שבת, וכי אין כוחך במתנין לכל הפחות כישישים אלו, ללמוד חושן משפט?!' גער הרבי בבחור. 'מה לך מתרפה מלייגע את מוחך בסוגיות עמוקות!'

והסביר ר' משה, שהרבי רצה לומר, שלעת ערב כשהראש כבר עייף מהעיון היומי אז אפשר ללמוד מסכת שבת, אך בבוקר, כשהמוח צלול ועירני יש להתייגע בחושן משפט וכדומה ולא לתת למוח להתרפות.

ספר הזיכרון לרבי משה ליפשיץ ז"ל (עמ' 981)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע אינה מוזכרת רחל אמנו אפילו ברמז

חכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר וְהֶאֱרָךְ (כו, מב).

בתורת כהנים פרשה זו (פרק ח אות ח') איתא: אין לי אלא אבות, אמהות מנין תלמוד לומר "את", ואין אלא אמהות וכו' עכ"ל עיי"ש.

רבינו הבית ישראל בקידוש (תשל"ב) הזכיר את הנו"כ והוסיף על זה, דלכאורה קשה שכתוב רק ג' פעמים "את" והא היו ארבע אמהות.

ותירץ בשם אביו האמרי אמת זצ"ל דברחל כבר כתיב זכירה דכתיב 'ויזכור אלקים את רחל' וגו', ולכן כתיב רק ג' פעמים.

והרבי הבית ישראל תירץ באופן אחר, שברחל אמנו לא צריך לכתוב "וזכרתי", כיון שהיא זכורה תמיד אצל הקב"ה ע"י שהיא בוכה תמיד ומתחננת להקב"ה עבור גלות כלל ישראל כמו שנאמר בירמיה (לא, יד) קול בְּרָמָה נִשְׁמָע וגו' רחל מבכה על בְּנֵיהָ מֵאֵנָה לְהִנָּחֵם וגו', ולכן לא צריך לכתוב זכירה ברחל.

טר תמיד (שוגרוביט, לונדון תשס"ג)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחיר (כו, ו)

"ויהיה שלום בארץ הקודש"

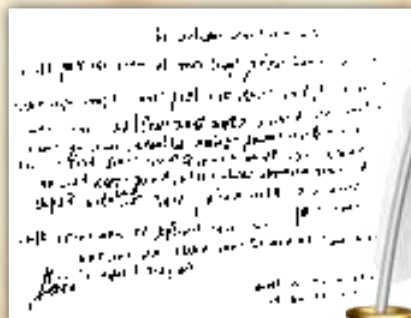
ב"ה מ"ח למב"י ירושלים ת"ו

לידידי הרה"צ בנש"ק קדוש יאמר לו מוהר"ר משה יצחק שליט"א מכתב כ"ק קיבלתי והנני בזה לבדך אודות בברכת מו"ט ויעזור הש"ת ותהי' החתונה בשעה טובה ומוצלחת, וזכה לראות מהם דור ישרים ומבורך בבריאות השלימות, ועיני כ"ק רואות ושמחות.

ונא לעורר רחמים על אחינו שבארץ ישראל, כי המצב קשה מאוד גם בענייני רוחניות שיהפך לבסם לאביהם שבשמים ויהי' שלום בארץ ויחיש את ביאת משיח צדקנו במהרה דידן.

א"ד ידידו הדושכ"ק עם ברכת רפואה שלימה ואריכות ימים ונחת מיר"ח ש' ומכל אחינו בנ"י וחג שמחה. המצפה לישועת ד' בכלל ישראל

(אגרת אל האדמו"ר רבי איציק'ל מפשרוסק, בימי מלחמת ששת הימים, קיץ תשכ"ז. תשובות חן לאנשי "שיח יצחק" שטרנו לשלוח לו המכתב)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

מלחמת ששת הימים

מתניהו זצוק"ל, ולעקוב אחר התעלותם בתורה ובעבודת ה'. כשמוע הרבי מביא לה את דברי האדמו"ר מגור, נטל פיסת נייר וכתב עליה את הפסוק: "כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב" ... ושלח עמי אל הרבי מגור. בעל פה הוסיף ואמר לי למסור לו, כי בזכות תפילות הרבים נראה הרבה ישועות בקרוב.

חזרתי למעון קדשו של האדמו"ר מגור, ומסרתי לו את הפיתקא כתב יד קדשו של האדמו"ר מביא לה, בקוראו התלהטו פני הרה"ק מגור כלפיד אש, ויצונו: צריכים לעורר את ירושלים... לך לך מגדל גפנר ואמור לו שיעשה מה שצריכים לעשות...

עבור ר' מגדל היו דברי השליחות בבחינת "אין מזרזין אלא למזרזין", מיד נרתם למשימה ביתר שאת וביתר עוז.

עולמו של חסיד (ח"ב עמ' תשס"ג)

אותם ימים קשים ומאוימים, יושב הגה"ח ר' מגדל גפנר ואחד מכלי מלחמתו בידו... - הלא הוא הקולמוס הטובל בדיו, מוכן ומזומן לכתובת קול קורא להזעקת פלוגות חיילות בית דוד באמירת תהלים, לצאת למערכה כבדה נגד רוחות המלחמה הנושבות מכיון ארצות ערב.

לפתע הופתע לראות בפתח הבית את החסיד הנודע רבי ישראל רונצוויג ז"ל - איש ירא וחרד, מחשובי סופרי הסת"ם בירושלים, שהסתופף בצילו של הרה"ק מביא לה זצוק"ל.

פתח ר' ישראל בהתרגשות: רבי מגדל, שליחות קודש בידי אלק, הט אזוניך ושמע: כ"ק האדמו"ר רבי ישראל מגור שלחני אל מורי ורבי האדמו"ר מביא לה לאמור לו: "על מי הנכם טטשים את העיר..." "שכן הרבי מביא לה תכנן אז לנסוע לבני ברק, לשהות במחיצת בחורי החמד בשיבת חסידי ביאלה 'אור קדושים' שהוקמה באותם ימים ע"י בנו הרה"צ ר' דוד

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

האדמו"ר רבי ירחמיאל יהודה מאיר קאליש מאמשינוב זי"ע כ"ז אייר תשל"ו

בית ישראל זי"ע כשהשטריימל מונח על ראשו בנטייה ימינה כולו אומר "יום-טובד'יק".

מיד פניתי לרבי מאיר'ל ואמרתי לו שהגערער רבי נמצא כאן, הרבי מאמשינוב סגר מיד את הספר שהחזיק בידו, קיפל משקפיו ורץ, ואנחנו אחריו.

עמדנו מול הדלת שנסגרה על שני הצדיקים וחיכינו כשאנו שומעים מבפנים מעין "משא ומתן" של דיבורים שלא הצלחנו להבין מהם מאומה, רק את הקולות שמענו בוקעים החוצה. תוך כדי כך הגיע הרה"ק מטולנא זי"ע שהתגורר אף הוא בבית וגן ונעמד אתנו תוך שהוא מסביר: "ראיתי את מכונתו של הרבי ורצתי אחריה". כך נמשך הדבר כעשר דקות, לפתע נפתחה הדלת באחת והרבי הבית ישראל ניצב במלוא הדרו עדיין עם השטריימל על צדו, קרא לעברינו שעמדנו שם: הרבי מטולנא זי"ע, אבי ז"ל, אני ואחי, ואמר: דער אייברשטער זאל העלפן מ'זאל האבען גיפילט א גיט יאהר! - השי"ת יעזור שפעלט כאן שנה טובה!... יוצא כשהרבי מאמשינוב מלווה אותו עד לרכב ולאחר מכן חזר לסוכתו להמשיך עמנו היכן שהפסיק.

על ביקורו האחרון של מרן הבית ישראל אצל הרבי מאמשינוב זי"ע סיפר הגר"י וויל שליט"א (בית ישראל להבה עמ' תכא):

בחול המועד פסח שנת תשל"ו, התלוויתי אל רבינו הבית ישראל בביקור אצל הרבי מאמשינוב זצוק"ל. הייתי עם הרבי פעמים אחדות אצל הרבי מאמשינוב, תמיד היינו נוכחים בשעת הפגישה, הפעם הרבי סגר את הדלת אחרי ואיש לא הורשה להיכנס, הביקור נמשך כעשר דקות אף אחד מאתנו אינו יודע על מה דובר. כעבור ארבעים יום הסתלק האדמו"ר מאמשינוב לבית עולמו.

היה זה ביום כ"ז באייר תשל"ו, ונקבר בהר המנוחות שבירושלים.. אוהבם של ישראל (עמ' לג ואילך)

רבי מאיר'ל מאמשינוב עם הפני מנחם זי"ע

אורו של רבינו זרח בפשיסחא ביום ח' אדר תרס"א אצל אביו אדמו"ר הרה"ק רבי שמעון שלום קאליש זי"ע מאמשינוב, בנו השני של אדמו"ר הרה"ק רבי מנחם זי"ע בנו הגדול של אדמו"ר הזקן הרה"ק רבי יעקב דוד זי"ע מאמשינאו שהיה בנו הגדול של הס"ק הרה"ק רבי יצחק זי"ע מווארק. ואצל אמו הצדקת המפורסמת מרת פייגא ברכה ע"ה בת הרה"ק רבי ישעיה קאליש זי"ע הי"ד מפשיסחא בנו השני של הרבי הזקן מאמשינוב, ונכדת הרה"ק רבי ירחמיאל יהודה מאיר זי"ע רבינובין מפשיסחא, נינו של מרן היהודי הקדוש.

עלה ארצה והתיישב בירושלים בשכונת בית וגן, שם הקים את מוסדותיו ובהם ישיבת שם עולם בראשות חתנו רבי חיים מיליקובסקי מתלמידי ישיבת מיר שפגש בשנחא.

קשר אמיץ החזיק רבינו עם הרבי הבית ישראל, שנהג לבקר אותו תמידין כסידור, והחיבה בין הצדיקים הייתה ניכרת לעין.

ערב היום הקדוש תשל"ד נסע רבינו אל מעון קדשו של הרבי מגור בעל "בית ישראל" זי"ע. בפגישתם, בין השיחים אמר הרבי מאמשינוב לרבי מגור:

"אנו יושבים כאן על חבית חומר נפץ!" - היה זה פחות מיממה לפני פרוץ המלחמה הקשה, מלחמת יום הכיפורים.

מספר הרה"ח ר' צבי מרדכי בויס נ"י: בחול המועד סוכות תשל"ד בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים הייתי יחד עם אבי הרה"ח ר' יהודה מנחם בויס ז"ל ואחי שיחי' בסוכתו של הרבי מאמשינוב רבי מאיר'ל זי"ע. השעה הייתה כבר לאחר המנחה והסוכה הייתה במרפסת הקטנה שיצאה מחדרו של הרבי.

לפתע אני מבחין במשכ"ב הרה"ח ר' חנינא שיף ז"ל עובר במסדרון הצר מכיוון המטבח לעבר בית המדרש ומיד אחריו עובר כ"ק מרן בעל

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון יז | פרשת במדבר | תשפ"ב

מוסר
כליות

כח התורה נותן חשיבות לישראל שלא יבטלו

איתא בשם החידושי הרי"ם ז"ל אף שדבר שבמניין לא בטל רק מדרבנן, אבל כאשר התורה (-השי"ת) ציווה למנות אותם אין להם ביטול מדאורייתא, וזה אולי הרמז על זמן קבלת התורה מדאורייתא, כח התורה נותן להם חשיבות שלא יבטלו.

בית ישראל (במדבר תש"ז)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

הענין שנותנין קוויטל ומזכירים עצמם לפני הרבי

שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם (א, ב).

כל הענין שנותנין קוויטל ומזכירים עצמם לפני הרבי, נובע מהרמב"ן בפרשתו, דכתיב שאו את ראש בני ישראל. המניין הזה לא היה סתם מנין, כי אם היה הולך אצל משה רבינו והיה מזכיר אצלו שמו ושם האב וכדאיתא ברש"י הביאו ספרי יחוסיהן אצלו, ומשה רבינו היה מברך אותם, ס'איז גיווען א גרויסע טובה פאר זיי (-זה היה טובה גדולה בעבורם), כל אחד ידע שצריך לילך אצל משה רבינו וקבל התרגשות גדולה מזה והתעורר לתשובה. כל הענין של הרעביסטוע זומן הבעש"ט ועד היום נובע מהרמב"ן הזה, שכל אחד הולך ומזכיר אצל רבו.

מכתבי חסידים (יוש"ק במדבר תשל"ב)

מי גדול יותר רבו או אביו

ואלה תולדות אהרן ומשה וגו' (ג, א). וברש"י ואיט מזכיר אלא בני אהרן וכו' מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

הבית ישראל ז"ל אמר: בספר מעורת המאור הקשה דבמשנה (ב"מ לג, א) איתא אבידת אביו ואבידת רבו, אבידת רבו קודמת שזה מביאו לחיי העוה"ז וזה מביאו לחיי העוה"ב, הרי שרבו יותר גדול מאביו, וכאן איתא כל המלמד את בן חבירו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, וזה צריך לכתוב יותר מכאילו ילדו.

ותירץ עפ"י מעשה שסיפר הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע, כי בעת שאמר הר"ר בער [המגיד ממעזריטש] תורה, היה שם תלמידו הרבי ר' זושא, מיד כשהתחיל לומר את התחלת הדיבור, והר"ר זושא שמע את הדיבור הראשון וידבר או ויאמר, התחיל לצעוק ולעשות תנועות, שכבר הרגיש מה שהר"ר בער רוצה לומר, והחסידיים הוציאו אותו החוצה שלא יפריע, ובחוף ג"כ עשה כך, עד שגמר הר"ר בער את התורה, שאז מיד פסק גם הוא מלצעוק ונכנס לפנים.

והסביר הריז"ט מדוע הוא צעק, כי הרגיש בדבור הראשון את הקדושה, אבל הסדר לא ידע, אבל מהדבור הראשון כבר הרגיש מה שהרבי רוצה לומר.

ולפ"ז יתורין, שאביו עושה רק פעולה אחת וזוהי טלד, ואח"כ הוא כבר נטגלל מעצמו, כמו כן כאן הולמד מחבירו פרק אחד או אות א' קוראו רבו, וכן המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו, פי' שבפעולה אחת שלמד אתו אות א', הרי כאילו ילדו, שזה כמו אביו שבדבור אחד כבר נעשה אצלו אח"כ רשום, וזה כמו אביו שבפעולה אחת נעשה כבר רשום, אבל רבי שלומד אתו כל הזמן, הרי הוא יותר מכאילו ילדו, שאביו עשה רק פעולה אחת והוא לומד אותו כסדר.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע לא רצו לתת חמשת שקלים להיפדות

מאת בכור בני ישראל וגו' חמשה ושישים ושלש מאות ואלף וגו' (ג, נ). ופירש"י ז"ל (מגנ' סנהדרין יז, א) אמר כיצד אנשה בכור שאומר לו תן חמשת שקלים, יאמר לי אני מפדויי הלוים וכו' עי"ש.

הנה צריכים להבין, איך אפשר שלא ישמעו למשה רבינו ע"ה לתת חמשת שקלים וירצו לפטור את עצמם ויאמרו מפדויי הלוים אני, ובפרט שה' להם אז הרבה כסף מבית מצרים והים. והרבי הבית ישראל ז"ל תירץ שיש שני מדריגות, הראשונה שנפדו ע"י הלוים, ושניה כבר הוצרכו לחפש עצות איר לפדות, וזה אמר משה רבינו שכל אחד ירצה להיות מהמדריגה הראשונה.

וטראה עוד לומר בעזרי"ת, שבמה שיאמרו אני מפדויי הלוים, היינו לא בגלל שירצו לפטור את עצמם מלית חמשת שקלים, רק כאשר הלוים נתקדשו לה' תחת הבכורים, לכן כל בכור ירצה שמקומו ימלא לו, ושהוא יה' מפדויי הלוים וידע כל ימיו שהלוי עומד ומשרת במקומו, אבל אם יתן חמשת שקלים יחשוב שזה הלא לא נשאר לעולם ואין לזה חשיבות כמו להיות מפדויי הלוים, על כן יאמר וירצה כל אחד להיות מפדויי הלוים ולא מפדויי החמשת שקלים.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מגנזי הקודש

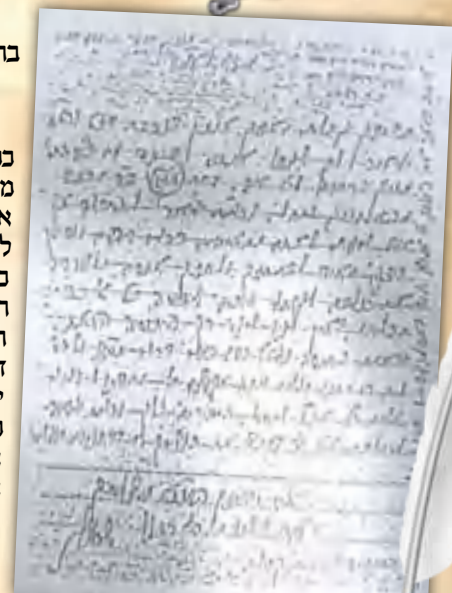
מאוצר כתביו ומכתביו

"ביום דבר ה' את משה

בהר סיני" (במדבר ג, א)

אי תני כולהו

שמעתי שאתם מתאספים כפעם בפעם ונכון הדבר מאוד להתחזק ולחזק אחרים ולעורר את כולכם לקבוע עיתים לתורה כל א' כפי יכולתו, ואין לו שיוור רק התורה הזאת, ובזכות התורה ניגאל בב"א כאשר דרשו חז"ל על הפ' גם כי יתנו בגוים עתה אקבעם כו' (- עיין בבא בתרא ח, א: "אי תנו כולהו - עתה אקבעם, ואם מעט מהם - יחלו ממשא מלך ושרים"). מכתב יד קדשו (אגרת לפליט)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

מלחמת ששת הימים (ב')

בעיה עם כסף, אמר לו.

ר' אלעזר שאל אותו, ומה למעשה אעשה? הרבי נתן לו רשימה של שבעה יהודים ירושלמים חשובים, שהלכו בלבוש ירושלמי מקורי ורבי אלעזר בתוכם, והדריך אותו לאן ללכת איתם. הם נסעו אל הרב הראשי, הסבירו לו את נחיצות הענין של המחיצה, והרב הראשי אמר להם לתדהמתם: 'כן, הייתה כאן כעת לפניכם משלחת של הרבי מגור, והם אמרו בשמו שאם לא תהיה מחיצה אז יהודי ירושלים יעוררו מלחמת אחים'.

אח"כ נסעה החבורה הירושלמית לביתו של שד הדתות, ומה היה בפיו? 'אני רואה שהרבי מגור צודק, כעת הייתה כאן שליחות ממנו להגיד שיש סכנה של מלחמת אחים מצד יהודי ירושלים'.

מקימי מעפר דל (נאב"ד)

בתמרונים שלא היו מביישים שום פוליטיקאי ממולח, היה אחראי להרבה מאוד דברים ציבוריים, מבלי שאף אחד לא העלה על דעתו מהיכן הם מגיעים ומי עומד מאחוריהם. למשל:

בעיצומה של מלחמת ששת הימים, קרא הרבי לר' אלעזר בריזל, ואמר לו:

אתה זוכר שלפני המלחמה בתש"ח, כשיהודים עוד יכלו להגיע לכותל, היו תמיד חיכוכים סביב הענין של התערובת והקמת מחיצה. כעת, כשכבשו את הכותל, צריך לדאוג לכך שתהיה מחיצה.

ר' אלעזר ענה לו, כעת? באמצע המלחמה??

הרבי הוציא מכיסו ערימה שלמה של שטרות ומטבעות, לירות, דולרים ודינרים ירדניים ונתן אותם לר' אלעזר. 'קח, שלא תהיה

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגאון הצדיק רבי בנימין מנדלזון זצ"ל

גאב"ד קוממיות

כ"ד אייר תשל"ט

בקוממיות ובסדר היה מרן הבית ישראל מתעניין אצלו הרבה מהנהגות הרב זצ"ל.

הכנות והכנות לרבותיו מגור היו להפליא, הכנה דרבה היה עושה קודם היכנסו לקודש פנימה, ואף סירב להתיישב, על אף שרבינו הבית ישראל נהג להציע לו בקביעות כסא לישיבה. היה עומד כתלמיד בפני רבו בביטול מוחלט.

כמו כן, ביושבו בשולחן הטהור בעת עריכת הטיש, היה יושב בהתבטלות גמורה, וכתלמיד הירא מרבו. עד כדי כך שאפילו את בניו לא היה

מזכיר בשעת שמחה כדרך רבים, אלא היה יושב בדומיה מוחלטת. וב"ק רבינו הבית ישראל היה אומר הרבה פעמים לרב זצ"ל בעת עריכת השולחן בקשר לאי הזכרת בניו ומשפחתו בטיש, את הפסוק "ולולי אמר תומיך ואודיך לאיש חסידך וגו' ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרוך ובריתך יצורו".

מחזה מרהיב היה בשעות הקטנות של לילות שבת קודש בשבתות שהרב היה בא נסיעה לירושלים לרבינו הבית ישראל. עם סיום עריכת הטיש, היה מתבנסים גדולי החסידים בבית גיסו הנכבד הרב החסיד רבי לייבל זילברמן ז"ל. כשהרב מקוממיות חוזר על מאמרי התורה (שמועס) שזכו לשמוע מרבינו הבית ישראל, והיה מתעמק בדברים הקדושים ומסבירם בטוב טעם ודעת.

באחת הנסיעות למרן זי"ע, הוציא הבית ישראל מאורנו איצטלת שיראין בגד משי ונתן להרב ז"ל שילבוש זאת בימי השבוע.

זקני ויאמרו לך (עמ' 61-60)

גאב"ד קוממיות זצ"ל לצידו של רבינו במושב מיוחד למען הצלת החינוך העצמאי, במלון דבורה בת"א

אורו של הרב זצ"ל זרח בעיר פלאצק שבפולין בשנת תרס"ד לאביו הגאון רבי מנחם מנדל זצ"ל, שהיה מגדולי החסידים של הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע. אחרי מלחמת העולם הראשונה עבר לעיר בודז'אטוב שם ישב על התורה ועבודה וגם יסד שם ישיבה והרביץ תורה וחסידות לתלמידיו.

בשנת תרצ"ד עלה לארץ ישראל בהוראת רבו הרה"ק בעל האמרי אמת מגור זי"ע. שימש כרבה של קרית אתא י"ז שנה.

בשנת תשי"ב נדבו לבו הטהור להקים את הישוב המפורסם "קוממיות" יישוב שכל כולו מהווה חטיבה אחת של תורה ויראה וחסידות למען שמו יתברך, ישוב שכל גדולי ישראל שבחוהו על מסירות הנפש לשמירת תורה ומצוות התלויות בארץ ובפרט במצות השמיטה בהידורים נפלאים ובשמחה של מצוה.

הרב דקוממיות זצ"ל יסד את המפעל הגדול לתפארת היהדות החרדית המרכז הארצי לחקלאים שומרי השביעית, ואף יסד מוסדות תורה ובתי חינוך כאשר מרן רבינו הבית ישראל מעודדו בעוז לך.

רבינו הבית ישראל זי"ע ערך ביקורים רבים אצל הרב מקוממיות זצ"ל, וכידוע התבטא עליו בביטויים נפלאים. מזמן לזמן התייעץ עמו בדברים ציבוריים ובענינים סודיים ביותר. מן הראוי לציין כשמרן הב"י הגיע לבקרו בביתו, היה מדליק נרות על שולחנו לכבודו.

הגאון רבי אברהם אטלס זצ"ל אב"ד חיפה וראש ישיבת 'אור שמחה' מתלמידיו החביבים של הרב ז"ל, שהיה תקופה ארוכה

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון יח | פרשת נשא - חג השבועות | תשפ"ב

מוסר
כליות

בשבועות יש לכל אחד מישראל הכח להתרומם ולהתעלות

לכל אחד מישראל יש חלק בתורה וכל אחד יכול להתרומם בשבועות. ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שנים וכו' (אמור כג, יז) בשבועות יש לכל אחד מישראל הכח להתרומם ולהתעלות, ממושבותיכם מכל מקום שעומד.

בית ישראל (שבועות תשי"ז)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

למה ישנו לפני מתן תורה

ליל שבועות תש"י לאחר השיש ברחוב:

שאל הרבי, למה היהודים ישנו לפני מתן תורה, הלא ידעו שיקבלו את התורה? אלא שהבינו אז כי אח"כ יהיה חבל על כל רגע ולא יוכלו לישון, כי אם מעט ההכרחי שהרי בכל רגע צריך ללמוד תורה, ולכן ניצלו את הזמן לפני כן שניתן לישון.

וכן יש לומר על ענין מאכלי חלב בחג שבועות, כי ידעו שלאחר מתן תורה יאסר עליהם בשר בחלב, וממילא רצו לפני מתן תורה לאכול חלב מיד לאחר הבשר בעוד זה מותר, ולכן תיקנו לאכול חלבי לזכר זה [=הערת המו"ל של ב"י להבה: לכאורה הדברים פלאיים, וכי היה להם ענין 'אריין כאפען' בשר בחלב בדוקא? מה הענין בזה? ובכ"ל לענין שינה? ושמה כוונת הרבי שהיה בזה ענין בכדי שיהיה ניכר עול התורה והמצוות שקיבלו על עצמם, שמקודם כן ישנו ואכלו בשר בחלב, ומיד עם קבלת התורה פסקו מזה, וכך ניכר שקיבלו על עצמם].

בית ישראל להבה (עמ' רפה)

מדוע נפרע השי"ת משבעים זקנים

דווקא במתן תורה

בעת סעודת שבע ברכות ט' סיון תשנ"ד, ביקש האדמו"ר [רבי יוחנן] מטולנא זצ"ל מנכדו הגדול [האדמו"ר ר"מ וינברג שליט"א מטולנא י-ס] ממשיך דרכו שיאמר איזה דבר תורה, ואמר בשם הרבי הבית ישראל מגור זכה לשמוע ממנו כאשר הזמן אצלו לקידוש בשבת לפני חג השבועות, ואמר הרבי הבית ישראל שכתוב על שבעים הזקנים שנצטוו ללכת עם משה ואהרן לבקש מפרעה על שחרור עם בני ישראל מהשעבוד, ונשמטו והלכו להם אחד אחד, עד שהגיע לפרעה לבדו עם אחיו אהרן, והיכן נפרע להם במתן תורה שאמר להם משה מחיצה לעצמו, אהרן מחיצה לעצמו, והזקנים מחיצה לעצמם.

ומה מונח בזה? הסביר הרבי הבית ישראל, שבעים הזקנים היו פני הדור ואחוז שתפקידם לעסוק רק בדברי רוח לא בדברים של גשם, הם צריכים לעסוק בדברי תורה בשיעורים בהבאת דבר ה' לציבור, אבל לא לעסוק בעסקנות, לסדר דברים לציבור ליווחתם - אין זה עסק לצדיקים זה צריך להיות עסק של העסקנים, לכן כשהלך משה רבנו ע"ה ואחיו אהרן הכהן לבקש מפרעה שחרור לעם ישראל השתמשו מהשליחות שאין בזה עניין של תורה, אבל במתן תורה באו כולם ורצו להיות שייכים, וכאן פרע להם והרחיקם, לא סתם בתור עונש אלא ללמדם שמי שחושב כך, אין לו מקום גם במתן תורה, כי התורה נעשית למען יקיימו אותה וירבו דרכה בחסד וברחמים עבור הכולל, ללמוד לבד בלא עשיית חסד אין בו כלום, לכן דווקא במקום מתן תורה פרע להם, ללמדם שמי שסובר כך אין לו חלק גם במתן תורה.

אמרת חייטנו (עמ' 458)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מהי המצוה הראשונה שמתחייב בה יהודי

שח רבינו הרה"ק הפני מנחם זי"ע: כ"ק אבי (האמרי אמת מגור) אמר בשם אביו השפת אמת, שמצוה הראשונה שאדם מתחייב בה כשנעשה בר חיובא היא קריאת שמע של ערבית, שהוא מקבל על עצמו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ עול מצוות (ברכות יג, א) ולפיכך המשנה פותחת (ברכות ב, א) בדיון קרי"ש של ערבית, שזו מצוה ראשונה שמתחייב בה.

ואחי כ"ק הבית ישראל זצ"ל אמר: שקרי"ש של ערבית יש בזה דעות חלוקות אם היא מדאורייתא בלילה דוקא, אבל מצות כיבוד אב ואם היא לכל הדעות מדאורייתא, והיא מצוה ראשונה שמתחייב בה מיד כשנעשה גדול עב"ד.

ואולי יש עצה לצאת ידי שניהם כשאביו יצווה עליו לקרוא קריאת שמע של ערבית, ואז יקיים שני המצוות במעשה אחד.

אמנם כל זה בחול, אבל מי שנעשה בר מצוה בשבת, הרי זו המצוה הראשונה שמתחייב בה, 'זכור' ו'שמור' דשבת, ויש להסתפק אם חייב גם בתוספת שבת לפנייה.

פני שבת (עמ' שח)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

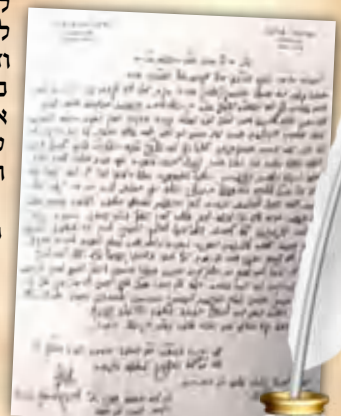
"אביך מת - אלוקותו קיים"

לא לקחתי עטי בידי כל העת מעת פטירת כ"ק אבי אדמו"ר זצוק"ל הכ"מ ... טעמי שלא כתבתי עד כה כי עוד ליבי עלי דוי. אני הייתי סמוך וטראה אצל כ"ק אבי זצוק"ל הכ"מ כמעט כל הזמן שניהל עדרו ואנכי היודע והעד עד כמה מסר נפשו וטפלו להכניס דברי תורה ויראת שמים בלב שומעיו ובפרט בלבות הצעירים, ובשני האחרונות נחלש מאוד וה' לו צער גדול מזה שלא ה' יכול ללמוד ולהתפלל כחפצו כאשר כבר כתבתי לכם, וחי חיי צער. אבל חשבתי שעוד יזכה לראות בנחמת ציון וירושלים ולהיושע בישועה שלימה בביאת המשיח אבל כנראה הדור לא ה' זכאי לכך ונשבה ארון אלק' ביום נתינת התורה כדאי' נטילתו כנתינתו.

אבל אמרתי דאי' בגמ' למאן דמתני לית לי' שיעורא, הכוונה למאן דמתני שלומד לאחרים ומכניס בתוכם יראת שמים וחשק לתורה לית לי' שיעורא, שהמעין לא נפסק ודבריו חיים וקיימים אף לאחר פטירתו, כדאי' ברש"י אצל אחי יוסף שאמרו לו אחיו אם אביך מת אלוק' קיים ואנחנו עבדיו, הכוונה שאלוק' שיעקב אבינו ע"ה הכניס בליבנו זהו קיים גם לאחר פטירתו.

ואולי ע"ז רמזו חזו"ל יעקב אבינו לא מת, וכן אצל כל צדיקי הדור, ועלינו ללך בעקבות אבותינו ורבותינו ולהתחזק בתורה וביו"ש כאשר הודינו והשי"ת ינחם את כולנו ונזכה לישועה ולגאולה קרובה.

ראש גולת אריאל (איגרת מיום א' תבוא תש"ח)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

מדוע טיפס רבינו הבית ישראל על כסא

הבחור השיב כי ישמח לקחת, מילא הבית ישראל קופסא בפירות ובשימורים וביקש מן הבחור שיוריד חבל מעל הארון עבור אריות החבילה.

בעוד הלה הולך להביא כסא טיפס הבית ישראל, הוריד את החבל וקשר בזריזות. לתמיהת הבחור למה הרבי ממנה, הסבירו, רציני ללמדך עד כמה להזדרז למצוה, חז"ל דרשו 'את אמך' זו אשת אביך.

יגדיל תורה (פרשת יתרו, עמ' רצה)

בשנת תש"י היה מחסור בארץ במצרכי מזון, הונהג אז משטר 'צנע' וקבלו מזון לפי תלושים.

אחד מבני הישיבות בירושלים עמד לנסוע לביתו בטבריה, ונכנס לרבינו הבית ישראל להיפרד. שאלו הרבי אם יוכל לשלוח עמו חבילה עבור הרבנית הצדקנית מרת פייגא מינטשא ע"ה אשת חבר ה'אמרי אמת' בזיו"ש ששהתה אז בטבריה.

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

רבינו האמרי אמת מגור זי"ע

לרגל יומא דהילולא - חג השבועות

תבל בפרוץ המלחמה הנוראה, בה גם שכל את משפחתו הקרובה, אשתו, בתו חתנו ובנו הי"ד.

באותה העת איש מבין החסידים לא ידע על צוואה שכתב ה'אמרי אמת' ובה קובע שאחיו הרה"ק רבי משה בצלאל ישמש כממלא מקומו. איש לא פילל על המלחמה האיומה שתבוא, תהרוס הכל, והקערה תתהפך על פיה כאשר ה'אמרי אמת' יקבע את בנו, האדמו"ר ה'בית ישראל' כממלא מקומו. איש בגור לא דיבר ולא חשב דברים כאלה. גם האדמו"ר ה'אמרי אמת' לא גילה דבר בגלוי או

שלא בגלוי. אבל רמזים שונים העידו שהאדמו"ר ה'אמרי אמת' רואה בבנו האדמו"ר ה'בית ישראל', כאחד ממשיכי מסורת הזהב המקודשת של בית גור. וכך כתב האמרי אמת בערוב ימיו: "כאשר פנים חדשות באו אני מוסר ההנהגה לבני מ' ישראל". אכן, פנים חדשות באו למשך כ"ט השנים הבאות.

■ ■ ■

מעשה נוסף ונפלא על שושלת הזהב בהמשך הבית ישראל זי"ע. היה זה חסיד גור ישיש בשם ר' יצחק צבי פראנק ז"ל שהסתופף עוד בצל השפת אמת זצ"ל בתור אברך וזה להיות בגור כמה וכמה שבתות, היו לו קשרי פרנסה וחשב לעקור לאמריקה. הלך לשפת אמת לשאול אותו על אף שכולם יעצו לו שלא ייכנס כי השפ"א בדרך כלל לא הסכים שישענו ל'טרייפנע אמריקה' דאז, הוא נהג לומר אויסלאנד איז אויס יוד, בכל זאת ניסה לבקש, ולהפתעתו אמר לו השפת אמת זאלסט משתדל זיין צו בלייבן א יוד, ופטרו לשלום.

הנ"ל נסע לאמריקה ואמר שהמילים האלו של השפת אמת נסכו בו כה, ותמיד דההדו במוחו 'בלייבן א יוד', ובאמת זכה ונשאר חסידישע יוד. משם מאמריקה נסע כמה פעמים לפולין להסתופף אצל האמרי אמת, ובערוב ימיו ממש הגיע לארץ הקודש נסיעה לנכדו ה'בית ישראל', שכיבדו מאד ונתן לו מקום בטיש, כידוע כל מי שזכה להיות אצל השפת אמת היה מקבל קירובים גדולים מהרבי.

והנה בעת השיש פתאום להפתעת כל הנוכחים שיושבים באימה וביראה מול פני הקדש ולא מעיזים להוציא הנה, התרומם הישיש ר' יצחק צבי ואמר בקול רם: "איך וויל מאכן א ברכה" (=אני רוצה לעשות ברכה), כולם השתוממו וחשבו שהזקן איבד את צלילות דעתו, אבל הוא המשיך: "ברוך אתה ה' אלוקי מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", והתיישב במקומו.

הרבי חיך אליו ושואל: "וואס פאלט דיר אן" (מה נפל בדעתך לעשות ברכת שהחיינו), ענה ר' יצחק צבי: הנה זכיתי להיות בטיש'ן אצל הסבא השפת אמת, ואח"כ אצל האבא האמרי אמת, ובעת אני זוכה להיות אצל הנכד הרבי שליט"א, שלא אברך שהחיינו! הרבי חיך לעומתו ושלח לו שיריים.

על פי הספרים: אדמו"ר גור (עמ' קכח ולהלן) בית ישראל להבה (עמ' שג)

רבינו הבית ישראל לצידו של אביו רבינו האמרי אמת ביערות מארינבד. נראים עוד: הרה"ק רבי חנוך גור מפיליץ והרה"ק רבי מאיר אלתר הי"ד

רבינו האמרי אמת גילה יחס מיוחד לבנו רבינו הבית ישראל. פעם רכש רבי יצחק מאיר אלתר הי"ד, חתנו של ה'אמרי אמת' בכסף מלא את מכתבו המפורסם של האדמו"ר ה'שפת אמת' אל הרה"ק רבי פיינטשא מפילין, בו הוא מודיע על בר מצוה של בנו בכורו הרא"מ זי"ע, והוא כותב אודות חתן הבר מצוה הוא כי הוא "כלי מוכן לקבל שלימות" ביטוי, שמתוכו נשקפות תקוות וכוונות של ה'שפת אמת' ביחס לבנו הבכור. את המכתב הגיש רבי יצחק מאיר לחותנו כמתנה.

ה'אמרי אמת' לא שמר על המכתב,

אלא נתנו לבנו רבינו הבית ישראל, הדבר עורר פליאה בין החסידים, שתוה על כוונת ה'אמרי אמת' ביחס לבנו. (כעבור שנים רבות לאחר שנות החורבן הנוראות, שאל האמרי אמת את בנו ה'בית ישראל' אם המכתב שנתן לו ברשותו. ה'בית ישראל השיב שהשאיר אותו בפולין. נענה ה'אמרי אמת' בצער כי זו הייתה 'תעודה')

■ ■ ■

נביא את אחד הסיפורים המופלאים שאירעו בין האב לבנו. כידוע, כל השעות והשניות שבסדר יומו של ה'אמרי אמת' היו קצובות מראש, שמר מכל משמר כל לחרוג ממסגרת הזמן שקבע, אם לקבלת חסידים או לשיעורים שונים. הכל נעשה בדיקנות של שעון. לארוחת צהריים היה עולה מחדרו שבקומת הקרקע לדירתו הפרטית שבקומה השניה מדי יום ביומו בשעה אחת בדיוק. הרבי השתמש במדרגות הרגילות של הבית, והדיירים או באי הבית ידעו ונוהרו לא לבוא לחדר המדרגות בשעה שהאדמו"ר עולה או יורד, לא להטרידו.

פעם קרא ה'אמרי אמת' לבנו רבינו ה'בית ישראל' ואמר לו:

היום ניצח אותי יהודי אחד, לא מחסידי גור, וכדאי לך לדעת זאת. כשעליתי מחדרי לארוחת צהרים, חיכה לי יהודי בחדר המדרגות ופתקא בידו. בטרם פנה אלי ואמרתי לו:

- תאמין לי שאין לי אף רגע פנאי...

השיב לי האיש: - לי יש בת בוגרת וחולה, יש לי עבודה זמן זה יותר מעשרים שנים, ולרבי אין עבודה אף רגע זמן...

התפלאו חסידים לשמע הסיפור. מה לו ל'אמרי אמת' למסור סיפורים כאלו לבנו ה'בית ישראל' מבלי למנוע את פרסומה בין החסידים. כמובן שברבות הימים כולם הבינו היטב...

בכל אותן שנים, עמד הבית ישראל לימין אביו הגדול בטטלו את משא האברכים וצעירי הצאן על שכמו. הוא הפך למפקד ("קאמענדאנט") על כל צבא האברכים החוסים בצל אביו וביתו בוורשא היה כתובת לכל הקשור והנוגע לאלפי אברכים. בב' אדר תשנ"ו הספידו אחיו הפני מנחם זי"ע בביהמ"ד הגדול בירושלים וציין בתוך דבריו את השליחות הגדולה הזו שנצטוו מאביו הגדול ואותה עשה במסירות ובנאמנות עד להימوت מוסדי

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון יט | פרשת בהעלותך | תשפ"ב

מוסר
כליות

כשמשותק האדם במסירות נפש - נפתח לפניו הכל

דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך חקקה לכם או לדרכיכם ועשה פסח לה' (ט, י). ומכאן לימוד לעובדי השם לכל הדורות כי אין שום מניעה לקיים את התורה והמצוות, והעיקר תלוי באדם להשתוקק במסירות נפש, ואז נפתח לפניו הכל, וזה הרמז מי שהיה טמא לנפש, או לדורותיכם ועשה פסח לה' לכל הדורות אף לדורות השפלים, אין מחיצה של ברזל וכו'.

בית ישראל (בהעלותך תשכ"ד)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

לא יתכן שבגלל שעשינו מצווה נפסיד מצווה

ויאמרו האנשים ההמה אליו אנהנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעמדו בתוך בני ישראל (ט, ז).

וקשה מה השאלה למה נגרע הרי הם עצמם אמרו את הסיבה, אנהנו טמאים לנפש אדם. ומה טענתם?

אלא שיש מחלוקת בגמרא (ראה סוכה כה, ב) מי אלו היו הטמאים שבאו אל משה, "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם" וגו' אותם אנשים מי היו? נושאי ארונו של יוסף היו דברי ר' יוסי הגלילי, רבי עקיבא אומר מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקים בגדב ובאביוהא. ואם כן, בין למד ובין למד היו הטמאים כאלו שעסקו במצווה, ואיתא בחז"ל (אבות פ"ד, מ"ב): "מצווה גוררת מצווה", והטענה שלהם היתה, לא יתכן שבגלל שעשינו מצווה נפסיד מצווה, הרי מצווה גוררת מצווה, ולכן לא שייך שנפסיד קרבן פסח.

בית ישראל להבה (יוש"ק בהעלותך תשכ"ח בקידוש)

כוחה של פסיעה אחת...

איש איש כי יהיה וגו' בדרך חקקה לכם וגו' (ט, י). וברש"י לא שרחוקה ודאי, אלא שהיה חוץ לאסקופת העזרה.

שח רבינו הבית ישראל מגור זצ"ל: רואים מכאן מוסר השכל, שיכול אדם להיות שריו קרוב ממש - ובכל זאת עודנו רחוק מאוד. וכן להיפך, הרי בידוע שמדה טובה מרובה. אם כן, אפילו אחד שריו במרחקים - כל שלבו כאן, הרי הוא קרוב מאוד.

עוד הוסיף ה'בית ישראל' ואמר: מכאן אנו רואים, עד כמה עשוי פסיעה אחת לקבוע את גודלו הרוחנית של האדם. כי הנה איש זה מוגדר כמי ששריו "בדרך רחוקה", ואע"פ כן בפסיעה אחת 'לעזרה' פנימה מסוגל היה להקריב פסח עם כלל ישראל, אלא מכיוון שלא התקרב ונשאר מרוחק אפי' פסיעה אחת בלבד מאסקופת העזרה שוב אינו יכול להקריב עם כולם וגדחה.

פאר ישראל (ח"א עמ' תנד)

הזכות של משה לא הגין עליה כעת

ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף (יב, יד).

אמר בזה אדמו"ר הבית ישראל מגור זצ"ל שהעולם מקשים על הא דכתיב 'ותסגר מרים' שאמר הקב"ה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם וגו' וכי מה שייכות יש לזה עתה עם אביה ירק בפניה.

אך י"ל, כי מרים עשתה צעקה על אביה על שגירש את אשתו - אמה, ופירש ממנה ודברה בחוצפה כנגד אביה, ובפרט שהוא היה אז גדול הדור (שמו"ד א, יג) וראויה היתה מרים לעונש שעברה על כיבוד אב שלא כדין, רק מחמת שטולד משה רבינו ע"ה אחרי שעמרם החזיר את יוכבד אשתו, כדכתיב (שמות ב, א) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, וטולד ע"י צעקתה משה רבינו ע"ה, הזכות הזה היה מגין עליה שלא נענשה עבור כיבוד אב, אבל עתה כאשר דברה על משה נגמר זכותה ולא היה יכול הזכות להגין עליה.

וזה הכוונה בגמ' (זבחים קא, ב) שלא אמרה משה קרוב הוא, אלא משה זר, היינו שזכותו שהיה מגין עליה (-עד עכשיו) נעשה עתה זר אצלה, ולא יכול עוד להגין עליה על שצעקה על אביה, לכן אמרה עתה התורה 'ואביה ירק ירק בפניה' שעתה צריכה לקבל עונשה על שצעקה על אביה ולא קיימה כיבוד אב, וגם צריכה להיענש על שדברה עתה במשה, אך דיו לבא מן הדין להיות כנידון הלא תכלם שבעת ימים (ב"ב כה, א). ע"כ מדברי מרן רבינו הבית ישראל זי"ע.

ליקוטי אש (הרה"ח רבי אברהם אוסטרעלינקער זצ"ל, עמ' קכ"ב)

מגזני הקודש

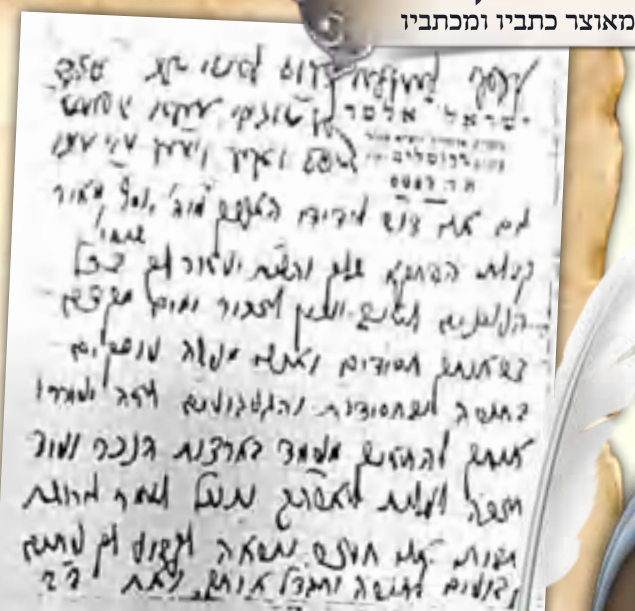
מאוצר כתביו ומכתביו

איש איש כי יהיה טמא לנפש
או בדרך חקקה (במדבר ט, ט)

"להחזיק מעמד בארצות הניכר"

ונכון לזכור ימים מקדם
בראותך חסידים ואנשי מעשה
עוסקים בתורה ובחסידות
והגעגועים לזה יעוררו אותך
להחזיק מעמד בארצות הניכר
ועוד תזכה לעלות לארצה"ק
ותוכל לומר לירושלם אבותי
אני חוזר ותראה לקבוע לך
עתים קבועים לתורה ותגדל
אותך ואת ב"ב ואת יו"ח
שילכו בדרך התורה והשי"ת
יעזור לך בזה.

מכתב קודש לר' יוסף
מאיר זיידל ז"ל (באדיבות ר'
י.י. ותשר"ח לו)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

לפנות בוקר בהיכלו (א')

"וועלטן זאלסט דו פארלייגן - פארטאגס זאלסט דו אויפשטיין"

פני חייליו הנאמנים היה הרבי ניצב, כדבר שבשגרה, בחזית מרפסת ביתו הצופה לבית המדרש, ומביט במשכימי הקום המזדרזים לבוא. כך התפתחה לה בירושלים שלפני ארבעים-חמישים שנים הוויה רוחנית מיוחדת במינה, 'פארטאגס' בהיכלו של הרבי מגור, שמשכה אליה כאבן שואבת בחורים ואברכים ברי-דעת, שחלקם לא השתייכו במקור לעדת חסידי גור.

רבים מאלו שטעמו פעם אחת את האווירה העילאית הזו לא ויתרו לעצמם עד שהפכו את ה'פארטאגס' בצל הרבי לשגרת חיים קבועה ומדוממת. יום בו הם החמיצו את השעות היקרות האלו היה בלתי נסלח מבחינתם. כל 'פארטאגס' היה עבורם כאוצר פלאים רוחני, שאם ייתן להם איש את כל הון ביתו בעדו בוז יבחו לו.

'המבשר' קהילות (כ"ז שבט תשע"ז, מתוך 'הארכיון היהודי')

רבינו הבית ישראל זי"ע ב'שפאציר' לפנות בוקר ברחובות ירושלים

פארטאגס... מלה שהפכה תחת שרביטו של הרבי ה'בית ישראל' זי"ע לעולם ומלואו. עולם של הוויה עילאית מחשמלת, רווי מסתורין וסיפורים טמירים, מושגים מרתקים וביטויים גוראיים נוקבים. עולם שכל-כולו כיסופין וערגה של חסיד להתאבק בעפר רבו, לחטוף עוד רגע, עוד הצצה קצרה, עוד שהייה שערכה לא יסולא בפז בארבע אמותיו של רבי. מיום עלותו על כס ההנהגה קידש הרבי ה'בית ישראל' מלחמה בשיטה המאוחרת, ועורר את חסידיו ללימוד תורה בהשכמה, בשעות שהעולם טרם התעורר לשגרת החולין שלו. "וועלטן זאלסט דו פארלייגן - פארטאגס זאלסט דו אויפשטיין" (עולמות תהפוך - בשחר תשכ"ה), כך התבטא הרבי באוזני אחד מחסידיו כשעורר אותו להשכים קום בקביעות וכמצביא דגול הסוקר את

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי אברהם יוסף פסח (פסחוביץ) זצ"ל

י"ח סיון תשי"ג

תורה, וניחון במידת העטוה.

זכה לקבל מכתבים רבים אשר נתפרסמו גם בין החסידים, מאת רבינו ה"בית ישראל" זי"ע, אשר חיבבו והוקירו מאוד, ובמכתביו אף כתב לו מדברי התורה שאמר בשולחן הטהור.

מפורסם ביותר הוא מכתבו אשר כתב אליו לאחר פטירת אביו ה"אמרי אמת" ובו מתנה הוא את שברון לבו על הלקחו לישיבה של מעלה, ומתאר את גודל מסירות נפשו וגופו, להכניס דברי תורה ויראת שמים בלב שומעיו, ובפרט בליבות הצעירים. (המכתב פורסם במדור 'מגניז הקודש' בגיליון י"ח - ערב חג השבועות).

ביום י"ח לחודש סיון תשי"ג נלב"ע, ונטמן בבית"ח שומרי שבת בבני ברק.

בחיוו הדפיס את ספרו "מי באר", ולאחר פטירתו הוציאו צאצאיו לאור את ספרו "באר מים" על חמישה חומשי תורה. מרן ה"בית ישראל" אמר על ספרו, שיש בו דברים טובים.

תולדותיו בספר באר מים באדיבות אוצר החכמה

רבי אברהם יוסף זצ"ל, נולד בעיר קאליש שבפולין, לאביו החסיד רבי מנחם מנדל ז"ל, מחסידי גור.

בנערותו כבר היה כלי מחזיק ברכה, וקיבל בלהט ובאש יוקדת חינוך והדרכה בדרכי החסידות מבית היוצר של חסידות גור, מאביו אשר הסתופף בצל הקודש רבוה"ק מגור זי"ע.

בבחרותו זכה להסתופף בצל ה"שפת אמת" זי"ע, ולאחר מכן הסתופף בצל ה"אמרי אמת" וה"בית ישראל" זי"ע.

לאחר מלחמת העולם הראשונה היגר לאנטוורפן שבבלגיה, שם כיהן כר"מ והרביץ תורה בכל מרצו וכוחו, והפך את המקום ממדבר שממה רוחני, למקום תורה ועבודה ה'. בשנות האחרונות במלחמת העולם השנייה, בדרכו להימלט לארה"ב שהה בין היתר בעיר ניו, וגם שם רישומו הרוחני היה ניכר ושמו הלך לפניו.

בארה"ב המשיך להרביץ תורה ויראה לתלמידים בדרך ישראל סבא, ביתו היה בית ועד לחכמים, וחסידים ואנשי מעשה היו מבקרים בביתו, ומשתעשעים עמו בדברי תורה וחסידות ובעבודת ה', בדרך פנימיות התורה ודיבוק חברים. בקי היה בש"ס ופוסקים ובכל חדרי

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כ | פרשת שלח | תשפ"ב

מוסר
כליות

על ידי כח התורה יכולין להתקשר בקשר עליון

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על בגדיהם לזכרם וגו' (טו, לח).

איתא בספר הזכרות, 'ציצית' – על שם שטעטש' הקב"ה והבחי' זו אור גדול זה אור תורה. ואולי זה הרמז בציצית קשר עליון דאורייתא, על ידי התורה יכול להיות קשר עליון, ובגלות זמן הסתר על ידי כח התורה יכולין להתקשר בקשר עליון.

בית ישראל (שלח תשי"ג)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

היו יהודים שאכלו

כדי שיצטרכו לברך את ד'...

והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה' (טו, יט).
פעמים כשנזקק רבינו הבית ישראל זי"ע להציע
לאחד מאורחיו מאכל נוסף משום "ספק ברכות", דהיינו
שיפטור בברכה זו מין אוכל אחר שנסתפק אם לברך עליו,
היה אומר לו: אין לך מושג כלל מה טוב חלקך שנזדמן
לך עכשיו לאכול מה, כדי לברך ברכה, במקום לברך
כדי לאכול... והלא לפנינו היו יהודים עובדי השם שכל
אכילותיהם היו רק לצורך הברכה... אכלו כדי שיצטרכו
לברך את ד'...

והיה דורש כמין חומר את והיה באכלכם מלחם
הארץ תרימו תרומה לה' פירוש אפילו כאשר נזקקים
בהכרח לעניינים גשמיים ללחם הארץ, גם אז יש לכוון אל
הרוחניות – תרימו תרומה לה'.

פאר ישראל (ח"א עמ' ת"ה)

מדוע מותר לגלות שצלפחד מן המעפילים היה

שבת א זמן פון שמחה, ומותר לומר גם מילתא
בדיחותא. חייב אדם בכבוד אביו, מכבדו בחייו מכבדו
במותו. אז"ל היה רגיל לומר בעה"ב טישע ווערטער,
סאי גיווען אמת אויך, ואמר דבר חכמה.

בפרשה של המקושש, יש מחלוקת בגמרא שבת (צו,
ב), בין רבי עקיבא וחביריו, בתורה לא מוזכר מי היה
המקושש, ואיתא רבי עקיבא אומר, מקושש זה צלפחד.
חביריו החולק עליו אומר, בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן
את הדין, אם כדבריו, התורה כיסתה ואתה מגלה אותה,
ואם לאו הרי אתה מוציא לעז על אותו צדיק וכו', אלא
מהיכן הוה, מויעפילו הוה.

הקשה אבי ז"ל, דאורו הקושיא אפשר להקשות גם אם
נאמר שהיה מן המעפילים, דאם כדבריו דהתורה כיסתה,
ואתה מגלה אותה, ואם לאו הרי אתה מוציא לעז על אותו
צדיק?

ותירץ על זה שיש חילוק, דגבי מקושש שהיה אדם
אחד, לכן לא היה זה דבר נכון שהתורה כיסתה ואתה מגלה
אותה, משום שהיה אדם אחד. אבל המעפילים שהיו אלפי
אנשים, לכן לא היה כל כך נורא, אם אומרים מי שהיה
אחד מעשרים אלף.

מכתבי החסידים (ש"ק שלח תשל"ג בקידוש)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

האם היו עשרים וארבעה מרגלים

שלח לך אנשים ויטרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אתתיו תשלחו
כל נשיא בהם (יג, ב).

סיפר שאביו האמרי אמת זצ"ל היה רגיל להראות ירושלמי על פסוק זה, שבעצם מכל שבט הלכו שני
אנשים ולא איש אחד, כפי הפשט הפשוט. ולכן כתוב 'איש אחד איש אחד' פעמיים.

והקשה הא"א על זה שאם היו עשרים וארבע, איך למדה הגמרא במגילה (כג, ב) דאין דבר שבקדושה
פחות מעשרה, ממה שכתוב עד מתי לעדה הרעה הוה והיינו עשרת המרגלים, מלבד יהושע וכלב, והרי לפי רבי
עקיבא היו שם עשרים וארבע, ובלי יהושע וכלב יוצא שעדה זה עשרים ושניים איש.

ותירץ הא"א שבאמת הירושלמי בברכות (פ"ה ה"ג) לומד את ענין עדה שזה בעשרה אנשים מפסוק אחר
המובא בבני יעקב, 'ויבאו בני ישראל לשבר בתוך הבאים כי היה הרעב בארץ כנען' (בראשית מב, ה) הרי
האחים היו עשרה, בלי יוסף ובלי בנימין, ונאמר שם תוך וכן ונקדשתי בתוך, יש כאן גזירה שווה 'תוך תוך', מה
בבני יעקב היו עשרה אף כל דבר שבקדושה עשרה, ולא קשה מידי מהמרגלים שהיו באמת עשרים ושניים
איש מלבד יהושע וכלב.

והוסיף הרבי שאפשר גם ליישב על פי מה דאיתא בספרים, שהשבטים הלכו ביחד עם המרגלים, והכוונה
שם כמובן לנשמות של השבטים שכבר נפטרו, וממילא כאשר מדברים על דבר שבקדושה מסתכלים רק
על אלו שהלכו בגופם ממש, ולא אלו הנשמות של השבטים שהלכו איתם, כך שמצד אחד אם מצרפים את
נשמות השבטים יש אכן עשרים וארבע אנשים, אבל אם סופרים רק את הגופים היו רק שנים עשר בלבד.

בית ישראל להבה (עמ' קסה - ליל שב"ק תשי"א בסעודה)

מגנזי הקודש

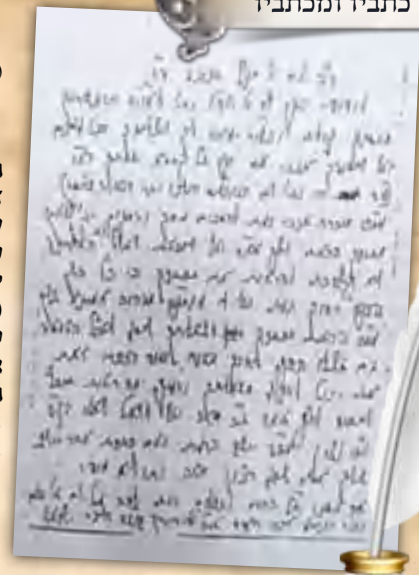
מאוצר כתביו ומכתביו

ומה הארץ אשר הוא יושב בה הטובה הוא
(במדבר יג, טז)

ישיבת ארץ ישראל

מכתב קיבלתי והשי"ת יעזור לך
ויצליחך בכל עניינים ואף שמשופק אנכי אם
דבר של קיימא ישיבתך בא"י (עד כי נהי'
שם בעזהשי"ת כולט יחד בגאולה שלימה)
עב"ז מוכרח אנכי בעת להסכים עמך והמקום
יהי בעזרך. מכתבך הראיתי לכ"ק אא"ש
(אדוני אבי שליט"א) שמפאת שאלה –
קללת קין – האחרונה לא הוצרכתי להראות
את מכתבך כי כל כך הדבר הי' רחוק בעיני
והי' לי ענמל' מההוא אמינא שלך, עב"ז
הראיתי מכתבך ושאלתך ליסע לארץ
הטמאה (-אמריקה) גם אצלו הדבר רחוק
מאוד, ועוד בזכרי זאת איני יכול לדנוע
משאלתך.

מכתב יד קודשו (לר"י רונשטרן, ג'
מקץ חטבה פ"ח)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

לפנות בוקר בהיכלו (ב') ס'איז לעכטיג אין 'קבינט'...

לחסידי גור עברו אלו רגעים נדירים במיוחד.
בית המדרש הגדול בקומה העליונה עדיין נעול בשעה זו.

הלימוד והתפילות מתקיימים בבית הכנסת שבקומה התחתונה שחלונות זכוכית גדולים מבדילים בינו לבין ה'חצר' – הרחבה המרוצפת בחלקו אבנים אדמדמות עד היום. ממרומי המרפסת יכול הרבי להשקיף ולראות את הלומדים בחלקו המזרחי של בית הכנסת, וכמובן לראות את פני כל הנכנס לתוכו.

לעתים יירד הרבי מהמרפסת ויעמוד זמן מה על יד פתח הכניסה לבית המדרש, לחזות מקרוב בפני הבאים בשעה זו. ואם ישפר עליהם מזלם של משכמי הקום, 'ביום טוב' דהיינו יום חי ופעיל – 'ס'איז טייטיג' ב'רגונם הפנימי של חסידי גור, ירד הרבי מביתו ייכנס אל תוך ה'חצר' הסמוכה לבית המדרש ויתהלך בה הלך ושוב, אחוז בשדעפיו הקדושים, ומדי פעם יציץ בפני הלומדים בבית המדרש, שמבטיהם עוקבים אחריו ביראת קודש.

'המבשר' קהילות (כ"ז שבט תשע"ז – מתוך ה'ארכיון היהודי')

תמונה נדירה: רבינו הבית ישראל ז"ע ברחובות ירושלים

בסביבות השעה 3:30-3:00 לפנות בוקר, מדי יום ביומו, ניצת האור ב'קבינט', הוא הכיני שהעניקו חסידים לחדרו הפרטי של הרבי ה'בית ישראל', החדר שחלונותיו פנו לעבר פינת רחוב רלב"ח – מלכי ישראל. "סאיז לעכטיג – כבר עלה האור" היו משכמי הקום מתלחשים ביניהם ויודעים כי לא ירחק הזמן עד שדמותו הקדושה של הרבי תיראה על ה'טאראסע'.

ה'טאראסע' היא המרפסת המפורסמת שארבע מדרגות מוליכות אליה מביתו נאוה של קודש של רבנו, הצמוד לבית המדרש הגדול, וממנה היציאה מהבית אל הרחוב. אל המרפסת הזו יוצא הרבי לפנות בוקר בשעה שראשוני הלומדים באים לבית מדרשו, והדבר מהווה תמרין רוחני שאין כדוגמתו עבורם.

נוכחותו של הרבי בשעה הזו היא זו שמעניקה להם את הכוח לזנק, לילה אחר לילה, מהמיטה אל הצינה הירושלמית בשיא הלילה. אלו הם רגעים נדירים של מפגש בלתי אמצעי עם הרבי, רגעים בהם ניתן לתפוס מלה או שניים, לקבל הודאה, לשמוע אמירה, גערה או נזיפה, רגעים שיקרים לאין ערוך לכל חסיד, במיוחד

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים שי

לכבוד מערכת "תפארת ישראל"

אשריכם שזכיתם לברר ולפרסם מקוה של צדיק, על של עתה באתי על הגליון של שבוע העבר (בהעלותך), בענין 'פארטאגס'.

רבות שמעתי על כך מזקני החסידים הזוכים בערגה ימי זוהר אלו, ואציין מה ששמעתי מהגה"ח רבי יעקב מאיר שליט"א בנו של מו"ר הפני מנחם ז"ע, שסיפר כדלהלן:

דגש מיוחד שם רבינו לכך שישכמו כולם בשעה ארבע לפנות בוקר וישקדו על תלמודם קודם התפילה בבית המדרש. בזמן זה היה מסותבב ובודק מי נמצא ומה לא, ואלו שהגיעו ללמוד זכו לקירוב גדול בהיות שולח ע"י משמשי לקרוא לאנשים שיבואו לשנות "תה" שהבין בביתו, ובכל פעם הזמין אחרים.

מספר הגר"מ: זכורני ששאל פעם חסיד אחד שגייד לו באיזה שעה קם באותו היום, השיב לו הלא שהתעורר בחמש, הטיף בו הרבי דברי מוסר ואמר לו "איך בין שוין אלט און קראנק [=אני הנני כבר זקן וחולה], והתעוררתי בשעה מוקדמת יותר..."

והוסיף הגר"מ: היה מרגלא בפומיה לפרש הפסוק (בפרשתנו טו, כ) 'ראשית עֲרֹסְתֶכֶם', שהראשית בכל בוקר צריך להיות בקדושה וטהרה וזה משפיע על כל היום שיתנהג בטהרה, ולכן צריך להשקיע עבודה רבה בהשכמה להתחיל את היום בעבודת ה' ובלימוד התורה, עב"ד הנפלאים.

אסיים מעין הפתיחה, בברכת הדיוט שתזכו להרבות פעלים ולפרסם תורתו של אותו צדיק הבלתי נשכח.

בברכה מרובה, ג.ו. - בני ברק

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

האדמו"ר הזקן רבי איתמר מנדבורנה זצ"ל כ"ב סיון תשל"ג

הרבי מגור את רבנו לשבת על כיסאו בראש השולחן, אך הרבי מנדבורנה סירב, כיון שכך הסיט הרבי הבית ישראל את כיסאו למרחוק, והוא ורבנו התיישבו על הכיסאות שניצבו לרוחב השולחן. מרן הבית ישראל נטל מהתפוחים שהוגשו, קלפס בעצמו וטען לפניו, ולכל בני הפמליא הגלויות.

פעם אף התבטא הבית ישראל לאדמו"ר מנדבורנה: "איהר האט ווייניג חסידים" (יש לכם מעט חסידים), בהוסיפו, "און איך בין פון די ווייניג" (=ואני מתוך המעט האלו).

מקורבי רבינו הבית ישראל ציינו בהשתאות, כי למרות שהרבי נדע בזריזותו המופלגת ובדרך כלל לא האריך בביקורים ובגיטני כבוד, אך בבואו של הרה"ק ר' איתמר היה מסוגל לישב במחיצתו לעתים שעה ארוכה, באין אומר ואין דברים ורק הביטו זה על זה, ומי יעמוד בסוד קדושים.

כמו"כ מסופר כי כשיצא הרבי הבית ישראל לאחר אחד מביקוריו בבית הרבי מנדבורנה, גש שם את החסיד המפורסם ר' משה שוסטר זצ"ל ואמר לו בחום הכנס נא פנימה לרבי מנדבורנה, ותראה עד היכן מסוגל ילד אשה להתעלות ולהתרומם.

כמו"כ ידוע כי באשכנזיה דדבי ביקש הרבי הבית ישראל, להשתתף בעריכת הטהרה ובמהלך ההלוויה עלה למרומי הר הזיתים להשקיף על מהלך ההלוויה הקבורה.

כמים הפנים לפנים גם הרה"ק מנדבורנה העריך ביותר את רבינו הבית ישראל, ולאחר ביקורו אצל רבינו הב"ה התבטא: "הרבי מגור החדיר בקרבי חיות חדשה".

באהלי צדיקים (עמ' פ והלאה) י"ל ע"י מערכת 'משמרת איתמר'

הערכה מיוחדת ומסכת קשרים נדירה הייתה לו להרה"ק רבי איתמר הזקן מנדבורנה זצ"ל, עם מרן הבית ישראל מגור זע"א, רבינו הב"ה הפליג בשבחו ושוחח עליו כחד מן קמאי ממש.

מדי חודש בחודשו היה מגיע הבית ישראל לביקור בבית הרה"ק מנדבורנה, ופעם אף התבטא למקורביו ואמר איני יודע כיצד ניתן להיות כה פיקח וכה גדול ובה בבד כל כך שפל רוח ועניו. בהזדמנות נוספת לאחר שביקר בביתו של רבי איתמר זי"ע, שה רבינו למקורביו: אינני משיג כיצד בעל מוח ועובד ה' בדרגה כמורה יכול להשפיל את עצמו כאלו הוא ענף ואפר.

בשנה הראשונה לעלותו לארה"ק שלח אליו רבינו הבית ישראל משלחת חסידים עם קוויטל, היה זה לאחר שעבר ניתוח קשה, כשהוגש הקוויטל לפני רבנו עיין בו ממושכות ואחר כך הפטיר אמרו לרבכם חמש שנים אני יכול להבטיח, יותר מכך צריך הוא לילך לרבי יותר גדול ממני. ואכן בדיוק חמש שנים אחר כך נסתלק הרה"ק מנדבורנה לעולמו.

הגר"מ קליין אבדק"ק פרנקפורט סיפר, כי באחד הפעמים זכה להתלוות אל הרה"ק מנדבורנה במסעו למקומות הק' בארה"ק, ובסיומו ביקר בהר המנוחות בירושלים שם עלה על קבר אחותו ע"ה, לאחר מכן הביע את רצונו לבקר בביתו של הרבי הבית ישראל מגור. מספר הגר"מ קליין נשלחתי להודיע על כך בבית הרבי הבית ישראל, וכשמע רבינו כי הרה"ק מנדבורנה מתכוון לבקר, נענה בתוקף שאינו מסכים לכך ואינו רוצה להטריחו והוא כבר ילך אליו, אך אדהכי והכי כבר נשמע קולה של פמליית הרבי מנדבורנה בהגיעה למבואות הבית. משראה הרבי הבית ישראל בכך, עשה מיד את ה'קאפטן' המיוחד לשבת ורץ כחץ מקשת לקדם את פניו בפתח ביתו, בהגיעם אל החדר כיבד

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כא | פרשת קרח | תשפ"ב

בוקר ויודע ה'

בכל מעשה הטוב מתעורר היצר הרע להכניס נגיעות שונות, וגם להלביש זאת בכוונות טובות, אבל אין להשגיח על זה רק לעשות רצון ד' בזריות, ועי"ז מתבטל כל ההסתרות והמניעות, והעיקר בהשכמה, כדאיאת בספרים שמיד בבוקר מקודם התערבות היצר לקום לעבודת ד', ועי"ז נמשך כל היום.

בית ישראל (וידא תש"י)

מוסר
כליות

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

ביאור המליצה "עשיר כקרח"

אדמו"ר בעל ה"בית ישראל" מגור זצ"ל היה רגיל לומר, דהעולם אומר: "עשיר כקרח", ומה הביאור במליצה זו, כי על כל עשיר אפשר לדעת על עשרו לפי מה שיש לו. אך על קרח אי אפשר לדעת אם באמת היה עשיר או לא, כי כל עשרו הלך עמו יחד לאדמה, ולכן כשמדברים על אדם שלא יודעים אם עשיר או לא, משתמשים במליצה זו ודפח"ח.

פרדס יוסף החדש (בפרשתו)

"צו קלוג טויג אויך נישט"

שח רבינו הבית ישראל מגור זצ"ל: "קורח שפיקח היה - מה ראה לשטות זו". לאיזו שטות? לשטות הגדולה שלו "שפיקח היה".

שכן רק מכת פיקחותו בא לכל הקלקולים שעשה. וזה שמצינו בתפילת חנה (שמואל א' א, יא): "ונתתה לאמתך זרע אנשים". ופירשו חז"ל כאן: "לא חכם ולא טיפש". לכאורה, איזו אמא מבקשת על בנה שלא יהיה חכם? אלא בהיותה ממשפחת קורח, זכרה חנה היטב, שפיקחותו היתה בעוכריו, והבינה "אז צי קלוג טויג אויך נישט" עכ"ק.

פאר ישראל (ה"א עמ' תי)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

הווארט שמצוה לפרסם

ויקח קרח וגו' (טז, א)

בשב"ק קורח תשט"ו בסעודה, הביא הרבי בשם החידושי הר"מ ואמר שמצוה לפרסם ווארט זה:

איאת שקרח היה בן קל"ג שנים כשחלק על משה רבינו ע"ה, וכתוב בזוהר הק' שהיה לו רוח הקדש, והרי היה מטועני הארון, אם כן היה בעל מדריגה ומבוגר בשנותיו ובכל זאת הגיע לדבר כל כך חמור שהיה צריך לקבל עונש נורא ומויחד, איך כזה דבר יכול לקרות ליהודי עם כאלו מדריגות גבוהות, אלא שרואים מכאן לימוד נורא לדורות, שקנאה אחת של הנשיאות שניתנה לאליצפן העבירה אותו על דעתו ואיבד הכל מה שהשיג ברוחניות עד אז.

והוסיף הרבי: שיש ללמוד גם על ההיפך, דמידה טובה מדובה עד כמה יכולה מצוה אחת קטנה שעושים לשם שמים להביא את האדם גבוה מעל גבוה, ובלשון קדשו "אפילו אז מ'האט גארנישט נאר מיט א קליינע מצוה קען מען צי קימען, צי א סאך".

בית ישראל להבה (עמ' קעא)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

אתה וכל עדתך הנעדים
על ה' (טז, יא)

להביא שלום בין החוגים

בענין האגודה הדברים יגיעים ואתה ראית כי מצידי אין מניעה, אני מבטל הרבה זמן והלוואי לא יהי' יגיעתי לריק. בזמן האחרון נתעוררו עסקני אגו"י לעשות מה ואולי יעלה בידם, וגם אני מצידי נשתדל כפי האפשרות להביא לאיזה שלום בין החוגים וכמה שנצליח לא אוכל לידע, עכ"פ איני משגיח על הזמן והביטול שלי ועושה את כל מה שביכולתי והשי"ת יעזור.

מכת"ק (אגדת לרב"ז
הנדלס)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

לפנות בוקר בהיכלו (ג')

ה'שפאציר' - הטיול היומי לפנות בוקר

ביום ראש ישיבת שערי תורה, שזכה להתלוות אל רבנו במשך שנים רבות ועוד.

יש והוא מורה לאחד המלווים לקרוא לאברך פלוני שיתלווה אליו לטיול זה, לעתים היה קורא להרה"ח ר' אברהם יוסף אירנשטיין שליט"א שיתלווה אליו לרוב נמשך טיולו של הרבי עד כיכר השבת, כאן סב הוא על עקבותיו, ושב לביתו בתום עשרים דקות - חצי שעה של הליכה. אך במקרים מסוימים המשיך הרבי הלאה עד שכונת מאה שערים הסמוכה, בשנים מוקדמות יותר היה הטיול הזה ארוך יותר. לעתים היה נכנס לשטיבלאך ישועות יעקב במאה שערים לעבודת הבורא. שהשימו לעבודת הבורא.

יש והיה עולה בשעה זו או לעתים בשעה מוקדמת יותר לבתייהם של חסידי ירושלים של מעלה, שכבר הקיצו משנתם והחלו את סדר יומם - להאזין לתיקון חצות שלהם או לקשור אתם שיחה מרוממת בענייני עבודת ה'.

ה'מבשר' קהילות (כ"ז שבט ע"ה, מתוך ה'ארכיון היהודי')

בשפאציר לפנות בוקר ברחובות חיפה. מלווים אותו המשב"קים רבי עזריאל פונצ'בסקי ז"ל ויבדל"ח רבי חיים קפלונשיק

ו'ושבילך' במים רבים ועקבותיה לא נדעו' (תהלים עז, כ) את הפסוק הזה קרא החסיד הנודע רבי בן-ציון אוסטרובער זצ"ל מזקני חסידי קוצק וגור אחרי רבנו ה'בית ישראל' עוד בשנותיו הצעירות, בעודו אברך צעיר בצל אביו ה'אמרי אמת' בעיידה גורא-קלווריין שבפולין.

כבר אז מסתבר זיהה אותו חסיד ישיש שלא נס ליחו את אישיותו אפופת הסוד של רבנו, והוא אף הוסיף והתבטא כי גם בקוצק בימיו של השרף היה אברך כמוהו נחשב לחידוש.

ובשעות האלו של לפנות בוקר פארטאגס בהליכותיו וטיוליו מלאי ההוד של רבנו בעודו צועד ברחובותיה עטופי הסוד של ירושלים, כשמטהו נתון בידו ומחשבותיו מטיילות בעולמות נעלמים, ניתן היה לקבל המחשה חיה לאמירתו של אותו חסיד ישיש.

מדי יום בסביבות השעה ארבע וחצי היה הרבי יוצא לטיולו היומי – השפאציר. אל הרבי התלווה בשעה זו מלבד המשב"ק הרה"ח ר' אברהם בוך ז"ל, אחד ממקורביו כמו הגה"ח ר' יעקב ווייל שליט"א

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ח רבי בנימין ש"ץ (שצק"ץ) ז"ל

ישראל בפתח תקוה וכסופר "המודיע" בעיר ובבני ברק. אחרי שנים מספר, נערך לבקשת הגר"ש וסרמן לבסס חינוך יהודי בלוס אנג'לס. כאן טווה את שלשלת החינוך ההתורה, ללא פשרות. כשרעייתו עוסקת במסירות נפש בחינוך הבעות. בלוס אנג'לס הכניס לראשונה את תודעת כרכי ש"ס בבלי בבית הכנסת.

פרק חשוב היתה פעילותו האגודאית בלוס אנג'לס. לא היה לו ענין במיני רשמי, אך הקים את פרחי אגודת ישראל, כאשר נוות ביתו מטפחת את ארגון בנות אגודת ישראל "בתי". ביתו בלוס אנג'לס פתח לדווחה והכל בני ביתו מעניינים ועד שועי ארץ וגדולי תורה. הכול שווים לטובה, מתקבלים בסבר פנים יפות.

פעם שיגר אליו ה"בית ישראל" יהודי להתארח. הורה לבל יאמר מי שלחו, אך הטעמים מובטח לו שתנעם שהותו בבית הזה עד מאד...

לימים משבחו מרן ה"בית ישראל", כי הוא יהודי שספג אצל חסידים ישישים והלך בדרכיהם. אף זכה, גם בארה"ק ובמיוחד בחו"ל, למכתבים שנשלחו אליו במיוחד ע"י רבנו.

פעמים הרבה היה בא "נסיעה" מלוס אנג'לס לירושלימה אל הרבי ביום חמישי ושב למחרת השבת ביום ראשון. רבנו הבית ישראל שיבחו והעריכו על כך, בכנותו אותו בחביבות "בר בי רב דחד יומא".

כל ימיו היה בין המשכימים קום לעבודת הבורא. גם בעת חוליו לא סר ממטתו הקדוש. ויהי לפלא: בה בשעה שנהג לקום, ב- 4:15 לפנות בוקר, נתבקשה נשמתו לגנזי מרום ביום "א לחודש סיון תשנ"א.

המודיע (כ"א סיון תשנ"א, מתוך ה'ארכיון היהודי')

דמות נדירה ומקורית של חסיד ותיק משנים קדמוניות, נתגלמה בהרה"ח ר' בנימין ש"ץ ז"ל מלוס אנג'לס. ששים שנות חייו, כולם שוות לטובה, שלובות בעבודת ה' תמימה, מלופפות בהרבעת תורה, דבוקות ללא סייג באור החיים של שלהבת בית גור.

בהיותו בן י"ג שנים, נכנס הנער בנימין, שאך לאחרונה הגיע למצוות, לישיבה הגדולה שפת אמת. כאן התעלה בתורה ובידאה, כשהוא מסתפק בפת צרה ובמים לחץ. ספסלי בית המדרש היו לו ללימוד יומם ולמנוחה בלילה. כאן זכה לקרבה יתרה מאת כ"ק מרן אדמו"ר מגור ה"בית ישראל" זצוק"ל. ואף זכה לעתים ללמוד עם מרן זצוק"ל.

כבר באותה תקופה קילסוהו חבריו, בכנותם אותו בהערצה: "בנימין פשיסחער" "בנימין הפשיסחאי" על שום סגולותיו כבחור הספוג בחסידות.

לימים, בתקופת הצנע והמחסור, ובהיות הוריו בחו"ל נאלץ לשלב תלמוד תורה עם דרך ארץ. או אז היה מעמודי התווך של חבורת בחורים מופלאים בבית החסידים "הקישון 33" שעשתה תורה וחסידות יומם ולילה עיקר ומלאכה טפל. את כרטיסי המזון שקיבל העניק לחבורה, לעודדי תלמוד תורה ודיבוק חברים.

באותם ימים לא זו מלנסוע מדי שבת "נסיעה" לירושלים, אל מרן הבית ישראל זצוק"ל. אפילו בימי המצור, חרף נפשו ונסע מוטמן מתחת לשקי קמח ירושלימה.

את ביתו הקים בפתח תקוה, עם בת הגה"ח אהרן לייב ברגמן. מיד עם נשיתת אפדנו, הקים בית לתורה בית החסידים דגור באם המושבות, אשר ליכד בצוותא את האברכים. באותם ימים, שימש כמזכיר אגודת

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כב | פרשת חוקת | תשפ"ב

מוסר
כליות

אפשר להתרפא גם עכשיו

ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוק ור'אה אותו וחי (כא, ח). ובאמת נשאר הכח ממשה רבינו ע"ה, ונזי שמבין גם עתה ושם ליבו שאין הנחש ממית ומחיה אלא מסתכל כלפי מעלה, גם עכשיו מתרפא.

בית ישראל (תש"ז)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

בין תמימות לתמימות

ויקחו אליך פרה אדמה תמימה (יט, ב). וברש"י שותהא תמימה באדמיות, שאם היו בה שתי שערות שחורות פסולה.

שח הרה"ק החידושי הרי"ם זצ"ל: תמימות זו נפסלת רק בשתי שערות, ואילו התמימות של "תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח, יג) נפסלת אפילו בחוט השערה.

הרה"ק הבית ישראל הוסיף פעם על מאמר זה: דבפרה אם נפסלת אינה יכולה לתקן עצמה, אבל האדם אף אם ח"ו נפסל יכול תמיד להתחזק ולתקן את עצמו, ואין לאדם לחשוב שום פעם כי הוא נפסל ונאבד לגמרי.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

ללמוד מידת הסבלנות מרמזור

ויאמר אליו אדום לא תעבור בי (כ, יח).

מסופר על האדמו"ר מגור זצוק"ל בעל "בית ישראל", שכידוע היה מטייל ברחובות עיר הקודש בשעות של טרם שחר, כאשר הכל נמו את שנתם, והיו הרחובות ריקים מאדם. ובהגיעו לחציית כביש שהיה בו רמזור אדום, אף כי כל הכבישים היו ריקים לגמרי, נעמד והמתין עד שיתחלף לירוק, ואמר שכאן צריכים לעבוד על מידת הסבלנות וכשואמרים להמתין יש להמתין.

בהזדמנות אחת המליץ על כך בשניטות בפסוק (במדבר כ יח): "ויאמר אליו אדום לא תעבור בי", הרמזור האדום אומר אליך, "לא תעבור בי"!

טיב הקהילה (פר' ויקרא)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

למה בפטירת אהרן בכו יותר ממות משה

ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל (כ, כט). וברש"י האנשים והנשים שהי' אהרן רודף שלום ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו.

ומקורו מהמדרש שלכן אצל אהרן בכו כל בני ישראל, ואצל משה רבינו כתיב רק 'ויבכו בני ישראל' (דברים לד, ח).

הרבי הבית ישראל ז"ל סיפר, שפעם כאשר טייל עם אביו האמרי אמת ז"ל במארינבד, הקשה שאין הכי נמי אהרן הי' אוהב שלום ורודף שלום, אבל איך אפשר לומר על משה רבינו שהיה רבן של כל ישראל שלא היה כ"ב גדול שיבכו עליו כל בית ישראל.

ותירץ, האמרי אמת ז"ל שאיתא בזהר (ח"א ריז): שאצל צדיקים גדולים מסתלק הצלם אלקים מהם שלשים יום קודם פטירתם, ואנשים גדולים מרגישים בזה, וממילא אצל משה הצדיקים הגדולים כבר הרגישו בזה שלשים יום קודם פטירתו, וע"כ בעת פטירתו ממש כבר לא היה כל בית ישראל שבכו, וענין זה שייך אצל צדיק ומנהיג הדור, ועל כן אצל אהרן הבחן לא הרגישו כל כך בזה.

והוסיף הרבי הבית ישראל ז"ל ואמר לתרץ עוד, דאיתא (סוטה יג, א) שמשה רבינו לא מת, ואיתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, וממילא הצדיקים ידעו שמשה רבינו נשאר אתנו אף אחר פטירתו, ועל כן לא הי' להם על מה לבכות כל כך, ועל כן לא בכו 'כל' בית ישראל.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מגזני הקודש

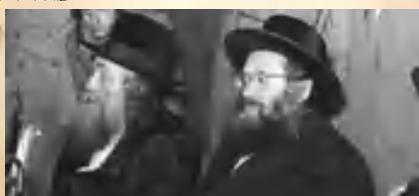
מאוצר כתביו ומכתביו

לפיכך כתב בה חקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה (רש"י במדבר יט, ב)

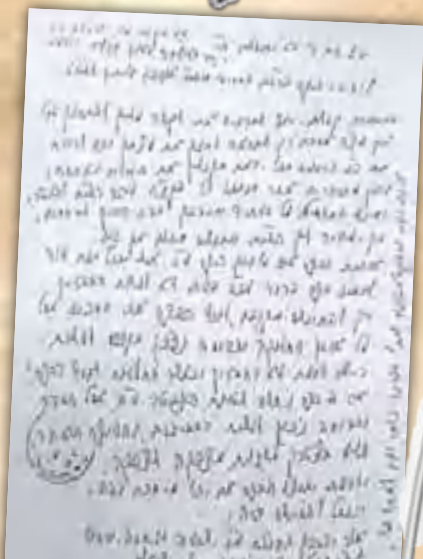
ואין מהרהרים אחר מידותיו

מכתבך קיבלתי, ואף שמרגיש אני שקשה עליך להתחזק אבל אין עצה אחרת רק שתראה לחזק את עצמך וגם לרבות את ב"ב הרבנית תחי'. ואם מקבלין את היסורים באהבה, ואין מהרהרים אחר מידותיו של הקב"ה עוזר השי"ת להאדם, ומונע המשחית על העתיד ומהפך מידת הדין לרחמים, כן יעזור לך השי"ת ונתבשר מהיום אך טוב.

מכתב קודש להרב אברהם בנימין זילברברג זצ"ל מפיטסבורג, לאחר הסתלקות הטראגית של בנו ר' צבי מאיר ז"ל

רבינו עם הרב מפיטסבורג בפתיחת הכנסיה הגדולה הרביעית בירושלים

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

לפנות בוקר בהיכלו (ד')

תלמידי הישיבה בלימוד קודם שחרית

ביום חורף אחד התעוררתי בעצמי. המעיר שלי לא הגיע, ובחנן ראיתי את ירושלים מכוסה מעטה לבן, שלג כיסה את ירושלים. הקור היה עז ומקפא, אך האתר היה חזק יותר.

התלבשתי והלכתי לבית המדרש, עקב הקור העז היו מעט בחורים, מהסיבה הפשוטה שבפנימית הישיבה לא היה חימום, ופשוט אי אפשר היה לצאת מהמיטה החמה, כשבחנן - מתחת לאפס מעלות.

שוחתי הגיע, בכל זאת מעט באיחור, ושקענו שנינו בלימוד מסכת 'ביצה' בה עסקנו בעיון. ישבנו כשגבינו לדלת הכניסה, ולא הרגשנו שהרבי נכנס לאולם, לראות מי בא בקור כזה ללמוד. הרבי נעמד מאחורינו והקשיב רגעים מספר ללימוד שלנו, באולם היו עוד מספר תלמידים שישבו עם הפנים אל הדלת, ופתאום ראיתי שהם עומדים, ועיניהם ממוקדות בדיוק אל מאחורי גבינו,

אינסטינקטיבית הבטנו לאחור, והרבי ממש מאחורינו. מיד קפצנו לאחור, ואז הפטיר הרבי עם חיוך טוב: "מדוע אתם נבהלים? הרי לא עשיתם חס וחלילה דבר רע!"

הרבי עזב את האולם, ומיד חזר המשמש ב. ק. ואמר לי שמיד אחרי השיעור אבוא לשותות תה חם בביתו של הרבי.

אחת לכמה שבועות, עלה בגורלי להיות מוזמן לקודש פנימה, שם דאג הרבי למוזג תה בעצמו לאורחיו, לבחורים המשכימים קום.

על התורה ועל העבודה (מ.ח. שינפלה, ח"ב עמ' צד)

הקפדה מיוחדת היתה לרבינו ה'בית ישראל' על כך שתלמידי הישיבה ילמדו במיוחד לפנות בוקר, פעם אמר לי מצידו תישן כל היום ובלבד שלפנות בוקר תהיה בישיבה. ואמנם הקפדתי על כך הקפדה מיוחדת, לפנות בוקר היו לי שיעורים מצוינים עם טובי הבחורים שבישיבה, בפרט עם הרה"ג ר' ש. פ. שלימים הפך לראש ישיבה מפורסם וגאון גדול בתורה.

מאחר ופחדתי שמא לא אתעורר בזמן, הרי שבחרתי לישון בבית הוריי בחדר הראשון, בו היה חלון שפנה למרפסת. בחדר מוהשיבה בשם י. ג. היה בא להעיר אותי כל בוקר ואני שלמתי לו את שכרו שתי סיגריות עבור כל יום. וכדי שלא יפריע הדבר חלילה להורים, השארתי את החלון פתוח, והוא היה בא ולוחש לי בשקט, עד שקמתי. בכיוונה הלכתי דרך רחוב דוד ילין, מאחר ובדרך כלל בשעות אלו של לפנות בוקר, היה רבינו הבית ישראל מטייל ברחוב, ודואג לשלוח שליחים להעיר את כל הבחורים או שהיה משקיף מחלון ביתו כדי לקבל דיווחים מי עדיין ישן.

תמיד היה נדמה לי שהרבי נהנה מכך, כשהוא רואה עוד תלמיד ועוד תלמיד, שבחר לצאת מהמיטה החמה בחורף הירושלמי הקפוא, כדי להרוויח את הלימוד בשעות אלו.

ואמנם השיעור בשעות אלו, היה תענוג שאין לתאר ומי שלא חווה אותו לא יוכל להבין, הראש צלול, בחנן חשיכה, אולם בית המדרש מלא בלומדי תורה המעירים את השחר, את היום.

שוחתי לשיעור הרה"ג ר' ש. פ. היה מהמקדימים ביותר, מאחר והוא היה מתמיד גדול, ובמעט לא יכולתי להפתיעו ולהקדימו.

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

רבינו ה"לב שמחה" זצוק"ל

שלושים שנה להסתלקותו

ז' תמוז תשנ"ב-תשפ"ב

כמו כן, כאשר ביקש אז אי מי, במקומות שהותו באירופה, לערוך לו "מי שברך" בעת קריאת התורה, לאחר ה"מי שברך" הקבוע לאחיו ה'בית ישראל', התנגד לכך נמרצות.

כאשר פגש בו יהודי אשר לא נימנה על חסידי גור, והוא שוהה במאריבנד, ביקש הלה להגיש לו "קוויטל", בתור בנ של ה"אמרי אמת", נענה רבינו ה"לב שמחה": "עצה, אוכל אולי לעוץ, אך רבי יש בירושלים!"

שושלת הזהב. רבותינו הקדושים מגור לעת שמחה, מרנן הבית ישראל, הלב שמחה והפני מנחם זי"ע

קשרי האחוה בין האחים הקדושים היו הדדיים, כמים הפנים לפנים. כל אותה העת, קיימו רבינו ה"בית ישראל" ו"הלב שמחה" קשר מכתבים הדוק ביניהם, כש'הלב שמחה' מדווח לאחיו על שלבי מסעו בניכר, ואילו אחיו ממכון שבתו בירושלים, מתעניין בצעדיו, דורש בשלומו, ומצפה לשבו לשלום לירושלים.

עשרות מכתבים שנשלחו מרבינו ה"בית ישראל לאחיו ה"לב שמחה", נשתמרו מצורתם תקופה, כתובים בקצירת האומר כדרכו בקודש.

התקשרותו של רבינו הלב שמחה לאחיו רבינו הבית ישראל, מאז הסתלקות אביהם, היתה בדרגה מושלמת, כשל חסיד נאמן לרבו המובהק, ללא כחל וללא שרק. התייחסותו אליו היתה בתואר "הרבי" גרידא, והירבה להגות בדבריו ולדבר על אודותיו, מעשה חסיד נלהב, ברמ"ח אברים ושס"ה גידים.

כאשר היה משמיע רבינו ה"בית ישראל", את שיחת קדשו בשלחן הטהור, נראה היה רבינו הלב שמחה, היושב לימינו, כפי שממריא לספרות עליונות, וניצת כולו בלהט קדש נשגב, אשר ניבט מאישוני עינו.

לאחר הסתלקות רבינו הבית ישראל, כאשר ניגשו להדפיס את ספרו, בית ישראל על התורה, ראו את רבינו מסתובב כשעלי ההגהה בידו, ומעיין בהם ועיניו מצועפות דמעות.

בתקופת נשיאותו של אחיו ה'בית ישראל', כאשר היה מיעץ עצה לאי מי, היה נוהג להוסיף: "אבל קודם יש לשאול את הרבי!"

המשך בגיליון הבא א"ה.

לבם של ישראל (ח"א)

אהבה מיוחדת היו בין הגי' תרי אחי, רבינו מרן הבית ישראל ואחיו רבינו מרן הלב שמחה זי"ע.

אחד הפרקים הנהגתי בגדלותו של מרן ה'לב שמחה' נרקם באותן עשרים ותשע שנות הנהגתו של אחיו הק', רבינו ה'בית ישראל'.

הפרק אשר החל בחג השבועות שנת תש"ח. עם עלייתו של רבינו ה"אמרי אמת" בסערה השמימה, נמשך ונארג ללא הרף, עד ליום ב' אדר שנת תשל"ז, עת נקרא ה'בית ישראל' ועלה לישיבה של מעלה.

לאורך כל אותה תקופה, כפף רבינו ה'לב שמחה' את קומתו התמידה והתעייב כחייל מן השורה, בלגיון של אחיו - המבוגר ממנו בשלוש שנים ומחצה בלבד - אותו העריך עד לאחת.

עוד יותר משהצטנע בימי הנהגת אביו הקדוש, הוסיף רבינו ה'לב שמחה' להצטנע ולהקטין קומה בימי הנהגת אחיו, ובפרט בראשית, אפילו בגיטנים ובמנהגים שונים, אשר נקוטים היו בידיו בתור בנו של הרבי, בחר למעט באותם ימים, והתנגד לכל כיבוד שריח של הנהגה נדף הימנו. כל כך, עד שהיה נמנע מלגלות את זהותו פן יכובד בגין יחוסו, או נמנע להשמיע דברי תורה ברבים - דבר שלשעבר היה עושה לרוב.

באופן מיוחד, באו דברים אלה לידי ביטוי, במהלך נסיעתו של מרן ה'לב שמחה' לאירופה, אותה ערך מיד לאחר הסתלקות אביו הקדוש.

אחד מידידיו הקרובים ביותר, בא להיפרד מ'הלב שמחה' בטרם צאתו למסעו זה לאירופה, ובשעת הפרידה, ביקש להזכיר אצלו אחד מקרוביו הזקוק לישועה - כפי שמורגל היה לעשות בימי קדם. על אחר, לא הגיב לו ה'לב שמחה'. אולם מיד עם הגיעו למחוז חפצו, מיהר לערוך אליו מכתב עמוק, בו הוא מעורר ומדריכו על חובתו לקבל מרות מוחלטת מאת הרבי ה'בית ישראל'. אף הוא צירף אל המכתב מעטפה סגורה. עליה נרשם: "לכבוד כ"ק אדמו"ר שליט"א", וביקש להעבירה לתעודתו.

בתקופת מסעו זה, השתדל ה'לב שמחה' להלך בצידי דרכים, ופעמים שאף העלים את זהותו. בעת שהותו באנטוורפן, מחלק היה את תפילותיו בין בתי מדרש שונים, כדי לשמור על זרותו ואלמוניותו בין מי שלא הכירוהו.

גדולי ישראל שפגשוהו באקראי בעת ההיא, הירבו לספר במשך שנים על אודות ענותנותו המופלגת והנהגתו הפשטנית, מבלי שמץ של גיטני רבנות כנהוג.

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כג | פרשת בלק | תשפ"ב

מוסר
כליות

ע"י יגיעה בתורה יתגבר על הכל

הן עם בלביא יקום וכארי יתנשא (כג, כד).

לעובד השם יש הסתרות ומניעות מהסטרא אחרא, ועל ידי יגיעה בתורה יכול להתגבר על כל המכשולים.

בית ישראל (פר' תולדות תשכ"ה)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

צריכים לכל הפחות לזכור ולהישמר מיצה"ר

בליל שבת קודש פרשת בלק (שנת תש"ח) נמנע רבינו הבית ישראל זצוק"ל מלבוש תפילה בבית המדרש, עקב הפמות הערבים, (שיערו אז שכוונתו היתה לבל יתאמצו אנ"ש לבוא הפעם לביהמ"ד, אלא כל אחד יתפלל בסביבת מגוריו), והתאסף מניין מצומצם בביתו.

אחר כך, בסעודת הלילה, הזכיר את הכתוב (בהפסרת פרשת בלק מיכה ה, ה) "עמי זכר נא מה יעץ בלק וגו' ומה ענה אותו בלעם" וגו', והוסיף: "לפנים היו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא כלל" האידנא צריכים לכל הפחות לזכור ולהישמר מיצה"ר. עמי זכר נא... (מעדות ר' שמואל מרדכי מיינץ).

פאר ישראל (ח"א עמ' רעה)

כומר צעיר בן ל"ג שנה עיוור וחיוגר

עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור וגו' למען דעת צדקות ה' (הפסרה מיכה ה, ה).

הרבי הבית ישראל ז"ל אמר, המלחמה היתה מלחמה קשה מאד, בלעם רצה לעקור את כל האומה הישראלית ורצה לעקור את כל היהדות. לכן חוזר הנביא ומזהיר "עמי זכר נא מה יעץ, שיזכרו את המלחמה".

ואמר שאביו האמרי אמת ז"ל היה רגיל לומר, וכן שמע מחסידים בשם הר"ר בונם מפרשיסחא ז"ל שבלעם היה כומר צעיר בן ל"ג שנה עיוור וחיוגר, ובני ישראל לא השגיחו בו, ולא הרגישו שרוצה לעשות איזה דבר רע, ולא עלה על דעתם שהוא יכול לעשות משהו.

ולכן מזהיר הנביא זכר נא מה יכול להזיק כזה צעיר ובעל מוס, שצריך להיזהר מכל אחד שלא יזיק.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

ללמוד קל וחומר מבלעם

ויאמר בלעם אל מלאך ה' חטאתי כי לא ידעתי וגו' (כב, לד).

רבינו הבית ישראל ז"ל אמר, איתא במדרש (ילקוט שמעוני כאן בפרשה) שבלעם היה רשע ערום, וידע שאין עומד בפני הפורענות אלא תשובה, וכל מי שחוטא ואומר חטאתי אין רשות למלאך ליגע בו, ולכן אמר במיוחד חטאתי כדי שאח"כ יוכל ללכת הלאה לעשות מה שרוצה.

ולכאורה קשה, הרי אחרי רגע אמר שוב עתה אם רע בעיניך אשובה לי, ורש"י אומר להתריס נגד המקום היא תשובה זו וכו'. עד הסוף. הרי לפני רגע חזר בתשובה, וכעת שוב מתחיל להתריס מלא אפיקורסות, ובאומר אחטא ואשוב אין מספיקין וכו', ואיך עזר לו מה שאמר חטאתי עד שהמלאך לא יכל לגעו בו, וביאר הענין עפ"י מה שכתוב (ישעיה כו, כ) חבי כמעט רגע עד יעבר זעם, שהתשובה עזרה לו ברגע, שיש רגע שהקב"ה כועס וכמו שאחז"ל בברכות (ז, א) שהיה יכול להזיק לו רגע של זעם, ואחרי שדחה רגע זו, כבר יכל להמשיך להתריס.

ואיתא בשל"ה שחטאו של בלעם היה בזה שאמר 'לא ידעתי', משום שהוא באמת כן היה צריך לדעת, שהוא היה צריך להבין שכשהמלאך בא אליו מספר פעמים ברדאי יש כאן משהו, הוא היה צריך להבין שבדאי משהו לא בסדר כאן, וזה היה החטא שלו.

והוסיף הרבי הבית ישראל ז"ל, שיש כאן קל וחומר אם בלעם שאמר חטאתי והודה ברשעו ניצול, א"כ כ"ש יהודי שאומר כך ניצול.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מגנזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

מה טבו אהליך יעקב משכנתך ישראל (במדבר כד, ה)

"לשמחה כפולה ייחשב כשמתרבים ילדי בני ישראל"

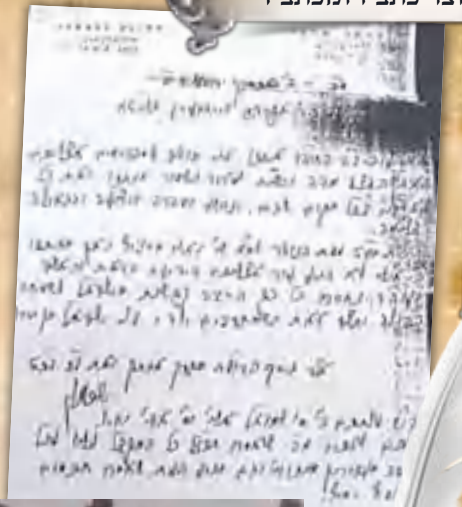
לגסי היקר הרב ר' אברהם ווינבערג שליט"א אודיע כי ב"ה החוה"ש אתנו. אני חושב שמגוימים אצלכם את המצב מפה והשי"ת יעזור וישמור אותנו ואת כל אחבנ"י בכל מקום שהם, ונושע במהרה בישועה ובגאולה שלימה.

ברכת מז"ט מבת הנולד לר"א שי' ואני מרציף כאן מכתבו כי אולי לא הגיע עוד אצלכם הידיעה הזאת, וכאשר בעוה"ר נחסרו כל כך הרבה נפשות מישראל לשמחה כפולה ייחשב זאת כשמתרבים ילדי בני ישראל כן ידבו.

א"ד גיסך הדושי"ת ומברך אותך ואת ב"ב בכ"ט.

דו"ש בנכס ה' מ' שמואל אלי' ומ' ארי' יחיו. ועליכם לזכור מה שאמרו חז"ל כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו וכו', וגם מגיע העת שאמרו חכמים דמוסיף יסיף.

מכתב יד קדשו (לגיסו האדמו"ר מסלונים ת"א ובניו)

רבינו עם גיסו האדמו"ר מסלונים
בנישואי בנו הרב אריה וינברג

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

לפנות בוקר בהיכלו (ה')

הביקור בישיבת פוניבז'

בלימודו, לא הבחין ברבי שנכנס לישיבה. רק לאחר שהרבי ניגש אליו ונעמד לידו הוא הבחין בו. ר' יונה התרגש מאוד, כי ישב ולמד בלי מעיל עליון, ואין זה נאה לעמוד כך ליד הרבי, הרבי הרגיע אותו ושאל:

האם הבחורים לא קמים ללמוד לפנות בוקר? הלוא לפנות בוקר הראש צלול וטוב ללמוד! ר' יונה ענה כי הבחורים לומדים עד שעה מאוחרת בלילה, ולכן אינם משכימים לפנות בוקר.

על חומותיך בני ברק (ח"ב עמ' 350)

סיפר הרה"ח ר' יונה צלר: כששהה האדמו"ר "בית ישראל" בבני ברק, נהג לצאת לפנות בוקר לרחובות בני ברק, ולסייר בהם. במיוחד התעכב ליד הישיבות ובתי הכנסת, וגם היה עולה לישיבת פוניבז'.

שח לי הרה"ח ר' משה זילברברג: כשהרבי ביקר בבני ברק נדע לי מאחד המקורבים, שהרבי מתכוון לבקר לפנות בוקר בישיבת פוניבז', בבוקר בשעה 5:30 חיביתי ליד המדרגות העולות לישיבה. הרבי הגיע, הצטרפתי לפמלייתו ועליתי אתם לישיבה. בישיבה נמצאו באותה שעה רק בחורים מעטים שישבו ולמדו, וביניהם ר' יונה צלר, שלמד עם שני בחורים. ר' יונה שהיה שקוע

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

רבינו ה"לב שמחה" זצוק"ל

שלושים שנה להסתלקותו

חלק ב'

מבלי להביט על כבודו וכוחותיו, ערך ה'לב שמחה' נסיעות לחוץ לארץ, כדי לעמוד בראש מגביות וכיתת את רגליו להתרים נדיבי עם למען. עשרות בשנים נשא בעול זה, ולא שמתו ממנו גם בימי זקנה ושיבה.

גם בארץ גופא, יום היה כינוסים ומגביות, לטובות מוסדות חסידי גור, כשהוא עומד בראשם ונשא בהם את המשא המרכזי, המעורר המדרבן והמאמץ, להיחלץ חושים למען הרבות תורה והעמדת תלמידי חכמים.

הוא היה אומר: "המשנה אומרת (אבות פרק ב): 'מרבה תורה מרבה חיים', והא כתיב (יהושע א) 'ההגות בו יומם ולילה' - מה עוד שייך, אם כן להרבות? אלא הכוונה היא, לגרום שגם אחרים ילמדו!" - - -

ואכן מה ש'הוא' היה בעצמו - זה 'היה אומר'.

הלב שמחה עומד ומשמש בנישואי בנו כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א בראשות אחיו הבית ישראל. משמאל: המחזן הגה"ח רבי מנחם מנדל וויץ ז"ל

כאשר עסקן מסוים אמר להמרות את פיהם של גדולי הדור, היה רבינו ה'לב שמחה' נרעש ונסער עד למאד. חרף העובדה כי הלה היה מיווד עמו מקדמת דנא, לא נשא רבינו ה'לב שמחה' פניו ולא יכול היה להבליג על פגיעה בכבודם של גדולי התורה והחסידות בכלל, ובכבוד אחיו ה'בית ישראל' בפרט.

כאשר פגשו אמר לו ה'לב שמחה': "היזהר מאחי! גדולי ישראל בפולין, רעדו ממנו!" - - -

בשנת תשל"א, כשחלה רבינו ה'בית ישראל', אושפז ונותר בבית החולים רמב"ם בחיפה, מיד הגיע ה'לב שמחה' מירושלים לחיפה.

במהלך הימים הבאים, לא עזב את חיפה ולא מש מקרבת אחיו ה'בית ישראל'. מידי יום ביומו בא לבית הרפואה, שהה שם במחיצת אחיו, עקב מקרוב אחר הטיפול, עמד בקשר מתמיד עם הרופאים, תוך שהוא יוצר קשרים ומתניעין גם עם רופאים אחרים.

גם כאשר שכב רבינו ה'לב שמחה' רותק למיטתו, לאחר נפילתו בשנת תשל"ז, הופיע רבינו ה'בית ישראל' לבקרו מספר פעמים בכל שבוע, כשהוא מאריך את ישיבתו אצלו בכל פעם, ומתעניין בכל פרט ופרט.

אף הוא אמר לבאי בית ה'לב שמחה':

"כבר אמרתי לכם פעם: אל תניחו לו ללכת לבד! הולך הוא על האדמה, אך מחשבותיו מרחפות בעליונים; הוא אינו רואה היכן הוא הולך!".

בכלל זכו משמשי ה'לב שמחה' לקרבה מיוחדת אצל ה'בית ישראל', וליחס יוצא מן הכלל של הכרת הטוב. אף דואג ה'בית ישראל' להמציא משמשים לרבינו לעת הצורך.

משמשי ה'לב שמחה' נקראים היו כפעם בפעם, אל חדרו של ה'בית ישראל' אשר היה שואל ודורש בשלום רבינו.

אף לאחר שכבר חלפה לה שנה תמימה תחת הנהגתו בקדוש של הלב שמחה ז"ל, לא חדל רבינו מהצג את הדברים באור זה, וכך אמר לרבה של תל אביב הרב יצחק ידידיה פרנקל ז"ל אשר נכנס אליו ביום השנה הראשון להסתלקות הבית ישראל, בפסוק נאמר: "יפקוד ה' וכו' איש על העדה וכו' אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" לכאורה יש לדייק אחרי שכבר נאמר 'אשר יוציאם ואשר יביאם', מה שייך לומר שוב 'ולא תהיה כו' כצאן אשר אין להם רועה' אלא השיב הלב שמחה ז"ל, יש מנהיג אשר ניתן לומר עליו 'אשר יוציאם ואשר יביאם', וזו הייתה בחינת הנהגתו של אחי הרבי, ואילו אני, אינני אלא כרועה המשגיח על הצאן.

לכם של ישראל (ח"ב עמ' לו-לו); אור זרוע לצדיק (ח"ג עמ' קפג)

לאורך כל השנים, עמד ה'לב שמחה' לימין אחיו רבינו ה'בית ישראל', בהתמסרותו העצומה לביסוסם ופיתוחם של מוסדות גור, ברחבי הארץ, בהרחבת מקומות אוהלים ומשכנותיהם. זאת מלבד נשיאות המיוחדת בעולה של ישיבת "חידושי הרי"ם" ושימש פרנסה ופטרונה, מתוך מסירות נפש ממש, מיום הקמתה ועד יומו האחרון, לגבי התבטא רבינו ה'לב שמחה': "קיומה עלה לי בדמים - תרתי משמעו!".

לאורך כל ימי הנהגתו של ה'בית ישראל' ועד יומו האחרון של ה'לב שמחה', שימש כנשיא הישיבות "שפת אמת" ו"חידושי הרי"ם", עמד בראש הנהלותיהן ושטן בכתפיו את האחוריות הכבידה לקיומן.

© גליון "תפארת ישראל" - במשנת ה"בית ישראל" מגור זי"ע

לפניות, ולקבלת הגליון במייל: tiferet.isra@gmail.com

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כד | פרשת פינחס | תשפ"ב

מוסר
כליות

הבטחה לדורות שיוכלו להתגבר על היצה"ר
בקנאו את קנאתי בתוכם וגו' (כה, יא). בתוכם - שהכניס בלבבות בני ישראל לקנא קנאת ה', וזה והיתה לו ולזרעו אחריו וגו' הבטחה שכל בני
ישראל יוכלו להתגבר על הס"ט.א.

בית ישראל (פינחס תשי"ג)

יין המשומר

אנשים גדולים פועלים שאחרים ג"כ יחזרו בתשובה

פרסום ראשון: מכתב עוז הפני מנחם, עם דברי תורה ששמע מפי אחיו רבינו
הבית ישראל, בטיש בליל ש"ק וס"ג פרשת פנחס תשי"ח

הנאהבים והנעימים. הפני מנחם מלווה את אחיו רבינו הבית
ישראל בצאתו מביקור בביתו בישיבת שפת אמת

ע"ה חשב שייכנס לארץ ישראל, אי' אם הי' משה רבנו
ע"ה נכנס לארץ ישראל אז, הי' מיד התיקון השלם (ולא
הי' צריכים יותר), ומשה רבנו ע"ה עוד חשב עד אז שייכנס
לארץ ישראל ותיבטל הגזרה, ולא ייה' צריכין עוד, ואח"כ
כאשר ראה כאן שהגזרה לא בטלה ולא יוכל להיכנס,
אמר יפקוד ה' א-ל א-לקי הרוחות לכל בשר, לכל בשר,
שאפילו בדורות הבאים במדרגות נמוכות, לכל בשר, יוכל
להיות להם עצה. (וכן אי' במדרש, משל למטורנה כו' עד
שאתה מצוין על בני, צוה את בני עלי (בני עלי, שיהי' להם
התחזקות בכל זמן). וכן איתא שהראהו אז למשה רבנו ע"ה
דור דור ודורשיו דור דור ומנציגיו, ומה הי' להראות, אלא
שיוכלו גם הדורות השפלים לתקן (מה שצריכים).

איתא בפרשה זו, בפ' התמיד, עולת תמיד העשוי' בהר
סיני, (ומקשים) מה בהר סיני, אי' כשאין בית המקדש
קיים, תורה במקום קרבתו, אפי' במדרגה נמוכה, בגלות,
יהי' עצה, העשוי' בהר סיני, זה העצה עוד מהר סיני (ממשה
רבנו ע"ה), (העשוי' כבר).

מליל ש"ק פ' פנחס

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן
השיב את חמתי, מלחמה קשה היתה
אז, הי' אז זמן קשה, תם דור המדבר,
דור דעה, (נטעלמה מהם הלכה).

והמה בוכים, כ"ק אאמו"ר
זצללה"ה אמר, כתיב בפסירת נדב
ואביהוא, וכל בני ישראל יבכו את
השריפה, עוד יגיע זמן שיבכו ע"ה,
ומתי זה הי', במעשה זמרי, והמה
בוכים, אם הי' אז נדב ואביהוא לא הי'
באים למדרגה כזו שהי' אז בשטים.
(אנשים גדולים פועלים שאחרים ג"כ
יחזרו בתשובה).

איתא נשמות נדב ואביהוא נתגלגלו בפינחס, ואז הי'
התיקון ג"כ ע"י פינחס, וירא פינחס, הי' זמן קשה אז, והוא
כן ראה, (אצלו לא הי' אז כל כך חושך).

פינחס, מסירת נפש, אי' הרבה נסים נעשו לפינחס אז,
וירא פינחס, י"ל שראה, איתא משל לאמבטי רותחות ואין
כל ברי' יכולה ליכנס לתוכה (מפני החום), קפץ בן בליעל
אחד ונכנס, אע"פ שנכוה, הקרה אותה בפני אחרים (כן
אי' על עמלק שנלחם בישראל), ונשא פינחס ק"ו דמיה
טובה מרובה, ומה לדבר עבירה, שקפץ בן בליעל, ע"י
המסירת נפש שלו הקרה אותה אצל אחרים, קל וחומר
לדבר מצוה, אם א' קפץ במסירת נפש, אע"פ שאי אפשר
להיכנס לתוכה, יכול לעזור ע"י זה לאחרים. וכן הי', ובאמת
פינחס אף לא נכוה, שהרבה נסים נעשו לו, וע"י המסירת
נפש שלו הועיל אצל אחרים, השיב את חמתי (ולא כליתי
את בני ישראל בקנאתי). (קנאות זה לא תמיד טוב, וכאן
לדבר מצוה זה הועיל, ע"י שקפץ במס"נ).

והכה של פנחס נשאר גם לאחרים, לבני ישראל נשאר
הכה גם לדורות הבאים, אע"פ שכבר לא הי' ביניהם (עס
אז שוין נישט געווען קיין פינחס), וגם אז יוכלו לשית
עצות.

כתיב צרור את המדינים, (וברש"י עליכם לאייב אותם),
לעשות אתם מלחמה. צוררים ל' הווי, (הכה נשאר תמיד),
וצריך לעשות תמיד מלחמה, כי צוררים הם לכם בנבליהם,
מחשבות זרות, וצריך ללחום בהם, ע"י תורה ותפילה.

מסעודה ג'

יפקוד ד' א-ל א-לקי הרוחות לכל בשר, משה רבינו

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע נשארו בני קרח
בגיהנום על אף שעשו
תשובה

ובני קרח לא מו' (כה, יא).
וברש"י הם היו בעצה תחילה ובשעת
המחלוקת הרהרו תשובה בלבם,
לפיכך נתבצר להם מקום גבוה
בגיהנום וישבו שם.

ביום ש"ק פנחס תשי"ח אמר: איתא
בשם הכתב סופר שלכן לא נכנסו
לגן עדן אף על פי שעשו תשובה,
מפני שהחטיאו את הרבים על העוון
של עצמם הועילה התשובה, אבל
על העוון שהחטיאו אחרים לזה לא
מועילה התשובה.

ויש לומר להיפך ומצוה לפרסם, כי
באמת היו בני קרח צדיקים גמורים
ורק נתבצר להם מקום בגיהנום כדי
שיצילו אחרים, כמו שכתוב אצל
אברהם אבינו ע"ה שהוא יושב על
פתחו של גיהנום (עירובין יט, א) וכן
מובא בספרים שהצדיקים כאשר הם
נפטרים מן העולם, תחילה עוברים
על פתחו של גיהנום, אע"פ שאין להם
שום ענין ללכת לשם ורק הולכים
לשם בכדי להציל אחרים.

וביום ש"ק תשי"ב בסעודה,
גם הביא הכתב סופר הזה, והוסיף
שכתוב על יעקב אבינו ע"ה שהקב"ה
הבטיח לו שלא ילך לגיהנום, (ראה
רש"י בראשית לו, לה) וקשה מדוע
חשש יעקב שילך לגיהנום, רק
הפירוש הוא שאין זה כל כך נעים
לעבור בתוך הגיהנום, (-סאי נישט
אזוי באטאמט) רק שעובר שם להציל
נפשות, וכן בני קרח שהיו אנשים
גדולים כפי המובא שהיו שותפים
לדוד המלך בתהלים (ראה רש"י
בתהלים מז, א) ומפני זה השאירו
אותם שם במקום שנתבצר להם
כדי להוציא משם נשמות, וסיים:
"איך האלט אז עס איז א מצוה
מפרסם צי זיין" (-אני סבור
שדבר זה מצוה לפרסם).

בית ישראל להבה (עמ' קצג)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

משה רבינו לימד זכות על בנות צלפחד

ויקרב משה את משפטן לפני ה' בן בנות צלפחד דברת וגו' (כז, ה-ז).
בית ישראל ז"ל אמר בשם הרה"ק ר' נחום ישראל מליפנא ז"ל,
כשבאים אצל צדיק ומבקשים על דבר גשמי אז הצדיק ממתיק זאת,
למשל אם מבקשים כסף הוא מלמד זכות שזה עבור חינוך הבנים או
חרוטה.

ואפשר לפרש גם כאן ויקרב משה את משפטן לפני ה', שהמתיק את
בקשתן ולימד זכות עליהם, כי כוונתם בבקשת הירושה לא הווי בקשה
על סתם כסף, אלא לפני ה' לצרכי הוצאות לדברי מצוה.

והוסיף הרבי הבית ישראל ז"ל ואמר: כי זה הפירוש בן בנות צלפחד
דוברות, שהתורה מעידה שגם בנות צלפחד באמת היתה כוונתם
לש"ש, וזה"פ בן בנות צלפחד וכו'.

ואמר עוד בשם הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ל שאמר אם נסחוט
את התפלות של ר"ה ויר"ב ישאר רק כסף, אך אם נסחוט את הכסף
ישאר רק יהדות וסיפר גם מעשה מחסיד אחד שנסע להרבי מקאצק
ז"ל והתנצל לפניו על פרנסה, וכשיצא לבחון אמר הרבי מקאצק הוא
התכוין רק ליהדות, דאיתא בגמ' (קדושין פב, א) הרעותי את מעשי
וקפחתי את פרנסתי, וכן גם הוא רצה לומר שמעשיו רעים והסתיר דבר
זה באמירתו שאין לו פרנסה.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

קושיית אם האמרי אמת

למה יגדע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן תהי לנו אחזה בתוך
אחי אבינו (כז, ד).

אמר הרבי בשם זקנתו אם אביו האמרי אמת זצ"ל מרת יוכבד רבקה
ע"ה, כאשר היתה חולה, שבועיים לפני שנפטרה לעולמה בח' תמוז, ויש
זכות להזכיר ממנה ששאלה מבנה האמרי אמת, על בנות צלפחד נאמר
במדרש וגם הביא רש"י שחיבבו את הארץ ואמרו: "תנה לנו אחזה".
ולכאורה מה הראיה שחיבבו את הארץ ואולי רק רצו את הנחלה בגלל שזה
שווה כסף, ושתיה להם נחלה?

ותירץ האמרי אמת דכתיב (לעיל פסוק ג) אבינו מת במדבר, והלא
צלפחד מת בשנה הראשונה לצאתם ממצרים, ועכשיו שביקשו את הנחלה
היה כבר בשנה הארבעים לפני כניסתם לארץ, ואם הן רק רצו ירושה
בשביל השוויון הממוני היו צריכות לבקש כבר אז כשמת, ולא לחכות
ארבעים שנה, ומזה הראיה שחיבבו את הארץ.

ובליל ש"ק תשכ"ח בסעודה, גם הביא שאלה זו מהסתבא, והוסיף שזה
היה בשנת תר"ס, והעיר: "פארציטישע יידענעס האבן נאך געקענט דעם
צאינה וראינה און נאך יידישע ספרים, היינט איז שוין גאר נישט געבליבען
פון יענעם דור" (-) לפנים היו הנשים יודעות צאינה וראינה וספרים יהודים,
היום לא נותר כלום מאותו דור).

ליל ש"ק פנחס תש"י (בית ישראל להבה עמ' קצ)

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ח מוה"ר רבי משה זאב הלוי שינפלד ז"ל נלב"ע ט"ו תמוז תשע"ח

שמים בשארית הפליטה במסגרת
סניף אגודת ישראל, גם כאן נמשכו
אל קסמו האישי ומזגו הייחודי
רבים מגדולי ישראל שהעריכוהו
ושיבחוהו כל הימים.

לאחר כשנה זכה לעלות לארץ
ישראל ועם הגיעו דיברו בו נכבדות
עם נבדותו של הרבי ה'אמרי אמת'
זי"ע מרת מלכה רייזל ע"ה בתו של
רבי יצחק מאיר הכהן לוי זצ"ל.
דודיו הק' מרדכי האדמו"רים ה'בית
ישראל' ה'לב שמחה' וה'פני מנחם'
זי"ע, חמיו רבי יצחק מאיר זצ"ל וכל
שאר בני המשפחה הפכוהו לידיד
אמת ואיש סוד.

רבי משה ז"ל בנשיואי חתנו מוה"ר ר' יעקב יצחק רובינשטיין ז"ל,
במחיצת רבותיו, הבית ישראל, הלב שמחה, הפני מנחם וחזונו הרי"ם לוי

בשנת תשכ"ז אמר לו מרן ה'בית ישראל' שיהיה 'בעל שחרית' בבית
המדרש הגדול דגור בירושלים. בתחילה ביקש מהרבי כי יפטרוהו מכך לפי
שאינו ראוי לאותה איצטלה, אך ה'בית ישראל' דחק בו למלא את בקשתו
ומאו, במשך ארבעים וחמש שנה שימש כ'בעל שחרית', בימים נוראים
ובימים טובים, בהיכל בית המדרש.

בשנה ההיא, כך סיפר הגה"ח רבי יעקב מאיר אלטר שליט"א, התבטא
ה'בית ישראל' באוזני מרן ה'פני מנחם': "תלמידי חכמים יש כמה וכמה,
אבל 'מרוצה לקהל' לא מצאתי כאן כמו משה".

"מעולם לא עשיתי שתדלנות כדי לגשת לעמוד", הפטיר פעם כלפי
אחד מבעלי התפילה שביקשו להשתדל בשבילו בנושא זה. ללא כל צורך
בשתדלנות, הפך לבעל תפילה שהרטיט אלפים בתפילותיו. הרגש הרב
שבו ניגש אל העמוד, וקולו העמוק, המדייק בכל תנועה, הדומע והמשתפך
ועולה, הרעידו וסחפו לבבות רבים. נוסח התפילה של רב משה הפך לחלק
בלתי נפרד מהנוסח הגוראי לאחר המלחמה.

המודיע ט"ז תמוז תשע"ח (מתוך ה'ארכיון היהודי')

רבי משה נולד בכ"ח חשוון תרפ"ג,
לאביו הרה"ח ר' שבתי ה"ד חתנו
של ר' העניך לנדאו ז"ל, מחשובי
חסיד גור בקראקא וממקורבי מרן
ה'אמרי אמת' זי"ע, בהיותו בגיל
שלוש נפטרה אמו והילד היתום גדל
בצילו של סבו.

כילד רך, קנה את משנת תלמודו
בת"ת יסודי התורה שנוסד בעיר,
וקיבל תורה מפי תלמידי חכמים
ועובדי ה' מופלגים, בבחורות למד
בישיבת בית מאיר בקראקא, ונדע
כאחד השקדנים שבין חברות
הבחורים בשטיבל המפורסם של
חסיד גור בקראקא.

כשבגר התקרב אל הקומנדאנט המופלא רבי מותתיהו (מת"ס) גלמן
ה"ד והפך לתלמידו וידידו הקרוב ולאחד מבני החבורה הנודעת.

עוד לפני הבר מצוה זכה לנסוע לגור לבית המדרש של מרן ה'אמרי
אמת' זי"ע ומאז נסע במשך כעשר פעמים עד למלחמה, לימים היה מתאר
נסיעותיו אלו לבני הדור הצעיר כך גם זכה לספוג מאורם של רבים מגדולי
הדור שבאו לקראקא או התגוררו בה.

כשפרצה המלחמה נמנה על ה'מאטיסוביצי'ם, חברות הבחורים
הקדושים ה"ה, תלמידיו של רבי מת"ס גלמן ה"ה, שהתעקשו להמשיך
וללמוד תורה ולשמור על הדיוקן היהודי יהא אשר יהא, והוא בן 17 שנים.
לאחר תלאות וחשיפות ברחו מקראקא ללמוד במחזרות בעליית הגג
בעירייה פילץ, ומשם נמלט לגטו בוכניו, את המלחמה הנוראה עבר מתוך
ניסים ונפלאות.

במהלך המלחמה הצליח לברוח לרומניה, וכך ניצל מידי הנאצים ימ"ש,
לאחר המלחמה התגלתה אישיותו המטרינה, כשכונן חיי תורה ויראת

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כה | פרשת מטות | תשפ"ב

מוסר
כליות

הסוחר יקבל על עצמו עול תורה בשבת

ומקנה רב תיה לבני דאובן ולבני גד עצום מאד (לב, א).

איתא בשפת אמת שכל סוחר צריך להיות מקבל עול תורה בשבת, ובכח זה מעבירין ממנו עול דרך ארץ.

בית ישראל (ותולדות תשי"ב)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

השיחה הראשונה של הבית ישראל

השמועס הראשון שאמר הרבי הבית ישראל זי"ע בבית המדרש הישן של גור ברחוב שפת אמת, בשבת קדש פרשת מטות כ"ד תמוז תשי"ח:

בגמרא זכרים (מג, ב) איתא: "אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן: הפיגול והותר והטמא שהעלין לגבי מזבח פקע איסור מן. אמר רב חסדא: מרי דיכי, מזבח מקוה טהרה? אמר רבי זירא שמשלה בהן האור.

אם כן חזיקן שהאור דוחה את הטומאה. והנה בפרשתנו כתיב: "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש" (לא, כג). הרמז הוא לאדם שנכשל והתחמס בעבירה, התיקון הוא להתחמס לדבר מצוה בהתלהבות. ובהמשך הפסוק כתוב: "אך במי גדה יתחשא", (שם), שמעתי מאמרו ז"ל שכל אחד מרומז שמו בתורה, ושמו שלו מרומז בתיבות מ"י נד"ה (=סופי תיבות של אברהם מרדכי בן יוכבד רבקה), שפירושים מים ומעיין אשר לא יכזבו מימיהם, שאין לזה הפסק רק נמשך בסדר היסודות שהוא הנית, זה ממשיך הלאה בלי הפסק גם לדור הבא.

כתיב גבי יוסף הצדיק: ועתה שא נא לפשע עבדי אלוך אביך' (בראשית נ, יז). וברשי" שם איתא: "אם אביך מת, אלקיו קיים", הכוונה שלא לוקות של הקב"ה אין שום הפסק וזה נמשך בסדר.

בית ישראל להבה (עמ' קצ)

הבית ישראל לא רצה להפסיד תוכחת מוסר מ'האור שמח'

ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה וגו' (לב, ו). מסופר על רבינו מרן הבית ישראל זצ"ל, בצעירותו סיים עם בני חבורתו את מסכת בכורות באחד מתשעתי הימים שמר"ח אב ועד תשעה באב, והסבו לסעודת מצוה עם בשר ויין, באכסניה בעיר הנופש אטוואצק שבפולין.

הג"ר מאיר שמחה הכהן זצ"ל מדוינסק מח"ס אור שמח, בעברו שם שמע קולות שירה וזמרה, ונכנס לבנין והגיע עד לחדרם, לבר מה פשרה של שירה זו בימי אבלות אלו. לתדהמתו ראה שלא רק שרים אלא גם אוכלים סעודה בשירת לשאלתו. לשמחה מה זו עושה, ענה לו ה'בית ישראל' זו סעודת מצוה של סיום. ומה סימתם שאל ה'אור שמח' - סימנו את ספר תהילים, היתה תשובתו.

רבי מאיר שמחה, ששמע שאין כאן סיום מסכת, והסעודה נערכת בניגוד להלכה. מזה בהם באומרו "על סיום כזה אפילו סעודה חלבית לא הייתי אוכל...". והוכיחם בחומרה בדברים נוקבים על חובת קיום מדוקדק של כל הכתוב בשולחן ערוך, וחומר עוון חלזול באבלות על ירושלים.

בצאתו שאלוהו האברכים מדוע לא אמר לו את האמת שסיימו את מסכת בכורות. ענה ה'בית ישראל': "הכרתו בכונת הגאון ה'אור שמח' שעומד להרצות בפנינו תוכחת מוסר ודברי התעוררות וחבל היה לי להפסידם..."

וסיפר להם ה'בית ישראל' שזקנו ה'שפת אמת' שטיתם בילדותו וגדל אצל סבו החידושי הרי"ם איחר פעם בהשיבתו הבוקר, וסבו הוכיחו על כך בחריפות. החברותא שלו שידע שסיבת האיחור היתה בגלל שלמדו כל הלילה עד לפנות בוקר. תמה עליו ואמר לו מדוע לא תספר לזקן את הסיבה האמתית ולא יקפיד עליך.

ענה לו ה'שפת אמת': "יקדים לי מאד דברי מוסר ותוכחתו של זקני ואיני חפץ לתרץ את עצמי..."

ואף הוסיף לו שיש ללמוד כן מבני גד ובני ראובן בפרשת מטות שקבלו את כל דברי תוכחתו של משה רבנו באהבה עד תומם, ולא אמרו לו מיד שכונתם להחליף חושים לפני בני ישראל למלחמה בכדי להניח את דעתו.

אוצר אפרים (בפרשתנו)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

בנות צלפחד זכו לראייה נשגבה

זה הדבר אשר צוה ה' לבנות צלפחד לאמר לטוב 'בעיניהם' תהיינה לנשים אך למשפחת משה אביהם תהיינה לנשים (לו, ח).

'בעיניהם' - לשון זכר, הנה לפעמים מצינו בזכר כתוב לשון נקבה, שנאמר ואת הדבר אלינו (דברים ה, כד), מפרשין התשם את כוחו בנקבה (רש"י), מאידך מצינו לפעמים בנקבה שכתוב לשון זכר, שנאמר ותען להם מרים (שמות טו, כא). ומפרש שם האדמו"ר הרבי ר' שמחה בונם מפשיסחא זצ"ל בספרו קול שמחה, מפני שראתה שפחה על הים יותר משראה יחזקאל (מכילתא פרשת בשלח פרשה ג' פסוק עזי וזמרת), לכן התעלה אז הנשים להיקרא בבחינת זכר.

עפ"י דבריו מפרש האדמו"ר הרבי הבית ישראל מגור זצ"ל הא דכתיב כאן בבנות צלפחד לשון זכר, משום שהן זכו לראות בעיניהן מה שלא ראתה עינו של משה (ולעיל כז, ב) בתרגום יונתן בן עוזיאל וברשי" שם ובספרי פרשת פנחס פסקא קל"ד, לכן ראיית עיניהן התעלה להיקרא בבחינת זכר, (אמר באידיש 'אזעלכע אריגען זענען מענערדישע אריגען').

אמרי שמאי (בפרשתנו)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ומקנה רב תיה לבני דאובן
ולבני גד (במדבר לב, א)

"לא תינתק מדרך החסידות"

אתה כותב בענין התחזקות אבל הדבר תלוי רק בך, זכור אל תשכח כי היו לך זמנים נטי' לדרך החסידות וידעת קצת מזה ואף עתה בהיותך באה"ק וכמעט כל היום עסוק בעבודה עב"ז עוד עליך לזכור בכל יום איזה רוגעים ולעשות חשבון הנפש ולהתחזק בעבודת השם ורחמנא לבא בעי ואחד המרבה ואחד הממעיט.

וגם תראה לבל לבלות הזמן שיש לך עוד אפילו שעות קצרות תראה ללמוד כל מה שתוכל הן הלכה הן אגדה וגם בשבתות ובימים הטובים לא תבלה הזמן רק תעסוק בדברי תורה ועל ידי זה לא תינתק מדרך החסידות ג"כ, וגם בענין מידות תיישר ארחותיך ואל תעמוד על דעתך רק לבטל דעתך ובפרט לדעת אביך שיחי'.

מכתב יד קדשו (לר' רחנשטרוך)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

לפנות בוקר בהיכלו (ו') "יעצט ביסטו א מענטש"

התפלא החסיד להגדרה זו, וכי מה היה עד עתה?...
הבהיר לו הרבי, כי רק אצל האדם קיימת זיקה לדור השלישי, קשר
עם הנכדים, אצל כל ברואי עולם הקשר המירבי הוא לדור הבא בלבד.
"נו, עכשיו אתה באמת נהיית מענטש..."

הגאון החסיד (עמוד 17)

כדרכו בקודש הלך הרבי הבית ישראל ז"ע בשעת בוקר מוקדמת.
פגש את אחד מחסידיו אשר אמש נולד לו נכד והוא נעשה סב, אחר
ברכת מזל טוב. אמר לו האדמו"ר: "יעצט ביסטו א מענטש" (- עכשיו
אתה בן אדם).

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו ז"ע

הרב החסיד ר' יעקב זעליג עקשטיין ז"ל

מצא ר' יעקב זעליג רעיון למוכרו
לחנות מכולת שהיה בסמוך לשיטבל
והעיקר שגוי לא יתגורר שם.

לאחר שבנו יחידו ר' משה זאב
ה"ו נעשה בר מצוה החליט לשולחו
ללמוד בארץ הקודש תחת חסותו ועיני
הפקוחה של כ"ק מרן האדמו"ר הבית
ישראל ז"ע שאכן זכה שהרבי ז"ל
קרבו עד מאוד. אין לתאר ולשער עד

כמה הקרבה ומסירות נפש היה כרוך בצעד שכזה, היה מדובר בפרידה
מוחלטת לכמה שנים אבל כאמור שום דבר לא עמד בפניו ברצותו
להקים דור שהולך בדרך האבות בדרך רבותה"ק, ורבינו הבית ישראל
ז"ע נהיה לאב ולאם לבחורים אלו שהגיעו וקירבם בקרבה יתירה ודאג
להם לכל צרכיהם.

לבו ונפשו של ר' יעקב זעליג נטונים היו לרבי הבית ישראל כל מלה
של הרבי החייתה את נפשו ובמכתב אחד לבנו ה"ו הוא כותב: "הנני
נותן לך יישר כח על כל השמועם שכתבת לי מהרבי שליט"א כשאתה
כותב לי מלה אחת מהרבי שליט"א אני מאד צופרידען והקך מחיה את
נפשי".

בחורף של שנת תשכ"ז חלה ומצבו הרפואי החל להידרדר. ובכל
העת לא פסק מלשלוח שליחים אל הבית ישראל כדי להזכירו לטובה.
באחת הפעמים נכנס להזכירו בקו"פ ידידו הרה"ח ר' יוסף מאיר זיידל
ז"ל. וכשהוא הזכיר את שמו שאל אותו הרבי "דו קענסט איהם" ענה
ר' יוסף מאיר בחיוב, אבל הבית ישראל שאל עוד הפעם "דו קענסט
איהם", וכשהתפלא על השאלה אמר לו הרבי "דו קענסט איהם דען, ר'
יעקב זעליג איז דאך א נפש יקרה".

הבית ישראל לא פסק מלהתעניין בשלומו ולברר על מצבו, במהלך
תקופת מחלתו באה בתו תח' בקשר שידיוכין עם הרה"ח ר' יחיאל
דוד לנדאו ז"ל כאשר תכננו ששמוחת הנישואין יתקיים בחדש אלול,
לקראת חג הפסח כאשר איש לא ידע את חומרת מצבו קרא הרבי לבנו
ה"ו והורה לו לחזור הביתה לארה"ב לחג הפסח, בהוסיפו שלמרות
ששמוחת נישואי אחותך מתוכננת לחדש אלול כדאי להקדים אותה
לר"ח אייר. ואכן כך היה והחתונה התקיימה בר"ח אייר. וכששמע הבית
ישראל שאכן ר' יעקב זעליג השתתף בחתונה וגם רקד הגיב בשמחה
ובהתפעלות מרובה.

לדאבון לב מצבו המשיך להדרדר וביום ראשון לסדר אלה הדברים
כ"ט תמוז תשכ"ז נפטר בביתו במעמד קרובים וידידים, והובא למנוחות
עפ"י הוראת הרבי הבית ישראל בביה"ח בית דוד בחלקת "שפת אמת"
שבניו יארק בהפטירו "זיי זאלען האבען א פלאץ צו בעטן" (-שיהיה
להם מקום לבקש).

המודיע כ"ז תמוז ע"ז (מתוך ה'ארכיון היהודי')

החסיד רבי יעקב זעליג ז"ל ובנו הרבני הנגיד רבי משה זאב שיטבלח"ט

ר' יעקב זעליג נולד בכ"ד אב שנת
ער"ת בעיירה קונסטנצין ליד לאדז'
לאביו הרה"ח ר' משה מאיר ז"ל.
במלחמת העולם השנייה נדד ממחנה
למחנה ועבר שבעה מדורי גויטס עד
שבקיץ תש"ג הגיע לאושוויץ ומשם
שוב נדד עד שבניסן תש"ה הגיע לברגן
בלזן.

בכסליו תש"ז בנה את ביתו מחדש
בעיירה צעלע עם ז' מרת חנה רחל ע"ה בת הרה"ח ר' וועלוויל פישמן
ה"ד מחסיד קו"ניץ מעיירה טשעפלאוו שליד ראדום, ושם נולדו להם
בתם ובנם יחידם שיחיו.

בהוראת רבינו הבית ישראל היגר לארה"ב, הגויט שדאג לפליטים
שלחו לעיר פולבר שבמדינת מאסעצ'וסטס שליד בוסטון שם דאגו לו
לדירה ולעבודה.

אחרי תקופה שראה שאינו יכול לגדל שם ילדים יראים ושלמים, עבר
לרובע ברונוויל שבברוקלין שהיה אז מלא וגדוש ביהודים שותנ"צ.
החיים שם לא היו קלים ולפרנסתו התייגע במלאכת החייטות ושעות
רבות ישב רכון על מכונת התפירה.

בברנוויל עמד מאז בית החסידים דגור ברח' סרטוגה ובעת עם
הגיעם של הפליטים קיבל השטיבל תנופה חדשה. ר' יעקב זעליג
התמסר לשטיבל בכל רמ"ח ושם"ה והשטיבל מילא את כל מהותו. הוא
נעשה לגבאי השטיבל והיה מתרוצץ כדי להשיג ולסדר בשטיבל את כל
מה שצריך. מדי שבוע בשבוע היה מכין בעצמו את הסעודה שלישית
ומדי מוצאי שבת את המלוה מלכה שהתקיימה שם בקביעות.

וכמו כן את שאר הסעודות כמו ה' שבת ושבעות יומא דהילולא של
האמרי אמת ז"ע, סידר בעצמו באמרו בהתרגשות "דאס איז דאך מיין
רבי געווען". וכמו כן חיפש כל הזמן איך לחסוך בהוצאות של השטיבל,
ולשם כך אף היה מנקה את השטיבל לבד עד סוף ימיו, עד שבאמת
אמרו ר' יעקב זעליג והשטיבל חד הם.

ממרחקים היה ליבו הומה ונכסף לחסות בצל הקודש של כ"ק מרן
האדמו"ר הבית ישראל ז"ע, כרטיס טיסה עלה בשנים אלו הון תועפות
והוא בדבקותו בצל הקודש חסך פרוטה לפרוטה עד שבשנת תשט"ז
זכה לעלות לציון ולחסות בצל הקודש בירושלים עיר הקודש וזה מה
שנתן לו היניקה והכנה להמשך.

במשך הזמן כאשר שכונת ברונוויל הפכה ליעד מגורים של
האוכלוסייה השחורה ולאט לאט התרוקנה מאנ"ש עבר בעצת הרבי
הבית ישראל ז"ע לגור בשכונת קראון הייטס. באומרו כי שם המקום
עדיף מפני חינוך הילדים, בנין השטיבל בברנוויל שבנתיים פסק
מלפעול עמד ר' יעקב זעליג כחומה בצורה שחלילה לא ימכרוהו לגוי
באומרו איך יתכן למכור הייליגע שטיבל לשווארצע גוי עד שבסוף

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כו | פרשת מסעי | תשפ"ב

מוסר
כליות

שבת ותורה כמו ערי מקלט

והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם וגו' (לה, יא). ובשבת ג"כ יכול האדם למצוא מקום, וגם תורה קולטת, ואולי לזה נסמך פרשת משנה תורה לערי מקלט, עצות לאדם שיהיה לו מקום ע"י השבת וע"י עסק התורה.

בית ישראל (מסעי תש"ז)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

להיזהר אפילו מפסיעה אחת לא טובה

ואם יצא הרצח וגו' (לה, כו).

איתא בספרי: אמר ר' אלעזר בן עזריה אם מדת פורענות מועטת, הפוסע פסיעה מתחייב בנפשו קל וחומר למדה טובה מדובה שכאשר פסיעה א' יכול לגרום לו מיתה, מדה טובה מדובה כמו לרוץ לביהמ"ד יגרום לו חיים.

פעם בשיחה הזכיר רבינו הבית ישראל ז"ל את דברי חז"ל אלו, והוסיף, שידוע לבקאים במשחק ה"שחמט", שפעמים בגלל מהלך שגוי אחד, עלולים להפסיד הכל. כן הדבר ביהדות, כשעושים אפילו פסיעה אחת לא טובה, עלולים להרוס ולאבד הכל.

פאר ישראל (ח"ב עמ' שח)

מי שמקבל על עצמו עול תורה אינו סובל מהחוס

פעם אחת כליל שבת קודש לאחר הסעודה שרר בחדרו של כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל מגור זצוק"ל חוס כבד מנשוא, ויצא לפוש מעט בחצר הסמוכה לדירתו.

לפתע פתח והחל לספר מעשה מזקנו השפת אמת זי"ע, שהציעו לפניו ביום שרב לצאת אל גדוה ה'ייסל' הנור הזורם בפאתי העיירה גור, כדי להצטן כלשהו, וסרב. אמר: מצינו בגמרא (שבת נג, א) "חמרא אפילו בתקופת תמוז קרידא ליה", רמז לכך שמי שמקבל על עצמו עול תורה כשור לעול וכחמור למשא, אינו סובל מן החוס...

בסיום דבריו חזר ה'בית ישראל' מיד אל המעון פנימה, ולא יסף לצאת עוד בגלל האויר והחוס.

פאר ישראל (ח"ג עמ' רנא)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

הכח שהכניס משה רבינו במי שקורא קרי"ש

והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם וגו' (לה, יא).

בענין ערי מקלט הביא הרבי הבית ישראל מאביו האמרי אמת זצ"ל בהפסוק שמע ישראל יש בו ו' תיבות, ופרשת ראשונה של קריאת שמע 'ואהבת' יש בה מ"ב תיבות.

הרמז בזה הוא שהשש תיבות של שמע זה כנגד שש ערי מקלט, והמ"ב תיבות של 'ואהבת' הם כנגד מנין ערי הלויים. סתם האמרי אמת ולא פירש מה הקשר בין הדברים.

ואמר רבינו הב"י: ואולי ניתן לבאר כוונתו, שכל מה שיש לבני ישראל זה בא מכחו של משה רבינו ע"ה. וראיה ממה שאומרת הגמרא כי אם ליראה את ה', ומה הלשון: כי אם - כאילו שזהו דבר קטן והרי זהו דבר גדול, אלא דלגבי משה אין זה דבר גדול.

ונתן לפרש 'לגבי משה' היינו שלאחר שמשה רבינו נותן את הכח לכלל ישראל, אזי יכולים הם להגיע ליראת ה'.

ולפי זה גם כאן הכוונה שמשה רבינו ייסד את ערי המקלט וערי הלויים, והכניס הכח במי שקורא קריאת שמע ומקבל עול מלכות שמים שמצוה זו תגן עליו, כמו ערי המקלט וערי הלויים.

ליל ש"ק תשי"א - הרב כנען צפת (בית ישראל להבה, עמ' קצח)

מגנזי הקודש

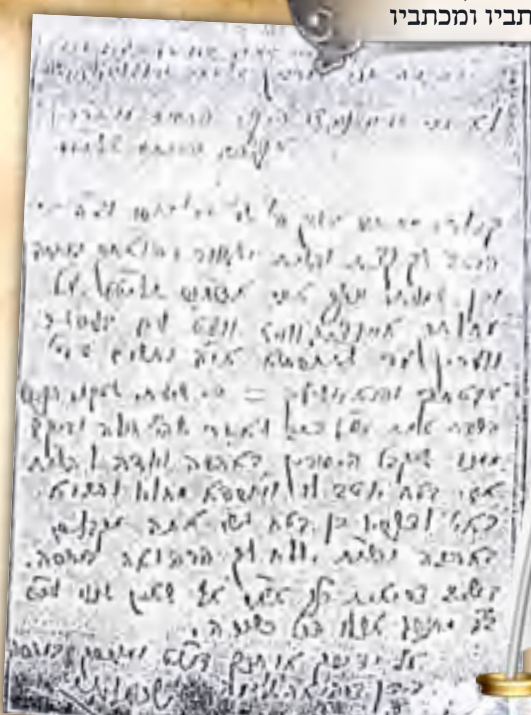
מאוצר כתביו ומכתביו

אלה מסעי בני ישראל (במדבר לג א)

"ותשים בד' מבטחך והוא יושיעך"

ב"ה כי הוטב לך קצת והשי"ת יגמור רפואתך במהרה, וכן שמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר שליט"א על מחלוקת: אינציגווייז וועט עס בעסער ווערען (-בהדרגה יוטב לו) עד שתתפא א"ה ותשים בד' מבטחך והוא יושיעך, כי שמעתי שזקני הקדוש השפת אמת זצ"ל כתב לאחד שה' חולה וביקש ממנו שיקבל היסורין באהבה ויודה להשי"ת, אזי בטח יוטב לו ויתרפא מחליו והביא רא' לדבריו, כן בטח גם אתה מקבלם באהבה והשי"ת ישלח לך הרפואה במהרה.

מכתב יד קדשו (לרא"פ למדאו)

חומת ישראל

גדרים וסייגים לביצור כרם ישראל

לפנות בוקר בהיכלו (ז') ביקור אצל החסיד הקרלינאי

לעבודת ה'. בשעות הקטנות של הליל היה מזנק ממיטתו ויושב ללמוד ולהתבונן לתפילה. בלילות החורף היה הבית כולו קפוא מקור. לא היה לו כסף לקנות עצים להסקה, כשהגיעה השעה לקום התקשה מאוד לצאת מהשמיכה החמה אל הבית הקפוא.

מה עשה? קפץ ממיטתו במסירות עצומה, נטל את השמיכה סידר והציע אותה יפה על המיטה כשהוא ממלמל ואומר 'אשר-אלתר, שכב לך במיטה, תמשיך להתברך לך בשמיכה באותו נפשך, אני בינתיים אקום ואלך לעבוד את בוראי'.

הרבי נהנה מאוד מהסיפור פנה אל משמשו ואמר לו בנהרה: "רואה אתה איך משכימים קום במסירות נפש?!"

וזהו, כאמור אחת מאותן שיחות מופלאות שערך הרבי באותן שעות 'של לא יום ולא לילה'...

המבשר מוסף קהילות (גיליון 381 עמ' 9. מתוך ה'ארכיון היהודי')

אחד החסידים שזכה לביקוריו של הרבי באותה שעה של לפנות בוקר, היה החסיד הקרלינאי רבי לייבקה גלויברמן זצ"ל, ששימש שנים רבות כמלמד בת"ת חיי עולם. הרבי אוהב היה לשוחח עמו ולשמוע מסיפורי הצדיקים ששמורים היו באמתחתו.

סיפר בנו יבלחט"א הרב"ח ר' משה שלמה שליט"א, פעם הגיע הרבי בסביבות השעה שתיים לפנות בוקר, מלווה בגבאוי בחור צעיר וביקש ממנו להשמיע באוזניו סיפור חסידי כלשהו מאוצרו הטוב.

עמד ר' לייבקה ופשפש בזיכרונות אחר מעשה כלשהו. "לא אינני מצליח להיזכר במשהו ברגע זה", השיב במבוכת מה. "שמא תנסו להיזכר בכל זאת", ביקש הרבי ושוב ניסה ר' לייבקה, וראה זה פלא - הפעם לא צץ במוחו הגדוש אף סיפור אחד לרפואה. כשעמד ה'בית ישראל' לצאת מהבית קרא לעברו ר' לייבקה: "עכשיו נזכרתי במשהו!". חזר ה'בית ישראל' הסה אוזנו והוא סיפר:

"אבא החסיד ר' אשר אלתר גלויברמן ז"ל, נוהג היה להשכים קום מדי יום

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגאון רבי יהודה מנדלסון זצ"ל ראש ישיבה לצעירים נר ישראל נלב"ע ב' אב תשע"ה

לעובי הקורה ולהביא את בני הישיבה לחוף מבטחים, באותם ימים נרכש בנין הישיבה החדש ברחוב רבינו גרשום והיה הגר"י זצ"ל אוהז באמת הבנין עד לכניסה לישיבה.

בכל אותם ימים לא זנח הגר"י מסדר לימודו ושיעוריו הקבועים, במהלך השנים הוציאו לאור תלמידיו משיעוריו העיוניים את סדרת הספרים ביאורי השיטות על מסכתות הש"ס.

כל ימיו היה בורח מן הכבוד ולא מחזיק טיבותא לפשיה, בעת חנוכת הבית לבנין החדש שנערך בב' באדר תשנ"ב חיפשו את הגר"י זצ"ל שכדרכו הצטנע ולא עמד בבית הכבוד מרן הפני מנחם זי"ע התבטא

אז: "ר' יודל אינו צריך כלום עבור עצמו".

בסתר החזיק מימן וסבסד כולל לאברכים מצוינים בהם למדו בני עליה כמו הגה"ח רבי אברהם פרידמן זצ"ל רבי וועלוול פרקל זצ"ל ואחרים. משך שלוש עשורים החזיק את הכולל הזה, וכל זה מבלי שאיש יידע על כך. לימים עת נכנסו לבנין החדש ביקש הגר"י מחברי ורבי הכולל שיקבעו לימודם בין כתלי הישיבה ויאצילו מהודם והדרם על בני הישיבה.

הישיבה היתה בבת עיני בכל בוקר מיד לאחר תפילת שחרית ועליה לציון הבית ישראל נכנס אל הישיבה רענן כאדם צעיר, התיישב מול התורה אותה חיבב בכל נימי נפשו ולבו ושקע בים התלמוד שעות ארוכות. באמת אמרו הוא היה ר"מ משגיח מנהל מזכיר ראש ישיבה את הכל עשה יפה בעתו למען התורה ולומדיה במסירות ובחביבות אין קץ.

מה גאתה השמחה בלבו ביום חנוכת בית הישיבה, אותה בנה מחלבו ודמו במעמד הכנסת ספר תורה וחנוכת הבית לישיבה לא היה מאושר ממנו, וכשהעניק מרן הפני מנחם את שם הישיבה נר ישראל על שמו ולזכרו של הרבי הבית ישראל זלגו עיניו דמעות ואמר "כל העמל היה כדאי".

כל ימיו אשר חיה ביקש להטיב עם הבריות כל כולו שופע טוב לב ונתינה והכל במאור פנים ובנפש חפצה. מקורביו מספרים כי מעולם לא הזיק ליהודי ולא הרים קולו תדיר התנהג בשובה ונחת וכך היו דבריו היוצאים מן הלב מותקבלים על כל לב.

לאחר מחלה קשה נלב"ע הגר"י בג' מג"א תשע"ה. בעת מסע ההלוויה אל הר הזיתים, הוכנסה המיטה באורח נדיר למערת בית גור, ושעה ארוכה לאחר חצות הליל נשמן ליד קבר אביו בחלקת וורשה של כולל פולין.

המבשר ד' מג"א תשע"ה (מתוך ה'ארכיון היהודי')

הגר"י מנדלסון זצ"ל (קיצוני משמאל) במחיצת רבותיו הבית ישראל והלב שמחה

הגר"י נולד בתל אביב בג' תמוז תש"י לאביו הגה"ח רבי מאיר מנדלסון זצ"ל לימים רבה של רמות פולין ולאמו הרבנית מלכה ע"ה אשת חבר וממקימי קופה של צדקה בירושלים.

אביו הגר"מ זצ"ל שהיה אוד מוצל מאש התחבב באותם ימים והתקרב למרנא החזון איש זצוק"ל שקירבו בימין מקרבת ובעצתו כיהן כחבר בית הדין לענייני עגונות שבראשות הגר"א אונטרמן זצ"ל זכה הגר"מ זצ"ל באותם הימים להתיר בנות ישראל פליטי מלחמת העולם מבלי עגונותן ולהרבות טהרה בישראל.

בשנת תש"כ עקרה המשפחה לארה"ב כאן התקבל הגר"מ זצ"ל לכהן כראש ישיבת

קלויזנבורג המעטירה, בנו הגר"י זצ"ל למד בצל אביו הגדול עד הגיעו לגיל ט"ז אז קם ועלה ללמוד בארץ ישראל בצלו של כ"ק מרן הבית ישראל זי"ע.

כאן בארץ הקודש זכה לחביבות ולקרבה יתירה ונדירה מכ"ק מרן הבית ישראל זי"ע שהיתה עיני פקידא עליו תדיר והיה מזמנו בכל עת מצוא לשתות 'זה' או לסעוד במעונות.

בהגיעו לפרקו עמד מרן הבית ישראל ושידכו למקורבו החסיד המופלא רבי יצחק מאיר יוסקוביץ זצ"ל. מיד לאחר נישואיו נקרא אל הקודש והצטוו להיכנס בר"מ בישיבה לצעירים אותה ייסד מרן הבית ישראל זי"ע בירושלים, ואשר כינה אותה "מין ישיבה" - "הישיבה שלי", מני אותו יום זכה והבית ישראל הפקיד בידי הוראות חינוך לשעה ולדורות, והפגין כלפיו חביבות ואותות קירבה גדולים. בהזדמנות נדירה התבטא הרבי אודותיו: "היתה יהודה לקדשו".

עם הסתלקות רבו כ"ק מרן הבית ישראל זי"ע החל הגר"י לעלות בכל יום לציונו הקדוש במערת בית גור שבמרומי הר הזיתים משך שלושים ושש שנים, קיץ וחורף לא ישובותו, בגשם וברוח בחום ובשרב, בימי אינתיפאדה כבימי השלווה עלה הגר"י בכל בוקר לפקוד את ציון מרן הבית ישראל זי"ע פתקאות רבות והזכרות של אלפי חסידים מכל קצויו תבל עברו דרכו, והיה הוא שליח נאמן להזכירם בקודש.

במשך למעלה מארבעים שנות כהונתו כראש ישיבה בישיבה לצעירים העמיד קדרים של תלמידים בתורה ראת שמם חסידות ומידות טובות, אלפי תלמידים חבים לו את חייהם הרוחניים והגשמיים גם יחד.

בשנת התש"ן המוקדמות עת נעשה בנין הישיבה ברחוב יהודית צר מהביל את עשרות התלמידים, התבקש הגר"י זצ"ל מכ"ק מרן הפני מנחם זי"ע להיכנס

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כ"ז | פרשת דברים-חזון | תשפ"ב

מוסר
כליות

ימים אלו מסוגלים לדחות את הסט"א

אחרי הכתו את סיון וג' (א, ד).

וכן מתעורר בכל שנה ושנה אחרי הכותו, ואיתא שהימים מסוגלים לדחות את הסטרא אחרא.

בית ישראל (דברים תשי"ג)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

"מי יודע יותר ממעט"

הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר (א, ה).

רבינו סיפר על ר' אביגדור'ל מלוס אנג'לס שנפטר לפני שנים אחדות ונטמן על הר הזיתים. הוא היה בן תורה גדול, וכתב פעם לחבירו, שכשהיה פעם אצל מרן השפת אמת, שאלו השפ"א האם יודע ללמוד - כנראה שהשפ"א מיד כשראה אותו הכיר מה הוא ומי שהוא, ואי לכך שאלו אם הוא יודע ללמוד.

וענה לשפת אמת: אביסעל (-קצת). נענה השפ"א ואמר: "ווער קען דען מער ווי אביסעל" (-וכי מי יודע יותר מקצת).

בפרשתו כתיב בעשתי עשר וכו' הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר, וברש"י הואיל - התחיל, משה רבינו אף שהיה במדבר ארבעים שנה, וכל הזמן למד ולימד את התורה, מכל מקום לא היה אצלו יותר מאשר בגדר התחלה בלבד. הואיל משה - התחיל.

יוש"ק דברים תשל"ו בקידוש, חיפה (מכתבי החסידים)

הצדיק לוקח עול על נכסיכם

ידעתי כי מקנה רב לכם וגו' (ג, יט).

לפעמים שמעו בשיחותיו של כ"ק רבינו הבית ישראל זצ"ל, עם אנשים ביחידות או בקידושא רבה בבית, שמבאר היטב מה תפקידו של רבי או כמה גדול כח ההתקשרות, ומה טיבה.

את כל הענינים האלה הסביר מן הסתם, לטובת הנפשות שהסתופפו בצלו שלא יחמיצו את ההזדמנות להיצמד אליו, להיאחז היטב באבנטו.

כשדיבר בפרשת בני גד ובני ראובן הסביר שעל היוצאים למלחמה היה לשכוח לגמרי שיש להם בית, אשה, ילדים ונכסים - כמבואר ברמב"ם הלכות מלכים (פרק שביעי הלכה ט"ו). בני גד ובני ראובן חששו שמא לא יעמדו להם הכוחות הדרושים כדי להסיר דעתם כראוי ויקלקלו במלחמה ח"ו, לפיכך משה רבינו ע"ה עומד ומזדזם (דברים ג, יט) ידעתי כי מקנה רב לכם, פירוש מכיוון שהצדיק יודע כל זה, שוב לא תהיו מוטרדים כלל מחמת המקנה והבית כי הצדיק כבר דואג במקומכם.

פאר ישראל (ח"א עמ' תנג)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

איך לא ראה משה רבינו עוונות בני ישראל?

על הפסוק הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעו לשבטיכם ואשימם בראשיכם (א, יג) אומר רש"י, וידועים לשבטיכם שהם ניכרים לכם, שאם בא לפני מעוטף בטליתו איני יודע מי הוא, ומאיה שבט הוא ואם הגון הוא, אבל אתם מכירין בו שאתם גדלתם אותו לכך נאמר וידועים לשבטיכם.

והקשה הרה"ק רבי מנדל מקאצק זצ"ל איך יתכן לומר על משה רבינו שאם אדם מתעטף בטלית כבר אינו מכיר מי הוא ואם הוא הגון? הרי לצדיקים יש חוש הריח. אלא שבדאי משה רבינו היה מכיר באנשים גם אם יתעטפו היטב, רק שכאשר באים יהודים לפני צדיק הדור, הם עושים תשובה אמיתית ונמחל להם על עוונותיהם ולכן מרגיש צדיק הדור שלפניו עומד אדם כשר, אבל כאשר חזרו לבתיהם חזרו לסורם. וראיה לדבר מיצחק אבינו דאיתא במדרש שכאשר עמדו לפניו יעקב ועשו, היו נחשבים שניהם לצדיקים לפניו ורק כאשר יצאו מאיתו יעקב הולך לבתי מדרשות ולומד תורה ועשו הולך לשדה לעסוק בעבירות חמורות, לכן אהב יצחק את עשו כי לפניו היה צדיק.

והוסיף על זה הרבי הבית ישראל: משה רבינו ע"ה היה צדיק כזה ש"לא יכול לראות רע בשום יהודי" - "ענה האט נישט געקענט זעהן קיין שלעכטס אין יידן", אבל הוא הבין שכאשר צריך לבחור שדי אלפים ושדי מאות על העם אי אפשר להשתמש במידה זו של ראית הטוב בלבד אלא צריך להיות עם עין ביקורתית, ולראות מי יש לו פגמים שאינם מתאים להיות מנהיג על היהודים, וצריך לדעת גם את הדברים הלא טובים, ומה באמת נעשה אצלו בבתי גוואי.

יוס'ה' דברים תשט"ו, זכרון יעקב (בית ישראל לחבה, עמ' רא)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ראה נתתי לפניכם את הארץ (דברים א, ח)

לעסוק גם במילי דשמיא

הלא יודע אותה שיודע אני עד כמה חסר לך חוץ ממילי דעלמא (הדין), אבל לו אתה שמעני כאשר ביקשת מהש"ת בדברים הגשמיים כן תבקש מאתו על הדברים הרוחניים, כי מאוד הי' נכון ליקח עצמך גם לזה. הלא אוריא דא"י מחכים, ואם בפה התידון הראשי/העיקרי היה מחמת הטרדות השונות, אשר באמת הי' קשה מאוד, אדמה כי בשם בזה טוב מבפה, אין כ"כ טרדות המטרדים אשר לא תוכל לעסוק מה גם במילי דשמיא.

פאר ישראל (אגרת לידיד בא"י - תרפ"ה)

דבר בעתו

בנאות דשא

רבינו הבית ישראל מחוץ למעונו

פרק בפני עצמו במעגל השנה היו ימי המנוחה בימי הקיץ, אז נסע הרבי לאחת מערי ארץ ישראל לנוח ולנפוש קמעא.

בשנים הראשונות נהג הרבי לנסוע למנוחה בהר כנען שבצפת, בשנים מאוחרות יותר היה נוסע לחיפה שם שהה בחודשי הקיץ בעשרים השנים האחרונות. בימי שהותו בחיפה היה הרבי יורד מדי יום למנוחה בשטיבל ברח' חרמון 3, ומי שהיה רוצה להיכנס אל הרבי לעצה וברכה, היה יכול להיכנס אליו באותה שעה.

תצלום נדיר: רבינו הבית ישראל בהר הכרמל (באדיבות י"ש)

בני לווייתו של הרבי בחיפה היו ר' עזריאל פזנצ'בסקי, ר' מנחם רפאלוביץ ובל"ח ר' חיים קפלונשיק, שליוו אותו בטיוליו היומיים במסירות נאמנה.

לאחר שנבטתה העיר ערד בדדומה של ארץ ישראל, נסע רבנו לנפוש בה כמה פעמים, בעיקר בחודשי החורף אז שרר בעיר מזג אוויר נעים. ומלבד זאת, גם במהלך השנה היה הרבי יוצא מפעם לפעם למנוחה ב'כפר שמריהו', בשאליו מתלויים, מלבד ה'הויז בחור', המשמשים ר'

דוד לוינטל ור' בינס קורניק. הרבי היה שוהה שם בימות השבוע מיום שני עד חמישי וחוזר לקראת שבת לירושלים. בהיותו בכפר שמריהו היה רבנו יוצא לביקורים בבתי רבנים וחקני החסידים שהתגוררו במרכז הארץ, בבני ברק או בתל אביב וסביבותיה.

בתשעה באב לא שהה הרבי לרוב בבית מדרשו בירושלים, למעט שנה אחת, בתשל"ה, אז שהה בירושלים, באותה שנה בעת אמירת הקינות ישב לצד רבנו המשב"ק ר' חנינא שיף והרבי הורה לו אלו קינות לומר ועל אלו לדלג, מאותה שנה בודדת נשמרו בקרב החסידים סדר הקינות שאומרים בגור בת"ב.

לקראת סוף חודש אלול, לרוב לשבת סליחות ולעתים עוד בשבת שלפניה, היה הרבי חוזר מדידת הנפוש לביתו בחצר הקודש בירושלים, ושנה חדשה החלה בחצר הקודש גור.

המבשר קהילות (כ"ז שבט תשע"ז: מתוך ה'ארכיון היהודי')

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי מוטל אוסטרוב'ר (ליכטנשטיין) זצ"ל

נלב"ע י' אב תש"כ

מזן הבית ישראל זצ"ל העריך ביותר את ר' מאטיל. לאחר הסתלקותו של מזן האמרי אמת זצ"ל מסר הבית ישראל את כובעו לר' מאטיל ז"ל, שהיה חובשו לעתים מיוחדות בדחילו ורחימו. מזן זצ"ל אף היה קורא עליו: "מזן מאטיל" - "מאטיל שלי" מתוך חיבה יתירה.

מזן הבית ישראל זצ"ל היה מרבה לבקרו בביתו, כאשר לא יכל כבר לצאת החוצה, אף היה דואג לכל מחסוריו. אף שלח אליו אברכים ובחורים נבחרים שישוחחו איתו בתורה ובחסידות, "יש הרבה מה לרכוש ממנו" - היה אומר.

שבועות אחדים קודם פטירתו, ביקרו מזן בעל 'בית ישראל' זצ"ל. התאונן לפניו ר' מאטיל: "שכחתי תלמודי, אינני רואה, ואינני יכול לזכור בעל פה".

אמר לו הרבי: "את המשנה 'מאימתי קודין את שמע בערבות' - אתה זוכר?" ענה ר' מאטיל: "גם את זה - שאשכח?" ענה לו מזן זצ"ל: "אם כן תלמד כל הזמן את המשנה הזאת זה מספיק עבורך".

כאשר החמיר מצבו של ר' מאטיל ז"ל, וראו שהגיעו ימיו האחרונים עלי אדמות, שהה אז מזן הבית ישראל זצ"ל בחיפה. הוא היה נסער מאוד ושאל בכל זמן ועת על מצבו. כאשר נתקבלה הידיעה המרה על פטירתו של ר' מאטיל ז"ל נאנח מאוד הרבי זצ"ל ואמר: "ר' מאטיל אוסטרובער - לא הניח חסיד כמותו!".

מפולין לארץ ישראל (מעמ"ז ז' ו'להק)

הגה"ח רבי מוטל אוסטרוב'ר

הגה"ח רבי מוטל אוסטרובער ז"ל נולד באוסטרוב מזבייצק בשנת תרל"ה, שם התגורר. בגיל רך למד תורה מפי זקינו אבי אביו שנקרא 'דער הויכער ר' לייב', אולם רבו המובהק היה רב"צ רבינוביץ המכונה גם הוא רבי בן ציון אוסטרובער.

עוד בימי השפת אמת התבלט ר"מ כאברך מופלג, לעת חתונתו בגיל צעיר מאוד אמר לו השפ"א עודך צעיר לימים החיים לפנך וביכולתך לעבוד את הבורא. עוד אמר לו אברך כמזן מן הראוי שתשליכו המיטה החוצה בשלוש לפנות בוקר. לאחר שהתאונן פעם כי לפעמים עיניו נעצמות מתוך לימוד אמר לו הרבי: "רייסט מען אויף די אויגען און מ'לערנט" - קורעים את העיניים ולומדים.

בשנת תר"פ הורה לו מזן האמרי אמת זצ"ל לעלות ארצה. תקופה של שמונה שנים התגורר בתל אביב ולאחריה בשנת תרצ"א עבר לשיבת קבע בירושלים. כאשר נסתלק מזן כ"ק האמרי אמת מגור, בשנת תש"ח בעיה"ק ירושלים, הלכו לעולמם תוך תקופה קצרה הרבה חסידים זקנים.

ר' מרדכי ז"ל, שנמנה גם כן על זקני החסידים שעוד זכו להסתופף בצל קודשו של מזן בעל השפת אמת זי"ע, נתפס לעוגמת נפש. קם ונכנס לקודש פנימה אל מזן בעל הבית ישראל זצוק"ל שהתחיל להמשיך את מלכות גור לתפארת, ושפך לפניו את מרת נפשו, "אתה אברך ותאריך ימים ושנים טובות" - ענה לו מזן הבית ישראל בפסקתו. ואמנם זכר ר' מרדכי להגיע לגיל פ"ד שנים.

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כ"ח | פרשת ואתחנן-נחמו | תשפ"ב

מוסר
כליות

בשבת יכולים לזכות ליראת שמים

שמור את יום השבת לקדשו וגו' (ה, יא). בשבת יש יראת שמים, כדאיתא (מלאכי ג, כ) 'וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאָה שְׁמַי' פּרש"י שומרי שבת, וכששוקע השבת לעת מנחה, נצרך להיאחז בשבת.

בית ישראל (חי שדה תשי"ג)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

הגה"ח רבי אפרים שרגא
וינגוט זצ"ל רבה של צפת

הרב הישיש ניתר ממקומו - לעיני כל הקהל וידעת היום והשבת אל לבבך וגו' (א, ה).

פעם אחת בשבת פרשת ואתחנן ישב בעת עריכת הטיש (-שולחן הטהור) הרב הישיש מצפת רבי אפרים שרגא ויינגוט זצ"ל, הגיד רבינו הבית ישראל זצ"ל תורה, וקרא בקול את הכתוב (ד, ט) 'וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד', והוסיף משמו של הרבי מקוצק זצ"ל כי 'אין עוד' פירושו, אין עוד שום ידיעה אחרת בעולם מלבד זו.

לפתע ניתר הרב הצפתי ממקומו לעיני כל הקהל, אחוז כולו אש התלהבות ודביקות, והכירו על פניו עד היכן הדברים מגיעים, וכמה הסעירו הדיבורים הקדושים את רוחו ונפשו.

פאר ישראל (ח"א ענ"י רפ"ו)

"אנחנו בירושלים ובכל זאת לא מרגישים כלום..."
אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן הנה הטוב הזה והלבנן (ג, כה). וברש"י אעברה נא אין נא אלא לשון בקשה הנה הטוב הזה - זו ירושלים, והלבנן - זה בית המקדש.

ויש להבין הרי משה רבינו היה רחוק מאד מירושלים ומבית המקדש, והיה בעבר הירדן ומה שיידך לומר על מקום כל כך רחוק 'הזה', שהרי הזה משמעותו זה שלפנינו.

וי"ל על פי מה דאיתא בספרים שהמגיד ממעזריטש זצ"ל רצה פעם לבחון את תלמידיו הגדולים, יצא איתם מחוץ ליישוב וכשהגיע לאמצע הדרך שאל אותם מה אתם מרגישים כאן? ענו לו אוירא דארץ ישראל. המשיך עוד בדרך, נעצר ושאל ומה אתם מרגישים כאן? השיבו לו ירושלים, וכן הללא הנה הבית ומקום המקדש.

ולפי זה ניתן לומר שגם משה רבינו היה יכול לעשות אוירא דארץ ישראל ואוירא דירושלים בעבר הירדן, וממילא היה יכול לומר הזה, הנה הוא ממש כאן לפנינו.

וסיים הרבי באנחה: "הנה אנחנו כאן בירושלים ממש ובכל זאת לא מרגישים כלום..."

ש"ק ואתחנן תשט"ז זכרון יעקב (בית ישראל להבה)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

איך יקיים עני ובכל מאודך - בכל ממונך?

ואתקת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך (ו, ה).

על הפסוק 'ובכל מאודך' שאדם צריך ליתן כל כספו עבור השי"ת. הקשה החידושי הר"ם זצ"ל התינה באדם עשיר שבשבילו להפסיד ממון רב זוהי הקרבה גדולה, אבל כיצד יקיים זאת אדם עני שאין לו כמעט כלום, ומה הרבותא בזה שיקיים ובכל מאודך? ותירץ שלעני יש נפש רחבה שכל דבר מועט שרוצים לתת לו יקח בשמחה, ויש לו לזה תאוה שאין לאדם אחד שאינו עני וממילא זאת כוונת התורה לגבי העני אם יאמרו לאדם עני שיתנו לו סכום רב ובלבד שיבטל את המצוה, לעני יהיה זה נסיון גדול מאד שמוכן לוותר על הבטחה כזו ולאבד האפשרות לקבל ממון רב, ובלבד שלא יבטל מצוות.

והוסיף הרבי: ועוד יש לומר שכשם שיש לו תאוה גדולה לממון, כך עם אותו חשק גדול לממון, יקיים המצוות בהתלהבות ובחשקה.

ש"ק ואתחנן תשל"א חיפה (בית ישראל להבה)

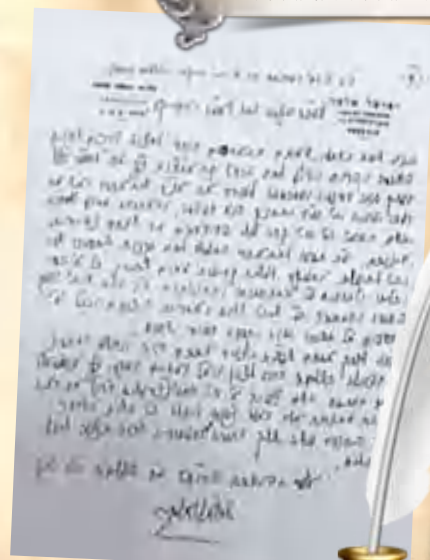
צפה לרגלו של משיח

והנני לברך אתכם שהשי"ת יצליח אתכם בזה וטושע במהרה ובגאולה השלימה בבוא לציון גואל, ואסיים בדברי כ"ק אדמו"ר זצ"ל שכתב במכתב בשם צדיק א' פי' המד' (בראשית מ"ד) אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח, כלומר אתה היהודי עשה שלך בתורה ובעבודה שבזה תצפה לרגלו של משיח.

מכת"ק (אגרת לאנ"ש באורה"ב)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

דבר בעתו

סמיכות פרשת ואתחנן - לט' באב

בתיבת "לאמר", שמשה רבינו ביקש בזה על כל הדורות, אפי' שידע שבעת לא מקבלים את תפילתו, וכן יהיה עוד דורות שלא יקבל הקב"ה תפילות בני" (ובכ"ל מפסוקי איכה) מ"מ ביקש: לאמר, שיהי' עוד זמנים שיוכלו בני" לבקש ולהתפלל ותפילותיהם יתקבלו וזה ענין הסמיכות של פר' ואתחנן לט' באב עכ"ל.

פרדס יוסף החדש (בפרשתו, עמ' צו)

כ"ק רבינו הבית ישראל מגור זצ"ל אמר (במוצאי ט' באב תשל"ג בחיפה בקר"פ) שענין הסמיכות של פר' ואתחנן לט' באב הוא, כיון דבט' באב קוראים (איכה ג, ח) גם כי אזעק ואשוע שנתם תפילתי, ועוד (שם פסוק מב) סבותה בענן לך מעבוד תפלה, והיינו שהקב"ה לא קיבל התפילות, וגם כאן בפרשתנו אנו רואים שהקב"ה לא קיבל את תפילתו של משה רבינו ע"ה שרצה להיכנס לא"י, אך מכל מקום כתיב כאן: "וְאַתְּחַנֵּן אֵלָּהּ" בעת ההוא לאמר, ומה הכוונה

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ח רבי יהודה דב (בערל גער'ר) צישינסקי ז"ל

נלב"ע ח"י אב תשע"ה

פעם עמד שעון על משקוף חדרו כשהוא נע אילך ואילך, ושח עמי על דברים שבעיני היו נראים כפשוטים. כנראה שחש בהרהור שחלף בלבו, ולפתע התנער מדיבוריו ופטה לומר לי בנעימה מעוררת תוך כדי תנועתו מצד לצד על משקוף החדר: דו מיינסט, דו פארשטייט עפעס [=אתה חושב שהק' מבין דבר מה], כי לא מחשבותי מח-ש-בו-תי-כס.

כאשר קיבל ה'בית ישראל' זי"ע את ההנהגה בחודש סיון של שנת תש"ח, כבר קבעתי מעוני בבני ברק, אולם גם בשנים אלו הראשונות להנהגתו הייתי שולח מבני ברק בערב שבת חלות לירושלים עבור הרבי, ובעת בואי לירושלים אף הייתי אוכל בקביעות על שולחני. פעם בערב שבועות בבואי להקביל פניו עם החלות, אמר לי בחיבה: נו בערל, האסט מיר געברענגט ביכורים! [=נו בערל, הבאת לי ביכורים!].

פעמים רבות היה הבית ישראל מצניע את החלות הטדיות ואוכלם רק לשבת הבאה, ואילו בשבת הנוכחית היה אוכל את החלות משבוע שעבר, וכפי שאמר לי פעם: נאמר בפסוק "ואכלתם לחמכם לשובע", וברש"י שם "אוכל קמעא ומתברך במעיו", איך האלט אז מ'מיינט אן עלטער שטיקל ברויט [=אני סבור שהכוונה לחתיכת לחם ששהה מעט].

הקוראים לסעודה בבית הרבי הבית ישראל בימי הנהגת העדה היו להם רמזים מיוחדים ממנו על כך. כאשר נכנסתי 'שלוש נעמען' יש והיה אומר לי: איך האב אנגעגרייט פאר דיר [=הכנתי עבורך]. ב'נסיעות' הגדולים כאשר לא היה שהות לדבר, אזי בעת שעברתי על פניו לאחר התפילה היה מסמן בידו, כאומר שנשאר במחיצתו. אירע פעם שבעת ה'שלוש נעמען' לא אמר לי דבר וכן כליל שבת לא רמז לי מאומה, והבנתי מכך שבשבת זו אינני מבין הקוראים.

יצאתי מבית המדרש ופניתי לביתו של אבי בשכונת בית ישראל לסעוד שם על שולחני. ויהי אך הגעתי לחצר הבית והנה המשמש ר' בונם קורניק מגיע בריצה בהולה מתנשם בכבדות, באמרו שהרבי קורא לי. חזרתי במהירות לבית הרבי ובבואי לפניו אמר לי: וויא ביסטו אוועק געקומען [=היכן נעלמת], השבת לו כי לא היה לי כל סימן ממנו שעלי לבוא, נו, ולהיכן הלכת - שאלני, אמרתי לו: צום טאטן [=לאב].

אזי קרא לעברי הרבי ה'בית ישראל' בחיבה ובאהביות: און איך בין נישט קיין טאטע? [=ואני אינני אבא?!].

מתוך הספר "ימי מגורי"

החסיד רבי בערל צישינסקי ז"ל
בציור האדמו"רים בגור

סיפר רבי בערל ז"ל: עם עלות הבית ישראל לירושלים (ביום ח' באייר ת"ש), התאגדו סביבו מספר אברכים וחינו להימנות בחבורה אותה הנהיג, ולשהות עמו יחדיו בכל עת ומועד במשך כשמונה שנים, עד שהחל בהנהגת העדה, לאחר הסתלקות אביו ה'אמרי אמת' זי"ע. כאשר הייתי נאמן וקרוב אליו עוד בימי ילדותי בגור, ובבואו ארצה נתעוררה האהבה הישנה ונצטרפתי לאגודתו.

היו אלו ימים מלאים וגדושים, כאשר במחיצתו נתחשלה נפשתי, בצילו חמדתי וישבתי, והוא הלך לפנינו כעמוד האור להורות לנו הדרך בעוז ובחיל. התחברה מנחה כשהי-שבועה אברכים חסידים ועדיני נפש, ביניהם נמנו ר' נחמיה ברגמן הראש והגדול שבחבורה, ר' מאיר גולדפס, גיסי ר' שאול שיליין, ר' אריה ליפשיץ ור' מנדל יוסברום, שהתגורר לאחר נישואיו בתל אביב והרבה לעלות לירושלמה.

בתחילת בואו שנה הבית ישראל תקופה במלון באב"ד, ולאחר מכן קבע את מעונו ברחוב שפת אמת לטובת בנין הישיבה, ושם היה בית הוועד לאסיפתנו. רבות הייתי יוצא ובא במעונו, שם גם קבע שיעור עם ר' אייזיק יהושע ורדיג, חתנו של בעל הסולם.

בימות השבוע היה מתפלל השכם במנין משלו בהיכל ביהמ"ד בערך בשעה שש, כשהוא ניצב על מקומו הקבוע שמימין לחזן, ולאחר מכן היה נחפז לבית אביו האמרי אמת, לעמוד לצידו כמנהגו. מפעם לפעם היה מבקש ממני שאגלול עבורו את התפילין, כדי שיוכל לפנות למעון אביו הרבי ללא שהיות.

כלילי שבת היינו מתפללים מעריב במנין של הבית ישראל, בביהמ"ד הקטן שבקומת המסד של ישיבת שפת אמת. התפילה נערכה בשעה תשע הן בקיץ והן בחורף, ועד שעת התפילה היו בני החבורה עוסקים בתורה, ולאחר מכן היו פונים לסעודת השבת איש איש בביתו.

לאחר הסעודה כלילי שבת היינו מתאספים בביתו, והוא היה יוצא עמנו לשמחות 'שלוש זכר' שנערכו בבתי אנ"ש, וכן מהלך עמנו בסמטאות ירושלים עד שעה מאוחרת כולו אפוף בקדושת השבת ופיו ממלא אמרות קודש בהתעוררות רבה, כאשר בעת פרידתנו היה מודה לנו: פינעווע זאל מען זיין צוריק [=בחמש בבוקר תתייצבו בחזרה].

באשמורת הבוקר דשבתא היינו מתייצבים להגות בתורה, כאשר הוא סר מפעם לפעם לביהמ"ד וטותן עיניו על לימודיו. למרות שכבר כלילי שיש לי לא ראיתי שינה בעיני ועסקתי במלאכת האפה כל הלילה, בכל זאת היה בנפשי לקיים רצוני, ולהתייצב עם בני החבורה בטרם האיר היום.

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים שי'

עומד ומשרת

בתלמיד שלמד בישל"צ נר ישראל ארבע שנים וחינו ליאות לאורו של מורי ורבי הג"ד יוד"ל מנדלסון זצ"ל, אני אסיר תודה על המאמר שכתבתם ופרסמתם בגיליון הנכבד, לרגל האירעייט השביעי שלו.

עבורנו ר' יודל לא היה רק ראש ישיבה ומגיד שיעורים, הוא היה הכל, באנו לקבל לפניו שלא נקי בחדרים לשעמנו, או שהאוכל לא היה מספיק ערב לחבנו, את הכול הוא ספג בהכנעה וענווה, ולא פעם הפשיל שדוולים בעצמו וירד לעזור לגורף מים או להרחיח דוד לכבוד שבת, לא ראה כל זילותא בלשרת את הבחורים כפשוטו ממש, ותמיד היה אומר "זה ישיבה של הרבי, רבינ'ס ישיבה, אין משהו שלא מכובד לעשות עבור הרבי".

את רבו הבית ישראל לא שכח מעולם, בכל יום עלה לר' הזיתים להתפלל במערה והדברים ידועים, אך יש סיפור אחד אותו לא אשכח מימי ביישיבה, היה בחור חלש שלא הצליח בלימודים וכל צוות הישיבה התייגע רבות למענו, ר' יודל קרא פעם לאותו בחור ואמר לו "התפללתי עליך היום במערה ואני כשוח שמחיוס תעשה חיל בלימודך", ואכן לגנז עינינו המשתאות, מני אז הבחור החל להצליח בלימודו, זה היה פלא שמימי שכולנו היינו עדים לו.

של, בוגר ישל"צ נר ישראל (מ"ט עד נ"ב)

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון כ"ט | פרשת עקב | תשפ"ב

העצה שלא לתעות בעולם הזה

מוסר
כליות

כי אם ליראה וגו' (י, יב).

כל עובד השם לפעמים תועה בעולם הזה, והעצה לזה להתחזק ביראת שמים בדכתיב (תהלים לג, יח) הנה עין ה' אל יראיו.

בית ישראל (חיי שדה תשי"ג)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

בתשובה לבד אין די - צריך קבלה על להבא

ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא
תקשו עוד (י, טז).

הבית ישראל זצ"ל אמר: ומלתם את
ערלת לבבכם - זוהי תשובה, אך זה לבד לא
מספיק וצריך קבלה על להבא שלא יחזור
לסורו, לרע, וזה וערפכם לא תקשו עוד.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מליצת צדיקים כשישפיעו שפע ימצאו ישראל את ה'

פן תאכל ושבעת וגו' ורם לבבך ושכחת
את ה' אלקיך וגו' (ח, יב-יד).

רבינו הבית ישראל סיפר מעשה בצדיק
מדורות קודמים, שבא אצלו חסיד להתאונן
על חוסר פרנסה, וביקש ברכה. כשיצא מעל
פניו, אמר הצדיק: דעו, שחסיד זה התמרמר
על מצבו ברוחניות, אלא מחמת בושה מפני
העומדים אצלו, דיבר על פרנסה ואוכל.
וכן מצינו במשנה (קידושין פב, א): "ולא
עוד אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי
את פרנסתי..." הקובלנא היא בעיקר
על "הרעותי את מעשי", ואילו התוצאה
- "וקיפחתי..." אינה אלא השתלשלות
הדברים.

ובנשימה אחת הוסיף רבינו: אכן כתיב
"פן תאכל ושבעת..." וכסף זהב ירבה לך...
ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך... ופירשו
צדיקים מליצי יושר דרך סגוריה: "פן...
אולי זוהי עצה שישפיעו לך רוב טובה
(-תאכל ושבעת)" עד כי יורם לבבך
בבחינת "ויגבה לבו בדרך השם" (דברי
הימים ב, יו), ושכחת את אלקיך. "ושכחת"
- (לשון מציאה, כמו דוק ותשכח) תבקש
את ה' ותמצאהו.

פאר ישראל (ח"א עמ' רצג)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

ה'הוא אמינא' שאין צריך תפילין בחו"ל

ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם
(יא, יח). כתב רש"י וזה לשונו: ושמתם את דברי, אף לאחר שתגלו, היו מצוינים במצוות, הניחו תפילין
ועשו מזוזות, כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחזרו, וכן הוא אומר: "הציבי לך צינים" (ירמיהו לא, כ).
הביא הרבי שהקשו רבים, וכן הקשה הגר"א מוילנא זצ"ל הרי מצוות אלו של תפילין ומזוזות הם
מצוות שבגופו, ולא קשורים לארץ ישראל וממילא צריך לקיים אותם בחו"ל בדיוק כמו בא"י?
ותירץ הגר"א שיש כאן טעות בפיענוח ראשי תיבות, היה כתוב במקור (בספרי) ה"ת ע"מ וחשבו
שהכוונה: ה'ניחו תפילין ע"ש מ'זוזות, אבל באמת הכוונה היתה ה'פרישו ת'רומות ע'שרו מ'עשרות,
שאילו הם באמת מצוות התלויות בארץ, ולכן זה מובן.

והוסיף הרבי דשמה יש לומר שבאמת הגירסא נכונה, ומדבר על תפילין ומזוזות, רק שאמרו חז"ל
(בר"ר טז, ד) 'אין תורה כתורת ארץ ישראל', והיינו שבארץ ישראל מקיימים המצוות בכוונה גדולה
יותר מאשר בחו"ל, וזאת הכוונה הציבי לך ציונים, שאף שבחו"ל מקיימים המצוות הללו באיכות יותר
פחותה, עדיין צריך לעשותם, כדי שבבא היום יחזרו לארץ ויוכלו לקיימה באופן יותר נעלה.

יוש"ק עקב תשי"ב בסעודה (בית ישראל להבא עמ' רה)

והסיר ה' ממך כל חלי (דברים ז, טו)

לקבל הייסורים בלא הרהור - כך ייטב לו

... וכנראה יש לך יסורים, ואף שהם
כנראה יסורין של אהבה שאין בהם
ביטול תורה, עכ"ז הגידו חז"ל "לא הן
ולא שברך".

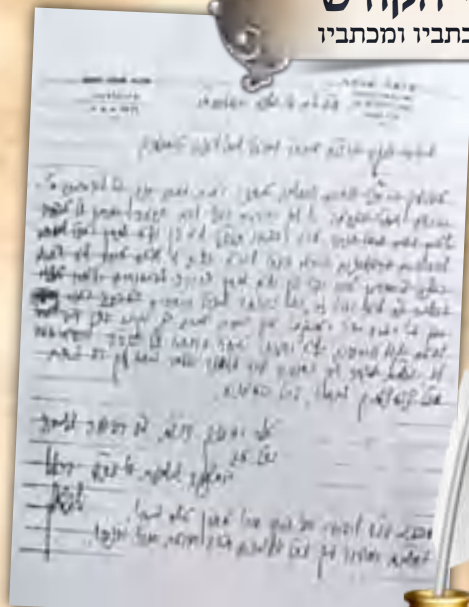
אבל שמעתי שחסידים הראשונים
פרשו הגמ' שהוא השיב לו, שבאם
אומר "לא" - שאינו רוצה היסורין, אזי
יהי "הן ולא שברך" - הכוונה שהיסורין
ישארו אצלו והשבר ג"כ לא יהי לו, והי'
כוונתו שיקבל היסורים באהבה ואזי
יסתלקו, וכן היה "היב ידי" ואוקמיה".

וכן שמעתי שכתב כ"ק זקני זצ"ל
זי"ע לאחד, שבאם יקבל היסורים
ולא יהרהר אחר מדותיו של הקב"ה,
בוודאי ייטב לו.

מכת"ק (יישר בח' לר' ברוך לווינטאל)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

דבר בעתו

בנאות דשא (ב)

הנסיעה להבראה היא בבחינת "אליה וקוץ בה"

"ואפשר", הוסיף הרבי, "שזוהי כוונת הכתוב בפרשת עקב (ז, טו) 'והסיר ה' ממך כל חלי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך' דהיינו לא תהיה חולה ולא תיאלץ להגיע אל מקומות תורפה, וממילא 'כל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת' כעין הכתוב בפר' אחרי מות (ויקרא יח, ג) כמעשה ארץ מצרים אשר ישיבתם בה לא תעשו - לא ישימם בך, שלא תינזק מן ההשפעה המזיקה של מקומות הפרוצים רח"ל. (מדבריו עש"ק עקב תשי"ז הר כנען).

פאר ישראל (ח"ב עמ' רל"ג)

בימים ששהה בנאות קייט לצרכי רפואה, נהג רבינו הבית ישראל ז"ע לערוך את טיוליו מחוץ לשוב, במרחבי הבריאה שהיו ריקים מאדם, ע"פ רוב עשה זאת בשעת בוקר מוקדמת עם עלות השחר.

פעם אמר למלווי, שהנסיעה להבראה היא בבחינת "אליה וקוץ בה", כי הלא האדם שחלה נרמז ונקרא לחזור בתשובה. לבסוף הוא נאלץ לנסוע למקומות מרפא, שקלקולים רבים אורבים לו שם, בגלל גודי צניעות שנפרצו וכיו"ב.

בקרב קדושים

עם צדיקי דורו, זכותם תגן עלינו

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע

כ"א אב תשי"ז | מאמר א'

סידרה מיוחדת בת ג' מאמרים

תודה מיוחדת למכון 'אור הצפון' דחסידי בעלזא, ולכותב המאמרים הרב דוד רינגל שיחי' - על מסירת החומר הנפלא לפרסום בגליון תפארת ישראל - והננו מפרסמים זאת כצורתם בלשונו כפי שהתקבלו על ידם

שלמה. ואכן, בסיום התפילה ניגש ה'בית ישראל' אל כ"ק מרן זי"ע ודיבר עמו זמן מה ובאותה עת בידך מרן את אביו ה'אמרי אמת' בברכת רפואה שלמה.

...

בתקופה הראשונה לבואו של כ"ק מרן זי"ע לארץ-ישראל, התאכסן מרן בבית הרה"ח ר' מענדל פרענקל ז"ל ברח' שמואל הנביא. פעם, כאשר ערך מרן בבית האכסניה את אחת מהשולחנות-הטהורים שנערכו בימות החול, הגיע הרה"ח ר' יודל פרסטר ז"ל - ששימש אז כמשמשו של ה'בית ישראל' - להשתתף בעת עריכת השולחן בידיעת רבו, שאף הביע את הנאתו על כך.

בעת עריכת השולחן אמר מרן זי"ע 'תורה' ור' יודל זכה לשמוע את ה'תורה'. לאחר מכן חזר ר' יודל אל רבו ה'בית ישראל' וסיפר לו איך שהיה אצל מרן, וציון ששמע את ה'תורה' של מרן. ביקש הימנו ה'בית ישראל' שיחזור על תוכן הדברות קודש. כאשר שמע ה'בית ישראל' את התורה, נעמד ממקומו ואמר: "אזוי האט דער בעלזער רב געזאגט?" - כך אמר הרבי מבעלזא? והסתובב הלך וחזר בחדרו שקוע בשרעפים.

...

כידוע, בשנים הראשונות לפני שטסדה ישיבתו הק', היה כ"ק מרן זי"ע שולח את הבחורים שמקום מוצאם היה מגאליציה ומפולין, ללמוד בישיבת 'שפת אמת' - ישיבתו של כ"ק האדמו"ר בעל 'אמרי אמת' מגור זצ"ל. אחד מבחורים אלו, שעוד זכה לשבת באהלה של תורה בעיר בעלזא, היה הרה"ח ר' יעקב לאנגטייער ז"ל מבאריסלוב.

היות שר' יעקב נמנה על עם שרידי החרב ועבר את כל מוראות השואה, היה ה'בית ישראל' זצ"ל מקרבו תמיד בקרבה יתירה. מנהג נהג לו ר' יעקב, להישאר עד כליל ליל ולעסוק בתורה ובעבודת ה' כל אותו הלילה בהיכל הישיבה. למעט בשבוע שחל בו שבת דדיגלא, אז היה עושה את דרכו תל אביבה כבר ביום חמישי, להסתופף בצל קדשו של מרן זי"ע.

בשנים טרם עלה ה'בית ישראל' על כס האדמו"רות, נכנס פעם כליל שישי ערב שבת חנוכה לבקר בהיכל הישיבה, ומצא שם את ר' יעקב כשהוא שוקד על תלמודו, והיות שהיה זה ערב 'שבת חנוכה' - שבו היה ר' יעקב נסע בדרך כלל אל כ"ק מרן זי"ע, התפלא ה'בית ישראל' מדוע ר' יעקב נמצא כאן. ניגש אליו אפוא ושאלו מדוע לא נסע בדרכו ביום חמישי. ר' יעקב היה נבוך במקצת והשיב ל'בית ישראל', כי לא נסע מכיון שלא היה בידו די כסף להוצאות הנסיעה.

כשומעו כך, הראה לו ה'בית ישראל' שיבוא עמו לביתו, שם העניק לו חמש לירות, בהפטריו כלפיו: "דא האסט, און פאהר!" (= הא לך, וסעו) והוסיף: "איך בין ייין 'בעלזער חסיד' ווי דיר..." (= אני חסיד בעלזא גדול יותר ממך)..

תצלום נדיר: רבינו הבית ישראל במקום מנוחת הרה"ק מבעלזא זי"ע בהר המנוחות (באדיבות 'אור הצפון')

מיום בואו של כ"ק מרן זי"ע לארץ ישראל, השתדל ה'בית ישראל' לעקוב ולחזות באור קדשו של מרן זי"ע, והיה כרוך רבות אחר הליכות קדשו.

בשתי הפעמים שב"ק מרן מהר"א זי"ע נסע אל ה'כותל המערבי' לשפוך שיח וצקון לחש, נכח ה'בית ישראל' זצ"ל מרחוק וצפה בתפילה צדיק.

הפעם הראשונה שבה הגיע כ"ק מרן זי"ע לכותל המערבי היה ביום כ"ו אדר תש"ד - בתקופה שמרן זי"ע שהה בירושלים, כאשר יומיים לפני כן הגיעה בשורת האיוב על כך שהצורך הנצאי ימ"ש נכנס להונגריה והחל במלאכת השמדת היהודים רחמנא לשיזבן. בהגיע מרן זי"ע לכותל המערבי נעמד אל מול הכותל ובכל העת נשמעו גניחות ואנחות עמוקות מפה קדשו של מרן זי"ע.

ה'בית ישראל' זצ"ל הגיע לשם במרדצא, בשעה שמרן כבר היה בכותל, ועמד בכל העת מן הצד וחוזה בתפילה מרן. לפתע אף התקרב אל מרן והסתכל בתוך ספר התהלים כדי לראות אלו פרקים אומר מרן, ושוב התרחק וחזר למקומו.

לאחר מכן התברר שה'בית ישראל' ביקש ממשמשו הרה"ח ר' יודל פרסטר ז"ל שיברר עבורו מתי עומד מרן להגיע לכותל, כי ברצונו להשתתף אז בתפילה.

...

כשבוע לאחר מכן, בתחילת חודש ניסן תש"ד, ביקש כ"ק מרן זי"ע לנסוע שוב פעם לתפילה אצל שריד בית מקדשנו. לצורך כך הכינו את המקוה עבור מרן וכן הזמינו נהג עם רבב שייסע את מרן אל עבר הכותל. אמנם למעשה לא יצא הדבר לפועל, ומרן הורה למסור ליד הרה"ח ר' אברהם יוסף פרסטר ז"ל את התשלום המגיע לבעל המקוה ולבעל הרבב, אך לא נסע.

גם באותה עת סיפר הרה"ח ר' יודל פרסטר ז"ל לרבו ה'בית ישראל' זצ"ל שמרן זי"ע עומד לנסוע לתפילה אצל הכותל המערבי, אולם אז ביטל ה'בית ישראל' את הדבר, כפי שאכן היה למעשה.

...

בשנת תש"ח נסע מרן זי"ע בשנית אל הכותל המערבי. היה זה ביום ד' פרשת לך לך - ח' מרחשון, טרם שב מרן לתל-אביב. לפני שנסעו לכותל ביקש מרן לנסוע לביקור חולים אצל כ"ק האדמו"ר בעל 'אמרי אמת' מגור זצ"ל שהיה אז חלוש וחולה, אך אמרו למרן, כי עקב מחלתו וחולשתו אי אפשר לבקר. נענה כ"ק מרן זי"ע: "אם כן - נלך אל הכותל".

במשמעת ה'בית ישראל' שמרן עומד לנסוע לכותל המערבי, נסע אף הוא לשם, כדי להיות נוכח במעמד זה ולהזכיר את אביו ה'אמרי אמת' זצ"ל לרפואה

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל' | פרשת ראה | תשפ"ב

מוסר
כליות

המבקש לשוב בתשובה מתגלה לו כח מן השמים
ימי הרחמים והרצון. בני ישראל המבקשים לשוב בתשובה, מתגלה להם כח מן השמים שמסייע להם.

בית ישראל (נח תשל"א)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

התוכחה הטמונה בפסוק 'ראה אנכי'

הגה"ק רבי נחמיה אלטר זצ"ל,
בן מרן השפת אמת

ראה אנכי נתן וגו' ברכה וקללה
(יא, כו).

הבית ישראל ז"ל סיפר משמו
של אביו האמרי אמת ז"ל, כי בברית
של אחיו רבי נחמיה ז"ל (נולד ח'
אב תרל"ה – מערכת תי.) ביקש
א"ז השפת אמת ז"ל מהסנדק
הרבי ר' יעקב דוד מאמשיטוב ז"ל
לומר דברי תורה בשם הרבי ר' בונם
מפרשיסחא ז"ל, והוא אכן נענה
ואמר: כל ספר דברים, אינו אלא
דברי תוכחה. ומהי התוכחה במילים
"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה
וקללה", אלא ילד פועט ב"חדר",

זקוק שיבטיחוהו ממתקים, כדי שייאות ללמוד, ואם לא ייענש
במקל. כך הוכיחם משה רבינו: "ראה" – הביטו איך אתם נראים,
אחרי ארבעים שנה, שאני נאלץ לתת לפניכם ברכה, כדי שתתרצו
לעסוק בתורה ובמצוות.

רבינו הבית ישראל הוסיף והפליג בכח זכרוננו של אביו האמרי
אמת ז"ל, ואמר: אבא שמע את הדברים, בהיותו ילד כבן תשע, והם
נטו חקוקים במדעיו, עד שהזכירם כעבור קרוב ליובל שנים.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

נתן ג' פעמים מאה רובל

נתן נתן לו ולא ידע לבבך בתתך לו וגו' (טו, י).

סיפר רבינו הבית ישראל זצ"ל: שמעתי לפני כששים שנה מאחד
ששמע מ"מנדל שמש" שהיה משמש בקודש אצל זקני השפת אמת
זצ"ל והוא אסף בסף לצדקה. שלעצמו לא היה צריך כלום, אך היו לו
קרובים – יתומים קטנים שדאג עבורם לפרנסה ולחתנם.

פעם בא אל הר"ק השפת אמת יהודי עשיר מראדזימין, וביקש
'מנדל משמש' מה'שפת אמת' שידבר עם העשיר הזה שיתן לו
כסף עבור קרוביו העניים. ה'שפת אמת' נענה לבקשתו ודיבר עם
העשיר על כך. לבקשת ה'שפת אמת' הוציא העשיר מאה רובל ונתן
[הוסיף הב': שבזמנים ההם מאה רובל היה סכום נכבד]. פנה אליו
השפ"א ואמר: זה בשביל "נתן" ומה עם "ותן", הוציא העשיר עוד
מאה רובל ונתן. אמר לו השפ"א ומה עם "ולא ידע לבבך בתתך
לו", הוציא העשיר עוד מאה רובל ונתן. עשה ה'שפת אמת' תנועה
שנראה שהוא מרוצה מנתינתו.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

הכרעת רבינו הבית ישראל - די מחסורו עד היכן?

די מחסורו אשר יחסר לו (טו, ח). וברש"י אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו.
ומבואר דמצות צדקה הוא לספק לעני כל מחסורו, ואף שאין צריך לו לקיומו ההכרחי כגון
סוס לרכוב עליו.

אמנם בספר ישמח משה להרה"ק רבי משה טייטלבוים זצ"ל, מפרש דאין כוונת הפסוק
לספק כל אשר יחסר לו לעני, אלא בשהיה עשיר וירד מנכסיו, ועדיין לא נתפרסם הדבר
לרבים, דמצוה להחזיק בו, בסוס לרכוב עליו, כפי אשר נהג בעת היותו עשיר כי על ידי כך לא
יכירו בו שירד מנכסיו ולא יתבזה, והיינו מה שהקדים הפסוק "והעבט תעביטנו" דמתפרש
כפי מה שנתבאר דאיירי בעשיר שירד מנכסיו כי עני זה יתבייש ליטול מן הצדקה, והמצוה
לתת לו לשם הלואה. אבל כמי שעניו ידועה לכל, לא ציוונו למלא כל משאלותיו ותאוותיו,
כי אם מה שנצרך לו לקיים.

ולאידך גיסא שמעתי שהרה"ק הרמ"מ מקאצק זצ"ל חלק כבוד לאחד שבא לבקרו באופן
מיוחד, בהסבירו פשר הדבר, כי כשם שמצווה לתת לעני סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו
אף שאינו אלא שטות וכבוד מדומה, מ"מ מצוה לתת לו כפי הנצרך לו, כן הוא הדבר באיש
זה שכל מחסורו הוא להיות מכובד על הבריות, והוא רודף אחר הכבוד, לכן מצוה לכבדו
ולהעניק לו כדי מחסורו, ומשמע מזה שתפס בפשוטו שמצות צדקה ליתן לעני כל מחסורו.

ומפי הרה"ק הבית ישראל מגור זצ"ל שמעתי לחלק, דמצעות מעשר ודאי יש ליתן לעניים
ממש כפי הנצרך להם להתקיים, אמנם אף אם נתן לו כל מחסורו כפי אשר יתאוהו לו, לצדקה
יחשב לו, ומצוה גדולה היא, אלא שלא תקנו מעשר לעניים, אלא בעניים ממש כדי לקיים את
נפשם. אלא שהוסיף שאינו מורה כן הדין למעשה, אף שנראה לו כך.

הגר"מ שטרנבוך שליט"א (שעם דעת, בפרשתנו)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

עת ללמוד ולעבוד את ה'

על כל מוצא פי ה' יחיה האדם (דברים ח, ג)

בענין עבודה אדמה עבורך דברתי ועש"ק העבר עם כ"ק אא"ש (-אדוני אבי
שליט"א) ודעתי בענין הזה אשר עבודה הקשה בשדה הלבן לחרוש ולזרוע
ולקצור תבואות חטים שעורין וכדומה (כן חשב לי) אין עבורך, כי העבודה
קשה מאד... ובפרט כי הענין תרומות ומעשרות קשה מאד בעיניו... השי"ת
יעזור לך ותבוא במהרה אל המנוחה ואל הנחלה ועוד יהי' לך עת ללמוד
ולעבוד את ד' יותר מאשר היית בפה, אשר הטרדות עלו למעלה ראש...

אחיק מצפים ג"כ לבוא לא"י וממילא הם זוכרים ומזכירים שיהי' להם
בקרוב מצב פרנסה ברווח, אשר גם הם יוכלו לחשוב לבוא שמה, חכות
רבים יותר מועיל משיבחידי. כעת אבקשך לחזק עצמך ותשים בד'
מבטחך אשר עד כה עזר לך... ויזמין פרנסתכם בכבוד ובמנוחה.

מכתבי חסידים (מכתב לידיד בארץ ישראל, תרפ"ה)

דבר בעתו

חודש אלול

"צריך לעשר גם איש את עצמו"

רבו ה'טעם אלימלך' מעשר רומז ליראה, תנא קמא סובר דמי שמתנהג כל השנה בדרך כסילים, ורק בר"ח אלול התעורר לתשובה וליד"ש, כמוהו כבהמה בלי דעת. כי מי שהוא בגדר אדם, יהיה ירא את ד' כל השנה כולה. ור"א ור"ש אומרים, דמי שמתעורר עכ"פ באלול, הוא גם כן בבחינת אדם. אך מי שממתין לשוב עד אחד בתשרי, מעשהו מעשה בהמה...

"וזהו", הוסיף, "אנו עומדים כבר באמצע אלול. ותיכף יבוא גם אחד בתשרי".

פאר ישראל (ח"א עמ' ת"פ)

בשנת תשס"ז בימי חודש הרחמים אלול, מדמן רבינו ה"בית ישראל" ז"ע לכפר אתא והתוועד בבית החסידים המקומי עם אנ"ש המסתופפים בצילו.

הגישו לפניו כיבוד, מיני פירות, והעיר אחד הנוכחים שהפירות מעושרים כדת מיד הגיב במשפט סתום: "צריך לעשר גם איש את עצמו"...

לא ירדו האנשים לסוף כוונתו. הוסיף ופירש להם, דאיתא במשנה ריש מס' ראש השנה: "באחד באלול ראש השנה למעשה בהמות, ר"א ור"ש אומרים באחד בתשרי". וכתב (ראה "עבודת ישראל" פר' ראה עה"כ עשר תעשר) המגיד מקוהניץ ז"ע בשם

בקרב קדושים

עם צדיקי דורו, זכותם תגן עלינו

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע

כ"א אב תשי"ז | מאמר ב'

סידרה מיוחדת בת ג' מאמרים

תודה מיוחדת למכון 'אור הצפון' דחסידי בעלזא, ולכותב המאמרים הרב דוד רינגל שיחי' - על מסירת החומר הנפלא לפרסום בגליון תפארת ישראל - והננו מפרסמים זאת כצורתם בלשונו כפי שהתקבלו על ידם

...

בחור אחד מחסידי גור, תלמיד ישיבת 'עץ חיים' בקאפעלען שליך אנטווערפן, הגיע באחת השנים לארץ ישראל לימים הנוראים, כאשר בראש השנה שהה בצל כ"ק מרן מהר"א זי"ע ורק בעשרת ימי תשובה הגיע הלה לראשונה אל רבו ה'בית ישראל' זצ"ל.

בהגיעו החל ה'בית ישראל' לבדר אצלו מתי הוא הגיע והיכן שהה בימי ראש-השנה ועוד. הלה ניסה להשתמש מלענות, מחמת אי-הנעימות שהיתה לו לומר כי הוא לא היה בגור בראש השנה, אך ה'בית ישראל' דרש ממנו לדעת, עד שלא היתה לו ברירה והוא מלמל בשקט: "הייתי בתל אביב". לא ויתר האדמו"ר והפציר בו שיאמר לו איפה התפלל שם. ענה הלה בלחש ובמבוכה: "אצל הבעלזער רב", אמר לו האדמו"ר מגור: "שוטה! אתה מתבייש לומר שהיית אצל הבעלזער רב?!"...

...

בצעירותו למד הגה"ח ר' אברהם אטלס זצ"ל אב"ד חיפה בישיבת 'שפת אמת' והתקרב אל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל. בשנת תש"ח נפל אביו הרה"ח ר' אהרן אטלס ז"ל מליז'ענסק למשכב והרופאים רצו לנתח את לבו, ומצבו היה מסוכן מאוד.

נכנס אפוא רבי אברהם להוכיח את אביו אצל רבו ה'בית ישראל' ולבקש את הסכמתו לניתוח. אמר לו ה'בית ישראל': "הרי אביך הוא חסיד בעלזא מובהק, על כן צריך אתה לנסוע אל ה'בעלזער רב' ולשאול את דעת קדשו".

נסע רבי אברהם מירושלים לתל-אביב אל מעון קדשו של מרן זי"ע, שם המתין כמה שעות עד שמרן החל בקבלת הקהל לברכה ולשיעור, ומרוב עייפות נרדם בחדר החיצון. באישון לילה העירו הגבאי הרה"ח ר' שלום פויגל ז"ל ואמר לו שענה אפשר להיכנס אל הקודש פנימה. רבי אברהם נכנס והציג בפני מרן את מצב אביו, ולאחר שהזכירו לטובה ולברכה שאל על דבר הניתוח.

השיב לו מרן: "הכל יודעים שאבי ז"ל אמר שלא להסכים לניתוח". רבי אברהם נשאר לעמוד נבוך כולו, אינו יודע כדת מה לעשות. הלא הוא צריך לבוא עם תשובה ברורה ממרן האם לעשות את הניתוח או שלא.

לפתע שאלו מרן: "מתי רוצים לנתחו?". ענה רבי אברהם שהרופאים קבעו לערוך את הניתוח ביום י"ח באב.

פנה מרן אל הגבאי הרה"ח ר' שלום פויגל ז"ל ואמר לו: "שלום, דו הערסט! מענטשן ווייסן נישט ווי אזוי צו רעדן, מ'זאגט ח"י אב" (= שלום, אתה שומע!) אנשים כיום אינם יודעים איך לדבר, אומרים: 'ח"י אב'. כך סיים מרן את דברו והגבאי רמז לו כי עליו לצאת מחדר מרן. יצא רבי אברהם מבוהל לגמרי כשהוא לא מבין כלל על מה דימוזן דברי מרן זי"ע.

שב רבי אברהם לירושלים ונכנס אל ה'בית ישראל' וסיפר לו מה שאירע בצל מרן זי"ע, שלא קיבל תשובה ברורה כדת מה לעשות. נענה ה'בית ישראל' ואמר שדבר זה אינו יכול להיות, וביקש ממנו שיספר לו בדיוק מה שהיה שם בקודש פנימה. חזר רבי אברהם בדיוק על דבריו ותשובת מרן. כששמע ה'בית ישראל' זצ"ל את לשון מרן, אמר: "הלא ה'בעלזער רב' אמר לך בפירוש שאביך יחיה!" - כמרומז במילים: 'ח"י אב' - שהוא יחיה...

ואכן הניתוח הצליח בעז"ה ואביו חי לאחר מכן עוד רבות בשנים.

רבינו הבית ישראל זי"ע מגיע לבית של הרה"צ ר"מ רוקח שליט"א בבעלזא

...

סיפר הגה"ח ר' חיים ברוך פינק ז"ל:

פעם פגש אותי כ"ק האדמו"ר בעל 'בית ישראל' מגור זצ"ל בשעות שלפני הצהריים, ושאלני מתי הגני מתפלל? משום מה נדמה היה לי ששאל אותי על כ"ק מרן זי"ע האם כבר התפלל. עניתי לו שאין לי ידיעה איפה אוזח עתה כ"ק מרן זי"ע. על כך ענה לי: "שאלתי אודותיך, מתי אתה מתפלל. לא התכוונתי לשאול על ה'בעלזער רב', אלא על לילה כיום יאיר!..."

...

פעם אחת נסע הרה"ח ר' רפאל יעקב שפירא ז"ל - מחשובי חסידי גור - 'נסיעה' לעיר חיפה, שם שהה באותם ימים רבו ה'בית ישראל' זצ"ל לצורך מנוחה בבית אחד מחסידיו שמסר לו את דירתו.

כאשר ערך האדמו"ר מגור זצ"ל את שולחנו הטהור, כיבד את ר' רפאל יעקב לברך על הכוס, מאחר שהיה כהן. הסתפק ר' רפאל יעקב איך לומר את נוסח ברכת הזימון - האם כשאומר 'ברשות מורה מורי' עלי להוסיף ולומר גם 'ברשות בעל הבית הזה', בעוד שה'בית ישראל' אינו בעל הבית אלא התארח במקום. על כן החליט לשאול את פה ה'בית ישראל' בעצמו.

כאשר הציע את השאלה בפני ה'בית ישראל' זצ"ל, השיב לו: "'בעל הבית' קען מען זאגן אויף יעדעם איינעם סתם? אויפ'ן בעלזער רב קען מען זאגן 'בעל הבית', אבער אויף יעדעם איינעם?!" (= 'בעל הבית' אפשר לומר על כל אחד סתם? על הרב מבעלזא אפשר לומר 'בעל הבית', אבל על כל אחד?!)...

...

כ"ק האדמו"ר בעל 'בית ישראל' זצ"ל היה מצווה ומורה לבחורים ואברכים מחסידיו שהתגוררו בתל אביב - או לכאלו שנקלעו לתל אביב בהזדמנויות שונות, שילכו להשתתף בעריכת השולחנות אצל מרן זי"ע על מנת לחזות בעבודת הקודש. אחד מחשובי השטיבלעך דחסידי גור בעיר תל-אביב היה השטיבל ברחוב הקישון 33. היה זה שטיבל חשוב, בו התפללו חשובי החסידים שבעיר ומתפללי השטיבל היו ל'שם דבר' בפי חסידי גור ובקרבי בני העיר. על צבאם היה גבאי השטיבל הרה"ח ר' יצחק צשינסקי ז"ל שהיה נקרא בגור: איטשע יהודה בער', והיה איש חריף עם 'קאצער' צורה.

פעם אחת שאלו ה'בית ישראל' זצ"ל: "גייסט אמאהל ארויף אין אחד העם?" (= אתה עולה פעם לרחוב אחד העם?), כאשר הכוונה לביתו נאווה קודש של מרן זי"ע.

הבין החסיד על אחר מה כוונת רבו וענה: "מ'האט אונז אויסגעלערנט אז מ'גייט נישט צו קיין פרעמדע רבי'ס - איין גאט איין רביו" (= לימדו אותנו שאין הולכים לצדיקים אחרים, קוב"ה אחד ורבי אחד). ענה לו ה'בית ישראל': "ערה, נישט איהם האט מען געמיינט..." (= לא אליו התכוונתי).

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"א | פרשת שופטים | תשפ"ב

מוסר
כליות

נשאר הכח מדורות הקדמונים

הרבי מלובלין ז"ל, שיש שבמעט מתייאשים כי אין נסים ונפלאות ומוחות כמו הדורות הקדמונים, אבל נשאר הכח מדורות הקדמונים, ונשאר תפלה להתפלל להשי"ת.

בית ישראל (שופטים תשי"ט)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

לא להתמהמה בתשובה עד ר"ה

והוצאת את האיש וגו' אל שעריך וגו' (יז, ה). וברש"י המתרגם אל שעריך לתרע בית דינך, טועה שכן שניט אל שעריך זה שער שעבד בו וכו'.

רבינו הבית ישראל ז"ל אמר שיש בדברי רש"י אלו רמז, שמי שמחכה עם תשובתו עד שער בית דין דהיינו עד ימי הדין של ר"ה, טועה הוא, אלא צריך לשוב בתשובה מיד כשחטא, וזה שער שעבד בו.

(ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו))

להיזהר ממחשבות של יאוש

ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו (יט, יט).

הרבי הבית ישראל אמר דמפרשת 'עד זומם' יכולין ללמוד עד היכן עלולים להגיע ע"י מחשבה. הלא כל הגורם לחיובו הוא "כאשר זמם" לשון מחשבה. ויש מחשבות שנסבו לאו דוקא על הריגות אחרים, אלא על הריגת עצמו. היינו כשמזניח האדם את עצמו ("מ'לאזט זעך האפ"), ותקפות אותו מחשבות, ועליו לגרשן. ולא יבוא בסוף לידי מעשה.

ו"מדה טובה מרובה" - בודאי ע"י מחשבה והרהור טוב, יכולים לבוא לכל טוב שבעולם.

פאר ישראל (ח"א עמ' תיז)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

האם ומתי יכולים הסנהדרין לטעות?

רבינו הבית ישראל ביציאה מבית החסידים גור בחיפה

על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (יז, יא).

הרבי הביא את דברי הרמב"ן שביאר שחברי הסנהדרין יש להם סיעתא דשמיא מיוחדת שאינם טועים, ולכן צריך האדם לסמוך עליהם לגמרי ולא לסור מדבריהם אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל.

והקשה על זה אביו הרבי אמרי אמת זצ"ל, הרי מצינו מסכת שלימה של 'הוריות' שכל הבי"ד כולו טעה בדבר שזדונו כרת, וכמו כן פרשה בתורה של 'אשר נשיא יחטא' (ויקרא ד, כב) ותירץ א קליגען תירוצ' - תירוצ' מחוכם, אכן נכון מאד שכל אדם יכול לטעות ואפילו מי שהוא גדול בתורה ויושב בסנהדרין הגדולה, ואמנם בפרשה זו נופא שמדובר בזקן ממרא, גם הוא לא אדם פשוט אלא שכאן יש הבטחה מפורשת מהקב"ה עצמו בתורתו, של 'קמתי ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו', וממילא הקב"ה נתן כח מיוחד במקרה כזה שהסנהדרין ישפטו לפי הדין הנכון ולא יטעו.

והוסיף הרבי דלזה באמת כיוון הרמב"ן בדבריו [ראה שם בסוף דבריו ח"ל]: "כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו מן הטעות ומן המכשול" עכ"ל.

ובביל שב"ק תשי"ב בסעודה, הוסיף הרבי תירוצ' משלו: דבזקן ממרא איתא 'דבדרי ריבת בשעריך' משמע שהיא מחלוקת התלויה בשיקול הדעת של הדיינים, ולא במצוות מפורשות בתורה כמו שיש בהוריות, אחד מל"ו כריתות ששם דורשים את הפסוקים. וכאשר מדברים על שיקול הדעת, אפשר לסמוך שהסנהדרין הגדולה לא יטעו בשיקול הדעת.

יום ב' שופטים תשי"ב בטויל חיפה (בית ישראל להבה עמ' ריח)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ובערת הרע מקרבך (דברים יז, ז)

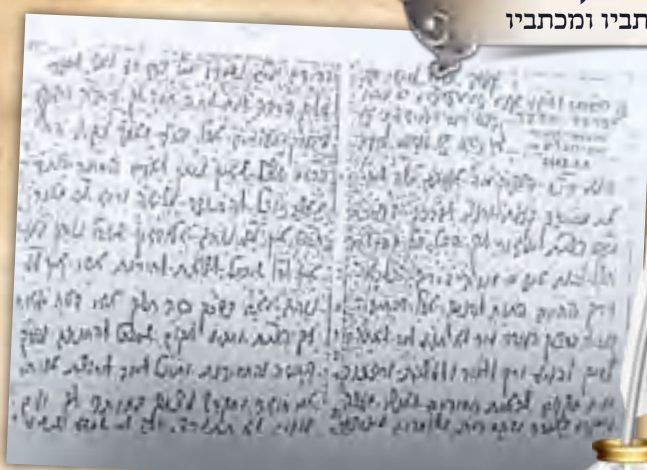
"דרך החיים פתוח לפניך"

ועל מה שאתה חפץ להיות טוב, מי מוחה בידך הלא דרך החיים פתוח לפניך, אבל בכתיבה ואפילו ברצון העובר עוד לא תגיע למה שאתה צריך להגיע ורק לשמור ולעשות. ותזכור ימים מקדם שראית חסידים ואנשי מעשה עוסקים בתורה ובחסידות ושומרים עיניהם ופיהם ועי"ז נשמרו מכל דבר רע.

ואף שעבר עליך הרבה וגם עתה חסר לך הרבה והעיקר דיבוק חברים, אבל ידוע מאמר זקני החי' הרי"ם זצ"ל שאין ניתן לאדם הסתר יותר מאשר יוכל להתגבר על זה, ודמו ע"ז מאמר חכ"ל אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג, יען שאין יוכל לציאת לחירות אז אין ע"ע נוהג. ואם בדרך הזה תלך אז בטח יעזור לך השי"ת ותגיע למקום שתוכל להתנהג בדרך התורה והחסידות ותוכל לומר לירושלתי אבותי אני חסיד.

ותקדש עצמך במותר לך ועם שונים לא תתערב, ורק למי שתדע שישמע אליך תורזו ג"כ ויהי לך טובה מזה כעין דאי' ותרא כי מתאמצת וכו' כאשר הגידו רבותינו ז"ל.

אגרת לפליט בצרפת, ר' אברהם משה זילברברג (הועתק מבתי"ק)

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע

כ"א אב תשי"ז | מאמר ג'

סידרה מיוחדת בת ג' מאמרים

תודה מיוחדת למכון 'אור הצפון' דחסידי בעלזא, ולכותב המאמרים הרב דוד רינגל שיחי' - על מסירת החומר הנפלא לפרסום בגליון תפארת ישראל - והננו מפרסמים זאת כצורתם בלשונו כפי שהתקבלו על ידם

במאכלות אסורות, היטיב את תהלוכות ביתו יותר ויותר עד שהפך את ביתו לבית חסידי, ואף את ילדיו הכניס למוסדות תורה וגידלם ברבות השנים לאברכי משי מצוינים בתורה ויראת שמים.

...

ה'בית ישראל' זצ"ל היה חוקר רבות על הנהגות קדשו של כ"ק מרן מהר"א זי"ע, ובהזדמנויות רבות ושאל על סדר יומו של כ"ק מרן זי"ע ועל הנעשה והנשמע בקודש פנימה.

פעמים רבות בערב, לאחר שסיים הגבאי הרה"ח ר' הלל ווינד ז"ל את עבודת הקודש אצל כ"ק מרן זי"ע, היה ה'בית ישראל' זצ"ל ממתין לו בדרכו לביתו (היה זה עוד בטרם עלותו על כס האדמו"רות), והיה מתעניין אצלו וחוקר על סדרי היום של כ"ק מרן זי"ע, על מאכליו של מרן, על סדרי הלילה ועוד.

...

הרה"ח ר' זאב פרסטר שליט"א מספר:

ביום אסרו חג הסוכות שנת תשי"ג או תשי"ד, כאשר עברתי ברחוב דוד ילין בדרכי לתלמוד תורה 'עץ חיים' בו למדתי, עמד ה'בית ישראל' זצ"ל בחלון ביתו, כפי שנהג לעשות פעמים רבות, וכשהבחין בי קרא לי: "וועלוועלע קום אהער" (= בוא הנה).

משניגשתי, שאל אותי ה'בית ישראל': "דו ביסט געווען נעכטן אין בעלזא?" (= היית אתמול בבעלזא?). משהשבתי בחיוב, החל ה'בית ישראל' לברר אצלי על כל פרט ופרט מסדר היום.

כך המשכתי לתאר את כל הנהגות קדשו של מרן זי"ע ביום שמחת-תורה, עד שסיפרתי על מנהג המאכל 'פלאדן' שנהג להגיש אצל רבותינו הקדושים בעת הקידוש ביום שמחת-תורה, אך אצל מרן זי"ע, בשל התאחרות הזמנים כבר לא הספיקו לקדש ולאכול אז, ולכן נהג מרן לאכול מה'פלאדן' לאחר הבדלה.

הפסיק אותי ה'בית ישראל' ואמר לי בלשונו השנונה: "יא יא, עד האט געגעסן... פֿע פֿע פֿע... עד האט געגעסן..." (= כן כן, הוא אכל, הוא אכל...). בכך רצה כנראה להוכיח אותי, שאצל מרן זי"ע לא שייך כלל ענין האכילה...

...

עוד מספר הרה"ח ר' זאב פרסטר שליט"א:

בחורף שנת תשי"ז התחוללה מלחמת 'מבצע סיני' בדרום ארץ-ישראל.

אחי הרה"ח ר' יודל ז"ל נקרא אז לצבא בשל המלחמה, והוא שהה בעיר 'חאן-יונס' שבאיזור עזה, ובני המשפחה לא ידעו בימים הראשונים כלל על הקורות איתו והמצב היה מתוח. לאחר זמן הוא שלח 'טעלעגראם' אל רבו ה'בית ישראל' זצ"ל שהכל בסדר ושלומו טוב.

קרא לי ה'בית ישראל' זצ"ל לביתו ואמר לי בחיבה: "וועלוועלע... דו האסט א ברודער יודעלע... זאג דעם טאטן אז איך האב באקומען א טעלעגראם אז אלעס איז בסדר מיט איהם" (= יש לך אח בשם יודל, אמור לאביך שקיבלתי מברק ממנו ושלומו טוב).

כשפניתי לצאת מביתו ליווה אותי ה'בית ישראל' החוצה. כאשר עמדתי כבר ליד מדריגות ביתו, פנה אלי לפתע ואמר: "דו ווייסט, דער בעלזער רב איז געגאנגען די וואך צוויי מאהל אין מקלט אריין. בעלזער רב איז געמאכט געווארן צו גיין אין מקלט אריין? אלעס פאר דיינע עבירות..." (= היודע אתה, הרב מבעלזא נאלץ השבוע לרדת פעמיים למקלט [בשל המלחמה], הרב מבעלזא עשו בכדי ללכת למקלט? הכל הוא בגלל העבירות שלך...). וכדרכו בקודש סטר לי פעמיים על לחיי בחזקה...

איש חסיד מחסידי גור בשם הרה"ח ר' משה טרויבע ז"ל התגלגל לאחר מלחמת העולם והגיע לאורגוואי שבדרום אמריקה, השתקע בעיר הבירה 'מאנטווידיאו' וגידל שם את ילדיו בדרך הישר. מעת לעת היה מגיע לארץ ישראל, להסתופף בצל רבו ה'בית ישראל' זצ"ל.

באחת הפעמים הגיע לארץ ישראל קודם חג הפסח, ונכנס ליטול שלום אצל רבו. שאלו אותו ה'בית ישראל' האם הוא מתכוון להיות בתל אביב במשך ימי שהותו בארץ-ישראל. משהשיב בהן - כיון שדודו התגורר שם ורצה לבקרו, אמר לו ה'בית ישראל': "יש שם רחוב שנקרא 'אחד העם', שם יש בית מספר 63, שם מתגורר הרב ותכנס אליו".

משום מה לא עלתה בידו של ר' משה להיכנס תיכף אל כ"ק מרן זי"ע. כאשר פגש אותו ה'בית ישראל' בערב פסח, בירד האם כבר עשה כצויו. מששמע שעדיין לא היה אצל מרן זי"ע, תמנה: "הבעלזער רב יושב בתל אביב ולא העלית על דעתך להיכנס אליו?", והורה לו שיראה תיכף להיכנס אל מרן.

נכנס החסיד אל כ"ק מרן זי"ע לשחר פני קדשו. כאשר שאלו מרן למקום מגוריו וענה שהוא מתגורר בעיר מונטווידיאו, אמר מרן: "אה, א איד פון מונטווידיאו", וביקשו שייכנס אליו שנית לאחר החג.

בשובו לירושלים התעניין ה'בית ישראל' האם נכנס אל מרן. סיפר לו ר' משה דברים כהווייתו. לאחר החג בירד אצלו ה'בית ישראל' זצ"ל האם היה כבר שוב אצל מרן, וזירזו לעשות כפי שביקשו ולהיכנס אליו בשנית לאחר החג. ר' משה לא הבין מה גדל הנחיצות שאכן ייכנס שוב אל מרן, אך כחסיד נאמן לא הרדה כלל ועשה כאשר נצטווה.

בבואו שנית לאחר החג, התעניין אצלו מרן על מקום מגוריו ועל הקהילה היהודית בעירו, וכך דרש וחקר מפיו פרטים רבים, עד ששאל אודות יהודי פלוני המתגורר באותו מקום והוא בעל אטליז לממכר בשר. נחרד החסיד וסח מתוך צער כבוש, כי מכיר הוא את אותו אדם שאינו משתייך לקהילת שומרי תורה ומצוות, ואנשים 'משלנו' מדירים רגליהם הימנו, שכן ידוע הוא בעיר כמי שמוכר באטליזו נבילות וטריפות.

אך למרבה הפלא, אף על פי שאמר ר' משה בפירוש כי האיש זר ומנוכר לדרכי תורה ולקדשי שמים, ביקש ממנו מרן בדברי ריצו, שיואיל בטובו למסור לאיש זה בשליחותו, חלה אחת מה'ב' חלות' של שבת. מרן זי"ע הושיט לו את החלה ונפרד ממנו לחיים ולשלום. כמו כן מסר לו כ"ק מרן זי"ע עוד שתי חלות וביקש ממנו שבדרכו חזרה - שהיתה דרך העיר אנטווערפן - ימסור שם שתי חלות אלו עבור שנים מחשובי החסידים בעיר.

עם שובו של ר' משה לביתו שבאורגוואי, חש ולא התמהמה למלא רצון צדיק ולקיים את השליחות שהוטלה עליו. לו עצמו היה הדבר ברור ופשוט, כי האיש לא יגלה ענין בחלת-קודש זו שנשלחה אליו.

אולם, כאשר נכנס אל היהודי הלז ואמר לו: "הרב מבעלזא שלח לך את זה", התפלא לראות איך לשמע האזכור של ה'בעלזער רב' עטתה את האיש התרגשות רבה, עד שקרא בקול זעקה גדולה ומרמה ומתוך בהלה רבה: "וואס! דער בעלזער רב האט מיר געשיקט א חלה?!" (= מה? הרב מבעלזא שלח עבדתי חלה?!). וקרא גם לזוגתו בקול רם: "השומעת את? דער בעלזער רב האט מיר געשיקט א חלה", ופרץ בבכי.

נקשרה ביניהם שיחה, והלה סיפר, כי בשנים קדמוניות היה נוסע לבעלזא שבגאליציה, אלא שנשרפה השענה וזחה דעתו עליו לסוד מדרכי אבות, ובצוק העתים פרק עול והרחיק לכת מרוב צרות ואסונות שפקדוהו. עתה, משרואה הוא שלא מש שמו מזכרונו של מרן, מתעורר לבו לשוב בתשובה שלמה ולהיטיב דרכיו. לא ארכו הימים והשינוי ניכר בכל הליכותיו. הוא הכשיר את האטליז ופסק מלהכשיל יהודים

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"ב | פרשת כי תצא | תשפ"ב

מוסר
כליות

העיקר במלחמת היצר לבקש סיוע מהשי"ת

בי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלקיך בידך (כא, י).
העיקר במלחמת היצר לבקש סיוע מהשי"ת... בוודאי יש עזר וסיוע למי שמבקש ורוצה, וזה הכח מהאבות ובראשם אברהם, וזה דורשי
ד' זרע אברהם אוהבו, לדרוש ולבקש מהשי"ת, ובזה כל אדם יתגבר על היצר הרע שלו.

בית ישראל (תולדות תשכ"ז)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

רבינו הבית ישראל יוצא מבית החזון איש,
מלווה בידי הנער מיכאל בראון

של ה'חזון איש'. תכונה רבה והתרגשות
גדולה שדרו לקראת פגישה זו, בין שני
גדולי ישראל. שני האישים ישבו יחד
שעה ארוכה והמתיקו ביניהם סוד. לאחר
מכן נפרדו לשלום מתוך חמימות רבה,
כשה'חזון איש' מלווה את ה'בית ישראל'
לפתח היציאה.

באחד מביקוריו של ה'בית ישראל'
אצל ה'חזון איש' הזכיר ה'בית ישראל'
את קושיית ה"משך חכמה" על הא דאיתא
(תוספתא דנגעים פ"ו, ה"ב) אין דין בן
סורר ומורה נוהג בירושלים. ומקשה, מדוע
דוקא בירושלים אין נוהג דין בן סורר
ומורה? ומתרץ שם, שהואיל ובירושלים
היה הרבה בשר ויין מאנשים שהביאו

קרבתות להקריב בבית המקדש, וכן הביאו גם מעשר שני שלהם, כך שלא היה שום
חטא ועוולה בזה שהבן אכל הרבה בשר ושתה הרבה יין, כי הרי כולם אכלו כך.

ואח"כ הוסיף ה"בית ישראל" ואמר: א אייגענא פשט על דרך החסידות, כי על
בן סורר ומורה אמרו חז"ל: "וכי מפני שאכל זה תרטימר בשר ושתה חצי לוג יין,
אמרה תורה יצא לבית דין ליסקל, אלא הגיעה תורה לסוף דעתו, שסוף מגמר
נכסי אביו ומבקש לימודו ואינו מוצא ויוצא לפרשת דרכים ומלסטם את הבריות,
אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב". אבל בירושלים, שדוב אכילות הן מעשר
שכתוב בו "למען תלמד ליראה", אדרבה זה יביאהו להרהורי תשובה ויראת שמים
(וכדברי התוס' ב"ב כא, א ד"ה כ). ולכן שנינו גם "אכל בחבורה של מצוה אינו
נעשה בן סורר" (סנהדרין עא, א).

ה'חזון איש' שייבח מאוד את הדברים ששמע מה'בית ישראל'.

בצאתו מהפגישה הוסיף ה"בית ישראל": "א חסידישע סעודה" - סעודת
חסידים, היא גם חבורה של מצוה שמביאה ליראת שמים.

על חומות בני ברק (ח"ב עמ' 253)

זמן המעולה מכל החיים

כי יקח איש אשה וגו' (כב, יג).

אמרו צדיקים: התקופה שבין האירוסין והנישואין היא הזמן המעולה ביותר מכל
החיים, כי אין לו, לא דאגות של בחור למצוא את בת זוגו, כי כבר מצא בעזרת
השי"ת, וגם לא את השירדות והשיעבודים של אברך הבאים אחר החתונה, ולכן
אין זמן מעולה יותר להיות פנוי לעבודת השי"ת כבתקופה זו עב"ד.

והתבטא על זה רבינו הבית ישראל מגור זי"ע, ומי שאינו בר דעת יש לו הדאגות
של שניהם.

נעימות החיים (עמ' קע"ד)

סייעתא דשמיא להינצל מהיצר

כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת איביך לפניך וגו' (כג, טו).

אמר האדמו"ר הרה"ק רבי יוחנן מטאלנא זצ"ל: יש הרבה ראשי תיבות על חודש
אלול, מובא עוד בראשונים ראשי תיבות, גם בהלכה מוזכר כמה מהם, בספרו של
זקני מטאלנא גם מובא הרבה ראשי תיבות. אבל הראשי תיבות שמחזקים אותי
ביותר הם של הרבי הבית ישראל זי"ע, הוא אינו אומר זאת מעצמו כמדומני בשם
אביו או אחר, זה ווארט חזק המחזק אותי במיוחד, הראשי תיבות שלו מפרשת כי
תצא 'להצילך ולתת איביך לפניך', כל אחד יש לו הרי אויב גדול הגדל עמו שבעים
שנה ומחפש להמיתו כל יום, היצר הרע מתגבר ומתחדש כל יום להרגנו בעבירות
ובמחשבות זדון ח"ו, ומגיע חודש בשנה, חודש רחמים וסליחות, שיש סייעתא
דשמיא גדולה להינצל ממנו להצילך ולתת אויבך לפניך.

תנחומך ישעשענו נפשי (עמ' 876)

מדוע אין דין בן סורר ומורה בירושלים

כי יהיה לאיש בן סורר ומורה (כא, יח)

מספר רבי מיכאל ברנפלד (בראון): בשנים תש"ט עד תשי"א בהיותי תלמיד
ישיבת פוניבז' ומדריך במוסד בתי אבות של פוניבז', הייתי מבאי ביתו של ה'חזון
איש' זצ"ל. באחד הימים נאמר לי, שהאדמו"ר מגור ה"בית ישראל" זצ"ל עומד
לבקר את ה'חזון איש' זצ"ל, ונתבקשתי לקבל את האדמו"ר מגור בשער ביתו

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

אין להיות כטובל ושרץ בידו

אבל זה עליך לידע כי בעת שאדם מבקש מהקב"ה אין להיות כטובל ושרץ בידו, רק כשזרקו מיד עולה לו טבילה, וכוונתי בזה
מהעיקר הראשון שכתבתי עינא וליבא, וזה יסוד היהדות ואם לוותר מדרך החסידות, אבל עיקר היודשקייט לבל לקלקל זה יהי' נשאר
והמקום יהי' בעזרך ויולך אותך בדרך הטוב והישר.

מכתב לידיד משנת תרפ"ו (ירחון בית יעקב, אדר תשל"ט)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

איך יכלו חכמים להוריד מארבעים לל"ט מלקות

אחד, משום שרצו להקל על הבעלי תשובה - זיי האבען גיוואלט לייכטער מאכען די תשובה.

לפני כחמישים שנה בשעת המלחמה (- מלח"ע הראשונה) נסע אאז"ל (- האמרי אמת) לאוטוועק, כולם באו לשם, דודי ר' מנדלי מפאביניץ גם היה שם. עהר איז גיווען אַ ערלעכער יוד, אַ גרויסע צדיק. ישבו שם בביהמ"ד שני רבנים ושוחחו ביניהם בד"ת. ובין הדברים הם הגיעו לגמרא הנ"ל במכות; דאטו רבנן ובצרו חדא, שמע ר' מנדלי שהם משוחחים בענין הגמרא הזאת, ונגש אליהם ואמר להם את הפשט הנ"ל, שכל המלקות זה ענין של תשובה, ולכן באו רבנן והפחיתו אחד, מכיון ורצו להקל על הבע"ת, זיי האבען גיוואלט לייכטער מאכען די תשובה. ואפשר עוד לפרש, דהנה האדם עשה כאן עבירה, שמגיע לו על זה מ' מלקות, "און עהר געפינט זעך יעטץ אין זעהר א שווערע זמן, ס'איז איהם פינטער פאר די אריגען" (- הוא נמצא עכשיו בזמן מאד קשה והוא מסתובב בחשבות), וכדכתיב: וְהָיָה אִם בֶּן הַפֹּת הָרָשָׁע, ומאד קשה לו לצאת - להחליץ מזה ולהתחיל לעשות תשובה. ולכן אותו רבנן ובצרו חדא, דהיינו שבאו רבנן והורידו קצת, הם פתחו לו פתח - הם האירו קצת פנים, כדי שהוא יוכל להתחיל לצאת מהחשבות.

דף על הדף (מכות כב, ב)

וְהָיָה אִם בֶּן הַפֹּת הָרָשָׁע וְגו' אַרְבָּעִים יִכְנוּ לָא יִסֵּף פֶּן יִסֵּף לְהַכּוֹת עַל אֱלֹהֵי וְגו' (כה, ב-ג).

כ"ק אדמו"ר הבית ישראל מגור זצ"ל אמר: איתא בגמרא מכות (כב, ב) ואותו רבנן ובצרו חדא, דהיינו שחכמים הפחיתו אחד וקבעו שמקבלים רק ל"ט מלקות.

ולכאורה צריך להבין, הרי בתורה כתוב: ארבעים יכנו, וא"כ איך יתכן שחכמים יבואו ויורידו אחד, ובכלל מדוע הם הורידו אחד?

מובא מנכדי רבי ישראל מרוז'ין, רוחינ'ע אייניקלעך, בצ'ורטקוב'ר ספרים לתרץ קושיא זו. שאם הוא היה מקבל את כל הארבעים מלקות אז אח"כ הוא היה מסתובב בחזרה הפקר ועושה הלאה מה שהוא רוצה. בטענה שהוא כבר קבל את כל העונש, הוא כבר פרע את כל החשבון, ולכן באו חכמים והורידו אחד, כדי שהוא ידע שהוא עדיין לא קבל הכל, והוא עוד לא פרע את כל החשבון - עהר זאל שפידען אז עהר איז נאך עפעס שילדיג (- שיתהלך בהרגשה שהוא עדיין חייב).

ולי נראה, שהרי כל המלקות זה ענין של תשובה, ולקבו יבין וְשָׁב (ישעיהו י, י), וכדאיתא: (מכות כב: במשנה) שהמלקה אומר: וְהָיָה רָחוּם יִכְפֹּר עוֹן וְגו' (תהילים עח לח). ולכן אותו רבנן ובצרו חדא, הם הפחיתו

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו ז"ע

הרה"ח ר' יוסף מאיר זיידל ז"ל

לבו גבה בדרכי ה', ברצותו לעודד אחרים ללכת בדרכו, ובהזמנה לבר - מצוה של בנו הרה"ח יעקב הי"ו, שנכתבה בלה"ק וגם בשפת המקום, בקהילה המקסיקנית הנידחת, הדפיס כי סעודת הבר - מצוה היא גם מסיבת פרידה לשני בניו, יצחק ויעקב, העולים ללמוד בישיבה הקדושה בירושלים.

קרוב לשלושים שנה היה במקסיקו עד שקיבל את רשות הרבי ה'בית ישראל' לעלות לארץ ישראל.

"אני אשמור על ילדיך", הבטיח לו הרבי ה'בית ישראל'. עשדים ושישה מכתבים ארוכים שלח לו הרבי ה'בית ישראל' למקסיקו. את המכתב שבו מבטיח לו הרבי כי הוא ישיגה על ילדיו לא הוציא מכיסו כל ימי חייו ותמיד התהלך עם ההבטחה. 'ידידי', 'ידידי האברך', 'ידידי היקר', פותח הרבי את המכתבים המגיעים עד למקסיקו וטעקים לתוך יסודות הבית החסידי המוקם שם.

שנה לפני הסתלקותו של ה'בית ישראל' עלה ר' יוסף מאיר זיידל והשתקע בארץ. בהפסקה בליל שבת שקלים, יום לפני הסתלקותו, קרא הרבי ה'בית ישראל' לר' יוסף מאיר לחדרו, העניק לו שני בקבוקי יין, אחד עבורו ואחד לילדיו הנגיד ר' דוד עובד סוכובצ'סקי, ופטרו ממנו כשהוא מניף את שתי ידיו כלפי חוץ ואומר "זיי מיר געזונט".

בשבת בארץ מצא מרגוע והחל מחיה עצמו בירושת אבותיו. צהלת אמונתו על פניו המאירות, תמיד. מסתופף הוא בצל האדמו"רים הקד' לבית גור וזוכה לנשיאת חן מיוחדת בקודש פנימה. כשהזדמן הרבי ה'לב שמחה' זיע"א לביקור בביתו בבני ברק, התהלך כמי שזכה באוצר. לבני משפחתו סיפר, שבהיותו ילד הגיע האמרי אמת' זיע"א לעירו קאליש והתארח בביתו הגדול ורחב הידיים של אחד הנגידים מחסידי גור בעיר. "ואני כילד קטן החלתי לשאוף שיהיה לי בית מרווח וגדול כדי שאוכל לזכות שהרבי יהיה בביתי, והנה עתה למרות שאין לי בית גדול ומרווח, זכיתי שהרבי יישב בביתי..."

מוסף 'המודיע' - 'מכוחם' (תשרי תש"ע, מתוך 'הארכיון היהודי')

חסידי גור ברחובות קאליש בימי תפארתה

רבי יוסף מאיר, נולד בעיר קאליש שבפולין, ביום הכיפורים שנת תר"ע, לאביו הרה"ח ר' יצחק ז"ל, מחסידי גור, שנסע אל ה"אמרי אמת" במסירות נפש. בנו ר' יוסף מאיר, היה מטובי הבחורים בקאליש, והראשון אשר נתמנה בעיר זו, על פי כ"ק מורן אדמו"ר ה"אמרי אמת" זצוק"ל, כ"קומנדנט" מדרך לבחורים המצויינים.

הוא עמל בחינוך הבחורים, בבית החסידים הנודע, ה"פופצענע שטיבל" בקאליש. בגלל הדחקות הנוראה ששררה בפולין, לא היה לו דמי נסיעה לגור, ו'שש נסיעות' הלך רגלי מקאליש לגור, מרוב התלהבותו להסתופף בחצרות קדשו של הרבי.

בימי השואה הנוראה, מצא עצמו בגיטו לודז', שם עלו על קידוש ה' זוגות בזיו"ר וילדתם היחידה, בת ה- 9 הי"ד, אולם הוא לא איבד את אמונתו בהש"ת, בשש שנות הסבל. משם גורש לאושוויץ. מדי יום, טרם עלותו על דרגש יצועו בימי האימה, היה אומר כי שמע בשם הרבי ר' בונם מפרשיסחא זצוק"ל, אשר קורט ייסורים בעולם הזה, שווה זהוב בעולם הבא. הריני אפוא עתיר ניכסין, אולם רבנו של עולם, דיינו! אין לנו כח עוד! כאשר הוליכוהו ב"צעדת המוות", ועברו במקומות בהם נסע בשעתו ה"אמרי אמת", היה מצביע ואומר: פה נסע הרבי.

לאחר המלחמה שהה תקופה בהטביל שבצרפת, שם הקים - בית חסידי עם זוגות בת הרה"ח ר' לייב מוניש סטופניצקי ז"ל, אשר עמדה לימנו כל ימיו בחינוך צאצאי הם במסירות רבה.

משם המשיכו למקסיקו. בארץ נידחה זו, שימש שו"ב וקירב יהודים ליהדות. שם גם פעל למען "כולל פולין" ולמען מוסדות חסידי גור בארה"ק. אולם על הכל, בלט בחינוך החסידי השורשי אשר העניק לילדיו. בהגיעם לגיל מצוות, שיגרם אחר לאחד לארץ ישראל. קשה לתאר כמה מסירות נפש יש במעשה כזה של פליט ושריד, ואכן, כאשר שלח את ילדו האחרון ארצה, התעלף מרוב התרגשות.

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"ג | פרשת כי תבוא | תשפ"ב

ימי הנעורים - מבחר הימים

מוסר
כליות

ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו' (כו, ב).
והרמז מראשית כל פרי האדמה, על ימי הנעורים שהם מבחר הימים, ולא להניח לעת זקנה... אבל גם בימי הזקנה יכול עובד ד' להתחדש בעבודת השם, ולזאת נרמז בסוף התורה פרשת ביכורים, שלא יתיימש האדם אף בימי זקנה.

בית ישראל (תשי"ב)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

להודות באותה צורה שמבקשים

וענית ואמרת וגו' (כו, ה).

הרה"ק הבית ישראל העיר פעם לאחד ממקורביו, שביקש מחבירו בקשה וכתב לו על כך מכתב, כשהיה צריך להודות לו על מילוי הבקשה רצה להסתפק להודות לו בעל פה.

על זה העיר לו הבית ישראל זצ"ל "כשבאת לבקש ממני ערכת מכתב שלם, וכשהתקן בא להודות לו תסתפק באמירה בעל פה? אין זו מידה נכונה, שכן יש להודות לכל הפחות באותה צורה שבקשתי".

דהנה מצונו בפרשת ביכורים "וענית ואמרת" ופירש"י לשון הרמת קול. ולכאורה הרי אמרו חז"ל (ברכות כד:) המגביה קולו בתפילתו הרי זה מגביא השקר, ומדוע להרים קול, אלא שבכל ענין וידוי ביכורים קשור בהכרת טובה, כדברי רש"י בפסוק הקודם "ואמרת אליו" שאיך כפי טובה. והנה כרגיל בשאדם מבקש דבר מה מהרבש"ע, הריהו מרים קולו ונא' ה' הושיעה נא! וכשבא אח"כ להודות על מילוי בקשתו, עליו להודות באותו קול שביקש, ולא להגמנו...
פאר ישראל (ח"ב עמ' קכז)

מה אמר רבינו על העולה בפרשת התוכחה

רבינו עם האדמו"ר מטאלנא שליט"א והג"ר יעקב וויל שליט"א

והיה אם לא תשמע בקול ה' אלקיך וגו' ובא עקיב בל הקללות האלה והשיגך (כו, טו).

שח כ"ק האדמו"ר רבי יוחנן מטאלנא זצ"ל: יש לי קפידא לקבל כל שבת עלילת שישי, מנהג אבותי בידי, שנה אחת התפללתי בבית הכנסת זכרון משה ובקשתי מהגבאי שם באחד המניינים שיתן לי עליה שישי, כוונתי היתה שיעצור לפני סיום הברכות כנהוג בכל חצרות האדמו"רים, הוא לא הבין ונתן לי בכבוד את העליה שישי, את כולה, עוד לפני שהצלחתי לומר את הברכה האחרונה, המשיך הבעל קורא, סיים את כל הברכות, והתחיל לקרוא בקלות עד הסוף, הכל בעליה שלי, הרי כך בקשתי.

אני כשלעצמי לא כל כך פחדתי, שומר מצווה לא ידע דבר רע, הרי אני בתומי אך מצוות אבותי בידי, אבל אנשים הבהילו אותי ואמרו שהעולם מיוחד לקבל הקללות ויכול להזיק, אף אחד אינו מקבל עליה את התוכחה, לא בפרשת בחוקתי ולא בפרשת כי תבא, רק הבעל קורא, ומה עשיתי? נו, למיחש מבעי, הרי גם הגמרא אומרת פעמים רבות פוק חזי מאי עמא דבר, ובפרט שחסידיים תמיד חפשו תירוץ על מה להיכנס לרבי...

הלכתי לגור ונכנסתי לקו"פ לרבי הבית ישראל, כשאך התחלתי לספר על מה באתי החל הרבי לצחוק כל כך, ממש בקול גדול! היה לי זכות ששימחתי אותו... אח"כ הרגיע אותי ואמר לי שאין לי מה לפחד שבקללות מרומזים ברכות בידוע, הוא לוקח על עצמו את הענין ומבטיח לי שלא יאונה לי כל רע מן העלייה הזאת, ואז ברכני באריכות ימים מתוך בריאות, לבסוף הרווחתי מכל הסיפור...

תחומיק ישעשעו נפשי (עמ' 644)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע נקרא 'ידידי' אם מתוודה שעשה הכל כהוגן?

ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למטמא ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי. לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי למט שמתני בקול ה' אלקי עשיתי ככל אשר צויתני (כו, יג-יד).

פתח הרבי ואמר: בידי מעשרות אומרים: "ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למטמא ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי. לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי למט שמתני בקול ה' אלקי עשיתי ככל אשר צויתני" - ואם כן רואים שהאדם אומר שעשה הכל כשורה, ומדוע נקרא הדבר ידידי?

החזקה מלובלין זצ"ל, מבאר את החילוק בין לשון חז"ל (ראה עירובין יג, ב): 'פשפש במעשיו' ולבין הלשון 'ימשמש במעשיו', דפפשש קאי על עבירות שבידו שצריך למצוא אותם ולעשות עליהם תשובה, וימשמש קאי על מצוותיו שבדוק האין עשה אותם אם בלי פניות ועם כוונות רצויות וכדומה.

ואם כן ניתן לומר כאן גם כנ"ל, אכן עשיתי את המעשים הטובים האלה, אבל כיצד עשיתם? האם בכונות הלב? האם בלי פניות, האם בשמחה ובהתלהבות וכדומה, ושפיר אפשר לקרוא לזה ידידי.

ואולי אפשר ליישב באופן עמוק, על פי מה שכתב בספה"ק עבודת ישראל להמגיד מקחינין זצ"ל לגבי פרה אדומה תמימה אשר לא עלה עליה עול שאם לא מרגשים שיש מום, זה סימן שלא עלה עליה עול. היינו שבאשר אדם חש שהוא בסדר בעבודת ה' דיליה ומרדצה מעצמו שעשה הכל כיאות ואין בו מום, סימן שלא קיבל על עצמו עול תורה מספיק, ומסתפק במה שיוצא ידי חובתו באופן פחות נעלה.

ואם כן אפשר גם כאן לפרש כנ"ל, שזה גופא הוא הוידוי שלו, אני מרגיש 'עשיתי ככל אשר צויתני', אין לי תביעות נוספות מעצמי, ואינו רואה איפה אפשר עוד להתעלות ולשפר עצמי, זהו גופא הוידוי שלו.

ליל ש"ק תשכ"ז בסעודה (בית ישראל להבה עמ' ר"ל)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

לא לסמוך על ימי הסליחות

ידידי יקירי, על לא כתבך אלי זמן רב (אם הי' אמת כן שלא כתבת) ח"ו לא חשאת מאומה ואיך צריך כפרה ע"ז, לכן תוכל לחשוב ג"כ אשר עונך יכופר, אבל לחלות זאת ולחבר זאת עם שאר כפרת העון הנצרך לך מלמעלה, את זה לא נכון, כוונתי בזה כי אף אם עוד הפעם יתעכב כתיבתך אלי ג"כ לא איכפת לנו מאומה, אבל כלפי מעלה תשמור עצמך מלהצטרך לסמוך על ימי הסליחות והימים הנוראים.

מכתב לידיד משנת תרפ"ו (ירחון בית יעקב, אדר תשל"ט)

דבר בעתו

ערשטע סליחות

עם קופות צדקה של 'יד לאחים' ו'חבר הפעילים' ומכריזים לבוא ולתרום 'כופר נפש', אלפי חסידים חולפים בחצר במהירות בדרכם לביהמ"ד הגדול ההולך ומתמלא בצפיפות עצומה, כשאחרוני הבאים כבר נאלצים לעמוד בעת אמירת הסליחות בקומה התחתונה, מאפס מקום למעלה.

בחצות הליל בדיוק יוצא הרבי מחדרו לאמירת הסליחות, לפני התיבה יורד הרה"ח ר' משה שיינפלד ז"ל (שאף ניגש למעריב באותו מוצאי שבת) המשמש כ'בעל שחרית' בימים נוראים ופועם ב'אשרי'. סביבו מתייצבים בחצי גרן חברי ה'קאפעלע', לתפילה הפותחת את תפילות הימים הנוראים הבאים לטובה.

כשהרבי מסיים 'ואנחנו נברך... מעתה ועד עולם...' מתחיל הבעל תפילה ר' משה באמירת 'י-ת-ג-ד-ל' כשהקאפעלע מלווה אותו בנטוח הידוע עם השייטת הגוראיים, כשר' משה מתבל זאת בנעימות המיוחדת שלו 'אלין קראקאווער', שכן היה יליד קראקא שבגליציה ותפילתו הערבה הייתה לשם דבר.

כשמגיע החזן ל'סלח נא לעוון העם הזה' פוצחת הקאפעלע בניגון מעורר לב שהולחן במקורו ל'אנעס' – פסוקי אנה ה' של הלל, כשמדי פעם מלווה אותם הרבי בנהמה מרעידת לב. בהגיע החזן ל'במוצאי יום מנוחה', מזמרים חברי הקאפעלע את הניגון החדש שהולחן במיוחד מדי שנה למילות הפיוט הזה.

מוסף המבשר (קהילות משפטים תשע"ז)

מוצאי שבת סליחות בירושלים, מעט לפני חצות הליל...

רחובותיה של ירושלים עיר הקודש שוקקים חיים כבציהי היום, מכל עבר צועדים יהודים לבתי הכנסיות, ספרי 'סליחות' בידיהם ורצינות נסוכה על פניהם.

בתוך הנחר האטושי בולטים אלפי חסידי גור הצועדים בזריזות לבית מדרשם ברחוב רלב"ח, ההולך ומתמלא עד שנדמה כי עוד רגע ויתפקע מרוב עומס.

כבר לקראת 'שבת סליחות' ניכרה תכונה גדולה בחצר הקודש. ה'חצר', בקומה התחתונה של ביהמ"ד, נראתה לרגע כ'בית נתיבות' עמוס במזוודות וחבילות שהביאו עמם המוני החסידים שמיד עם הגיעם לירושלים, עוד בטרם התמקמו ב'סטנציע', מיהרו תחילה לביהמ"ד להיכנס אל הרבי ל'שלום נעמען'.

'שבת סליחות' הייתה אפוא אחת השבתות המלאות במעגל השנה, ובמוצאי שבת נשברו שיאי העומס והצפיפות. גם אלו שלא יכלו להרשות לעצמם להגיע לראש השנה מסיבותיהם, כל אשר בשם חסיד גור ייקרא הגיע לסליחות הראשונות, 'די ערשטע סליחות', בצלו של הרבי.

בשעות המאוחרות של מוצאי שבת, לקראת השקעה 'עשרים לשתיים עשרה', התמלא בית המדרש עד קצהו. למטה, בחצר בית המדרש בקומה התחתונה, שוררת המולה גדולה, יושבים בחורים רבים מיישבת 'חברון'

על הצדיקים ועל החסידים

הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל

גאב"ד פוניבז'

כ' אלול תשכ"ט

עבור התחלת הבניה – אולם לא עלה בידו להשיג את הכסף הדרוש לו באופן דחוף, ואיננו יודע מאין יבוא עזרי?

שמע רבינו, את דבריו ואמר לר' ישראל אירנשטיין: תביא כיבוד כוס תה ומזונות ותכבד את הרב מפוניבז'. בנתיים קם ה"בית ישראל" מכסאו ונכנס לחדר השני, שהה שם זמן מסוים, חזר לחדר שבו ישב הרב ובידו מעטפה גדולה מלאה שטרות של כסף ומסר אותה לרב מפוניבז'. הרב פתח את המעטפה, מנה את הכסף, קם מכסאו והחל לרקוד משמחה, עם המעטפה והכסף...

רבינו ה"בית ישראל" עמד והסתכל על הרב שהוא מלא שמחה, ולא אמר דבר. כשרגע הרב, אמר ל"בית ישראל": כל היום הסתובבתי בירושלים ולא הצלחתי להשיג את הכסף שאני זקוק לו בחיפזות. חשבתי לנסוע הביתה בידיים ריקות, אך עלה בדעתי להיכנס אל כת"ר ולספר לו על מצבי, כפי שנאמר: "דאגה בלב איש ישחנה". והנה כאן באה הישועה כשמניתי את הכסף, ראיתי שזהו בדיוק הסכום שאני זקוק לו ואיך לא אשמה ולא ארקוד.

לאחר פטירת הרב מפוניבז', בבוא רבינו הבית ישראל לנחם את בנו השריד רבי אברהם חיים כהנמן, אמר לפניו רבינו: "לא אתה בן יחיד שלו... הרבה מאד בנים יחידים היו לו... לא אתה יתום שנשאר אחרי... הרבה מאד יהודים נשארו בפטירתו מיתומים ואבלים... כולנו, כולנו יתומים היינו ואין אב...".

הרב מפוניבז' והגר"מ זמבא ברחובות קארלסבד

סיפר מרן רבינו הפני מנחם ז"ע: בשנים הראשונות לבואו ארצה בימי השואה, קבע הרב מפוניבז' את אכסנייתו בכל פעם שעלה לירושלמה, אצל משפחה פלונית שהתגוררה ברחוב יוסף בן מתתיהו מול מעוט של אחי הגדול האדמו"ר רבי ישראל זצ"ל הבית ישראל, והיה נוהג להתפלל שחרית בכל בוקר עם המנין הראשון של חסידי גור בביהמ"ד אשר בבנין ישיבתנו ברחוב שפת אמת הסמוך, הייתי אז בחור צעיר לימים, ואחי הבית ישראל ז"ל אותי לעקוב בעירנות אחרי כל הליכותיו, כי תורה היא וצריכים ללמוד אותה.

"לדוגמא, אמר לי, שים לב שבעלותו לדוכן לברכת כהנים אינו חולץ את מנעליו סמוך לארון הקודש – כפי שרגילים לעשות הרבה מן הכהנים, אלא מצניע אותם סמוך לקיר המערבי של ביהמ"ד, ופוסע לכל אורך ההיכל עד לארון הקודש בפזמקאותיו, הכל מפני המצוה "ומקדשי תיראו". כן הזכיר לי, שכאשר קראוהו לעלות ראשון לתורה, והוא חסיד בכהונה, לא החסיר אף פעם מלומר אח"כ אל המקריא בהבעה של הכרת טובה "ישר כח".

שים לב חזר והדגיש לי, "כי מכל תנועה של הרב דפוניבז' יש מה ללמוד כמו משולחן ערוך חי".

סיפר הרה"ח ר' ישראל אירנשטיין: זכיתי לשמש את מרן בעל ה"בית ישראל" עוד בחיי אביו ה"אמרי אמת", הייתי נוכח כאשר נכנס 'הרב מפוניבז' ל"בית ישראל" וסיפר לו, כי רכש גבעה גדולה בבני ברק ובדעתו להקים שם ישיבה גדולה ל-500 תלמידים. הוא הסתובב כל היום בירושלים להשיג כסף כדי שיוכל לשלם את התשלום הראשון

הרב מפוניבז' (ח"ב עמ' פה; ח"ג עמ' רל"ט)

על חומות בני ברק (ח"ב עמ' 349 ולהלן)

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"ד | פרשת נצבים - ראש השנה | תשפ"ג

מוסר
כליות

זכרנו לחיים - לעבודת ה' בחיות והתלהבות

בראש השנה מתפללין זכרנו לחיים, אין הכוונה על סתם חיים רק שיהיה עבודת ד' בחיות ולא המתים יהללו וכו', מלך חפץ בחיים, חברי' כי משו להאי פרשתא דאדא הוי חדאי (=כשהגיע לפרשה זו שמחו), וזה כשהמלך חפץ בחיים ניקל לבוא לזה, אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, ופירשו רבותינו ז"ל שיהי' בחיות, ועי"ז מתפללין זכרנו לחיים.

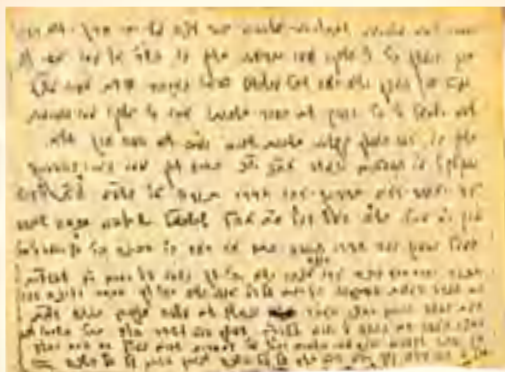
בית ישראל (ראש השנה תשי"א)

פרסום
ראשון

יין המשומר

רחצו הזכו, כנגד הב'
ימים של ראש השנה

כתב יד קודשו של רבינו הבית ישראל
זי"ע, מדברי תורה שרשם מאביו ראש
גולת אריאל מרן האמרי אמת זי"ע

אמרנו לפני מלכויות שתמלכוני עליכם זהו עצה על ימי
הדין. לא הביט און ביעקב בו' ד' אלוקיו עמו ותרועת מלך
בו. כשד' אל' עמו אי לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל
בישראל כדאי' בזוהר. בשם אביו זצ"ל שמע ישראל ד'
בו' וברוך שם כבוד מלכותו זהו ד' אלוקיו עמו ותרועת
מלך בו, זהו העיקר קבלת עול מלכות שמים ועי"ז לא
הביט און שלא נתקלקל ע"י החטאים, ונעשה אח"כ יו"ב.
כתיב לך עמי בא בחדריך עד יעבר זעם, חדרך זהו
חדרי תורה, אי' בשפ"א לא הביט און ר"ת אהל ולא ראה
עמל ס"ת אהל, שישאל יש להם מכסה שמכסה העמל
והאון זה חדרי תורה. כתיב אז ראה בו' הכינה בו' הן
יראת ד' חכמה וסוד מרע בינה, זהו כנגד אנכי ולא יהי'
לך, וזהו הב' ימים ר"ה, שהעשי"ת הם כנגד העשרת
הדברות, הב' ימים של ר"ה אנכי ולא יהיה לך, חכמה
ובינה זהו המח והלב.

וכתיב רחצו הזכו, ונחשב שם עשרה דברים כנגד
עשי"ת, רחצו הזכו הם כנגד ב' ימים של ר"ה, שעיקר הוא
לטהר הלב. כתיב השמרו לכם פן יפתה לבבכם ועצר את
השמים וכו', אי' בספרים שמים וארץ זה המח והלב שכל
אחד הוא עולם קטן ור"ה הוא הלב של כל השנה, שנותן
חיות על כל השנה.

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

להתחיל להתפלל בפיו ואח"כ כבר יבוא החשק

כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך
לעשותו (ל יד).

הבית ישראל ז"ל אמר, לכאורה היה ראוי
להיאמר להיפך, דהיינו בלבבך ובפך, הרי
המחשבה בלב קודמת קודמת למעשה, אלא
הכתוב מרמז, אם אין לאדם חשק ללמוד או
להתפלל, יבוא את עצמו, יתחיל קודם כל בפה,
אח"כ יבוא מאליה גם החשק.

ואמנם הגיד הרבי מקצק ז"ל "בפך" וכן
"בלבבך" - אינו שווה מאומה, ההעיקר הוא
"לעשותו" לקיים בפועל. אולם אבי (האמרי
אמת) ז"ל אמר: האידיא שנתמטעו הלבבות
(=) ששואכע דורות, הרי בהחלט זו הדרך,
להתחיל קודם כל "בפך", הוא הדיבור בפה
מעשיית הטוב, וממנו יבוא למדרגת "ובלבבך"
- הרצון והחשק בלב, וסופו של דבר יהיה גם
כן "לעשותו".

פאר ישראל (ח"א עמ' תסד)

איך ניתן לבקש "שירבו" זכויותינו

כתב המחבר בשולחן ערוך (סי' תקפג ס"א):
וכשיאכל רוביא יאמר יהי רצון שירבו זכויותינו.
תמנה המפרשים: והיאך ניתן לבקש
"שירבו" זכויותינו, הלא כפי קיום המצוות
- כן הם הזכויות, ואם לא פעלנו יותר במשך
השנה - כיצד אפוא ירבו הזכויות? אף הם ענו
והשיבו: המכוון הוא שנוכח לעשות "תשובה
מאהבה" על חטאיו, ואז יתפכו כל הזדונות
שעשינו לזכויות (יומא פו, ב), וממילא ירבו
זכויותינו...

מרן הבית ישראל מגור זי"ע היה מסמיך
לכך את המעשה שאירע אצל הרה"ק רבי חיים
דוד מפעטריקוב זי"ע, שהיה מכונה "רבי חיים
דוד דוקטור", שכידוע מתחילה היה רחוק
מדרך השי"ת, עד שחזר בתשובה והיה בעל
מדינה בחסידות וברוח הקודש, ויהי בעת
בא יומו טרם אסף רגליו אל המיטה הגיע
אליו לבקרו הרה"ק רבי שלמה מראדומסק
זי"ע בעל ה"תפארת שלמה", וירא והנה הוא

מתלעלע בבכיו. חשב הרה"ק מראדומסק זי"ע
כי בכייתו על ימיו הראשונים טרם התקרבותו
לעבודת הבורא, ויאמר לו: "רבי חיים דוד,
מה לכם בוכים, והימים הראשונים יפלו..."
נחרד הרה"ק מפעטריקוב זי"ע ואמר: "יפלו?"
אדרבה, "יעמדו"... איני מוותר על שום עבירה
שעשיתי... הלא בתשובה מאהבה זדונות
נעשין כזכויות... ואני כבר שבתי בתשובה
שלימה על הכל...

ליקוטי אב - ראש השנה (עמ' 109)

ראש השנה הראשון בהנהגתו של הבית ישראל

סיפר הג"ר שלמה זילברשטיין ז"ל רבם
של חסידי גור בבני ברק, כי בלילה הראשון
של ראש השנה תש"ט, יומא דדינא הראשון
בהנהגתו של הבית ישראל זי"ע, צוה לשיר
ב"שולחן הטהור" גם "לדוד מזמור" וגם "מזמור
לדוד". לאחר עריכת ה"שולחן" יצא הרבי
בשעת חצות לרחוב שפת אמת, בהתהלכו
אנה ואנה בסמוך לבית מדרשו כשהוא תפוס
שרעפים.

לפתע עצר מהילוכו וחריפי האברכים נקהלו
והצטופפו סביבו במורא גדול. פתח ואמר: "זקני
החידושי הרי"מ זי"ע הגיד בשעתו כי ביום
הראשון דראש השנה אין לבקש על גשמיז
כי אם על מלכות שמים, על יודישקייט, רק
ביום השני יכולים לבקש גם כן על פרנסה
וכיוצא. אלא מכיון דאתו רבנן ושווינו כחד
יומא אריכתא (ביצה ד, ב) א"ח ס' תצו סעי'
ב), הכל קדושה אחת... גם יודישקייט ופרנסה
קדושה אחת... הרי אמרו (ירושלמי תרומות
פ"ח ה"ד) ליבא בכיסא תליא... הא בוא תליא...
כדי לעבוד את השי"ת בתורה ובתפילה זקוקים
גם כן לפרנסה טובה... כדי לגדל כראוי 'יודישע'
קינדער' צריכים שפע ופרנסה כבבדו... שיהיה
ליהודים כל טוב..."

אמרו: בתקופה הקרובה חל שינוי לטובה
במצב הפרנסה בארץ הקודש, והמסתופפים
בצלו אשר נתרבו להגליו התחילו להרגיש
בפועל את השפעת דיבוריו הקדושים.

פאר ישראל (ח"א עמ' רצג)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

טעם שראש השנה שני ימים אף לבני ארץ ישראל

מִן הָאֲמָרִי אֲמַת מְגוֹר ז"ע הִיָּה אֲוֹמֵר: רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא הַחֹג הַיְחִידִי בִּשְׁנֵה שָׁגָם בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נוֹהֲגִים אוֹתוֹ שְׁנֵי יָמִים. וְהַטַּעַם לָזֶה הוּא, מִפְּנֵי שֶׁרָצוּ חֲכָמִים שְׁלֹפְחוֹת יוֹם טוֹב אֶחָד בִּשְׁנֵה יְהִיּוּ כָּל הַיְּהוּדִים שֶׁבְּכָל הָעוֹלָם כּוֹלֵם שׁוֹיִם בּוֹ...

בְּנֵי רַבִּינֵי הַבֵּית יִשְׂרָאֵל ז"ע הִיָּה מוֹסִיף וְאוֹמֵר: אֵיטָא ב"יֶעֱרֹת דְּבִשׁ" (ח"ב דְּרוֹשׁ א') שֶׁהַטַּעַם שֶׁנִּקְרָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּלִשׁוֹן חֲז"ל (בִּיצֵה ד', ב', אר"ח ס' תצו סעי' ב') "יוֹמָא אֲרִיכְתָּא", הוּא מְשׁוּם דְּאֵיטָא שְׁעִשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה הֵם כְּגַד עִשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת, נִמְצָא שְׁשֵׁנִי יָמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הֵם כְּגַד "אֲנִי" ו"לֹא יִהְיֶה לָךְ", וְהָרִי כִּבְרָא אֲמָרוּ ז"ל כִּי אֲנִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ בְּדִיבּוּר אֶחָד נִאֲמָרוּ, וּמַעֲתָה שְׁפִיר שְׁנֵי יָמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה חֵד נִינְהוּ, וּלְפִיכָךְ נַחֲשָׁבוּ כ"יוֹמָא אֲרִיכְתָּא". עַד כָּאן דְּבָרֵינוּ.

הַמְשִׁיךְ רַבִּינֵינוּ הֵב"י: לְפִי זֶה יִתְּנָן לּוֹמֵר, כִּי מִטַּעַם זֶה נוֹהֵג רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּכָל תְּפֻצּוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי יָמִים, וְלֹא רַק בַּחוּץ לְאֶרֶץ מִטַּעַם "סְפִיקָא דְּיוֹמָא", כִּי רָצוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל לְלַמְּדֵנוּ שֶׁבִּעֲנֵין "אֲנִי" ו"לֹא יִהְיֶה לָךְ" אֵין סְפִיקוֹת וְאֵין שִׁינּוּיִים... וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם שׁוֹיִם בְּעֲנִינִים אֵלּוּ...

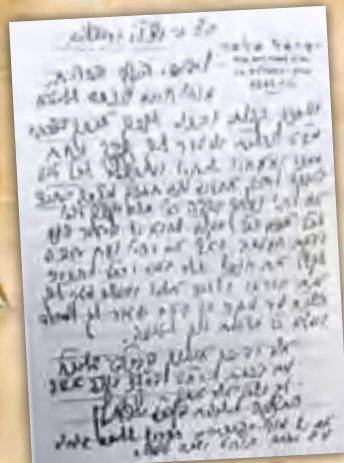
עוֹד הִיָּה מוֹרְגָלָא בְּפוֹמִיָּה לּוֹמֵר: "הָרִי זֹלַת תִּקְנֵת חֲכָמִים לַעֲשׂוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה ב' יָמִים גַּם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִזִּי כְּשֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה חָל לַהֲיוֹת בְּשַׁבָּת – הִיּוּ מְפַסְדִּים בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִצּוֹת "תִּקְיֵת שׁוֹפֵר" לְגַמְרִי, שֶׁהָרִי גִזְרוּ חֲכָמִים "שְׁמָא יַעֲבִירֵנוּ", עַל כֵּן מַלְכַּתְחִילָה קִבְּעוּ לַחוּץ לְעוֹלָם ב' יָמִים, כְּדִי שֶׁלֹּכַל הַפְּחוֹת יִתְקַעוּ בְּיוֹם הַשָּׁנִי וְלֹא תִּתְבַּטֵּל הַמִּצְוָה לְגַמְרִי."

ליקוטי אב - ראש השנה (עמ' 64-65)

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך
(דברים ל. ד.)

"וזאת הבטחה... לקבץ את הנפש"

ואבקש לחזק אחרים וגם תחזק עצמך. כתיב אם יהי' נדחך בקצה וכו' משם יקבצך כו' לכל אדם בכל מקום שהוא יש פיזור הנפש, וזאת הבטחה שאף אם יהי' נדחך יזכה לקבץ את הנפש שלו, ואז יכול להכיר את בוראו ולשוב אליו, וכאשר עזר לך הש"י עד עתה כן בטח יעזור לך לעתיד וימלא כל משאלות לבך לטובה.
(אגרת לרבי חיים פנחס לובינסקי ז"ל)

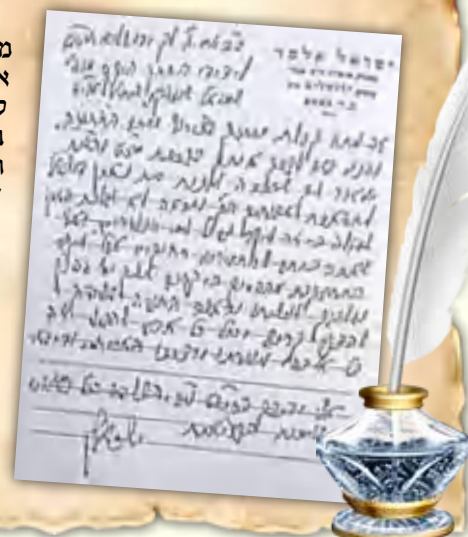

בי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבך לעשותו (דברים ל. יד.)

"התורה מעידה שהדבר קרוב"

זֶה עֵתָה קִבְּלָתִי מִכְּתָבְךָ בְּצִירוֹף מִכְּתַב הַחֲתוּמָה, וְהִנֵּנִי זֹכֶה לְבִרְךְ אוֹתָךְ בְּבִרְכַּת מִז"ט וְהַשִּׁי"ת יַעֲזוּר לָךְ שֶׁתִּזְכֶּה לְבִנְיַת בֵּית נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל לְתַפְאֶרֶת אֲבוֹתֶיךָ הַק', וְתִרְאֶה לֹא לְבָלוֹת הַזְמָן לְבִטְלָה כִּי זֶה עֵיקָר גְּדוֹל לִיְמֵי הַנְּעוּרִים. וְאִף שְׂאוֹתָה כּוֹתֵב שֶׁהַחֲבָרִים רַחוּקִים אֲבָל עֵיקָר הַתְּחַזְקוֹת מִהַפְּסוֹק כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ כו' בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ, וְכֹאשֶׁר הַתּוֹרָה מַעֲיִדָה שֶׁהַדָּבָר קָרוֹב יִכּוֹל כָּל אָדָם לַהֲגִיעַ לָזֶה, כָּל א' כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ וּרְצוֹנוֹ הָאֲמִיתִי, וְדִי כּוּזָה.

(אגרת לרבי שמואל שמעלקא אשכנזי ז"ל ליום חופתו)

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים ש

האי חסיד והאי עניו

(תגובות לגליון פרשת שופטים על הרה"ח יוסף מאיר זיידל ז"ל)

אבותי אני חוזר (וזה ארך קרוב ל-30 שנה: שרק אז קיבל רשות לעלות לארצה"ק!) ד. מעולם לא ביקר הרבי הלב שמחה בביתו אלא בבית חתנו גיסי הרה"ח ר' צבי יוסקוביץ הי"ו בטלז סטון ואמר לי שבקאליש כילד קט התפלל בדמעות שיזכה שהרבי יהיה אצלו!

ה. נקודה חשובה נוספת: לפני פטירתו אמר, דער אייבישטער איז מיין עדות אז אין מיין לעבען האב איך נישט גיהאט אהרהור אויפן רבש"ע אויבט נישט ווען מהאט צו גענומן מיין ווייב מיט דאס קינד אין מיינע אויגען (=הקב"ה יכול להעיד עלי שמימי לא היה לי הרהור עליו, גם לא כאשר לקחו את אשתי וילדי לגד עיני). והוסיף ששעה אחת ביום השחרור היה לו זמן של יאוש. והוא מאמין שהקב"ה עשה זאת בכדי שלא יוכל לטפוח על בטן משיבועות רצון!

בקוצר אמרים,

חתנו כבנו, יצחק מאיר פרסטר

רבי יוסף מאיר זיידל (משמאל) עם ידידו הנגיד ר' דוד עובד סוכובצקי בשיחה עם הפני מנחם זי"ע (ארכיון כולל פולין)

א. אמנם אמת שקיבל 26 מכתבים אך בחלקם היו בתוספת למכתבים שכתבו לו ילדיו.
ג. זה לא מדויק שזה המכתב שהחזיק בכיסו תמיד את המכתב האמור. בכיסו החזיק תמיד את (דעם שמירה בריף) ששם כתב לו הרבי זצ"ל שיבטיא ממחלתו ושיזכור ימים מקדם חסידים ואנשי מעשה והגעגועים לזה יביאו שיוכל להחזיק מעמד בגלות המר ועוד תוכל לומר לירושלם

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"ה | פרשת וילך - שבת שובה | תשפ"ג

מוסר
כליות

לבטוח בה' שיעזור לו לשוב בתשובה

שבת שובה. כל בעל תשובה עומד לפניו הסתרות דעוד לא זכה לתקן, אבל עליו לבטוח בה' יתברך שיעזור לו.

בית ישראל (פר' וישב תש"י)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

פסוקים אלו כצוואה של משה רבינו ע"ה

וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְגו' הִקְהֵל אֶת הָעָם וְגִבְיָהֶם אֲשֶׁר לֹא
יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלִמְדוּ וְגו' (לא, י-ג).

אמר הרבי מרן הבית ישראל זצוק"ל, פסוקים אלו
אמר משה רבינו כצוואה קודם פטירתו והסתלקותו
מן העולם. וזהו "ויצא משה" - צוואה. ומהו הצוואה
"הקהל את העם", פרשת הקהל, היינו שעל כל בני
ישראל להקהל יחד אפילו הפחותים, שביחד כל כלל
ישראל, בכח הציבור יכולים אף הפחותים להתעלות
בדרגות התורה ועבודת ה'.

וצוואה זו נאמרה לדורות, אפי' בדורות השפלים
עקבתא דמשיחא, שהרי כך כתוב בפסוק "ובניהם
אשר לא ידעו" - היינו הדורות השפלים, גם הם יזכו
"ישמעו ולמדו ליראה את ה'". וגם נרמז דבר זה
ב"טף" רמז לאנשים פחותים, וכוונת "ליתן שכר
למביאיהם" הכוונה שמביאיהם זוכים לשכר, שהם
עצמם מתעלים יותר ויותר בדרגות גדולות.

המעין הטוב (בפרשתנו)

אמירת 'זכרנו' ו'מי כמוך' עם הש"ץ בעת חזרת התפילה

אמר רבינו הבית ישראל בשם אביו האמרי אמת
זצ"ל דמה שנוהגים העולם לומר בקול רם זכרנו
לחיים וכו' מי כמוך וכו' בחזרת הש"ץ לפני הש"ץ,
ורק אז אומר הש"ץ, באמת אין לזה מקור בפוסקים,
והמנהג הזה נמשך ממה שקורה הרבה פעמים שהחזן
שוכח לומר את זה, ומתחיל מלך עוזר ואז חלק
מהקהל היה צועק ומזכיר לחזן "זכרנו לחיים", ומזה
נמשך שהחלו כבר תמיד להזכיר ולומר כבר את הכל.
וראיה לזה כי בראש השנה וביום כיפור לא נוהג
שהקהל אומר את זה לפני השליח ציבור, ואם היה
כזה מנהג אם כן היו נוהגים כן גם ב"ה וי"ב.

ערב יו"כ תשי"ד בביתו (בית ישראל להבה ענ"ה רמז)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

ראיה מכהן גדול ביו"כ לחתן וכלה

שמעתי מפי איש נאמן, דפעם אחת נכנס האדמו"ר מגור בעל בית ישראל זצוק"ל
לבקר את הגאון מטשעביץ זצוק"ל. והגאון מטשעביץ ז"ל היה דן באותו שעה עם כמה
ח"ח בענין אם חתן וכלה צריכין לעשות תשובה, ובעל בית ישראל ז"ל כששמע זאת
ענה: "עם איז אן אפענע גמרא [=זה גמרא מפורשת], וביאר דידוע שיטת הירושלמי
דהאשה השניה שהיה מתקנין לכהן גדול לפני יו"כ נתקדשה לו ביו"כ (עי' יומא יג,
ב תוד"ה ולחדא), ונמצא לפי"ז דאם אשתו הראשונה מתה, היה הכה"ג מקדש אשה
שניה ביוהכ"פ, וא"כ היו חתן וכלה, ולא מצינו שביוהכ"פ לא היה צריך הכה"ג לומר
היודי בעדו ובעד ביתו מפני שנמחלו לעונותיהם, אלא על כרחך שגם חתן וכלה צריכין
להתודות ולעשות תשובה.

והגאון מטשעביץ ז"ל הפליא על דבריו, ואמר בזה הלשון: "איך קען לערנען אבער א
קאפ האט דער גערער רבי".

שדה צופים (עמ"ס קידושין, עמ' טז)

"והשי"ת יטהר לבנו לעובדו באמת"

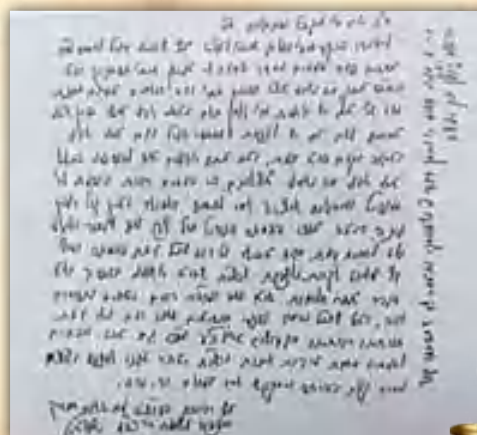
רואה אנוכי ההסתר הגדול מכל צד, טוב לזכור ולידע ולא להסיח דעת מזה אפילו
על רגע שכל זאת הסתר וסוף סוף עלינו לקוות ולצפות להשי"ת שהוא יושענו
במהרה ולא להגרר אחרי חלומות שוא אשר בעוה"ר רבים וטובים נתפסים לזה. ואף

שהכל נרמז בדברי
הנביאים שלנו וגם
גילו זאת אבותינו
רבתינו הקדושים
זצלה"ה, עב"ז
גם אנו שוכחים
לפעמים מחמת
טרדות שונות,
והשי"ת יטהר לבנו
לעובדו באמת
ויסיר קצת ההסתר
ויתקדש שמו
בעולם, ודי בזה.

אגרת לחסיד רבי
זעליג שטיצברג ז"ל

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

דבר בעתו

סעודת ערב יום הקדוש

בסעודת ערב היום הקדוש היה רבינו בוצע על שתי חלות לחם משנה, כמו בשבת כהורות המקובל האלוף הרמ"ק ז"ע בסידורו [זה לשון של הרמ"ק כמו ששבת הוא מזון הנפש הרוחני והיו בערב שבת לוקטים לחם משנה כך ביום הכיפורים יטלו לחם משנה בערב יום הכיפורים למזון הגשמי הזה עכ"ל].

ומסופר שבסוף ימי האמרי אמת זצ"ל בירושלים, כאשר גברה חולשתו מאד ומיעט בדיבורים, אידע שהביאו לו בסעודת ערב יום הכיפורים חלה אחת בלבד, והיה מרמז שרוצה דבר מה אך לא הוציא מפ"ק, רק את המילה בסידור.

איש לא הבין מה חפצו, המשמשים ניסו להביא אליו סידור ולא נתרצה בו, לפתע נכנס אל החדר הבית ישראל ז"ע, וכשמוע את הענין, חש מהר אל המטבח והביא חלה נוספת לאביו הק' ללחם משנה, ותיקף ומיד בצע עליהן ונחה דעתו, והיה לפלא איך היה הבית ישראל ז"ע הוידח אשר כעין הבזק ירד לסוף כוונתו, שמרמז למה שנאמר בסידור הרמ"ק.

פאר ישראל (ח"ג עמ' נח)

לקיים מצות אכילה בערב יו"כ בשתיית בירה יקרה

במוצאי יום כיפור תשי"ב בסעודה, סיפר הרבי שיש בירה אנגלית יקרה מאד,

וחשב אם לשותת מזה או לא בסעודת ערב יום כיפור, אח"כ שקל בדעתו שכן, משום שיש מצוה לאכול, ומכר במעשה שהיה אצל השפת אמת זצ"ל, שאצלו היתה דחקות גדולה מאד ולכן היה מאד מקמץ בהוצאות, והוצאות שבת היה בערך ארבעים גראשען, ואילו היה נצרך ארבעים ואחד גראשען לא היה לו, עד כדי כך חי בצמצום, אמנם לאחר מכן היה לו מעט יותר פרנסה מאיזה עסק.

רבי פינטשע זצ"ל כן היה עשיר, והעיד על ר' פינטשע שהיה אדם גדול מאד, הכי גדול בעיר בימיו, ופעם עמד השפת אמת עם שני צינארען (=סיגריטות) יקרים מאד שכל אחד מהם בלבד עלה שלושה גראשען סכום גדול מאד בזמנם, וטען השפת אמת צינאר אחד לר' פינטשע ואחד לעצמו, ואמר ר' פינטשע שאינו מעשן וסיפר הרבי שהיה אז ילד, והיתה לו פליאה על הסבא שאין לו כסף והנה הוא מעשן צינאר כל כך יקר, ונתן אחד לר' פינטשע אז שמע איך שהשפת אמת אומר אם יש כזה דבר יקר בעולם למי זה שייך אם לא לו.

ועל פי מעשה זה חשב גם לגבי הבירה היקרה עבור מי זה אם לא עבור מצות אכילה בערב יום כיפור, והוסיף שאצל אביו האמרי אמת זצ"ל גם הוא חי בצמצום ובדקדוק, על אף שאצלו היה פרנסה ברווח, אבל הצמצום היה רק עבור ההוצאות שלו ואילו בשביל אחרים היה פזון גדול.

מוצאי יום כיפור תשי"ב בסעודה (בית ישראל להבה עמ' רט)

על הצדיקים ועל החסידים

הגה"ח רבי אברהם בנימין זילברברג זצ"ל

אב"ד פיטסבורג
נלב"ע י' תשרי תשכ"ג

כותב: "נדהם מהאסון הנורא שקרה, הנני לחם אתכם, המקום יחם אתכם ברוך שאר אבילי ציון וירושלים ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולכם, והש"ת יחוק את כולכם בבריות שותכלו להתחזק, ונתבשר מהיום אך טוב".

לאחר פחות משבועיים חש הרבי צורך לכתוב לרב מכתב תנחומים נוסף להטיף עוד טיפת צרי על לבו הדואב, והוא כותב: "ואף שמרגיש אני שקשה עליך להתחזק אבל אין עצה אחרת רק שתראה לחזק את עצמך וגם לדבות את ב"ב הרבנית תח' ואם מקבלים את היסורים באהבה, ואין מהרהרים אחר מדותיו של הקב"ה עזר הש"ת להאדם ומונע המשחית על העתיד, ומתהפך מידת הדין לרחמים".

כאשר נפל הרב למשכב, בשנת תשכ"ב, הוחש מברק לרבי עם הבשורה כי הרב לקה בהתקף לב. מברק זה נזק את האות לפתיחת מערכת עניפה של התכתבות בין הרבי לבני המשפחה, המקדשת להתעניינות בשלומם, ובה ניכרת דאגתו האבהית והרחמיאית של הרבי למצבו.

על סדר הסתלקותו המופלאה נצטט כפי שסיפר נכדו הגה"ח רבי שמואל זילברברג שליט"א: בערב יום הכיפורים שנת תשכ"ג הלך זקני זצ"ל כמה פעמים להיטהר במקוה, טבל, עלה ונסתפח ולאחר מכן ישב להגות בתורת ה' ולמד מסכת יומא במשך שעות ארוכות כהכנה ליום הקדוש, בתפילת 'כל נדרי' ירד לפני התיבה בבית מדרשו כמנהגו מדי שנה בשנה, לאחר 'כל נדרי' עמד לדרוש בפני העם, ועזר לתשובה ולהתעוררות בגדלות היום וכן ערך מגבית עבור הישיבה הגדולה שפת אמת, כדרכו משנים קודמות, והנה תוך כדי הזכרתו את דברי הגמרא (יומא כ.) דביומא דכיפורי לית ליה רשות לשון לאסטנוי, כרע נפל על משמרתו בפתע פתאום, ולא עזרו מאמצי הרופאים להחיותו, ועלתה נשמתו בסערה השמימה.

בהיוודע דבר האסון במוצאי יום הכיפורים בירושלים, לבש רבינו קדרות והסתגר בחדרו וכן לא הסכים בשום אופן לטעום מה אחר התענית, והעיד ר' בונם קורניק ז"ל שמשם התחנן בפני הרבי שיאכל מעט אך הרבי לא הסכים לאכול מאומה מרוב צער, והתבטא בהאי שעתא הרבי הבית ישראל בהאי לישנא, 'א שאד עד איז נישט דא געווען, ווען ער וואלט דא געווען וואלט נאר נישט געשעקן', - 'חבל שלא היה פה, אילו היה נמצא כאן - בארה"ק - זה לא היה מתרחש'.

עם בוא הארון לארץ הקודש נלקח והובא להיכל ישיבת שפת אמת שם המתין הרבי זצ"ל, הרבי עמד ונשען על הארון במשך זמן רב, כאשר יצאה ההלויה נשא עליו הפני מנחם ארן בקול נחי - מספד אחר מיטתו, לאחר מכן פיקח הבית ישראל ז"ע בפרוטרוט על כל סדר הקבורה..

(מתוך דרשה שנאמרה ע"י נכדו חביבו הגה"ח רבי שמואל זילברברג שליט"א המודיע מוסף תורני ה' בתשרי תשע"ג)

הרב מפיטסבורג במחיצת רבינו הבית ישראל ז"ע

אחד הצדדים המופלאים ביותר באישיותו של הרב מפיטסבורג, היתה פרשת התקשרותו והתבטאותו המופלאה למרן רבינו בעל בית ישראל זצוק"ל.

חלפו אך ימים ספורים מתחילת הנהגתו של הרבי, וכבר התייצב הרב מפיטסבורג במלאכת הקודש, והחל מלבה את הגצים הטמונים בליבותיהם של שרידי חסידי גור אשר טלטלת המלחמה העולמית הביאתם לאמריקה החומרית, ובטירת השיקום של משפחותיהם ומקורות מחייתם, כמו נשכח מהם מקור מחצבתם.

הרבי, שראה ללבב, הכירו וראה בו את איש אמונת הראשי ביבשת אמריקה. הוא השתמש בו בכל תחומי החיים, ושליחויות סדירות רבות ותכופות היו חלק מהורד החיים של הרב. אין ספור אגרות עושים היו את דרכם ממעוט של הרבי בירושלים אל ביתו של הרב.

מהראשונים אשר גמעו את המרחק מאמריקה עד ירושלים, היה הרב זצ"ל. עשר "נסיעות" ערך לירושלים. מקפיד היה על נסיעותיו והתכונות בדקדוק רב.

נוסע היה בחג השבועות ובימי החנוכה, אשר חש כי מסוגלים הם ביתו שאת לקבל את אשר יש לקבל מנסיעה לצדיק, ואולי הבין זאת מפיסקה במכתב שכתב אליו הרבי (בהתקרב ימי החנוכה הימים מסוגלים לקלוט קדושה וטהרה, מתגלים אורות גדולים, יעזור הש"ת ויפתח ליבנו ויאיר עינינו בתורתו וישים בליבנו וגו').

לא בנקל היו הנסיעות בימים ההם, אך שום דבר לא עמד בפני תשוקתו של הרב להסתופף בצילו של הרבי. אות לתשוקה זו ניתן למצוא בדבריו הלוהטים בהקדמה לספרו זכרון אברהם על מס' ראש השנה, כשהוא חותם בלשון תחנונים: "ועד שנוכה לישועה זו לכל הפחות לזכות לשבת בתדירות בעל כבוד קדושת אדמו"ר הגה"ק מנחם שליט"א שנה בשנה ולשאוף אור קדושתו בארצות הקדושה בימי האורות דחנכה".

כפטרונו מסור ונאמן, שימש גם נשיא המשרד של ישיבת שפת אמת באמריקה וניהל מגביות מדי תקופה לטובת הישיבה. לימים, לאחר הסתלקות ראש הישיבה הגאון רבי יעקב הענין סנקביץ' זצ"ל, בברכתו ובהכוונתו של כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' ז"ע התמנה לתפקיד ראש הישיבה מי שלעתידי הנהיג ברמה את עזת חסידי גור ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר ה"פני מנחם" מנחם ז"ע. הרב מפיטסבורג סייע בדבר רבות.

כמים הפנים לפניו קירבו הרבי עד מאד והרבה להראות לו אותות חיבה וקדבה נדידים ובלתי מצויים. כל אימת שהגיע "נסיעה" זוכה היה להיקרא אל הקודש פנימה, לסעוד את סעודות השבת על שולחנו של הרבי. זכות זו לא היתה בעיניו כדבר המובן מאליה, וכפי שהעידו החסידים, שהיה ניתן לראותו בטרם הכנסו אל הקודש פנימה לסעודה, כשהוא מותקן אה ואנה בחיל וברעדה, כבגס לפני המלך.

דאגתו הכנה של הרבי לשלומם ולרווחתם של הרב, מצאה ביטוי מיוחד בעיתות צרה ומכאוב. בהתרגש עליו אסון נורא, עם הסתלקות בדמי ימיו של בט רבי צבי מאיר ז"ל באופן טראגי בתאונת מטוס, שיגר אליו הרבי אגרת תנחומים מרשימה בה הוא

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"ו | חג הסוכות | תשפ"ג

מוסר
כליות

הבטחה לבני ישראל אם יעסקו בתורה תהיה להם פרנסה

ענין הגשם בשמיני עצרת ושמחת תורה, לרמז על עניני גשמייות, הבטחה שבני ישראל יעסקו בתורה, יהיה להם פרנסה.

בית ישראל (שמיני עצרת תשי"ח)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

שיטת הצדיקים שישבו בסוכה

בעת ירידת הגשמים

מסופר כי הג"ר חיים עוזר גרודז'נסקי ז"ל מוויילנא היה פעם בחג הסוכות מוטל חולה במיטתו, והנה הזדמנו אליו אורחים באותה שעה. התנצל בפניהם הגר"ע ז"ל ואמר להם: "הנה חולה אני ומוטל במיטה, אנא, רדו אתם לכבדם ותאכלו בסוכה... בני הבית יביטו לפניכם סעודה שם... אין בכוחי לכבדם בעצמי כפי הראוי..."

עשו האורחים כדבריו וירדו לסוכה... והנה לפתע לאחר זמן מועט הגיע אף הוא עצמו אחריהם ונכנס לסוכה. תמחו האורחים: הלא חולה הוא מר ופטור הוא מן הסוכה? נענה ואמר הגר"ע ז"ל: "בשכבי כעת במיטתי הרהרתי לעצמי בדיון זה, וחשבתי שאמנם נכון הוא שחכמים פטרו את החולה והמזעזע ממצות סוכה, אולם זאת לא מציתי שיפטרו חכמים את החולה והמזעזע ממצות הכנסת אורחים... הלא כך היה אצל אברהם אבינו ע"ה, שאפילו שהיה חולה ומוותש – קיבל והכניס את המלאכים במסירות נפלאה..."

מעשה זה היה רגיל בפי מרן הבית ישראל מגור זי"ע, שהיה מקלס את דברי הגר"ע ז"ל, ואף היה מוסיף ואומר: "לפי המצאתו המחוכמת של הג"ר חיים עוזר ז"ל, ניתן להבין מה שהיה מנהג הרבה מצדיקי הדורות שאפילו בעת ירידת הגשמים המשיכו לישב בסוכה, ולכאורה זה היפך מפסק הרמ"א (סי' תרלט סעי' ז') שהפטור משיבת סוכה ויושב בה קרוי 'הדיוט'... אמנם, אין הכי נמי שמצד הלכות סוכה יש פטור בעת ירידת הגשמים, אך מצד הלכות הכנסת אורחים של האושפיזין הקדושים שנמצאים בסוכה אין בזה כל פטור... הלא הכנסת אורחים טהה גם בעת ירידת הגשמים..." עכדה"ק, ושפתיים ישק.

ליקוטי אב (הגר"ש פ"ע עמ' תפ)

בסוכות קל יותר לשוב בתשובה

שמעתי מ"ק מרן (שליט"א) (הבית ישראל זצ"ל), שבסוכות אפשר יותר בנקל להגיע לתשובה. מרן פירש בזה דברי חז"ל (סוכה ג, ב): "שתיים בהלכותן שלישית אפילו טפח". "שתיים בהלכותן" הכוונה על ראש השנה ויום הכיפורים, שאם הימים הנוראים עוברים על האדם בשלימות, בתורה וביהדות, שאם האדם משתדל ומתאמץ באלו הימים לתקן מעשיו ולעסוק הרבה בתשובה ובמעשים טובים, אזי ב"שלישית", מספיק "אפילו טפח", אז משמגיע חג הסוכות, אינו צריך להתאמץ ביותר ודי אפילו בטפח, לפי שהוא כבר נמשך אחרי ההתנהגות הטובה בימים הנוראים, ואז התשובה היא יותר בנקל.

שאו מספיק פתח קטן, כמו הפתח הנשאר באות ה', כדי שיוכל למרן את תשובתו בשלימות, כפי שאמרו חז"ל (שיר השירים רבה ה' ג'): "פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני אפתח לכם פתחים רבים".

הבן יקיר לי אפרים (עמ' רפג)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע כשאין לו אתרוג אסור לעשות זכר כמו בשאר מצוות

הרבי הביא בשם אביו האמרי אמת זצ"ל [והוסיף שיש בהבאת דברי תורה בשם אביו ענין של מכבדו לאחר מותו]. כולם מקשים על הסמ"ג (מצות עשה כא) שאמר כי צריכים תמיד לעשות איזה זכר למצוות אם אין אפשרות לקיימן, והרי הגמרא בסוכה (לא, ב) אומרת בפירוש לא כך לגבי אתרוג, אמר מר לא מצא אתרוג לא יביא לא רמון ולא דבר אחר, פשיטא מהו דתימא ליתני כי היכי שלא תשכח תורת אתרוג קמ"ל זימנן דנפיק חורבא מיניה דאתי למסרך. חזין שהגמרא אומרת בפירוש לא להביא מין אחר ולעשות זכר.

והרי האמרי אמת זצ"ל שיש לחלק, כאן באתרוג הרי התורה לא כתבה בפירוש לקחת אתרוג אלא כתבה 'פרי עץ הדר' (ויקרא כג, מ) ובאמת הגמרא בסוכה (לה, א) מבארת כיצד למדו חכמים שפרי עץ הדר הכוונה לאתרוג, ממילא כאן יש חשש שאם ניקח רמון כזכר למצוה באמת תצא תקלה ויחשבו שמה שכתבה התורה 'פרי עץ הדר' הכוונה לרמון, אבל הסמ"ג מדבר במצוות שכתובות בתורה בפירוש, ולמשל להניח תפילין שם, אם נעשה זכר לדבר ע"י הנחת משהו אחר לא תהיה תקלה, כי הדבר מפורש בתורה, ואמר הרבי שתירדון אביו הוא מושכל מאד [וראה כע"ז שם ברא"ש על הגמ', בשם הראב"ד].

והוסיף הרבי הבית ישראל: אפשר עוד ליישב שבאמת אין להקשות על הסמ"ג ממצות אתרוג, שהרי זה רק חלק ממצוות ד' מינים ובאמת אם יש לו לאדם רק חלק מהד' מינים כתוב שיקח את מה שיש לו כדי שיהיה איזה זכר למצווה (ראה שו"ע או"ח סי' תרכ"א ס"ב), וממילא אף פעם כמעט לא מצוי שיצטרך לקחת מין אחר לאתרוג, כי יש לו הדסים או לכל הפחות ערבות שמצוי בכל מקום וממילא לא צריך לעשות כלל זכר לאתרוג.

שבת חול המועד תשט"ו בסעודה (בית ישראל להבה עמ' רס"ז)

מגנזי הקודש

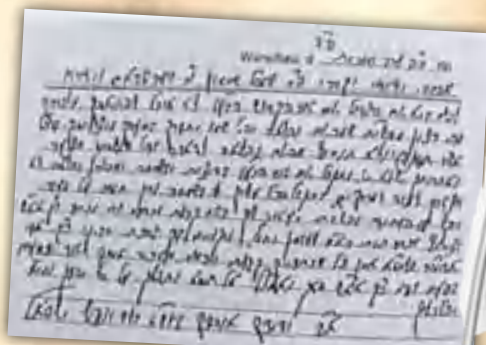
מאוצר כתביו ומכתביו

ב"ה ערב סוכות פ"ב

לפני בוא יום הגדול יום טוב הקדוש הבע"ל לא אוכל להתאפק מלברך יהי רצון מהשי"ת שמהיום והלאה יהי שמו יתברך בסעודך ויצליחך בכל אשר תפתה ולא תוסיף מהיום והלאה לדאבה, ויהי ראשיתך מצער ואחריתך יגשן כו', ותקבל יום טוב הבע"ל בדיעות ובשמחה ומהיום והלאה לא תצטרך לטד למרחקים, ותקבל הכל עליך בשמחה ותן תודה על העבר ובקש על העתיד והשי"ת יעזור לך.

בטח קראת מכתבי גם מכתב כ"ק א"ש בצירוף מכתב גיסי ר' איצ'ה מאיר לעיון יחי' ויקום בך ברכת רבינו כ"ק אבי אדמו"ר שליט"א. אכן כל מכתבך קיבלתי והנני מזכיר אותך לטוב כפעם בפעם לפני כ"ק א"ש, חזק ואמץ, אל תרא והשלך על ד' יהבך והוא יכלכלך.

אגרת לחסיד רבי שאול שמעון בעדרס ז"ל

דבר בעתו

חג הסוכות בצל הקודש

המינים לכל רוח שלש נענועים קצרים, וכשהוא מנענע לאחוריו אינו מסובב את פניו אלא מפנה את הלולב בלבד, כשפניו למזרח, וכן באנא ה'. בהושענות עד האות מ' עומד החזן במקומו, ממ' ועד ת' מקיפים את הבימה, החזן צועד לאחוריו כשפניו אל מול הרבי, והקהל צועד אחריו ומקיף את הבימה.

לאחר התפילה נותר בית המדרש הגדול פתוח, ורבים נותרים ללמוד בין כתליו. מדי יום בשעה עשר וחצי בבוקר, וכן לפני מנחה, מתקיימת קבלת קהל בחדרו של הרבי, במהלכה באים יהודים נכבדים ל'ביקורי חג', אף הרבי היה יוצא מביתו לבקר ב'יקורי חג בבתי גדולי הדור, כמו הרב משעבין זי"ע, ה'דעת סופר' זי"ע, ועוד.

שמחת בית השואבה לא נערכה בחצר הקודש, לעתים נערכו 'סעודות' ב'חברה'ס', אך לרוב הקדימו חסידים לעלות על יצועם כמדי ליל כדי להשיבם קום ל'פארטאג'.

ובאחד ה'פארטאג' של חג הסוכות, משנת תשכ"ז ואילך, היה הרבי עורך את ביקורו לרגל החג בכותל המערבי, שריד בית מקדשנו.

לעתים היו משיכי הקום, לומדי הפארטאג, מספיקים לצאת במהירות כששמעו כי בכוונתו של הרבי לצאת אל הכותל בדקות הקרובות, ועוד הספיקו להגיע יחד עם הרבי.

המבשר (קהילות, שבת תשע"ז)

רבינו הבית ישראל זי"ע עולה לתורה
בימי חול המועד בביהמ"ד ברחוב רלב"ח

בחג הסוכות נשארו בחצר הקודש לא מעט חסידים שהגיעו לימים הנוראים, ואף בחורים שנשארו ולא שבו לביתם. בית המדרש היה מלא כל שעות היום בחסידים שישבו ולמדו.

עם זאת, בחג הסוכות לא נערכו טיש'ן כיון שלא הוקמה סוכה גדולה בביהמ"ד, מלבד הסוכה הקטנה שבחלקו האחורי של בית המדרש, ליד הקיר הפונה לכיוון ישיבת 'פורת יוסף'.

לשחרית של יום טוב ניגש אחד מחברי הקאפעלע, לאחר שחרית הייתה 'הפסקה' של כרבע שעה בה נכנס הרבי לחדרו.

באותה שעה היה ניצב רב ביהמ"ד, ר' בערל שיינברג, כשארבעת המינים של הרבי בידו, כל אחד שביקש ליטול אותם, במיוחד הבחורים והאברכים הצעירים שלא היו ברשותם ארבעה מינים משלהם, ניגש ואחז בהם לרגע, והעביר אותם לבא אחרי.

בתום ההפסקה נכנס הרבי לבית המדרש, בהגיעו למקומו ניגש אליו ר' שמואל צבי ויטמן כשבדיו הלולב האגוד בקושיקל וקופסת האתרוג העשויה מכסף כשהיא פתוחה, הרבי נוטל מידיו את הלולב ושולף מהקופסא את האתרוג.

להלל ניגש אחד מחברי הקאפעלע ובהגיע החזן לפסוקי ה'הודו לה' כי טוב', 'הוד'ס' כפי שהם מכונים בגור (בדל"ת חדוקה), מנענע הרבי בארבעת

על הצדיקים ועל החסידים

הגה"ח רבי חיים מאנדל זצ"ל נלב"ע ג' דחווה"מ סוכות תשע"א

השקט בשעת התפילה - נענה ה'פני מנחם' באמירה: "ר' חיים מקיים את דברי אחי הרבי ה'בית ישראל' במלואו".

בנסיעותיו הרבות לחצר הקודש גור זכה רבי חיים להיקרא כבודך קבע להסב לסעודות שבת אצל ה'בית ישראל', כך זכה גם לשהות בצל הקודש בשבת האחרונה של ה'בית ישראל', ולסעוד על שולחן את סעודת ליל שבת ואף להשתתף ב'טה' לפנות בוקר, מיד לאחר השבעה העלה רבי חיים את דברי תורתו האחרונים של ה'בית ישראל' על הכתב למען יעמדו לימים הבאים. בין הדברים אמר אז הרבי יהודים עובדי ה' אינם חסרים דבר, ולא יחסר להם אף פעם כלום.

כל ימיו היה חייל ופטריט של חצר הקודש גור היה ממקימי איחוד מוסדות גור באירופה בשנת תשכ"א לצידו של ה'פני מנחם' בשליחות קודש של אחיו ה'בית ישראל' זי"ע.

שנים רבות שימש כחבר הנהלה והיה מכתת רגליו קרוב ליוכל שנים עבור ה'איחוד' במסירות נפש היה עוזב את ביתו למשך חודש ימים וטס לארה"ב ולשאר ארצות אירופה במטרה לבסס את המוסדות בארץ הקודש.

דמותו האצילית עוררה כבוד הוא שימש כתובת לכל דבר וענין חסידי. בקי גדול היה בספרי החסידות לדורותיהם כשלכל אחד נדמה כאומתו. בשעתו כתב מאמרי הגות וחסידות ופרסמם בכתבי העת היה חבר ועד הפועל של אגודת ישראל, ואף היה מנציגיה הכוללים של אגודת ישראל ומוציא ומביא עבורה אצל כל גדולי ישראל.

בשבוע האחרון לחייו שוחח רבות על יום ה'היא' צ של היהודי הקדוש מפשיסחא החל ב'ט' תשרי, והיה נראה כמכין עצמו ליום זה. למרבה הפלא בצערי יום א' ג' דחול המועד סוכות תשע"א ביום ההילולא של היהודי הקדוש השיב את נשמתו הזכה לבוראה.

המבשר קהילות (גליון 148 עמ' 11. מתוך ה'ארכיון היהודי')

מרח ה'בית ישראל' התבטא פעם בפני החסיד רבי חיים מאנדל "אתה תדבר ומה שתאמר יהיה זה בשמי", ואכן יודעי דבר מעידים כי עשרות שליחויות עלומות ומסתוריות עברו דרך רבי חיים בשליחות קודש של ה'בית ישראל', סודות שנשל עמו אלי קבר בהיותו נאמן רוח מכסה דבר.

הגה"ח רבי חיים מאנדל זצ"ל נולד ביום י"א שבט תרפ"ג לאביו רבי ישראל ז"ל ולאמו בת הגה"ק רבי שאול משה מויערשוב זצוק"ל. באותם ימים הרי גורל לאחר מלחמת העולם נשלח רבי חיים ע"י מרח ה'אמרי אמת' לארצות אירופה לכל מקום שהיה קיבוץ יהודים פליטים כדי לחזקם ולעודדם, סובב רבי חיים בין מחנות העקורים מעודד ומזחזח את הפליטים שישמרו דרך ה' ואל יעזבו מקור מים חיים. בכל מקום שהגיע הפיח רוח חיים בפליטים בראותם אותו בא בלבשו המקורי ובשארפיקיט מבית אבותיו.

מששב ארצה נטל על עצמו את עולמם של פליטים ושרידים אשר ה' קורא. הפך למדריך לילדי טהרן והיה להם לאב ולפתרון רוחני וגשמי כאחד נפשות רבות הציל באותם ימים והכניסן תחת כנפי השכינה.

בהוראת ה'בית ישראל' שם פעמיו בשנת תשי"ד אל אנטוורפן שבבלגיה, כאן הנהיג ביד רמה משך למעלה מיובל שנים את קהילת חסידי גור בשמשו הגבאי של השטיבל ה'בעל תפילה' והמוציא ומביא שעל פיו יישק כל דבר.

על קידומו המיוחד תעיד העובדה כי ה'בית ישראל' מסר לידי רבי חיים את ה'קוצקער קוויטל' אותו קיבל מידי אביו ה'אמרי אמת'. ה'בית ישראל' ראה ברבי חיים את האיש המתאים להדפסת קוויטל היסטורי זה ולהפצתו בקרב שדרות החסידות.

בשטיבל באנטוורפן הכניס רוח חיות לכל הנהגה כמו בבית המדרש אצל הרבי. כך למשל שמר בקנאות על 'שתיקה יפה בשעת התפילה'. לימים נכנס אחד מתושבי אנטוורפן אל ה'פני מנחם' זי"ע, וסיפר שרבי חיים שומר על

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"ז | פרשת בראשית | תשפ"ג

מוסר
כליות

בשבת הזמן לזרוק את עם הארצות שלו

וישבת ביום השביעי וגו' (ב, ב). השבת הזמן לכל אדם ואפילו עם הארץ אימת שבת עליו, לזרוק את עם הארצות שלו.

בית ישראל (וישב תשכ"ג)

מהקודש פנימה אמרים שנאמרו בעתות רצון

"תזכרו שיש בעולם דברים טובים יותר"

ביום שבת קודש פרשת בראשית, נכנסו אצל רבינו הבית ישראל ל'קידוש' אברכים שהגיעו מחוץ לארץ למינות החגים, ועמדו עתה לשוב לבתייהם.

פתח הרבי ואמר: לכאורה יש להתבונן, מדוע הכנים הקב"ה את אדם הראשון מתחילה לן עדן ואחר כך גרשו משם? הלא הכל ידוע וצפוי לפניו, ומראש ידע שסופו לחטוא בעץ הדעת ויותר לא יכירו מקומו בן עדן, ואם כן מדוע הכניסו כלל? אלא בוודאי בכונה מיוחדת עשה כן, כדי שאפילו כאשר יהיה שריו אחר כך לאנוסו בהאי עלמא, לכל הפחות יזכור שכבר טעם אי פעם "טעם גן עדן", ולא יחשוב בדעתו שחוקי מעולם הזה אין מאומה...

"אף אתם", פנה הרבי לאותם אברכים ואמר, "שוב תשובו לבתיכם, ומי יודע אם לא יושחרו פניכם מאוידא דאמריקה, אך לפחות תזכרו אז ס' איז דא עפעס בעסער'ס" (-שיש בעולם משהו טוב יותר).

פאר ישראל (ח"ג עמ' עא)

הווארט שרבינו רצה שרבי גדל ישמע

זה ספר תולדות אדם וגו' (ה, א)

בתקופה הראשונה לאחר שהגיע רבי גדל (אייזנר) ז"ל לארץ ישראל, והתגורר לבדו, היה נוסע לירושלים אל הרבי הבית ישראל זי"ע, ושואה שם מ'שבת סליחות' עד אחרי 'שמחת תורה', ובאסרו חגיגה חוזר לביתו בתל אביב.

יום לאחר שובו לביתו, שאל הרבי זי"ע את ידיד נפשו של רבי גדל ז"ל, הוא החסיד רבי נחמיה ברגמן ז"ל: האם רבי גדל מגיע לשבת זו, 'שבת בראשית', לירושלים? אלא שרבי נחמיה לא זכר להודיע לרבי גדל שהרבי שאל אודותיו, ולכן נשאר רבי גדל לשבת בתל אביב.

בערב שבת, שאל הרבי זי"ע את רבי נחמיה: האם רבי גדל הגיע לשבת? השיב רבי נחמיה, שלא זכר לומר לו שהרבי שאל אודותיו אם הוא מגיע. במהלך השבת הזכיר הרבי לרבי נחמיה את הענין, ועל כן מיד אחר צאת השבת התקשר רבי נחמיה לרבי גדל וסיפר לו דברים כהווייתן.

למחרת לציין כי בשבת הבאה, פרשת נח, הגיע רבי גדל לירושלים. בצפרא דשבתא הוזמן להיכנס לקודש-פנימה לקידוש. באמצע ה'קידוש' הזכיר הרבי את הפסוק (בראשית ה, א) 'זה ספר תולדות אדם', ושאל את הנכחים: באיזו פרשה נאמר פסוק זה? כמובן שלא עלה בלב הנכחים להגיב, מתוך דרך ארץ, והרבי המשיך: הרי זה נאמר בפרשת בראשית, בשבוע הקודם, אך גם אתמול ב'טיש' הזכרתי מפרשת בראשית...

הוסיף הרבי הבית ישראל זי"ע, וציטט מדברי התורה כהנים בפרשת קדושים (קדושים יט, יח): "רבי עקיבא אומר: 'ואהבת לדעך כמוך' זה כלל גדול בתורה, בן עזאי אומר: 'זה ספר תולדות אדם' כלל גדול יותר מזה". ופירש ואמר: הנה בן עזאי לא היו לו בנים, ולכן רמז בדבריו שעל ידי שמכנים תורה ויראת שמים ומידות טובות ב'תלמידים' הקדושים בנים, נמצא שעל ידי התורה שמלמדם - קרויים הם 'תולדות אדם'. עכדה"ק.

כאשר חזר רבי גדל ז"ל על אימרת קודש זו ששמעה מהרבי זי"ע, אמר: כל הענין שהרבי הבית ישראל זי"ע רצה שאבוא לשבת בראשית, היה כדי שישמע לי את הווארט הזה על 'זה ספר תולדות אדם', ללמדני להתעסק עם התלמידים והם יהיו נקראים ה'תולדות' שלי...

באחת מאותם שנים המליץ ואמר הרבי הבית ישראל זי"ע על רבי גדל את הפסוק (ש"ב כג, א) 'ונאם הגבר הקם על', גבר - ראשי תיבות: ג'ד ב'ן ר' בקה, ובדברי חז"ל: שהקים עולה של תורה (שוח"ט שם), עולה של תשובה (מו"ק טז, ב).

לא הניח אחריו רבי גדל ז"ל בנים, אמנם 'כאילו ילדו' הניח אחריו לאלפים. ולא רק אותם אשר זכו והקשיבו למוסרי והדרכותיו, אלא גם פירי פירות העמיד. אם אלו תלמידיו המשמשים כיום בכלי קודש, משגיחים ומגידי שעורים בישיבות הקדושות, או אלו אשר הקימו בתים נאמנים בישראל, והמה ממשיכי מורשתו, בחינוך בניהם ובינם אחריהם.

ליקוטי אב (בראשית עמ' ז)

עיון בפרשה במשנתו של רבינו

האם הנחש עצמו גם אכל מעץ הדעת

ותתן גם לאישה עמה ויאכל (ג, ו)

איתא במדרש (בר"ר יט, ט) ותתן גם לאשה, 'גם' - ריבוי, האכילה את הבהמה ואת החיה ואת העופות ע"ש.

הרבי הבית ישראל ז"ל אמר שמעתי מ"ק אאז"ל (האמרי אמת) שהסתפק אם הנחש עצמו גם כן אכל מעץ הדעת.

ולי נראה שהנחש בודאי אכל מעץ הדעת, והיה הראשון לעשות כן עוד קודם חוה. וזהו שאמר (פסוק ה') ונפקחו עיניכם והייתם כאלקים ידעי טוב ורע היינו שאמר לה שאכל מעץ הדעת והרגיש בעצמו שנפקחו עיניו.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מגנזי הקודש מאוצר כתביו ומכתביו

"כפי שאומרים העולם בראשית ברא"

ב"ה, עש"ק בראשית ירושלים ת"ו

גם אני דו"ש (-דורש שלום) לידידי היקר מ' יעקב יצחק שיח' לאר"ט

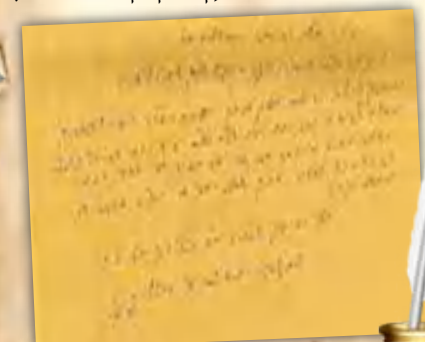
מכתבך קיבלתי וראשית אברך אותך בברכת רפואה שלימה כפי שאומרים העולם "בראשית ברא", וגם לב"ב ישלח השי"ת רפ"ש, וגם תדרוש בגיני בשלום אחיך מ' נח בער שי' ע"ב רפ"ש לו ולב"ב וגם תדרוש בגיני בשלום אחיך ישראל ראובן שי' והשי"ת יעזור לו ויוושע בקרבו.

אלו דברי ידיך הדוש"ט ע"ב (-הדורש שלומך טוב עם ברכת) ההצלחה וכל טוב

המצפה לישועת ד' בכלל ישראל

אש תמיד (אגדת למקורבו)

רבי יעקב יצחק פיק ז"ל מלוס אנג'לס

דבר בעתו

א שבת ביים רעבין בצל רבינו הבית ישראל | מאמר א'

לעתים נדירות יאמר מילה למאן דהו, אך מיד ימשיך הלאה בהילוכו אל מקומו הקבוע ליד עמוד התפילה, כשמפיו נשמע הפסוק ששמעו ממנו רבות: (שמות ב, טז) 'זכעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו'... סביב הרבי, במרחק של שלוש ארבע מטר עומדים ה'שורות' – שורות שורות של חסידים העוטים את רבנו בצפיפות בחצי גורן.

ראשונים ניצבים הילדים הצעירים שאינם מסתירים בקומתם לאיש, מאחוריהם בחורים צעירים יותר, ומאחוריהם ניצבים שורות של חסידים, כאשר בשורה הראשונה ניצבים חסידים חשובים ומופלים, כמו הרה"ח ר' זעליג שטיצברג, הרה"ח ר' רפאל יעקב שפירא, הרה"ח ר' אברהם ישעי' רונברג, הרה"ח ר' איצ'ה מאיר רוסט, ועוד.

הרבי מגיע למקומו והחזן, ר' חיים אלימלך דריימן, פוצח ב'הודו' של ערב שבת לקראת סוף תפילת מנחה מגיעים מרחבי בית המדרש בעלי ה'קדיש', יתומים המצויים בתוך השנה ובעלי 'אוציט'ס' ונעמדים סביב הרבי, לפני ה'שורה' הראשונה, שם ישאו את הקדיש.

רוב שעת התפילה ניצב הרבי כשפניו הקדושות מופנות לעבר הקהל, נשען על כותל המזרח ויד ימינו על עמוד החזן. מדי פעם הוא פוסע ממקומו ומתהלך בקרבת המתפללים, יש והוא 'זורק' פסוק מהתפילה לעבר אחד מהם. יש והוא ניגש לאחד הילדים הניצבים לפני ה'שורה הראשונה', נוטל בחיבה את הסידור מידו ומעיין אם הוא פתוח במקום הנכון.

פעמים שמבחין הרבי כי הדחיפות ב'שורות' מגיעות לשיאן, ואז יכול הוא לזנק ממקומו בתנועה חדה ומהירה כשהוא מנפנף בידיו בתנועה מיוחדת, ובן רגע משתדרס סדר בין העומדים.

המבשר (מוסף קהילות. פר' משפטים תשע"ז)

"זקני, החידושי הרי"מ אמר על הרבי מקוצק בזה הלשון: 'ראיתי להבת אש קדוש, וכפפתי עצמי לפניו במשך שלשים שנה'... וברוך ה', זכית לראות 'להבת אש חיה' וכפפתי עצמי לפניו עשרים ותשע שנה!..."

ההתבטאות הנשגבה הזו נשמעה מפי אחי רבנו, כ"ק מרן אדמו"ר ה'פני מנחם' מגור ז"ע בשיחת קדשו ב' אדר תשל"ז, במלאת ה'שבעה' על רבנו, והיא מהווה עבורנו שער בבואנו לתאר את השבתות הקדושות במחיצתו של רבנו ה'בית ישראל', אז התגלה לפני המוני החסידים 'לפיד אש חי' שניצי אש מתעופפים סביבותיו ומבעירים את לבבות העומדים במחיצתו.

"ס'איז אפען – מ'קען שלום נעמען", זהו שם הקוד בקרב החסידים לשעות קבלת הקהל בחדר הרבי, חדרו של הרבי פתוח, אפשר להיכנס. ובערב שבתות, ביום שישי אחר הצהריים, כשעה לפני מנחה היה חדרו של הרבי פתוח במיוחד עבור האורחים הרבים שהגיעו לשבות בצל הרבי ובקשו לקבל 'שלום'. קבלת הקהל בשעה זו הייתה מהירה, נתנו 'שלום' ויצאו, מי שרצה לשאול דבר מה המתין למוצאי שבת.

האורחים היו חלק בלתי נפרד מהשבתות בחצר הקודש מקדמת דנא. אברך גוראי מן המניין, לפחות בשנים הראשונות לאחר נישואיו בטרם התרחבה משפחתו, היה עורך 'נסיעה' לחצר הקודש אחת לארבע שבתות, כך היה מקובל. זאת בטוסף לשבתות מיוחדות במעגל השנה, כשבת חנוכה, שבת שקלים וכדומה אז נערכו נסיעות קבועות, כמו גם בשביעי של פסח, שבועות, ר"ה י"ב ושמחת תורה.

עשר דקות אחרי זמן הדלקת נרות של ירושלים התמלא בית המדרש בהמוני חסידים לבושי ספרדיים וקפוטות שבתיות.

לפתע מושלך הס בבית המדרש, דלת חדרו של הרבי נפתחת (הדלת השנייה מימין בכותלו הצפוני של בית המדרש, שמעליה קבוע היה שעון) ובן רגע נבקע בין הנוכחים שביל ארוך של שני שורות והרבי צועד דרכו אל מקומו, פניו כאש להבה וגצי אש בעיניו.

על הצדיקים ועל החסידים

הרה"ח רבי ישראל יעקב אראטן זצ"ל א' דר"ח חשון תשי"ט

ללמוד מכל תנועותיו מאי משמע חסיד אמיתי. חזיון מלבב היו הכנותיו המרובות בדחילו וברחימו לפני שנכנס בקודש פנימה. שעות אחדות לפני השעה הנקובה לפתיחת השערים בבית הרבי לקבלת קהל, הגיע ר' ישראל'קי בזריזות לבית המדרש, והיה שוקע בלימוד גפ"ת בעיון עד שכל עצמותיו תאמרנה. לאחר מכן קידש את עצמו בסילודין והלך מביהמ"ד להתייצב ב"תור" המשותף לפני חדרו של האדמו"ר, מלא חיל ורעדה, עד שראו הכל בחוש כי הוא מתכוון להקביל אפי שכינתא. זקני חסידים אמרו אז, שמראהו מזכיר להם כעין בבואה דבואה מהתגששותו של הרה"ק רבי משה בצלאל זצ"ל, בכל פעם שעמד להיכנס אל הקודש פנימה, בימיו של אחיו מרן ה"אמרי אמת" בגור.

באחד הימים כשחלה ר' ישראל'קי, הגיע אליו רבינו ה"בית ישראל" לדרוש בשלומו, ושהה ליד מיטתו רגעים אחדים, באותם רגעים התעניין הרבי מפיו פרטים רבים בנושאים שונים, שנראו כדברי חולין פשוטים למדי, עד שהתקבל הרושם כאילו כל דבר שבהוויות העולם מענין אותו. הוא שואל, ור' ישראל'קי משיב. לבסוף ברך את

החולה ברפואה שלימה ופטה לדרכו. כשעזב את הבית תפס ר' ישראל'קי את ראשו בשתי ידיו ונודעק: "אהה, רבותו של עולם, כזאת הסתרה עצמית... מי פילל..."

אחר פנה לאנשים שעמדו בחדרו והסביר להם מדוע התרגש כל כך: "מקדמת דנא הסתירו צדיקים את גדולתם ולא חשפו לעין אנוש את מהותם האמיתית היה מי שהתחבא מבעד לגלימא של חכמה או יראה. גם היה מי שהצטנע במעטה של אהבת ישראל ומידת השמחה. אבל מה שראינו פה שונה לחלוטין! הרבי מסתיר את עצמו לגמרי... הוא משוחח על דא ועל הא, שואל שאלות כמו שה"י ופה", ואני הרגשתי שבעצם לא המתין כלל למענה שלי ולא שעה אל התשובות אשר השבותיו... כל כולו תפוס שרעפים בנקודה אחת, בדאגתו כיצד להגדיל שמו יתברך בעולמו ובכל העולמות... אין לו כלל שיח ושיג עמנו.

פאר ישראל (ח"א עמ' תצה)

דמות מיוחדת במינה היה החסיד רבי ישראל יעקב (ר' ישראל'קי) אראטן ז"ל. נכדו של הגאון רבי לוי יצחק זצ"ל, אב"ד ווארק, ממקורביו השרף מקאצק זצ"ל.

בימי חורפו יצק מים בחוצייתו רבה על ידי הגאון בעל "נפש חיה", רבי חיים אלעזר וואקס זצ"ל אב"ד קאליש. וילדותו לא ביישה את זקנתו. ר' ישראל'קי שמר על רעננות שכלו גם בהיותו בן תשעים שנה. ועד סוף ימיו ממש לא נס ליחו.

על בקיאותו העצומה בכל מכמני התורה יעיד הספר הנפלא שחיבר בזקנתו: "תורת המדות", ועל שקידתו הנפלאה יעידו כל האנשים שבאו אי פעם במחיצתו, כאשר מעולם לא מצאו אדם יושב ואינו לומד. "מתכוון אני לדרך רחוקה", נהג לומר בעליזות, "והרי אמרו, אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו. אשנן איפוא פעם אחרי פעם בכל ירושלים עם רמב"ן ורשב"א, רמב"ם טור ובית יוסף..."

וכאשר שאלוהו, מהיכן שואב הוא כוחות ללמוד להתייגע כל כך בזקנתו, השיב ר' ישראל'קי: "שלוש פעמים ביום אומר אני: 'עליו לשבח לאדון הכל', ומזה אני מתמלא תמיד כוחות חדשים..."

ר' ישראל'קי הוא אשר העניק לעולם את הספר "אמת ואמונה", שנחשב לצדור המוד של תורת הרבי הזקן מקאצק.

בימי חורפו עוד הספיק לנסוע אל ה"שפת אמת" ז"ע ולהסתופף בצילו כעשרים שנה ברציפות. כל אימת שנזכר ברבו השפ"א, היה כמרקד מרוב אושר וגעגועים, באומרו: "מי יתנו כידיו קדם, בהלו נרו עלי ראשי". הוא היה מהיחידים שנכחו בעת שעמד השפ"א להוליך לחופה את בנו ה"אמרי אמת" ז"ע, בברכו אותו במילים: "ואהבת את ד' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך..."

התקשרות פלא התקשר רבי ישראל יעקב בגבורותיו, בעשור האחרון לחייו, אל רבינו ה"בית ישראל" – מתוך התבטלות ללא שיוך. כ"ספר חסידות ח' הצטייר בעיניהם של בני הדור החדש, אשר הביטו משתאים לעבר הא"י הזקן והתאמצו

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"ח | פרשת נח | תשפ"ג

מוסר
כליות

על ידי אמונה יכולים להציל את כל העולם

את הא-להים התהלך נח וגו' (ו, ט).

נח התחזק באמונה, והציל את העולם. כן על האדם אף שהדור מקטני אמת, יתחזק באמונה וע"י תהיה הגאולה.

בית ישראל (נח תשט"ו)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

מה אמר רבינו לנגיד שהפסיד את כספו

סיפר הנגיד ר' יצחק אייזר ע"ה: באמצע שנות המלחמה העולמית השנייה, כשעליתי מפולין לארץ ישראל, השקעתי חלק נכבד מהוני בבית חרושת מסוים והפסדתי, אלא שהענין לא עלה יפה וגרמה לי עגמת נפש מרובה. בבואי לירושלים לשבת קודש הזמין אותי רבינו "הבית ישראל" מגור זי"ע ל"קדושה רבה" על שולחנו.

בהזדמנות זו הסביר לי פשר מאמרו ז"ל (סטתדרין קה, ב): אמרה יונה לפני הקב"ה, רבש"ע, יהיו מזונותי מרודין בזית ומסורין בידך, ואל יהיו מתוקין כדבש ותלויין ביד בשר ודם". לכאורה, שאל, הרי גם כשתלויין ביד בשר ודם, הכל בא מידי הקב"ה? אלא, הכוונה, שיש מרוויחים פרנסתם ממסחר ועסק שהשקיעו ע"פ שכל אנושי והתנהל בחריצות ובכשרון. פרנסה כזאת נקראת "תלויה ביד בשר ודם". אכן יש פעמים שמזדמן לאדם עסק טוב מן הצד, עסק כזה אשר לא פילל כלל שיוזמן לידו, זוהי פרנסה היישר מידיו של הקב"ה.

אחרי שבת נסעתי לתל אביב. והנה לפתע באים אלי שני אברכים, שהיו שותפים בעסק מסחרי מסוים ולא השתנו ביניהם, וביקשוני לשמש להם בורר ושופט. נעניתי להם ויישרתי את כל ההדורים. לבסוף הודיעו לי, שאם אתרצה להיות להם שותף שלישי ולתלה את העסק ביחד עמם יהיו הם מרוצים מאד לצרפני, אפילו מיד. הם ידעו כי אין בידי הכספים הדרושים להשקיע בחלקי.

הסכמתי להצעתם, וב"ה עשינו חיל רב בעסק זה. או אז הביטתי היטב את כוונת דבריו המופלאים של רבינו זי"ע.

פאר ישראל (ח"א עמ' ריט)

גם הגזל היה ממנו של אחרים

ליל ש"ק פ' נח (תשכ"ד): אמר על הא דאי' במד' לא נחתם גור דינא אלא על הגזל, והלא למה תיכף נגזר עליהם מבלו הא אי' אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה וכו', אלא משום היבא דהרכוש ממוט של אדם אז מתחיל העונש בממוט, אבל כאן כתיב כי מלאה הארץ חמס, א"כ ה' הכל ממנו של אחרים, ולכן נגזר עליהם המבול וזה כוונת המד' לא נחתם גור דינא אלא על הגזל.

מרשימות הגר"ח רבי חיים מאנדל זצ"ל

רצון חז"ל היה שגם צדיק "קטן" יוכל להושיע את ישראל...

סיפר הגר"ח רבי יצחק מאיר קטלביץ ז"ל בעל מחבר ספרי "ביאורים והערות": שמעתי מפה קדשו של מרן הבית ישראל מגור זי"ע בסעודת ליל שבת קודש פרשת נח תשל"ה, כמה ימים אחרי סיום "מלחמת יום הכיפורים", על הפסוק "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו", שכתב רש"י כי יש מרביתיו דורשין אותו לשבח ויש שדורשין אותו לגנאי אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, והעיר מרן זי"ע: וכי באו חז"ל למעט גדלותו של נח? ואמר בשלשון קדשו: נח הציל את העולם, ורצו חז"ל לקבוע שלהביא הצלה לעולם אין צריך שיהיה צדיק דוקא כמו אברהם אבינו ע"ה.

והוסיף ואמר [ובאותה שעה בערו פניו כלפידים והיה ברור למי נתבון]: למשל כיום שישאל צריכים ישועה, מהיכן ניקח צדיק כאברהם אבינו ע"ה? רצון חז"ל היה שגם צדיק "קטן" יוכל להושיע את ישראל...

ליקוטי אב (עמ' קא)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

למה כתבה התורה את ה"בנים" בין הנשים

צא מן התבה אתה ואשתך ובנך ובתך ונשי אבך (ח, טז).

סיפר כ"ק אדמו"ר מטאלנא שליט"א מ"ם: שמעתי פעם ממרן הבית ישראל מגור זי"ע שדקדק, למה כתבה התורה את ה"בנים" בין הנשים, הרי בפרשת אמור (ויקרא כא, ב) כתב רבינו בחיי על הפסוק "כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו", דהשעם שהקדים הכתוב אמו לאביו "לפי שהזכיר 'שארו', והתיר להטמא לאשתו, לכך הוצרך להקדים אמו, כדי לסמוך אמו לשארו, ושיזכיר הנקבות בפני עצמן, שאם היה אומר 'כי אם לשארו לאביו ולאמו', יבוא הלשון בלתי מסודר להכניס הזכר בין הנקבות". עד כאן לשונו. ואם כן למה כאן בא הלשון "כלתי מסודר" להכניס את הבנים בין הנשים.

ותירץ ואמר: האיסור לזכר לילך בין הנשים, הוא דוקא ביחודי, ולא בשנים (עי' פסחים קיא, א). ואם כן בפרשת אמור דאיירי ב"אביו" לבד, שהוא יחיד, לא רצה הכתוב להכניסו בין ב' נשים, אבל כאן דאיירי מכל ג' בני נח יחדיו, דבזה ליכא חששא, לא דקדק הכתוב בכך. עכ"ה.

דתשרי על עמיה (עמ' 231)

מגזני הקודש

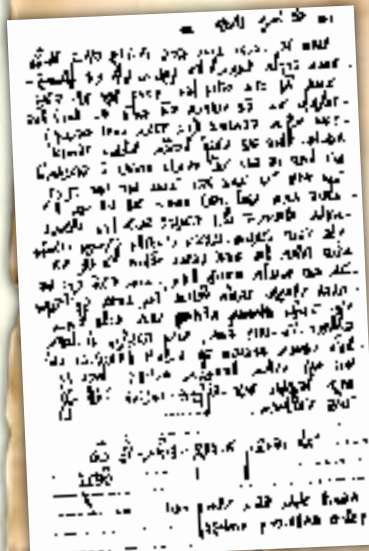
מאוצר כתביו ומכתביו

בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני (בראשית ז, א)

התמדה, חידוש במדינתנו

ת"ל (-תחילה לא-ל) באתי בשלום לפה, הדרך עבר עלי בטוב ומצאתי את ב"ב ומשפחתי ב"ה בחו"ש (-בחיים ושלום), בני שיחי' לומד בטוב וקצת בהתמדה (מה שזאת חידוש במדינתנו) ויש לו מלמד טוב ואקווה להשי"ת שיעצילי בלימודי, הוא לומד רוב אצל ר' משה מרדכי נ"י בראנשפיגל, איני יודע אם אותו זוכר אותו עוד מפה, הנהו תלמיד חכם גדול ובעל מסביר טוב ויש לבני שיי' תועלת מלימודו.

בית גור (אגרת לרבי יעקב חנוך סנקביץ' זצ"ל)

על הצדיקים ועל החסידים

הרה"ח רבי אברהם נתן נטע ברסלר זצ"ל נלב"ע ד' מרחשון תשל"ז

כשדממת קודש אפפה את כל פינות בית המדרש, היה רבי אברהם מביט בפני הרבי, מחושמל, אזניו כאפרקסת לקלוט כל הגה, כל מילה מה"שמיים". כשלאחר מכן היה חוזר על השיחה בפני עשרות חסידים.

וכך נשנה הדבר גם ב"שולחן" שבמוצאי יום הכיפורים תשל"ז. איש לא שיער אז בנפשו, כי זו לו הפעם האחרונה לראות את המחזה המרגש הזה.

לאחר ששב רבינו הבית ישראל לחדרו, עמד ר' אברהם כשהוא חוזר ומשנן בפני בניו שיחיו ועוד עשרות חסידים, מהדברים ששמע:

כתיב (ישעיהו נה, ז) "יִעֲזֹב רָשָׁע דְּרָכּוֹ וְאִישׁ אֶן מִן־שִׁבְתּוֹ", הקשו הצדיקים הקדמונים: עסאיז דען דא א וועג, עס איז דאך א בלאטע? (מפני מה כינה הכותב את התנהגות הרשע כ"דרך", והלא איננה כי אם בצה טובענית?)! אלא – ממשיך הרבי ומיישב – כוונת הכותב היא לאותה דרך שהרשע נטקט בידו, בעצת היצר הרע, מתיאש הוא, בסברו כי לעולם לא יוכל עוד לשוב בתשובה. יעזוב נא דרכו – זו – והמשך הפסוק – "וישוב אל ה' וירחמנו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח".

כך עומד הוא מוקף בחסידים צורבים הבולעים כל מילה מפיו. והוא עיניו בורקות יורות גיצי אש קודש. שב עוד ועוד על אימדת מפתח חסידית זו, בהתלהבות אין קץ. אמנם כי כן אין לו ליהודי ממה לחשוש, תמיד דרך התשובה פתוחה בפניו – אשרינו ומה טוב חלקנו, היה זה בשבועות האחרונים עלי אדמות.

ביום ד' מרחשון תשל"ז כארבעה חודשים לפני הסתלקות כ"ק בעל הבית ישראל זיע"א נפטר רבי אברהם ז"ל לבית עולמו, ולשון של הערכה נשמע מהקודש פנימה לאחר פטירתו.

אבני שניאן (עמ' 379 ולהלן)

רבינו הבית ישראל מוקף בחסידים בביקורו בתל אביב, משוחח עם ר' אברהם ברסלר ז"ל

כטל תחיה היו למכיריו יודעיו ובני משפחתו – ט"ל שנות חייו של החסיד בעל הנפש יקרה וכוספת הרה"ח רבי אברהם נתן נטע ב"ר חיים אריה ברסלר ז"ל. בן עליה משובח, אוצר כלי חמדה שממנו נהנו רבים עצה ותושייה, היה מחנך ומדריך בנתיבותיה של חסידות, שעשה מלאכות בפקחות ואצילות פנימית מזוככת.

לא לחינם זכה רבי אברהם לקבל אצל מרן רבנו הבית ישראל זצ"ל את התואר החביב "רבי'להו"... הוא נתחבב במיוחד אצל חסידים ישישים משרידי הדור הישן, אשר תמיד נהג ממש "להתאבק בעפר רגליהם". הוא שאב מהם, כדי "להשקות את העדרים" – את הגדיים מבני הדור הצעיר.

השפעתו היתה רבה עד כדי כך, שלפעמים נמסרו לו עדינות ביותר מאת מרן ה"בית ישראל" זצ"ל. הוא לא היה מגלה את הדבר לשום איש, והכל נעשה בצנעה יתירה, אך מפי אותם שהיו "על הכוונת" ושליהם נשלח – נודעו לו דברים מפליאים. זאת לדעת, כי מעגל השפעתו של ר' אברהם ברסלר ז"ל נרחב כל הזמן, ללא הרף.

כל ציד חייו מחשבותיו שיחו ושינו סביב מה אמרו בירושלים, מה היו שיחות הקודש, מה היו המאורעות, מה היו ההוראות ההדרגה, בבחינת נכסוף נכספתי, מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי.

מרגש היה לראותו מגיע ירושלימה להסתופף בחצרות בית השם, עבודתו את בוראו שעליה שקד בהתמדה נפלאה כל ימיו היתה מגיעה ערב נסיעתו לשיאים חדשים, צורב ומתמיד ירא שמים מרבים העמל עם עצמו מישותו לזככם ולרוממם כמשנת חסידים בבקשת התעלות לדעת ה' ולעבדו בכל לב.

בעת עריכת השולחן הטהור, בהגיע תור אמירת התורה – ה"שמיים",

עמך ישראל

תגובות, הארות והערות מהקוראים ש'

(בעקבות 'חג הסוכות בצל הקודש', דבר בעיתו, גיליון ל"ו)

מנהגו של רבינו בהנחת ד' מינים

ראשית, תודה על העלון היפה והייחודי.

שנית, אם כבר כתבתם על מנהג הבית ישראל לצאת להלל ולקחת את הלולב והאתרוג מידי אבי הרה"ח ר' שמואל צבי וייטמן, היה מן הראוי לכתוב את הדברים בצורה מדויקת יותר. אכתוב את סדר הדברים כהווייתם.

הרבי ה"בית ישראל" היה יוצא להלל כאשר הלולב האגוד יחד עם ההדסים והערבות בידו, אותו הוא היה מחזיק בשתי ידי. מאחוריו צעד אבי זצ"ל כאשר קופסת אתרוג סגורה בידו.

כאשר הרבי זצוק"ל הגיע למקומו, אבי זצ"ל הקדים את הרבי זצוק"ל בשבירי שניה והיה פותח את קופסת האתרוג. הרבי זצוק"ל הסתובב לאחור ופנה לאבי זצ"ל ומסר לו את הלולב. אבי תפס את הלולב בחלקו העליון מעל ההדסים והערבות. עכשיו, הרבי זצוק"ל לקח את האתרוג מתוך הקופסא, ואז לקח חזרה את הלולב מידי אבי, כאשר חלקו התחתון של הלולב מוכן שהרבי זצוק"ל יחזיק בו.

בסיום ההושענות, אבי זצ"ל הגיע לקחת מהרבי זצוק"ל את ארבעת המינים. הוא הגיע מוכן עם קופסת אתרוג פתוחה. הרבי הגיש לו את הלולב ואבי תפס אותו בחלקו העליון מעל ההדסים, ואז הרבי זצוק"ל החזיר את האתרוג לתוך הקופסא.

מנהג זה מופיע בבאר היטב סימן תרכ"א סעיף ב סק"ח. העיקרון הוא שהאתרוג הוא המין החשוב ביותר ולכן יש לקחת אותו ראשון ולהניחו אחרון. בימי מלחמת יום הכיפורים כאשר אבי זצ"ל היה מגויס להג"א (הגנה אזרחית, מה שהיום קרוי פיקוד העורף) ולא יכול היה להגיע לביהמ"ד, החליפו אותו כמה משמשים, כל יום משהו אחר. ומדוע? כיון שהמשמשים לא ידעו את מנהגו של הרבי ה"בית ישראל" וכאשר הם הגיעו למקומו לפני ההלל הם פשוט הגישו לרבי את האתרוג, וכמוכן שהרבי רצה להחזיר להם את הלולב אבל שתי ידיהם היו תפוסות, האחת בקופסא והשניה באתרוג עצמו. הם קיבלו פסק חריף, שהם כבר לא רצו למחרת לבצע את המשימה הזו. מי שעדיין בחיים ויכול לשחזר אירוע כזה לדעתי הוא רק ר' ישראל קורניק. ניתן לברר אצלו.

בהצלחה,

י' וייטמן

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון ל"ט | פרשת לך לך | תשפ"ג

מוסר
כליות

כוחו של אברהם אבינו מסייע לכל אחד ואחד

ואנשך לגוי גדול ואברךך ואגדלה שמך והיה ברכה (יב, ב). וברש"י יכול יהיו חותמין בכולן תלמוד לומר 'והיה ברכה' כך חותמין ולא בהם.
צריך כל איש ישראל לעבוד את ד' ולהכיר את בוראו, ויש לו סיוע מהאבות והראש מאברהם אבינו ע"ה, וזה שהגידו רבותינו "בך חותמין" - לעת הגאולה ישאר כוחו של אברהם אבינו ע"ה הראש והראשון שמסר נפשו על עול מלכות שמים.

בית ישראל (נח תשס"ז)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

אדם צריך שיהיה לו יישוב הדעת תמיד

ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנא תלכי ותאמרי
מפני שרי גברתי אנכי ברכת (טז, ח).

בענין הגר שפחת אברהם, אמר לה המלאך: "אי מזה באת ואנא תלכי" (טז, ח). ואמר על זה הרבי ר' בונם מפרשיסחא זצ"ל, שזהו לימוד גדול לכל אדם. אדם צריך שיהיה לו יישוב הדעת תמיד, להתבונן מאיפה אני בורח ולאן אני הולך. ובלשון קדשו: "א מענטש דארף שטענדיק האבען דעם יישוב הדעת, פון וואנעט אנטלויפסטו און וואו גייסטו". [-מהיכן אתה בורח ולאן אתה הולך]

והוסיף הרבי: שהגר באמת מיד חוזרת בתשובה וקיבלה על עצמה לשוב לשרה גבירתה, ולכן ענתה: "מפני שרי גברתי אנכי ברכת", היינו שקראה לה: גבירתי, שחזרת להחזיק עצמה משועבדת לשרה. והנה רש"י כאן: כתב ויאמר לה מלאך ה' - על כל אמירה היה שלוח לה מלאך אחר, לך נאמר מלאך בכל אמירה ואמירה".

בפרשה זו מוזכר ויאמר לה מלאך ה' ארבע פעמים, ויש להבין מדוע היה צריך מלאך נפרד לכל אמירה? אלא שמכיוון שעשתה תשובה, עלתה למדרגה גבוהה יותר והיא כבריה חדשה וצריך מלאך אחר, וכך בהמשך גם המשיכה בתשובתה ועלתה עוד מדרגה ועוד מדרגה.

ליל ש"ק תשי"ג בסעודה (בית ישראל להבה עמ' יב)

מדוע אומרים להכניסו בבריתו של 'אברהם אבינו'

ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו בשור ערלתו (יז, כד).

רבינו הבית ישראל ז"ל אמר: בברית מילה נוהגין לומר להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, וקשה איך מגיע לכאן אברהם אבינו, אין הכי נמי הוא היה הראשון שקיים מצות מילה, אבל בכל זאת כיום זוהי מצות נעשה ככל המצוות. ואפשר דמאחר ותינוק בשנימול, הרי מקיים את המצוה בהכרח ובכל דעת, לכן מחשבים לשמו של אברהם אבינו, שהוא הרי קיים את המצוה כשהיה במלוא הדעת בן מאה שנה, שכאן גם ייחשב כאילו עשה את המצוה במלוא הדעת.

ליקוטי יהודה החדש (פרשת תזריע)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

האם נחשב לאברהם כחטא ירידתו למצרים בעת הרעב

והיה רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ (יב, י).

בספר שפתי צדיק להרה"ק מפליץ מביא שהמדרש (בר"ר מ, ב) משבח את ירידת אברהם אבינו ע"ה למצרים אתה סימן לבניך וכו', ובזוה"ק מתרעם שעל ידי זה נגזר על בניו גלות (עי' זוה"ק ח"א פג), ומביא מוקיט החידושי הרי"ם שאברהם אבינו ע"ה ידע מזה שעל פי זוה"ק לא נכון ירידתו, רק על פי דרש נחון לו, והיה מוכרח לטובת ישראל לירד, ופעל שם הכנה שיוכלו ישראל להיות גדורים בעריות ושומרים ברית קודש (שפתי צדיק פר' בראשית אות כב).

ורבינו הבית ישראל ז"ל אמר בזה, שיתכן כי אברהם אבינו ע"ה הסתפק בזה אם לצאת מארץ ישראל מפני הרעב, וכתוב (ש"א ב, ט) רגלי חסידו ישימו, ולפיכך החליט בדעתו שהוא ינסה ללכת למצרים, ואם ירשוהו מן השמים לצאת ידע שמותר לו ללכת ואם יעכבוהו לא ילך, וכפי שמצינו בזאת אצל יצחק אבינו שכאשר היה רעב בארץ ירד לגור ואמר לו הקב"ה אל תירד מצרימה וגו' (להלן כו, א-ב) וכאשר ראה אברהם אבינו שאותו לא עיכבו, ידע שיש לו רשות מן השמים לירד, ולבסוף נעשה אכן מירידתו זאת קידוש שם שמים על ידי מעשה שרה אצל פרעה.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

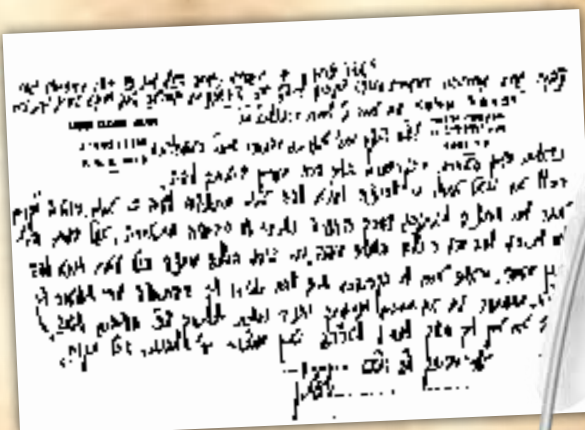
לך לך מארגך ... אל הארץ אשר אראך (בראשית יב, א)

"איני רואה מקום אחר למי שרוצה בדרך התורה"

נשאלתי בזמן האחרון מהקרובים שלך בפה בענין ביאתך לפה. בכלל אם שואל אותי מי שרוצה לבוא לפה איני מתנגד לזה כי

איני רואה מקום אחר למי שרוצה להתנהג בדרך התורה ושיהיה לו סביבה מתאימה, אבל דעתי ה' שמי שנוסע לפה ידע המצב השורר בפה, ומי שיודע המצב ורוצה בכל זאת לבוא לפה נכון מאוד ... ואין מעצור לד' להושיע בכל מקום.

אגרת לש"ב
רבי אברהם מרדכי
רוטבלט ז"ל (באדיבות
נבד)

דבר בעתו

א שבת ביים רעבין בצל מרן הבית ישראל | מאמר ב' ה'קאפעלע'

ניגון "במוצאי מנוחה" של סליחות הראשונות, "זכרנו שחרית", "זכרנו מוסף", ניגון "בבקרית", ניגון "אין קצבה", "ריאתי", "היה עם פיות", "היום תאמננו", ניגון "קדיש", "כי אנו עמך", אף לקראת חד השבועות חיברו ניגון ל"קל מלך" של ישתבח בשחרית, וניגונים נוספים ל"הודו" ול"אנא" – פסוקי אנה' בהלל, הניגונים האלו שחוברו לימים הנודאים שימשו את הקאפעלע במהלך ימות השנה ו'הולבשו' על קטעים שונים. כך למשל על 'קל אדון' בשחרית של שבת שרו את ניגון "במוצאי מנוחה" או 'קל מלך' של שבועות, ואילו על ה'לכה דודי' שרו את 'מארש קדיש' החדש עד שהוא הוטמע בלב הציבור, ואז יכולים היו לשיר ניגונים אחרים מהרפרטואר. בשנה בה חל ראש השנה בצמוד לשבת, הלחינו גם ניגון מיוחד ל'לכה דודי', ואז שרו את הניגון הזה בשבתות במהלך השנה.

חברי הקאפעלע בחזרות לכבוד הימים הנוראים. משמאל לימין: ר' לייבל גולדקנופף ז"ל (עומד), בניו ר' ברוך ור' יצחק, רח"מ קנופף ז"ל, ר"ש בורז'יקובסקי, ר"מ שינפלד ז"ל, ר"ל בורז'יקובסקי ז"ל, ר"מ אירנשטיין, ר"מ אדלר ז"ל, רח"ש סבינר ז"ל, ר"ה קלמרסקי ז"ל, ר"ש וייצמן ז"ל, רצ"מ גולדקנופף

לאורך שירת ה'לכה דודי', בשקולה של הקאפעלע מהדהד ברחבי בית המדרש ניצב הרבי במקומו, כשהעומדים קרוב יכולים לשמוע את נהמתו המרטיטה. קופסת טבק עגולה עשויה זהב מונחת בידו, ומדי פעם הוא מריח מעט ממנה.

כשמגיעים ל'בואי בשלום' נעמד הרבי כשפניו לצד מערב, מבלי להישען על הקיר או על עמוד התפילה, ובאותו רגע מגיעים הדיוק והצפיות בבית המדרש לשיאם, שכן איש מבין החסידים אינו מוותר לעצמו שלא לחסוף הצצה בפניו הבורעות של הרבי ברגעים אלו. כשמסתיימת שירת ה'לכה דודי' מניח הרבי את ידו הימנית על עיניו ואומר את תיבתו 'בואי בשלום', ומיד מתפזרים חברי הקאפעלע איש למקומו בסדר מופתי.

המבשר - מוסף קהילות (פר' משפטים תשע"ז)

כיון שמגיעה שעת 'קבלת שבת' מגיעה גם שעתה של ה'קאפעלע' – המקהלה הקבועה הנמנימה בקולה בחצר הקודש.

סיעת המשוררים נעמדת סביב הרבי בחצי גרן עגולה, שתחילתה במקום עמידתו של הרבי ה'פני מנחם' וסופה לא הרחק מהרבי ה'לב שמחה' הניצב מטרים ספורים לימניו של הרבי.

המקום הראשון בחצי הגרן, ליד ארון הקודש, שמור ל'מנצח' של ה'קאפעלע' שעל פיו ישק כל דבר, גבהי הטונים ומעברי הקולות. בשנים הראשונות היה זה הרה"ח ר' יעקב תלמוד ז"ל, המשורר והמלחין האגדי לבית גור שניצח על הקאפעלע, בשנים מאוחרות יותר שימש כמנצח לייבל אביגדורס (הרה"ח ר' יהודה אריה גולדקנופף).

לפני התיבה לקבלת שבת ירד אחד מבני הקאפעלע, שכן ה'עמוד' בתפילה זו שמור

רק לאחד מבני המקהלה. חברי הקאפעלע הם אברהם הערש (רוטה) לייבל אביגדורס (גולדקנופף), חיים משה (קנופף) משה שבת'ס (שינפלד), מנחם כהן (אדלר), שלמה הערש (וייס), שמחה בונם סופר (שפרטוביץ), מנחם (אירנשטיין), העניך בעגנידנר (טאובה), לייבל סבינר (קורניק), מנדל טיי, יחיאל קראקאווער (זילברברג), צבי שיע'ס (קלופמן), נחמיה יענקל'ס (ברויר), אברהם יוסף (אירנשטיין), יענקל' משה חיימ'ס (קמיט), חיים שלמה (סבינר), שאול מנדל'ס (בורז'יקובסקי).

כשמגיע החזן ל'לכה דודי' פוצחים חברי המקהלה בניגון מיוחד שהותאם למילות הפיוט, אחד הניגונים שחוברו לכבוד הימים הנוראים בשנה זו.

בחצר הקודש גור מולחנים, מקדמת דנא, מדי שנה שורה ארוכה של ניגונים, ביניהם:

בקרב קדושים

עם צדיקי דורו, זכותם תגן עלינו

הגאון רבי דב בעריש ווידענפלד זצוק"ל גאב"ד טשעבין נלב"ע י' מרחשוון תשכ"ו

כידוע דעת רבינו הבית ישראל לא היתה נוחה מן הנהוג ברוב הישיבות, שמתחילים בכל "זמן" מסכת חדשה ולומדים רק חלק ממנה – כמה עשרות דפים, בלי להשלימה עד גמרא. סבור היה שצריכים ללמוד את כל המסכת מראשה עד סופה. כשדיבר על כך עם הגאון גאב"ד טשעבין, התבטא בפני הרבי, שתופעה מצערת זו נכללת במה שאמרו חז"ל (שבת קלג, ב) "עתידיה תורה שתתבטח מישדאל".

[באותו ענין: "לו עמי שומע לי", אמר פעם רבינו בשיחה עם רמ"ם בישיבה, "היו מקדישים בישיבות בכל יום שעות אחדות ללימוד הלכה..."].

בשנים האחרונות לחי הגאון, כשהיה חולה וחלש, נהג הרבי לפקד את מעוט לפחות פעמיים בשבוע. אמנם בשנים כתיקון נפשו תכופות להמתיק סוד שית, והיו מרבים לעסוק

גאב"ד טשעבין עם רבינו בהנחת אבן הפינה לפנימיית ישפ"א, תש"י

יחדו בתורה והלכה, ובשאר ענינים עלומים, במשך שעות ארוכות. אולם עכשיו קיצר הרבי מאוד בביקוריו. ויש שהיה נמנע אפילו מלהיכנס אל חדרו של הגאון והסתפק בשעות קצרה בפרהדר. "באתי רק לדעת מה שלומי, ואיני רוצה להפריע לו", הסביר לבני הבית.

עם סילוקו של הגאון לשמי רום, בערב שבת קודש לך לך, י' במרחשוון תשכ"ו, תינה רבינו ז"ע את גדל האבידה בצער עמוק. אמר: "תינו בלומדות, אולי יקימו עוד גאונים, אבל מהיכן ניקח איש ש'הכל בו' – כדוגמתו..."

לעומתם ברוך יאמרו, אף גאב"ד טשעבין התבטא נפלאות רבינו הבית ישראל: "מעידני בו כי רב טוביה בתורה, במידה שאין לשער, אלא שהוא מפקיד את עצמו למען כלל ישראל".

פאר ישראל (ח"א עמ' קטו; ח"ג עמ' תק"ל ולחלק)

תפארת ישראל | גליון לט | פרשת לך לך

© גליון "תפארת ישראל" – במשנת ה"בית ישראל" מגור זי"ע
לפניות, ולקבלת הגליון במייל: tiferet.isra@gmail.com

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ | פרשת וירא | תשפ"ג

מוסר
כליות

כוחו של אברהם לעמוד בניסיון - נשאר לכל הדורות

וישכם אברהם בבקר וגו' (יש, כז).
וישכם אברהם בבוקר לעשות רצון השי"ת בלי ספקות, וזה נשאר לכל הדורות, הכח לעמוד בניסיונות, כי על כל אדם עובר
נסיונות והסתרות בעבודת השם, והעצה לזה להשכים לעשות הרצון מהשי"ת, ולא להניח אצלו ספקות...
בית ישראל (וירא תשכ"א)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

הלימוד משרה שסתם אשה עיניה צרה באורחים

וימחר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת
לושי ועשי עגות (יה, ו). ודרשו חז"ל (ב"מ פז, א) כתיב קמח וכתיב סולת
מכאן שהאשה צרה עיניה באורחים.

וברשי" (שם) "הוא אמר קמח והיא אמרה סולת", וכבר תמחו כל
העולם על כך, היכן מוכח מכאן שאשה צרה עיניה באורחים, הרי מוכח
מכאן ההיפוך הגמור, כי הלא סולת משובחת מן הקמח?

ושמעתי פעם מכ"ק אדמו"ר הבית ישראל מגור זי"ע תירוץ לקושיא
זה, ואמר משל, (עיי'ן בבעל שם טוב עה"ת פ' וירא) שפעם היה ארי' קטן
שהלך לטייל ביער ונכנס לארמון חרוב וראה תמונה איך שמשון הגיבור
משעסע ארי', הארי' הקטן נתמלא בפחד ורץ בחזרה לביתו לספר מה שראה
לאביו. ואביו של הארי' אמר לו אל תפחד, ותדע שבכל פעם הארי' הורג
את האדם, וכאן אצל שמשון היה דבר שהיה חוץ מדרך הטבע ומשום
זה עשו תמונה מזה שמשון הרג את הארי', אבל איך צריך לפחד ע"כ.

וסיים הרבי זצ"ל, שגם כאן, כיון שהתורה אמרה שאברהם אמר קמח,
ושרה אמר סולת, דוקא כאן התורה מדגישה זאת, שהי' כאן דבר שלא
בדרך הטבע, אבל בדרך העולם אשה צרה עיניה באורחים, וממילא לפי
הרוב האשה אומרת קמח, וכאן היה הפוך.

וללוי אמר (בפרשתנו)

שנאת הישמעאלים לבני ישראל

ויפקח אלקים את עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת מים
ותשק את הנער (יה, כד).

רבינו הבית ישראל הביא את הרבינו בחיי על הפסוק: 'ויפקח אלקים
את עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער'
[וזה לשונו: "ויתכן לומר כי מה שגירש אותו בלחם ומים שיכלול ענין
אחר, והוא שאברהם ראה במראה הנבואה שעתידים בניו להשתעבד
תחת ידי ישמעאל, וכי ישנאו אותם שנאה גדולה שאין אומה בעולם
שיהיו שונאים לישראל כבני ישמעאל, ועל כן התנהג אברהם עמו כמו
שראיו להתנהג עם השונא ונתן לו לחם ומים, הוא שכתוב (משלי כה, כא)
אם רעב שנאך האכלהו לחם ואם צמא השקהו מים עכ"ל].

ואמר שדבריו הם פלא, כי בזמן של רבינו בחיי (נלב"ע בסביבות ה'
אלפים שנות ק') לא היה ידוע שנאדם הגדולה של בני ישמעאל ליהודים,
ודוקא היום זה גלוי לכל העמים וסובלים מהם רבות, ועם כל זה המציא לו
השי"ת באר להחיותו. וכן אברהם אבינו ע"ה נתן לו לחם וחמת מים כדי
להשקיט קצת את השנאה שלו לעם ישראל, שהרי כתיב "אם רעב שנאך
האכלהו לחם ואם צמא השקהו מים (משלי כה, כא).

ליל שב"ק תשי"ב בסעודה (בית ישראל להבה עמ' יח)

מגזי הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

קח נא את בנך את יחידך אשר
אהבת את יצחק (בראשית כב, ב)

הסתלקות הרה"צ רבי יצחק זצ"ל

בן האמרי אמת

נלב"ע יום השישי, י"ז במרחשוון תרצ"ה,

עם כניסת השבת

והנני דו"ש אחי היקר ר' בינע שיחי' לאוי"ט

ותתנחם מהשי"ת מהאסון הגדול שקרה אותנו ולא ישמע עוד שוד ושבד
בגבולינו. באתי אתמול בלילה לפה, ת"ל כי כ"ק אא"ש מחזק עצמו ואף שאין
אפשרות שלא יגע ענין כזה לבריאות, השי"ת יחזקהו וירפאהו.

ביום ה' פ' וירא היה הד"ר קנאסטער בגור (ולא ראה את כ"ק אא"ש עד
כעת) אצל כ"ק אא"ש והוא אמר שמוצא אותו בטוב יותר מאשר ראהו
מקודם וכעת אינו רואה תועלת שישע לחז"ל (כמו למעראן וכדומה) ואף לא
לאוטואצק ואמר רק שיהיה לו מנוחה ולא יהיה לו עגמת נפש וטרדות.

הוא ביקר אז את אחינו ע"ה ג"ב ואמר שאינו רואה מאומה רק שהוא

פערקילט (-מקורר) וכדומה, ולמחרת קודם ש"ק

קרה כמעט פתאום הסיבה, ובעש"ק ה' ג"ב ד"ר

מווארשא ואף שהוא הפחיד שמתיירא... עכ"ז לא

אמר שמתיירא על רגעים, ובצאתו להקאלייקי שעה

חצי 4 אחר איזה מינוט קרה האסון הזה פתאום כרגע,

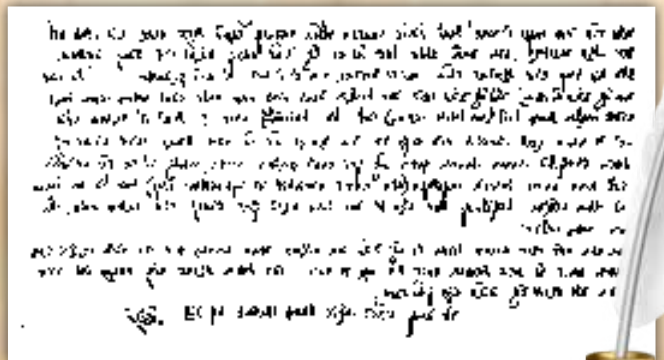
השי"ת יעזור מהיום והלאה.

א"ד אחיך הדו"ש"ט ומצפה לשמוע ולהשמיע אך

טוב

ישראל

מכתב"ק (באדיבות משה' סנקביץ)

דבר בעתו

א שבת ביים רעבין בצל מרן הבית ישראל | מאמר ג' ה'שורות' - סביב שולחנו של הרבי

חברי החברה'ס עצמן קיימת תרבות, והקומנדאנטים קובעים מי יעמוד השבוע במקומות השמורים.

עד כחצי שעה לפני השיש עוד הייתה הכניסה ל'קעסטל', זו הצמודה לכותל מערב, פתוחה לכניסתם של יושבי השולחן, לאחר מכן כבר לא ניתן היה להיכנס בשל החומה האנושית האדירה שהקיפה את השולחן, ארבע או חמש שורות ניצבו סביב הקעסטל בצפיפות ובדוחק שלא ניתן לתיאור.

השורה שמול הרבי נקראה 'די גרויסע שורה', ועליה כאמור ניטשו ה'מלחמות' הגדולות ביותר, כשמונה עשר חסידים בלבד יכולים היו לעמוד בשורה אחת, ומי שהצליח להיכנס לתוכה יכול היה להרגיש את עצמותו הכובדות, 'דיא באקעס', עד אמצע השבוע הבא... לרוחבו של השולחן בצד מזרח הייתה שורה קצרה יותר, 'די קליינע שורה', בה ניצבו לרוב בחורים צעירים והיא הכילה שש מקומות, ועוד שלוש מקומות ליד הכניסה לקעסטל הצמודה לקיר הצפוני של בית המדרש.

מלבד השורות הייתה גם ה'קאזע' המפורסמת, מין תיבת עץ גבוהה בצדו המערבי של בית הכנסת, ליד תחילת ה'גרויסע שורה' עליה ניצבים בקביעות ששה חסידים ביניהם ר' ישראל רחנטל, ר' לייב'ל גובנר, ר' ישראל שמעון דוידוביץ, ועוד, הללו קיבלו את השייכים מר' שיינע נח או ר' חנינא כדי למסור לאלו שנקראו בשמם.

המבשר - מוסף קהילות (פר' משפטים תשע"ז)

כבר מיום חמישי בלילה, עוד בטרם נפתחו שערי בית המדרש הגדול לקראת שבת, החלה תפיסת המקומות ב'שורות' שסביב שולחנו של הרבי. פרחי החסידים היו עומדים דבוקים לשערי בית המדרש הנעולים, כך שברגע שיפתחו יוכלו לזנק פנימה ולתפוס חזקה בשורה סביב השיש. כמובן שהמקומות הנחשקים ביותר היו בשורה הראשונה 'קעגן איבער', מול הרבי.

שתי 'חברה'ס קיימות בחסידות, על כל אחת מהן נמנים מאות בחורים ואברכים, ולכל אחת מהן דרך מיוחדת בעבודת ה'. ה'חברה' האחת מתנהלת תחת פיקוחו של החסיד רבי זעליג שטיצברג והתאפיינה ב'ברען' והתלהבות בעבודת ה', השנייה, בראשה עמד ר' ישראל דוד רב' (הגר"ד רוסט זצ"ל רב דחסידי גור בחיפה) היא חברה הברוטרסטי'ס (ע"ש ר' יענקל' ברויט מראשוני החברה) שחבריה התאפיינו במחשבה ועמקות.

שתי ה'חברה'ס האלו זכו לנציגות קבועה מדי שבת בשולחנותיו של הרבי.

שש המקומות הראשונים מצד מערב בשורה הגדולה, די גרויסע שורה, היא השורה הדרומית של ה'קעסטל' שהניצבים בה עומדים מול ישיבתו של הרבי, היו שמורים לנציגי שני ה'חברות' הגדולות בגור, הזעליגיסטי'ס והברוטרסטי'ס, כשהם מתחלפים ביניהם בתורנות, מי שניצב בליל שבת במקומות הפנימיים, הקרובים יותר אל הרבי, עמד בסעודה שלישית במקומות החיצוניים יותר. בין

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מי תיקן תפילת ותיקין

השמש יצא על הארץ ולוט בא צערה (יט, כג).

בביאור ענף יוסף על המדרש תנחומא (פרשת חיי שרה סימן ה) מביא בשם האבודרהם, שהדרשנים אומרים סימן לזמני התפלות לאות ב' משמותם. אברהם כנגד בקר, יצחק כנגד צהרים, יעקב כנגד ערב. ע"כ.

והגאון רבי שאול משה זילברמן מויערשנא זצ"ל בהגותו לספר פרדס יוסף עה"ת (הנד"מ ע' שכח) כותב: שמעתי בשם הגאון חידושי הרי"מ ז"ל דאמרו חז"ל תפלות אבות תקנו, ומי תיקן תפלת ותיקין. ואמר כי כל אחד מאבות מה שתיקן נרמז בשמו אות שני, אברהם תיקן תפלת בקר וזה "ב", יצחק תפלת צהרים "צ", יעקב ערבית "ע", ונראה שלוש תיקן תפלת ותיקין ונרמז באות ו'. ואמרת סמך לזה ממה שכתב בתרגום יונתן בן עוזיאל כאן (יט, יח) עד דנתבוע רחמיו וזה תפלת ותיקין בגין החמה. וכ"ק אדמו"ר בעל הבית ישראל מגור זצ"ל הוסיף. דלפי"ז יש להבין מש"כ (בראשית יט, כג): השמש יצא על הארץ ולוט בא צערה וגו'. והיינו, דבאותה עת שהשמש יצאה על הארץ דהיינו עת תפילת ותיקין. אז - לוט בא צערה וניצול מהפיכת סדום. והוא כיון שעמדה לו זכות ותיקון תפילת ותיקין וככ"ל עכ"ק.

דף על הדף (ברכות כו, ב)

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ח ר' זאב (וואווע) זילברשטיין זצ"ל נלב"ע א' כסליו תשל"ז

כי רק לאחד מהם התכוון, וכדי למנוע מאחרים להבין אמר את הדברים ברמז דק.

התקשרותו והכניעתו לרבי היו עצומות. כל מילה מפיו של הרבי התקבלה אצלו כתורה מסיני, ולא רק מילה, אלא אף מחשבה, משאלה או בקשה: "דער רבי האט געזאגט" (-הרבי אמר), "דער רעבנים א קינד" (-בנו של הרבי) - כל הביטויים האלו נאמרו אצלו ברדת וביזע שהיו מדביקים את כל הסובבים אותו ביראת ה', כמאמר חכמינו "ויהא מורא רבך כמורא שמים".

היה עמוד התווך של "שטיבל דריי און דרייסיג" - בית החסידים ברחוב הקישון 33 בתל אביב, וראש לחבורה המופלאה שהתרכזה במקום, שחבריה היו בני עליה מופלגים שהקימו את ביתם דווקא בעיר כמו תל אביב, בשממה הרוחנית של אותם ימים ופעלו בה גדולות ונצורות.

ביום א' כסליו תשל"ז נסתלק ר' וואווע לעולם שכולו טוב. מרן ה'בית ישראל' ליווה אותו עד להר המנוחות, והיתה זו הפעם האחרונה בחייו שהיה במקום.

המבשר קהילות (גל' 148 עמ' 11)

עד ליומו האחרון שימש רבי וואווע זילברשטיין ז"ל כ'קומדנט' - מדייק ומנווט אברכים ובני עליה בשליחו של מרן ה'בית ישראל' זי"ע.

ר' וואווע נולד בלחז לאביו הרה"ח ר' ישראל גרונם ז"ל, ובשנת תרצ"ג עלה יחד עם אביו לארץ ישראל כמצוות מרן האמרי אמת והתיישב בתל אביב.

בחצר הגדול של הווילה כפי שכינת אותה שהיתה צריך בן שניים וחצי חדרים, נאספו העדרים, עדרי צאן קדשים, פרחי החסידים דגור בתל אביב.

הם היו באים מדי יום לשחק שם, בשעות בין הערביים, בפיקוחו של ה'קומדנט' שהיה משקה אותם מביאר מים חיים, ב'ווארט', מכבשוט של הרבי. שם נודתה למעשה אבן הפינה ל'וואווע'ס חברה' ששמה נודע לתהילה.

ר' וואווע נראה היה כלפידי הבער באש, אך החזיק את חומו ברוכז. שתקו היה, חוסך ומקמץ בדברים. רק כשמצוי היה בין בני החבורה העביר מחומו לאחרים. באותו רגע שהחל לדבר כבר סובבו אותו זקנים עם נערים מכל צדדיו כדי לשמוע את דבריו שנאמרו בפשטות, עד שהיו מובנים לכל אחד ויחיד, ובאם לפעמים לא היו הדברים מובנים, ידעו הנאספים

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"א | פרשת חיי שרה | תשפ"ג

מוסר
כליות

אף בדורות הנמוכים יש לאדם לב ער
כתיב (שיר השירים ה, ב) אני ישנה ולבי ער. בדורות הנמוכים אף שאני ישינה לבי ער, יש בתוך האדם לב - ער שיכולין לעורר את הנקודה הזאת.

בית ישראל (חיי שרה תשי"ט)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

גם צדיקים גדולים צריכים חסד בשידוכים
הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם (כד, יב)
ועשה חסד עם אדוני אברהם, אפי' אנשים גדולים, צדיקים
גדולים, כשהגיע לזיווג הי' צריכים חסד, ועשה חסד.

מרשימות כ"ק הפני מנחם זי"ע (חיי שרה תשי"ט)

בעניני חינוך הבנים צריך להשגיח בעצמו

המשל בכל אשר לו וגו' ואשביעך בה' (כד, ב-ג).

סיפר מרן הבית ישראל זצ"ל שדאג בספר אחד (תפארת
בית לוי עמ' 10) שפעם התארח הרה"ק רבי לוי יצחק
מברדיטשוב בעל קדושת לוי אצל אדם פשוט שלא הכירו.
הלא ראה לפניו אדם הדור ובעל צורה ושאלו אם יודע לשחוט
ויוכל לשחוט בעבורו עגל, השיבו הרבי בחיוב.

ביקשו המארח להמתין עד שיביא את העגל מהכפר הקרוב.
שאלו הרבי 'אולי הק' יכול להלוות לי עשרה רובלים?' הלא
החל לגמגם, והתנצל שאינו יכול להלוות לאדם שאינו מכיר.
אמר לו הרבי, 'הלא עשרה רובלים אינם סכום גדול ובכל זאת
אינך מוכן להלוות לאדם שאינך מכיר, וכיצד לגבי שחיטה,
שהיא דבר בה חמור הק' סומך עלי אף שאינך מכירני?'

זה מה שהדגישה התורה כאן. אף שאלעזר היה 'המושל
בכל אשר לו', שסמך עליו והפקיד בידו את כל רכושו, כל זה
רק בעניני ממון.

אולם כאשר הגיעו הדברים לעניני יהדות, לגבי שידוך
ליצחק, שממנו עתידה לצאת האומה הישראלית, כאן לא
סמך על גדלותו של אליעזר. למרות שהיה זקן ביתו, השביעו
בשבועה חמורה, 'ואשביעך בה' אלקי השמים'. סיים מרן
שזה לימוד גדול לכל אחד, שבעניני חינוך הבנים, להשגיח
בעצמו, ולא לתת אימון עיוור באחרים.

יגדיל תורה (עמ' רלו)

תפילה היא לא דבר של מה בכך

ויאמר עבד אברהם אנכי (כד, לד)

הבית ישראל היה מספר, שבילדותו הוכיח האמרי אמת את
בניו הקטנים שיתפללו בכוונה, ולא במהירות, ואמר: בתפלה
שחרית יש לשנות שלשת רבעי שעה. ואמר בשם ספרים
שאלעזר הגיע לחרון לעת ערב, והיה עליו להתפלל מנחה,
לכן אמר ללבו 'לא אכל עד אם דפרי' דב'ר', עלי להתפלל
תחילה. אמר לו לבן: 'דבר', געב אדאונען אופ (עשה תפילה)
ובוא לאכול. ענה אליעזר: 'עבד אברהם אנכי', אצלי זה לא
הולך לחטוף תפילה, עלי להתכונן היטב קודם תפילתי, והדבר
דורש זמן.

יגדיל תורה (עמ' רמו)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מדוע דווקא בבית בתואל היתה לאליעזר נגיעה

ואמר אל אדני אלי לא תלך האשה אחרי (כד, לט). ומביא רש"י: "אלי כתיב, בת הייתה לו לאליעזר והיה
מחזור למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו, אמר לו אברהם בני ברוך ואתה ארוך, ואין
ארוך מדבק בברוך".

יש קושיא ידועה, למה בפעם הראשונה כשדיבר אליעזר עם אברהם לא נכתב אלי בכתיב חסר, לרמז
שרצה את בתו ליצחק ושם כותב בכתיב מלא אולי?

אמר הרבי שאביו האמרי אמת בעצמו תירץ כמה תירוצים, ופעם תירץ בדרך הלצה אבל הוא אמת, שכאשר
שלחו אברהם אבינו לקרובים בחרן, חשב אליעזר שגם הם כמו אברהם בדעה רוחנית גבוהה, וממילא לא עלה
בדעתו להתחרות איתם ולהציע את בתו, אמנם כשהגיע לשם וראה את טיב הסחורה של בתואל ולבן הרשע,
אמר לעצמו אם ככה נראים המחוננים, אם כן אני כבר ראוי יותר מהם, לכן רק שם בביתם אמר 'אלי'.

עוד יש תירוץ בשם הרבי מקאצק זצ"ל, ומופיע בשפת אמת זצ"ל, 'א חסידישע תירוצ' [=תירוצ חסיד]
די חסידים איז שטארק גיפאלען דער תירוצ, שכאשר היה אצל אברהם ושמע שרוצה לשדך עם משפחתו
לא הרגיש הנגיעה שלו שרוצה את יצחק לחרון לבתו, ורק כשהגיע לבית בתואל שם הבין למפרע שהיתה לו
נגיעה, ויש לו רצון פנימי שהשידוך יתבטל ויוכל הוא לזכות ביצחק, אצל אברהם היתה הנגיעה חבויה במסתרי
הלב ולא חש בה.

סיים הרבי שזהו תירוצ עמוק על נבכי הנפש של האדם וניתן ללמוד מזה.

וביום ש"ק למחרת הביא הרבי תירוצ מדיליה: שבאמת ידע אליעזר שזה לא שייך שארוד ידבק בברוך,
אלא שאמר כן רק אצל בתואל ולבן כדי לדחוק בהם שסיכמו לשידוך, כי אם תסרבו יש לי כלה מן המוכן,
הבת שלי. וזה הביא אותם להסכים.

בית ישראל להבה (ליל ש"ק תשי"א בסעודה)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

לספד לשרה ולבנותיה (כג, ב)

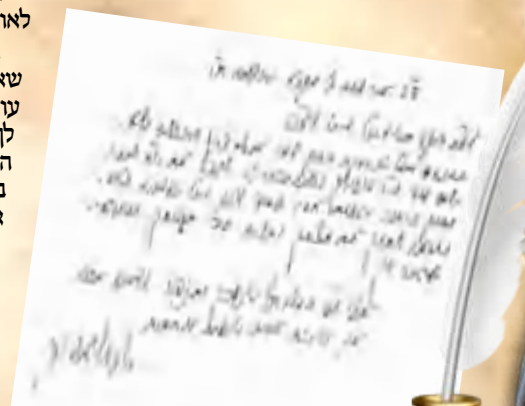
"זכות אמם יעמוד להם"

לש"ב היקד מו"ה לייבל שיחי'
לאר"ט

תתנחמו מבעל הנחמות בתוך
שאר אבלי ציון וירושלים ולא ישמע
עוד שו"ש בגבולך, והשי"ת יעזור
לך לגדל את יר"ח שיחי' מתוך
הרחבה. זכות אמם יעמוד להם
בכל הענינים לטוב, ותראה לחזק
את עצמך ותשים בד' מבטחך
ובדודאי יעזור לך.

א"ד ש"ב (-אלו דברי שאר
בשדך) המשותף בצערך ומצפה
לשמע מהיום אך בשורות
טובות ישועות ונחמות.

בית גור

דבר בעתו

א שבת ביים רעבין בצל מרן הבית ישראל | מאמר ד' וכולם נסקרים בסקירה אחת

שעת השיש מגיעה.

אלא עורך סיור ברחבי בית המדרש וסוקר את הנוכחים בהליכה מיוחדת במינה, ידיו שלובות לפניו, חיוך דק נסוך על פניו ומראהו כמראה מלאך אלוקים, אלו הם רגעים בלתי נשכחים.

מדי פעם הוא ניגש הרבי אל בחור או אברך, שואל משהו, מתעניין בלימודו, יש והוא שואל מי הוא יהודי פלוני ומיהו בחור אלמוני. תוך כדי הליכה אם מבחין באחד החסידים שמשום מה נשמש מזכרונם של הגבאים, מורה הוא למשמש להכניסו לשבת בטיש.

מי שזכה שהרבי ייגש אליו לא שכח זאת לעולם, כל התייחסות שלו, למרות שנמשכה שניות ספורות, לוותה בעוצמה רוחנית בלתי רגילה והותירה על האדם רושם אדיר, שהוא עצמו לא יכול היה להסבירו במילים. באותו רגע נדמה היה לו שהעולם כולו נעצר לרגע, אך הרבי כבר ממשיך הלאה, ווייטער געגאנען...

המבשר - מוסף קהילות (פר' משפטים תשע"ז)

בית המדרש מלא ועמוס, עומדי השורות ניצבים דחוקים במקומם, ברחבי בית המדרש ניצבים מאות יהודים, חלקם יושבים ליד השולחנות ומעיינים בספר, אך לפתע מתחולל שינוי בבית המדרש, רגע לפני כן עוד עמדו כולם נינוחים, שוחחו ביניהם, למדו 'מדרש' או קראו תהלים, כיון שנראית דמותו של הרבי בפתח משתנה הכול כהרף עין.

הרבי נכנס לבית המדרש... הארי החי, הצדיק הקדמון שרחימאיות ואהבה - נסח וורקי ותקיפות וחריפות - נסח קוצק מתמזגים בדמותו העילאית, פוסע בצעדים מדודים בתוך בית המדרש העמוס ונוכחותו מעבירה רשט בלבבות, לב מי לא יימס למראהו.

הרבי יוצא מדלת חדר ההמתנה לבית המדרש, אחריו צועד איש אמונו הרה"ח ר' נחמיה ברגמן, אך הוא אינו ניגש מיד למקומו בשולחן

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי נטע ציינורט זצ"ל נלב"ע ב' כסליו תשמ"ב

צוק"ל בחול המועד תשל"ב, כנהוג לקבל פני רבו ברגל.

בהגיעי לבית מדרש נתקלתי במראה מיוחד ומרגש מאוד, רואה אני יהודי בעל צורה בשנות העמידה עם קפטן צהוב וידו האחת תחובה בגרטל הלבן, ועומד ובוהה באוויר במין דביקות והתעמקות מיוחדת במינה, ובידו השניה אוזח בקויטל ומכין עצמו בסילודין בהכנה דרבה לקראת הכניסה אל הרבי הק'.

לא יכולתי להוריד עיני מן המחזה הנפלא, ובעמדי לידו ראיתי את הקויטל בה כתוב באותיות ברורות, "נטע בן ברכה לפתיחת הלב בתלמוד תורה".

לא ניתן לתאר גודל ההתרגשות וההתפעלות שאחזה בי, בראותי יהודי מבוגר שכבר מטופל בבית עם בנים ובנות וכבר חיתן כמה מיוצאי חלציו וצרכים מצרכים שונים ממלאים לב כל אב ואם בשנים אלו, והאדם הזה אינו מבקש כלום אלא "פתיחת הלב בתלמוד תורה", משל היה בחור צעיר בן 15 שלוקח עצמו עם פרישקייט ללימוד התורה... ועד היום איני מסוגל לשכוח מהרושם העמוק שעשה עלי המחזה הלזה.

כשהגעתי לשיבת איתרי, אל אחיו הגה"צ ר' יוסל וסיפרתי לו על כך, אמר לי, נו, הרי זה אחי נטע. נטיעה של שמחה (ח"ב עמ' טו, עמ' כ ולהלן)

התקשרותו אל הרה"ק הבית ישראל היתה מיוחדת במינה.

על אף שהיה מיווד עמו עוד לפני עלותו על כס האדמו"רות, והיו מדברים הרבה בצוותא, אולם כשקיבל ההנהגה, קיים רבי נטע מאמר התנא 'ומורא רבך כמורא שמים', והיה מלא יראה ופחד ממנו.

סיפר הרה"ח ר' נחום כהן שהרה"ק הבית ישראל שאל אותו פעם (לאחר שעלה על כס ההנהגה), למה לא רואים את ר' נטע עוד, וכי נהיה ברוגז? וכשר' נחום מסר הדברים לר' נטע, הגיב ואמר, כי עתה כשנעשה "רבי" הוא כבר לא יכול לדבר עמו כמימים ימימה. וכשסיפר ר' נחום להבית ישראל תשובת ר' נטע אמר בלשון תמימה: "אבער אויף איהם?" - כלומר וכי עליו אני רבי, עד איז דאך מיט מיר א חבר, [=הוא הרי עמי כחבר וידיד].

פעם נכנס ר' נחום עמו להבית ישראל, וציוה לו לשבת, אולם הוא לא התיישב, ואמר ביי א רבי'... אצל רבי לא יושבים... וא"ל אויף דיר בין איך נישט א רבי.

ואח"כ כשנסתלק רבו האדמו"ר מבאיאן, היה ר' נטע נכנס אליו ואח"כ כחסיד גמור בכל עת מצוא.

סיפר הרה"ח ברוך הוברמן הי"ו: בחור צעיר לימים הייתי, והגעתי לירושלים להיכנס אל הק"פ אל מו"ר הרה"ק הבית ישראל מגור

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"ב | פרשת תולדות | תשפ"ג

העיקר במלחמת היצר לבקש סיוע מהשי"ת

ותלך לדרש את ה' (כח, כב)
העיקר במלחמת היצר לבקש סיוע מהשי"ת, וזה הרמז 'ותלך לדרוש את השם', כדאיתא בגמ' (סוכה נב, ב) יצרו של אדם מתגבר ומתחדש לולי הקב"ה עוזרו, בוודאי יש עזר וסיוע למי שמבקש ודושה. וזה הכח מהאבות ובראשם אברהם, וזה דורשי ה' זרע אברהם אהבי (ישעיהו מא, ח), לדרוש ולבקש מהשי"ת, ובזה כל אדם יתגבר על היצר הרע שלו.

בית ישראל (תולדות תשכ"ז)

מוסר
כליות

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

לדעת שכל ההצלחה מהשי"ת

ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ (כז, כח)

ויתן לך הא-לקים מטל השמים ומשמני הארץ, וגם אצל עשיו כתוב משמני הארץ יהי מושביך, ומטל השמים מעל, להבין ההבדל, (בשם חי' הרי"מ) [בספרים הק'] ויתן לך הא-לקים, ויתן לך האלקות, צריך לדעת שהכל מהשי"ת, כי הוא הטותן לך כח לעשות חיל. זקני החידושי הרי"מ זצ"ל אמר, שלכך נהגו לומר במוצאי שבת ויתן לך הא-לקים, לדעת שהכל מהשי"ת (גם תוך ימי המעשה). (וכן להיפך עד כמה שיודעים שהכל מהשי"ת גם ימי המעשה - אח"כ השבת, כמש"כ בשפת אמת). גם ימי המעשה, דברי חול, הכל מהשי"ת, (כל ההצלחה).

עשיו לא ידע זאת, כחי ועוצם ידי עשה לי את כל החיל, גם אצל יהודים, ידי עשיו, כחי ועוצם ידי, בלשון הגמרא, יקדשו ידי לעושיהו, צריך לדעת שמהשי"ת, ולא עוצם ידי, ידי עשיו, בזמן שהקול קול יעקב אין הידים ידי עשיו, (יקדשו ידי לעושיהו).

מרשימות כ"ק הפני מנחם זי"ע (תולדות תשי"ח)

מדוע קירב מרן ה'בית ישראל' זי"ע חסיד 'צבוע'

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כח, כח)

מסופר על מרן ה'בית ישראל' מגור, שהיה לו "חסיד" צבוע, שכשהיה מגיע אליו, היה מתלבש כחסיד ומתנהג ב"קדושה ובטהרה", אבל בביתו, היה רחוק בהתנהגותו מחסידות וקדושה.

החסידים ידעו זאת, וכשראו שהרבי מגלה כלפיו יחס של חיבה, הדבר עורר אצלם תמיהה. עד שפעם העז אחד הגבאים, ואמר לו, רבי, אתה יודע כמה היהודי הזה צבוע. ענה לו הרבי, ואני אוהב את הצבוע הזה! אבל בכל

זאת יש בו צד חיובי. תאר לעצמך, מה הייתי עושה אם היה בא אלי ואומר לי שאינו דתי, מה יכולתי לעשות לו, הייתי מאבד אותו ואת כל בני משפחתו. אבל במצב הטובי, כל זמן שהוא מגיע אלי, את ילדיו ישלח לשיבות ולחיידר, כך לפחות נרדוף את הילדים.

יצחק אבינו עשה חשבון, אני יודע בדיוק מיהו עשיו, אך כל זמן שאני נותן לו את התחושה שאני אוהב אותו, ושהוא צדיק, לכל הפחות הוא מחזיק שחיטה כשירה, הכיפה עדיין על הראש. זה כבר שווה.

מדשן ביתך (בפרשתנו)

לימוד שלא בשמחה לא נחשב לימוד

ויאמר עשו בלבו יקדשו ימי אבל אבי ואהרנה את יעקב אחי (כז, מא)

בכלי יקר כתב בזה"ל: תלה הדבר בימי אבל, לפי שאכל אסור לעסוק בתורה, כי פקודי ה' ישרים משמחי לב, ויצחק אמר "והיה באשר תריד" - דהיינו בזמן שלא יעסקו בתורה - "ופרקת עליו", וא"כ באבלו ודאי לא יעסק בתורה, ולא יהיה לו דבר המגין עליו, ואז: "אהרנה את אחי". ומטעם זה ארז"ל (ברכות נד, ב) שהאכל צריך שמירה, לפי שאין בו התורה המגינה עליו, שנאמר (משלי ו, כב) "בהתהלךך תחנה אתך בשכבך תשמר עליך", עכ"ל.

ויש להקשות, הרי אבל יכול ללמוד באיוב ובקיטת ובדברים הרעים שבירמיה ובהלכות אבלות, וכדאיתא בשו"ע יור"ד (סימן שפד סעיף ד).

אמר על כך הבית ישראל אלא מכאן מוכח, שלימוד שלא בשמחה לא נחשב לימוד עכ"ל.

קובץ בית אהרן וישראל (שנה כ"ב גליון ב', עמ' קלב בהג"ה)

מגנזי הקודש

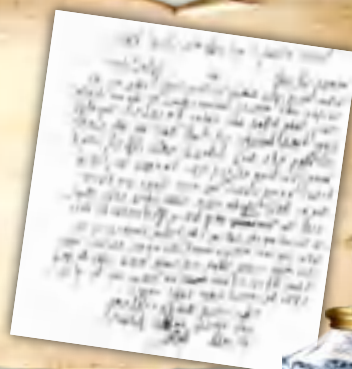
מאוצר כתביו ומכתביו

ועל חרף תחיה (בראשית כז, מ)

"לא חסר שונאי ישראל בעולם"

...לא כתבת אם הגוים שרדפו אחריך נאסרו אם ברחו, כנראה עוד לא חסר שונאי ישראל בעולם והשי"ת יגאלנו בקרוב גאולה שלימה... גם אתה תזכור ימים מקדם ותחזק עצמך וגם תחזק אחרים ותקבע לך עתים לתורה הן רב הן מעט, ותזכה גם אחרים בזה כי רק זאת נשאר לנו, ובזכות התורה ניגאל במהרה.

מכת"ק

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

החידוש של רבינו זי"ע שנהג מרן האמרי אמת לחזור עליו

אכן קושיא ראויה, מעולם לא עלה בדעתי דיוק נפלא זה.

המשך ה'בית ישראל' ואמר לאביו האמרי אמת' בד הוינא בישיבת המקובלים בית אל בירושלים שמעתי תירוצן נכון לתמיהה זו, רש"י מסביר כי הנזיד האדום האדום הזה, היה תבשיל עדישים אדומות, ויש לדקדק בדבר מי שבקי בטיבם של עדישים, יודע שאמנם בתחילתם אדומות הם אולם ככל שהם מתבשלות ומתרככות ניטל מהם גוונם האדום, והם הופכות לצהבהבות, אם כן מדוע אמר עשיו מן האדום האדום, התשובה היא כי המילה "נא" משמשת גם כביטוי לדבר 'חי' שאינו מבושל כל צורכו, כדרך שאמר הכותב (שמות יב, ט) 'אל תאכלו מִמֶּנּוּ נָא' זהו שאמר עשו ליעקב הלעיטני נא הלעיטני מהעדישים למרות שהם במצב של נא אינם מבושלות כל

רבינו בית ישראל עם אביו מרן האמרי אמת זי"ע

צורכם ועדיין הם אדומות.

בדברים אלו ביקש ה'בית ישראל' לרצות ולפייס את אביו על אותם ימים בהם נפרד ממנו בארץ ישראל, שהרי במדינת פולין לא היו מצויים עדישים למאכל, כך שלעולם לא יכול היה לעלות במוחו הברקה נפלאה שכזו, חידוש כזה יכול היה לשמוע רק מחכמי ישיבת בית אל-ל בירושלים שבקאים היו בטבעם של עדישים.

ואכן לשמע חידוש יקר זה אורו פניו של האמרי אמת' נראה היה שהוא מקבל את סיבת היעדרותו, וראיה לדבר שמאז נהג לחזור על חידוש זה מדי שנה בפרשת תולדות כשהוא מצוין ששמע זאת מפי בן רבי ישראל שליט"א, אוצר אפרים (להגה"ח רבי אפרים פישל שטיין שליט"א)

ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי ענף אנכי על כן קרא שמו אדום (כה, ל).

סיפר כ"ק אדמו"ר מטאלנא שליט"א, ששמע מפי קודשו של מרן הבית ישראל מנחם זי"ע, באחת הפעמים שביקר מרן האמרי אמת בארץ ישראל, נלווה אליו בן מרן ה'בית ישראל' והנה במהלך הביקור נעלם פתאום ה'בית ישראל' ונעדר במשך כמה ימים מבלי שיידע איש את פשר היעלמותו.

כשחזר ה'בית ישראל' לאחר כמה ימים שאל אותו אביו האמרי אמת' היכן שהה כל אותו זמן, סיפר לו ה'בית ישראל' שזכה בימים אלו להסתופף בישיבת המקובלים הנודעת בית אל-ל בעיר העתיקה בירושלים, שם קנה ולמד רבות מפיהם של חכמי המקובלים בירושלים עיה"ק שמע הרבי את תשובתו ולא השיב מאומה ברם ניכר היה שאינו שבע רצון מכך.

חלפו כמה חודשים מאותו ביקור, הרבי ובני פמלייתו שבו מכבר חזרה לעיירה גור בפולין, באחד הימים נישג ה'בית ישראל' אל אביו האמרי אמת' וביקש להקשות לו קושיא, מצינו כשביקש יעקב מאביו יצחק לאכול מהמטעמים שהביא לו אמר לו: "קום נא שבה", ואילו עשו אמר "קום אבי ויאכל", ולא אמר נא, ופירש שם רש"י שיעקב דיבר עם אביו בלשון תחנונים קום נא, אולם עשו דיבר בלשון קנטורייא יקום אבי.

ויש להקשות שאל ה'בית ישראל' הרי גם אצל עשו כשביקש מיעקב להאכילו מנזיד העדישים מוצאים אנו שדיבר בלשון תחנונים ובקשה הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. שמע האמרי אמת' את הקושיא והגיב בהתפעלות

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגאון רבי שילה רפאל זצ"ל

נלב"ע ג' כסליו תשנ"ה

דעות קשים עם ההורים שלו שהגיעו לפעמים למאבקים לא פשוטים.

בהקדמה לחידושי הריטב"א עמ"ס חולין שזה הספר הראשון שאבא ז"ל ערך, הוא כותב: "ברטט של קדושה אזכיר את רבן של כל בני הגולה, כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל בעל ה'בית ישראל' מנחם, מאיר דרכי ומוורה נתיבותי במשך ח"י שנים. הוא הגבר הוקם על לרעות את עמו, אחרי עלות הכורת על משכנת ישראל באירופה. איש אמת, משכמו ומעלה גבוה מכל חכמי דורו, אשר לדעת יודעי חן היה חידוש גם בדורות קודמים".

הגר"ש רפאל זצ"ל עם מרן הפני מנחם בשמחה משפחתית

אבא גדל בבית דתי לאומי. סבא היה ד"ר יצחק רפאל, שר בכיר בממשלה מטעם המפד"ל, סבא של אבא, היה הרב יהודה לייב מיימון מראשי הציונות הדתית.

זה היה בחודש שבט תשי"ט, כל העיתונים ציינו אז מאה שנים לקוצקער רבי. אבא קרא על הקוצקער רבי וזה הפעמים אותו. אבא בא לסבא שלו, הרב מיימון, הוא ידע שהוא איש ספר והוא אומר לו סבא: קראתי קצת על קאצק וזה מאוד מושך אותי, יש לך אצלך בספריה ספרים על קוצק? סבא מביא לו עשרים ספרים על קאצק, ואומר לו תתחיל... אבא העיד לימים, שלא היתה אות שנכתבה בכל העולם בכל השפות על קאצק

שלא קרא. נער צעיר, הוא מגיע לסבא שלו, גם לאבא שלו, בשאלה מקורית יש היום המשך לקאצק? הנשמה שלו נמשכת לשם. הם אומרים לו, יש אומרים שזה גור.

אבא בא לטיש בגור בשבת אחת. מישורו דואג להגיד לרבי שהוא נכד של הרב מיימון, הבית ישראל קורא לו באמצע הטיש, בחור בן 18. הרבי מושיט לו תפוח ושואל אותו שאלה שהדהימה אותו: "אתה יודע לברך?". בחור בן 18! הוא נפגע מזה עד עמקי נשמתו, נעלב, הוא בן יחיד! נכד יחיד! גדל עם כפית של זהב בפה כולם מפנקים אותו בכל מקום, פתאום איזה יהודי מבוגר ועוצמתי אומר לו אתה יודע לברך? אבא החליט - לכאן, אני יותר לא חוזר.

אחרי חודש וחצי אבא חוזר, אחרי החרם שלו, הרבי רואה אותו בטיש והרבי קורא לו ואומר לו אתה כבר לא ברוגמאית? כך הופך אבא ז"ל לחסיד נלהב של הבית ישראל.

בשביל הסבא והסבתא שלי - ההורים שלו, זו היתה סוג של פשיטת רגל חינוכית. הסבא שלו הרב מיימון היה מראשי המזרחי. אבא שלו, היה יושב ראש המפלגה, במפד"ל של פעם והבן שלהם נהיה חרדי. באותם ימים היו לו חילוקי

אחד הסודות הכמוסים בבית היו המחברות. כל שיחה אפילו הקצרה ביותר עם הרבי זצ"ל, מיד כשהסתיימה אבא היה יוצא ורושם את הכל במחברות בשביל עצמו.

אבא נפטר ביום ראשון ג' כסליו תשנ"ה. במוצאי שבת לילה לפני, אבא כתב צוואה. ביום ראשון בבוקר, באותו יום שהוא נפטר, אבא קרא לו ופתח את אחת המחברות הסודיות והוא מראה לו שורשי אבא שלו: יש לך שלושים שנה לחיות, יש לך פוטנציאל עצום. אם תנצל את זה יהיה לך גם עולם הזה וגם עולם הבא, אם לא תנצל את זה לא יצא ממך כלום. הוא כתב את זה כל זה, זה היה כשהוא היה בן עשרים וארבע.

אבא היה אז בגיל 54 ובאותו יום הוא נפטר!

באותה צוואה קצרה אבא ביקש עוד דבר שמלמד על מהותו הפנימית: הוא ביקש שלא לכתוב תארים מיוחדים מצבתו, רק הרב שילה רפאל אב"ד ירושלים, מחסידי גור.

מתוך נאום שנשא בנו יבלחט"א הרב יהודה רפאל בועידה של 'איחוד מוסדות גור'

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"ג | פרשת ויצא | תשפ"ג

מוסר
כליות

אם ה' מבטחו יוכל לפרוץ כל החומות וההסתרות

ויפגע במקום וגו' והנה ה' נצב וגו' ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה (כח, יא-יד).

'ויפגע במקום' - נעשה כמו כותל הרומו להסתרות, אבל 'ד' ניצב עליו, הובטח שאם ד' במבטחו, אז 'ופרצת ימה' שיוכל לפרוץ כל החומות והכתלים.

בית ישראל (ויצא תשי"א)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

לבן כיבה את הנרות והיה זה בליל שבת

ויהי בבקר והנה הוא לאה וגו' (כט, כה).

באמצע הסעודה נכבה החשמל, ואמר הרבי שאיתא במדרש, כי לבן כיבה את הנרות, וגם זה היה בשבת (ראה בן יהוידע במסכת שבת דף קיח, ב). אח"כ נכנס הרב"ח רבי ישראל תאומים, ונתנו לו מרק עם אטריות, אמר לו הרבי שיברך בורא מיני מזונות על האטריות, ואח"כ על המחיה. שאל את הרבי האם יעשה שהכל על המרק, וענה הרבי שמרק לא חשוב משקה בפני עצמו אלא שישתה משקה אחר ויברך עליו שהכל ויפטור את המרק, עד שהביאו משקה, שלח לו הרבי חתיכת בשר, ואמר לו עכשיו אתה יכול לעשות על זה שהכל ולפטור המרק.

אח"כ הוסיף: "דו ווייסט גארנישט ווי גוט דאס איז אז מ'עסט א שטיקל פלייש צוליב א ברכה. פארציטשע יידן האבען שטענדיק אלץ גיגעסין צוליב א ברכה, היינט אז ס'קומט אויס צו עסין צוליב א ברכה איז זייער גוט, און מיד דאכט זיך אז דער פשט אין די גמרא, 'וירא שמים יוצא ידי שניהם, מניח הפרוסה בתוך השלימה ובוצע' איז דער פשט א ירא שמים וואס ווייסט וואס א ברכה איז אין וואס א פרוסה אין וואס א שלימה, איז עהר איז יוצא שניהם.

[איין יודע כמה טוב הדבר שאוכלים חתיכת בשר אך ורק עבור הברכה, יהודים טובים בעבר אכלו תמיד עבור הברכה, ולא עבור האכילה הגשמית. היום בזמננו כשיוצא לאדם לאכול רק עבור הברכה, זה דבר טוב. נדמה לי שזה הפשט בגמרא (ברכות לט, ב): 'וירא שמים יוצא ידי שניהם, מניח הפרוסה בתוך השלימה ובוצע', הפשט הוא ירא שמים שמבין מה זו ברכה, ומה זו פרוסה ושלימה, הוא יוצא ידי שניהם].

בית ישראל להבה (ליל ש"ק תשי"ב בסעודה)

יעקב אבינו סלל דרך חדשה

וירא ויאמר אכן וגו', וכי יעקב אבינו ע"ה לא ידע שיש ד' במקום הזה, (ועוד חז"ל אמרו יחייב דעתי' להתפלל כו'), אלא יעקב אבינו האט אויסגעארבייט אפרישען וועג אין יודישקייט (-סלל דרך חדשה ביהדות), ושמרני בדרך הזה אשר אני הולך, אפילו מדברים פשוטים לעבוד ד', לחם לאכול ובגד ללבוש, ואעפ"כ והיה ד' לי לאלוקים, ועי"ז יכולים להתעלות עוד יותר, (עולים ויורדים), וז"ש אכן יש ד' במקום הזה - גם בעבודה כזאת - ואנכי לא ידעתי.

מרשימות כ"ק הפני מנחם זי"ע (ליש"ק ויצא תשי"ח)

הווארט שהגיע ליעדו לאחר מ' שנה

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויחם מקום וישם מראשותיו וישב במקום ההוא (כח, יא). וברש"י וישם מראשותיו - עשאו כמין מרוב סביב לראשו וכו', התחילו (-האבנים) מריבות זו עם זו זאת וכו'.

סיפר הגה"ח רבי חיים יצחק שוירץ זצ"ל: ה'בית ישראל' קרא לי פעם, ואמר לי: 'איך האב גיזען א שיינע זאך, וואס איך גוט פאר דיר...' (-ראיתי דבר יפה, שהוא טוב עבורך), תאר לעצמך את תלאותיו של יעקב אבינו: לאחר ארבע עשרה שנה שלמד אצל שם ועבר, ולא ישן כלל בלילות, הגיע למקום סכנה שיש בו חיות רעות, ולא היה לו היכן לישון, רק על גבי אבנים, ולא די בכך, אלא שהאבנים תחתיו רבו ביניהם...

ידוע ידעתי, אם ה'בית ישראל' אומר לי 'זה טוב עבורך', כנראה יש כאן הוראה מיוחדת עבורי, ושמרתי את הדבר בלבי.

לאחר ארבעים שנה, בהיותי גבאי בית החסידים בתל אביב, אידעה פרשיה בשטיבל, או אז הבנתי את כוונת ה'בית ישראל', שעליתי ללמוד מיעקב אבינו, שלא להתפעל משום הפרעה או קושי, ולהמשיך בעבודת הקודש!

שיח הפרשה (בפרשתנו)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

אם יהיה אלקים עמדי ושמרני (בראשית כה, ב)

בעת צרה יזכרו וידעו שהכל מהשי"ת

בפסוק אם יהיה אלקים עמדי ושמרני, שיעקב אבינו ביקש שאף בעת שיהיה צר לו ידע שהקב"ה עמו, כאשר הגיד כ"ק אאז"ל בשם זקינו החידושי הר"ם זצ"ל על הפסוק עמו אנכי בצרה אחלצו ואכבדהו, שעל ידי שהאדם יודע שהכל שעובר עליו הוא מהשי"ת ומקבל זאת באהבה, על ידי זה אחלצו וכו' ניצל מהצרות, ועל ידי זה נמתקו הדינים, ע"כ. ובטראה נתקבלה תפלתו.

וכתיב אחר כך שוב אל ארץ אבותיך ואהיה עמך, וזאת היה בקשתו, ואחר כך בעת שהיה צר לו כדכתיב וירא יעקב וכו' ויצר לו, הזכיר שוב הבטחת הקב"ה, ד' האומר אלי שוב וכו', ועל ידי זה ניצל מהמיצר שלו מעשיו, ומעשה אבות סימן לבנים, בעת צר להם יזכרו וידעו שהכל מהשי"ת, ועל ידי זה יצאו מצרה לרווחה.

מי באר (אגדת לרבי אברהם יוסף פסח ז"ל)

דבר בעתו

א שבת ביים רעבין בצל מרן הבית ישראל | מאמר ה' עריכת הטיש (ה'שולחן הטהור')

לאחר מכן יכבד הגבאי ר' שיינענח (וכנ"ל) חסידים נוספים שאינם יושבים בשולחן לקבל שיריים: אורחים, בעלי יארצייטס וכדומה. לאחר מכן ייגשו חסידים אלו לאחל 'לחיים' לרבי, כשהם נעזרים לשם כך בשלוש מדרגות עץ קבועות הניצבות מעבר לקעסטל, אל מול מקום ישיבתו של הרבי. ויש

רבינו הבית ישראל זי"ע בעריכת טיש בשמחה משפחתית. נראים עוד אחיו הלב שמחה והפני מנחם זי"ע

שהרבי שולח לאחד העוברים על פניו במעמד זה כוס יין נוספת.

האווירה בטיש מאוימת, ענן של חיתת אלוקים אופף את כל העומדים בו. הרבי יושב כשפניו להבים, לעתים כשמבחין הרבי במישהו שנדחק יותר מדי ועורר מהומה, יכול הוא לגעור בו בחריפות 'גיי קאפויער - לך לאחור'... כל רגע במהלך הטיש מחושב, הכול 'מתקתק' כשעון מדויק לפי סדר.

כל מבט קצר של הרבי בכוחו להסיט באבחה, בן רגע, שורות שלמות של חסידים. כשהרבי נענץ את מבטו באחת השורות, מכופפים כל עומדי אותה שורה מידית את ראשם, כדי לאפשר לרבי לראות את הניצבים בשורה שמאחוריהם, ופעמים שכמה שורות עושות זאת בזו אחר זו.

אדהכי והכי יכריז המשב"ק בשמו של אחד מחברי הקאפלע הניצבת ברגעים אלו על הבימה, מעבר לחומת ה'שורות', ויכבד אותו לשיר 'כל מקדש' ובאותו רגע יבקע בבית המדרש קולה האדיר של המקלה בנינון 'זכרנו' שהותאם לפיוז זה.

לקראת סוף השירה כבר ניכרה על הרבי דריכות פנימית לקראת אמירת השמוע'ס הקרבה ובאה.

המבשר - מוסף קהילות (פר' משפטים תשע"ז)

תם לו הסיוע ברחבי בית המדרש, הרבי צועד בחזרה אל ה'קעסטל' ומתיישב במקומו באמצע השולחן ולא בראשו, הנהגה שמקורה בסבא הגדול, מרן ה'שפת אמת' זי"ע, כשגבו אל הכותל הצפוני. הרבי יושב על כיסא עץ לא מרופד, בעל ידיות מעוגלות.

מימינו ומשמאלו, סביב השולחן מכל צדיו, ישנם ספסלים קבועים עליהם יושבים ה'טיש זיצער'ס, אלו שזכו להסב בשולחנו של הרבי.

לצדו של הרבי יושבים בליל שבת נכדיו של הרבי ה'אמרי אמת' זי"ע, ה'רה"ח ר' לייבל היינה, ה'רה"ח ר' שמעון אלתר ועוד מזקני החסידים, אורחים ובעלי שמחה. הטיש בליל שבת נפתח בהעמדת יין על השולחן, וכאן מגיעה שעתו של 'אברהם לייזר'ס צימער', החדר שממנו יוצאים המאכלים והמשקאות המחולקים במהלך עריכת השוה"ט.

שמו של החדר ניתן לו על שם ר' אברהם אליעזר אורבך ז"ל, שמופקד היה במשך שנים רבות על חדר זה. לאחר פטירתו, אגב, מונה במקומו ר' מוטל רוטה על החדר. הכניסה אל החדר היא מחוץ לבית המדרש, ליד המדרגות של 'אברהם לייזר'ס טויער', וחלון נפתח ממנו דרכו מועברים המאכלים והשתיה לעבר הטיש. המשמשים העומדים בתוך החדר משגרים אל מול מקומו של הרבי עשרות בקבוקי יין, בעוד הגבאי ר' שיינענח (או ר' חנינא) מכריז את שמותיהם של אלו שבקשו להעמיד יין בשמם - 'שטעלן וויין'. הרבי מוזג מהיין לכוסות זכוכית ומחלק ליושבי השולחן, כשהוא מקפיד מאוד לחלק את השיריים ביד ימין, לעולם לא ביד שמאל.

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

"עס איז א ר' חיים!"

ויהי בבקר והנה הוא לאה (בט, כה). וברש"י אבל בלילה לא היתה לאה לפי שמסר יעקב סימנים לרחל וכו'.

הרה"ח ר' מנחם רפלוביץ ע"ה מחיפה הראה פעם לאדמו"ר הבית ישראל מגור זצ"ל את מש"כ המהר"ל מפראג בספרו גור ארי' על התורה בפסוק "ויהי בבוקר והנה - היא לאה", פירש"י שרחל מסרה הסימנים ללאה.

וביאר המהר"ל, דהיה קשה לרש"י מהו הא דקאמר "ויהי בבוקר" והנה היא לאה, הא גם בלילה היתה לאה, רק שיעקב לא ידע מזה, וחשב שזה רחל.

ועל זה השיב רש"י, שכיון שיעקב מסר סימנים לרחל, וקיי"ל דסימנים (-עכ"פ מובהקים) הם דאורייתא, א"כ על פי דין תורה יכול ה' יעקב לסמוך שבלילה זה היא רחל, לכן שפיר נאמר "ויהי בבוקר - והנה היא לאה" כי בלילה היה לה ה'דין של רחל' על פי דיני התורה של סימנים דאורייתא, ורק בבוקר "והנה היא לאה".

והפסיד ע"ז הבית ישראל "עס איז א ר' חיים!" - והיינו שזה מתאים להג"ח מבריסק. דף על הדף (בבא מציעא כז, א)

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגאון רבי עקיבא סופר זצ"ל אבד"ק פרעשבורג ב' כסליו תש"ך

את זה רציתי לשמוע. יהודי שפרעשבורג היה כמלך ישראל ועזב את הכל ע"מ ללמוד תורה לשמה, זו גדלות אמתית.

מרן ה'בית ישראל' זי"ע הגיע לבקר את הגאון ר' לעיתים תכופות, ובימי חוליו היה בא ומבקר אף פעמיים ביום. נכדו ר' אלימלך שפירא סיפר את מה ששמע מהגאון ר' דייטש כי ידוע לו על כמה פעמים שזקנו, ה'דעת סופר' רצה לבקר את ה'בית ישראל' זי"ע ושלא לשאול את הגבאים מתי אפשר לבוא? הרבי השיב שיתן תשובה עוד מעט, מיד קרא לגבאי וביקש לנסוע לרב מפרעשבורג. הוא לא רצה שיטרח בשבילו.

המודיע (ב' כסליו תש"ע)

ידידות אמיצה היתה לגאון ר' פרעשבורג עם רבינו ה'בית ישראל' זי"ע, ועמדו בקשר אמיץ באהבה רבה בכל הענינים הציבוריים, ובכל מערכות היהדות החרדית.

פעם במוצאי שב"ק לאחר הבדלה קרא הרבי הבית ישראל לאחד החסידים, רבי עקיבא שרייבר ז"ל מלונדון, שהיה ש"ב של גאון ר' פרעשבורג והיה מקורב אליו, וביקשו שיגש לגאון ר' פרעשבורג וימסור לו בשמו 'א' גוטע וואך', ושוב אלי לומר מה ענה.

הלה מיהר למלא בקשתו של האדמו"ר זי"ע, וכשחזר שאלו האדמו"ר איך מצאת אותו? השיבו האב"ד: הוא ישב ע"י גמרא פתוחה במסכת בבא קמא. והגבית הבית ישראל:

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"ד | פרשת וישלח | תשפ"ג

מוסר
כליות

אף שאדם נכשל יכול אח"כ להתחזק
וידא כי לא יכל לו ויגע בכף ידכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו וגו' ויזרח לו השמש (לב, כו-כב).
הרמז על הדורות האחרונים שנחלשו, אבל ותקע כף ירך יעקב ואח"כ נטרפא תיכף, הרמז אף שאדם נכשל יכול אח"כ להתחזק, והמלחמה הזאת לכל עובד השם.

בית ישראל (תש"ל)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

ואמר: "ידוע הכלל שהקריאה מעוררת את הזמן". בפרשת וישלח מסופר על יעקב אבינו ע"ה שנאבק עם שרו של עד שניצחו והכניעו לגמרי. אם כן שבת זו היא מזמני רצון ושעת כושר המסוגלת לכל יהודי זיך מיט כאפ'ן.

פאר ישראל (ח"א עמ' שפב)

להודות לה' ולזכור הזמנים שלא היו לו כלום

בי במקלי עברתי את הירדן הזה וגו' (לב, יא)

בשנת תש"ט בשבת וישלח, קרא לי הרבי הבית ישראל מגור זי"ע בבוקר לילה, ושאל אותי מה הפ' הירדן "הזה", הרי לא עמד עכשיו ליד הירדן, ו"הזה" תמיד מראה שעומד ליד דבר. (וראה בטור עה"ת שהקשה קושיא זו).

וביאר האדמו"ר, שזה לימוד לכל אדם, גם כשמצליח תמיד, צריך לזכור שהיו זמנים שלא היה לו כלום, וממילא יעקב אבינו עכשיו כשהיו לו שני מחנות ושבטי י-ה, מ"מ זכר שהיה זמן שלא היה לו כלום רק "מקל", וכאילו רואה את זה ממש בעיניו לפניו "הזה".

מנחת יהודה (הגר"י טרגר זצ"ל ראש ישיבת אנטווערפן)

על ידי שנצטער, הוציא אחרים מצרה

ויירא יעקב מאד ויצר לו (בראשית לב, ח).

ויירא ויצר לו, ויירא שמא יהרג, ויצר - שמא יהרוג אחרים, שמא יהרוג עשיו. אי' דיעקב נענש שלא החזיר לעשיו בתשובה, והיה צריך להחזירו, אלא שלא רצה שידבוק בו, שיהיה לו נגיעה בו. לעצמו (ליעקב) לא היה מזיק, אלא לזרעו, בזמנים קשים היה נדבק קצת מעשיו, ויעקב דחה אותו לגמרי. ויצר לו, דאורך זיינע ענקשאפט, האט ער ארויס גענומען פון ענקשאפט, (- ע"י שהיה מיצר בעצמו הוציא אחרים מצרה).

מרשימות כ"ק הפני מנחם זי"ע (וישלח תשי"ח)

השבת הזו, מזמני הרצון לנצח את היצר

ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל (לב, כט).

פעם בפרשת וישלח פתח כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל מגור זצוק"ל

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ויאמר שלחני כי עלה השחר (שם, כז)

טעות השר של אדם

איתא בשפת אמת (פר' וישב תרס"ד ד"ה בפסוק הילד) על הגמרא (מכות יב, א) שלש טעויות עתיד שרו של אדם לטעות בו' בצרה תקלוט כבצר, והנה מה מלמדינו הטעות שעתיד היצור לטעות, אך זה לימוד לבעלי תשובה שלא יטעה בזה, בצר הוא תקיפות, ובצרה היא כשחושב שהתקיפות הוא שלו, בעל תשובה צריך לידע שאין לו מעצמו כלום רק הכול מהקב"ה, אשור לא בו' ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו אשר כך ירוחם יתום (הושע יד, ד), שאין לו כלום, כי אבי ואמי עזבוני וד' יאספני (תהלים כז, י), אבי ואמי זה חכמה ובינה (זוה"ק ח"ג רצ), שעל ידי החטאים הדעת מסתלק, הדעת הולך בגלות, ועל ידי תשובה וד' יאספני חוזר הדעת, איזה דעת המכיר את בוראו (במד"ד י, א).

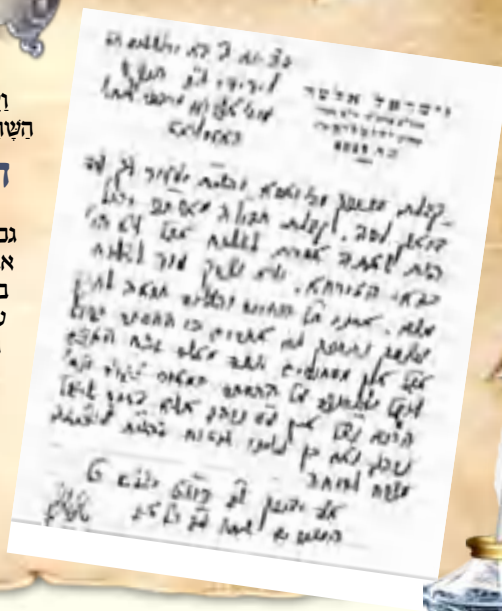
מכתבים ומאמרים בית ישראל (עמ' רטז)

ויאבק איש עמו עד עלות השחר (בראשית לב, כה)

ההסתר הגדול

תראה לחזק עצמך ותחזק גם אחרים כי ההסתר גדול, אבל אין מסתירים יותר מאשר בכח האדם לקבל ולהתגבר על ההסתר, כמאמר זקניי החידושי הרי"ם זצ"ל אין עבד עבדי נוהג אלא בזמן שיובל נוהג, ואם כן עלינו לבטוח בהשי"ת ויוציאנו מצרה לרוחה.

מכתבי"ק (אגרת לש"ב רבי אברהם מרדכי רוטבלט ז"ל)

דבר בעתו

א שבת ביים רעבין
בצל מרן הבית ישראל | מאמר ו'

השמוע'ס

ולפתע, כמו רעם אדיר המפשט עקמומיות שבלב, פותח הרבי באמירת שמוע'ס המרעידה את כל הנימים החבויים שבנפש. הרבי יורה את מילותיו הקדושות בנימה תובענית, במהירות מופלאה, כשעיניו הק' עצומות ובידו מקיש בגביע שבידו על השולחן, והדברים נכנסים וחודרים להמוני לבבות חוצים מלובנים באש בוערת. כחמש דקות נמשך השמוע'ס. לאחר שמסיים הרבי את דבריו, מוציאים המשמשים מ'אברוס לייזר'ס צימער' פירות חתכים, תפוחים, תמרים, אגסים תפוחי זהב, בננות, ומגשים לפני הרבי. הוא טועם משהו מהפירות ומחלק מהם לכל אחד מהיושבים, לאחר מכן שולח עבור העומדים בשורות. אגב, במקרים בהם ישב בשולחן יהודי שאינו נמנה על חסידי גור, מבקש הרבי מאלו שתחת שולחן כמה פיסות נייר מפיון לבן, עוטף בו כמה חתיכות פירות ומושיט במיוחד לאותו יהודי. אחרי חלוקת הפירות פתחה הקאפעלע בשירת 'מנוחה ושמוחה' שמילותיו הותאמו לניגון 'כי אנו עמך'. בשלחי השיש חילק הרבי שקדים – 'מאנדלען' ליושבי השולחן, ובכך הגיעה עריכת השולחן לסיומה. מיד אחרי שהסתיים השיש והרבי נכנס לחדרו, החלו המאמצים לזכות במקומות בשורה למחר, כולם ביקשו להבטיח לעצמם כבר כעת מקום טוב לסעודה שלישית, יש שקשרו מטפחת על המקום שתפסו, והיו שטונו כל הלילה בבית המדרש, כשהם יושבים ליד שולחן שהובא ליד ה'שורות', כדי לשמור על מקומם... ולעתים כשגברו הקולות והדחיות, פתח הרבי בפתאומיות את החלון שבמדרסת הסוכה בדירתו, ובאותו רגע נרגעו הרוחות.

המבשר - מוסף קהילות (פר' משפטים תשע"ז)

עד שנת תשל"א היה הרבי עורך שני טיש'ן בשבת, כליל שבת ובסעודה שלישית. בשנים הראשונות אף היה נושא שני שמוע'ס בכל אחד מהשולחנות, לאחר מכן החל לשאת שמוע'ס אחד בכל טיש, בשנים מאוחרות יותר כבר לא נערכו שולחנות כליל שבת ואז היה נושא את דבריו רק בסעודה שלישית. בנוסף לשורות הרבות ול'קאזע', היה מקום מיוחד נוסף להימצא בו בעת השיש: מתחת לשולחן של הרבי עצמו. ר' קלמן בייך, מחשובי החסידים הוא זה שהיה ממונה על חלוקת מקומות אלו, שנים עשר חסידים בלבד 'האבן געליגען' אונטערן טיש' משני צדי הרבי, שש מכל צד, ומשם יכולים היו לראות בבירור את פניו ולשמוע כל אמירה שלו. המקום תחת השולחן נחשב לאחד המקומות המבוקשים ביותר, בין אלו שזכו במקום זה היו רבי מאיר וואוועס (הגר"מ זילברשטיין זצ"ל רב דחסידי גור בירושלים), יוסל שפירא, איטשע רחמנין ועוד. מפעם לפעם היה הרבי מעיף מבט בפני היושבים תחת השולחן, ורגעים ספורים לפני שפתח באמירת השמוע'ס היה הרבי מושיט להם כוסית ואחד מאלו שתחת השולחן יצק לחוכה מעט תה מתוך 'תרמוס' שמוכן היה שם בקביעות. הרבי לוגם מעט מכוס התה, מעיף שוב ושוב את מבטו בעומדי ה'שורות', והמתח בחלל גובר מרגע לרגע... בעת אמירת ה'תורה' נוהג הרבי לחבוש כיפה מיוחדת מטעם הכמוס עמו, ברגעים אלו מגביה הוא לרגע את הספודיק כשהוא אוזח בכיפת הקטיפה, ומגביה יחד עמה את הכיפה שהוא חובש לראשו, ובזריזות מבהילה, כהרף עין, הוא מחליף את הכיפה שלראשו. אחר נטל הוא לידיו את גביע הכסף שלו ומתחיל למולל אותו בידו הלך ושוב בדביקות והתלהטות רוח, כשכולו אחוז בשדעפי קודש...

מדוע היה צריך
להתנצל שיש לו

כעת ב' מחנות

כי במקלי עברתי את הירדן הזה וענתה
הייתי לשני מחנות (לב, יא).

בקול שמוחה הקשה, משמע כאן שיעקב אבינו מתנצל ומצטדק על שקודם היה עני מרוד, והיה לו רק מקל ואילו עכשיו יש לו שני מחנות ועוד גדול. ומה היה לו להתנצל על כך, כאילו שזה דבר לא טוב, להיפך היה צריך לשמוח ולהודות על כך, ומותרין שם שההתנצלות היתה על כך שקודם אמנם היה עני, אבל היה לו גילוי שכיתה וה' ניצב עליו, והקב"ה הבטיח לו לשומרו היינו שהיה בדגה של קירבה לקב"ה, ואילו כעת יש לו אמנם שני מחנות של מלאכים כמו שמוצא שהשני מחנות עולה גם על מחנות של מלאכים, אבל אין לו את אותה בחינה שהיה לו מקודם של גילוי שכיתה, ועל זה התאונן.

ואמר הרבי, שאולי אפשר לומר באופן אחר, קודם היה הולך רק במקלה, ולכן לא היה לו מה לפחד מהיצר הרע, אבל כעת שנהיה לשני מחנות ויש לו עושר גדול, אזי מיוחד מנסיון העושר כפי שכתוב וישמן ישרון ויבעט, ואף שיעקב אבינו לא היה צריך לפחד על עצמו שהיה בדגה גבוהה, אבל פחד על בניו אחריו, לדורות הבאים שהעושר לא יזיק להם, ובאמת האט עזר טאקע נערהאט וואס מורא צו האבען - באמת היה לו ליעקב אבינו על מה לפחד.

בית ישראל להבה (וישלה תשי"א)

הרה"ח רבי מתתיהו (מתי'ס) מינץ זצ"ל נלב"ע י"ב כסליו תשנ"ב

על מצבתו, היה עיסוקו במצות צדקה, וטעמו עמו: ה'בית ישראל' הגדירו כגבאי צדקה... לגבי דידו, היה 'זה רק דבר של שיגרה' כמשהו המוכן מאליו: ידיד דחוק, יהודי מחותן בן או בת, כיצד זה אפשר לעמוד מן הצד ולהניח לו להתמודד לבד עם קשייו.

מעולם לא דיבר ברבים על פועלו זה. לא היה ניתן לשמוע ממנו מי הנותן, ודאי שלא מי הוא המקבל. רק שלא בפניו, בעיקר בימים בהם ישבה המשפחה 'שבעה' אחר פטירתו, ניתן היה לעמוד על החיפה העצום שממנו ניתן עוד יותר ללמוד על הצניעות היתירה כמנהג חסידים מדור קודם...

סיפר בנו, הרב שמואל מרדכי מינץ ז"ל: פעם אחת דיבר עמי כ"ק מרן בעל ה'בית ישראל' זצ"ל אודות מוסד מסוים שהיו שרצו בשעתו להקים והוא לא חפץ בכך. בתוך דבריו אמר לי: "לו אביך היה אמור לנהל אותו מוסד הייתי מסכים. אביך, גם אם ישמע ממני בבוקר כך ולערב להיפך, לא ישאל

החסיד רבי מתי'ס מינץ עם בנו הרש"מ

לפשר השינוי..."

עוד מספר בנו: אאמו"ר נמנה משחר נעוריו על חייליו הנאמנים של מרן זצ"ע, מ'האחוזים בקרנות המזבח' (כלשון רבינו). בשנות בחירתו והוא עודנו בחור ביישיבת 'שפת אמת' בירושלים, כתב לו רבינו "ידיד הקרוב הב' המשכיל". לאורך שנים התפלל בקביעות במנין ה'ותיקין' של רבנו.

...

סיפר כ"ק גאב"ד מאקווא שליט"א: "זכורני, בהלוויה הגדולה של רבינו הבית ישראל, כשהביאו את מיטתו לבית המדרש, התחיל הרה"ח רבי מתתיהו מינץ ז"ל לזעוק בבכי, באופן שהיה לחרדת אלוקים: 'הרי הוא היה לכל אחד 'אם רחמנתי', שהיה מקנה לכל אחד ממה שנתלכלך בחטא'..."

המודיע (ל' שבט תשנ"ב, מוסף 'גדולים' כ"ח שבט ע"ז)

בחודש טבת תרס"ט, נולד ר' מתתיהו ז"ל בלודז', כצעיר בניו של אביו הרבני הנגיד החסיד שמוחה בונים מינץ ז"ל. אציל ויקר נפש, היה רש"ב ז"ל. הוא עצמו, עוצבה ישותו ונצוקו הליכותיו ומידותיו בבית אביו הרב החסיד המפורא רבי אליעזר מינץ ז"ל, מפרנסי הקהל בוארשה, מן החסידים הנודעים אשר הסתופפו בצילו של כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'שפת אמת' זצ"ע.

בן י"ז שנים היה, כאשר הועיד אביו ז"ל את פעמיו, יחד עם כל בני המשפחה לארץ ישראל. די היה בדיבור קל של כ"ק אדמו"ר ה'אמרי אמת' זצ"ל, בידיעה כי כזה הוא רצונו של צדיק, כדי שהמחפך הזה יתרחש.

אותה עת, בשנת תרפ"ד, נחשבה התיישבות בחיפה של יהודי חסידי, שעזבו מאחוריו שפע ופרנסה בפולין, למעשה של מסירות נפש. אולם, לא יהודי כרש"ב יידע, ובדאי שלא בן בר' מתתיהו ישאל שאלות.

ימים של התעלות, ידע ר' מתתיהו ז"ל, עת נטל צרור חפציו ויצא את בית אביו בחיפה לירושלים, לקנות משנת תורתו ביישיבת 'שפת אמת', שעל ראשוני תלמידיה הוא נמנה. כל מעייניו, כמו גם כוחותיו, הוא משקיע בהתמדה נפלאה, בדיבור חברים המבקשים מכאן, מאר", להתחזק יחדיו במשנת קודש כפי ששוננה בבית מדרשה של גור.

כבר אז היה מקורב לבנו בעל 'בית ישראל', והודות לו צורף רבי מתתיהו לשיירת כ"ק האדמו"ר בנסיעתו למקומות הקדושים בגליל, לקבר רחל ולחברון. על ביקור זה אמר ר' מתתיהו לימים "לא הסתני דעתי מהרבי אפילו לא לרגע קט". מיומן מיוחד זה, ניכרת היטב ערגתו, כיסופיו ורצונו העז לא להניח לאותה ידיד בה החזיק.

...

מיוחד במינו היה בעסקי צדקה שלו. אחד מן הדברים היחידים שהתיר לבנו לחקוק

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"ה | פרשת וישב - ערב חנוכה | תשפ"ג

מוסר
כליות

בימי הגלות העיקר להתקרב עם עובדי השם

וידא כי לא יכל לו ויגע בכך ידכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו וגו' ויזרח לו השמש (לב, כו-כב).
אם היו נמשכין אחי יוסף אליו היו התיקון השלם אבל לא נמשכו, המלך תמלך עלינו אם משול תמשול בנו, ועי"ז נתהווה הגלות,
ואח"כ ראו שהצדק עם יוסף הצדיק יסוד העולם, וכל ימי הגלות העיקר להתקרב עם עובדי השם.

בית ישראל (וישב תשי"ז)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

המסירות נפש נשארה לדורות

איתא בימי חנוכה יורדים אורות, נר חנוכה, בחנוכה הי'
מסירות נפש על התורה ויהדות (להשכיחם תורתך), ונשאר
רושם מסירת נפש לדורות בימים האלה. אי' בגמ' לשנה אחרת
קבעום, ומקשיין למה בשנה אחרת, וי"ל דמז שנשאר לשנה
אחרת (הבאה לאו דוקא, אלא אחרת).

מדיניות כ"ק הפני מנחם זי"ע (נר א' דחנוכה תשי"ח)

מה השיב רבינו מדוע מרבים חסידיו בסעודות חנוכה

הגר"י סרנא בסוד שיח עם רבינו זי"ע

הגר"י יחזקאל סרנא
זצ"ל, שאל את רבינו
הבית ישראל מגור
זי"ע, מדוע מרבים
חסידיו בסעודות
בחנוכה, והרי במחבר
כתוב שהם סעודות
הרשות והשיב הבית
ישראל שלימד את
חסידיו לקדש את
הרשות.

ובתפארת בנין

(על קיצור שו"ע סי' קלט) מביא שהגאון מברסק שאל ג"כ
כנ"ל את הבית ישראל, מדוע נוהגים חסידיו לעשות סעודות
גדולות בחנוכה, ולהאריך הרבה בזמירות הרי איתא ברמ"א
להרבות קצת.

וענה לו אני מלמד את החסידים שקצת עבירה הוא כמו
עבירה גדולה, ולכן גם כאן שכתוב להרבות קצת בסעודה, הם
עושים מזה סעודה גדולה.

קובץ נור התורה (טבת תשס"ה)

אמירתו המרטיטה של רבינו

- תאיר ארץ מכבודך

חשוף זרוע קדשך (פיוט מעוז צור).

מי מסוגל לשכוח את אמירתו המרטיטה של רבינו זצוק"ל,
"חשוף זרוע קדשך" - זה שיהודים מבקשים מרבש"ע, כדרך
שמצינו בגמרא (ברכות ה, ב) "גליה לדעייה ונפל נהורא",
שהקב"ה יחשוף זרוע ימינו ויתגלה האור האלקי, תאיר ארץ
מכבודך, "וקרב קץ הישועה" - ואור ד' יזרח עלינו בגאולת
עולמים.

פאר ישראל (ח"ג עמ' רלא)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מי אומר 'לא דיין לצדיקים' - הקב"ה או השטן

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לו, א).

וברש"י בפסוק ב' איתא: "ועוד נדרש בו וישב ביקש יעקב בשלוה קפץ עליו רוגזו של
יוסף, צדיקים מבקשים לישב בשלוה אומר הקב"ה: לא דיין לצדיקים מה שמתקן להם לעוה"ב
אלא שמבקשים לישב בשלוה בעוה"ז."

והנה במדרש רבה כאן נאמר: "א"ר אחא בשעה שהצדיקים יושבים בשלוה ומבקשים לישב
בשלוה בעולם הזה השטן בא ומקטרג אמר: לא דיין שהוא מתקן להם לעולם הבא אלא שהם
מבקשים לישב בשלוה בעולם הזה (בר"ר פד, ג).

ולכאורה יש סתירה האם הקב"ה אמר כן או השטן.

ואמר הרבי בשם 'גוטע יידן' אפשר שטאמט דאס פון די רוח'נער רעביס' (- ואולי המקור הוא
מאדמו"ר רח"ן), שבאמת שניהם אמת. אלא שהשטן אומר את זה בלשון תימה, לא דיין? וכי לא
מספיק שהם יקבלו לעולם הבא שכר, למה שיהיה להם טוב גם בעולם הזה?

אבל הקב"ה אומר את זה בניחותא, שבאמת צריך לתת לצדיקים לא רק שכר בעולם הבא אלא
שגם בעולם הזה יהיה להם טוב.

ובאמת יש סייעתא לזה מגמרא שהצדיקים נוחלים ב' עולמות. אמנם יתכן שאצל יעקב אבינו,
הוא היה בדרגה שהיה צריך אך ורק עולם הבא, אבל בדורות מאוחרים יותר צריכים הצדיקים ב'
עולמות.

בית ישראל להבה (ליל ש"ק תשכ"א)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנטנו (בראשית מב, כא)

למה בכה יוסף בהתוודעו אל אחיו

והנה זה רבות בשנים שמעתי מנ"ק אבי אדמו"ר שליט"א (אולי כבר
אמרתי לך זאת), על הפסוק ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנטנו כו'
ויסוב מעליהם ויבך, למה בכה, ואמר יוסף האט גיוויינט עד האט גימיינט
אז זיין האבין שוין לאנג חרטה גיהאט וואס זיין האבין עם פערקויפט,
יעצט האט עד גיזעהין אז ערשט יעצט זענען זיין מתחרט [-יוסף בכה
כי סבר שהם התחרטו כבר מזמן על מכירתו, כעת ראה שרק עכשיו הם
מתחרטים], כי מהפסוק נראה שזה עתה התחרטו על המכירה, והוא חשב
כי כבר התחרטו על זה עוד מקודם. וד"ל.

בשבת חנוכה העבר בעת היוותי בטור, שמעתי מנ"ק אבי אדמו"ר
שליט"א טעם על הבכיה, כי הוא התפלל להקב"ה שיקבל תשובתם. כי
איתא אם יש עליו מלאך מליץ אחד כו', וכאן כתיב והם לא ידעו כי כו'
כי המליץ ביטתם.

ירחון בית יעקב (אגרת לידיד משנת תרפ"ו)

דבר בעתו

ימי החנוכה בצל מרן רבינו ה'בית ישראל'

אחיו של הרבי, מרן ה'לב שמחה' ו'הפני מנחם', בפתח החדר כלפי חוץ ניצב המשב"ק ר' חיים לרנר, האיש שעל בית הרבי. הרבי מוציא 'מצית' מכיסו ומדליק בה את נר השעווה בו הוא מעלה את האור בנרות המנורה.

לאחר שסיים הרבי את ההדלקה, פוצחת הקאפעלע הניצבת על הבימה בשירת 'מעוז צור', כאשר בכל אחד מהלילות מכבד הגבאי מישוהו מחברי הקאפעלע להתחיל בשירה. עם סיום הניגון פותח הרבי באמירת השמוע'ס במקום עמידתו, אל מול פני המנורה, כשעיניו עצומות כדרכו באמירת כל שמוע'ס, פניו אחוזות להבה והמילים בוקעות מפיו ברתחה ומעוררות את חדרי הנפש.

כחמש דקות נמשכת שיחת הקודש, בנר שיש ובר"ח תזמר ה'קאפעלע' ניגון נוסף אחרי השמוע'ס (הללו-ה אודה), ולאחר מכן עוברים הקהל לפני הרבי להתברך ב'גוט חנוכה'.

המבשר - מוסף קהילות (פר' משפטים תשע"ז)

האחים הקדושים מרנן הבית ישראל, הלב שמחה והפני מנחם בשמחת התנאים של ר' יצחק דרגור, חתן מוה"ר בנימין אלטר

ימי החנוכה היוו 'נסיעה' בפני עצמה לחצר הקודש, המוני חסידים מילאו את החצר בשמונת ימי החג, להשתתף ב'לעכטל', או ב'שחרית והלל' בביהמ"ד יחד עם הרבי.

את נרות החנוכה היה הרבי מדליק מדי ערב בביהמ"ד, בפתח הדלת השלישית בכותל הצפוני, שם ניצבה מנורת החנוכה שלו, כאשר הוא עומד כשגבו מופנה לקיר המערבי, לעבר 'אברהם לייזער'ס צימער'. ההדלקה מדי יום הייתה מעמד מרשים ביותר, במעמד רבבות אלפי ישראל שהשתוקקו לחזות בפניו בעת הדלקת הנרות.

מטבע הדברים, השורה הכי מבוקשת לעמוד בה בשעת הדלקת הנרות היא ה'קליינע שורה' שבמזרח הקעסטל, העומדים שם זוכים לראות בבירור את פני הרבי ברגעי ההדלקה, ועל השורה הזו ניטשו אפוא ה'מלחמות' הגדולות ביותר. בתוך הקעסטל עצמה, שפונתה משולחן ה'טיש' שניצב בה דרך קבע, ישובים על הקרקע חסידים רבים שזוכים לראות את הרבי מקרוב.

הדלת נפתחת ופניו של הרבי נראים בפתח, בפנים, בחדר ההמתנה ניצבים

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ח רבי אלעזר ביין ז"ל נלב"ע ח"י כסליו תשנ"ט

וכמים הפנים לפניו היה חביבותו של הרבי אליו ז"ל. גם לפני קבלת ההנהגה כבר הרבה מרן הב"י לדבר עמו שעות בעבודה וחסידות, תקופה שלמה היה זה באופן קבוע מדי ליל שבת, הרבה שליחויות שלחו.

כמה חודשים אחרי שהתחיל ללמוד קבלה בישיבת "שער השמים", פגש מרן הב"י לראש הישיבה ואמר לו, ראיתי את תלמידך "ער שיינט שוין" הוא כבר זורח.

בעת שהרה"ק בעל ה'דברי יואל' מסאטמאר זצ"ל הגיע לביקור בארה"ק, נמנה ר' אלעזר מבין שלוחי המיוחדים של ה'בית ישראל' זי"ע א' אליו, להבהיר בפניו את יישוב דרכו של החסידות המעטירה (ביניהם נמנה גם הגר"ב מנדלזון זצ"ל).

תפילתו היתה מאז ומקדם לשם ותהילה. מרן ה"פני מנחם" זצ"ל סיפר כמה פעמים כי בעודו בחדר קראו אחיו מרן ה'לב שמחה' זצ"ל ואמר לו בא ואראך דבר יפה, לקחו לפנימית ישיבת שפת אמת, והראה לו ר' אלעזר קורא קריאת שמע שעל המיטה, באומרו "קוק וי א בחור א יר"ש ליינט קר"ש" [-הבט איך בחדר ירא שמים קורא קריאת שמע].

סיפר אחד מעובדי המודיע (המודיע מוסף ב' - ערב פסח ע"ה עמ' לו): אחת התמונות החקוקות בתודעתי הן של החסיד רבי אלעזר ביין ז"ל, המגיה של "המודיע" שסרב להשתמש במשקפיים וזכה להסכמה מה'בית ישראל' שאמר לו: "גאנץ גוט נישט אלץ דארף מען זעהן" (-טוב מאוד. לא הכל צריכים לראות). היה אפוא יושב ומקרב את הדפים שכמעט נגעו בפניו, העיקר שלא להשתמש במשקפיים.

גם כשהיו עובדים עד שתיים בלילה, הוא כבר היה בבית המדרש, שהיה אז בהיכלה של ישיבת "שפת-אמת", למחרת בחמש לפנות בוקר. ואגב, מראש חודש אלול ועד אחרי שמחת תורה הוא לא עבד [מישהו אחר מונה למלא את מקומו].

המודיע (י"ג טבת תשנ"ט עמ' ה; כ' טבת תשנ"ט עמ' ו)

הגה"ח רבי אלעזר מאיר ביין נולד לאביו הר"ר יהודה ביין ז"ל, שהיה חבר מועצת עיריית וורשה.

בגיל צעיר מאוד הגיע רבי אלעזר אל חצרו של הרה"ק רבי קלונימוס קלמיש מפיאסצנא זי"ע בעל חובת התלמידים. אותות חיבה מיוחדים הראה האדמו"ר הקדוש מפיאסצנא לתלמידו זה. אמירה מיוחדת נשמעה מפיו, כי כתב את הספר 'חובת התלמידים' בלשון יחיד, וצייר לעצמו בכתיבתו את הספר, אל אלעזר ביין.

בהיותו כבן ט"ו נכנס לישיבת חכמי לובלין המעטירה, שם זכה להיות מקורב מאוד למהר"ם שפירא שהתבטא עליו הבן יקר לי אפרים. וגם להגה"צ המפורסם רבי שמעון מז'ליכוב הי"ד ולהרב מקו"י גלוב הי"ד.

בפרוץ המלחמה הנוראה, ברח עם אביו לליטא, ולינא ומשם ליפן ולשנחאי, ומשם התגלגלו דרך דרום אפריקה עד הגיעם לארץ ישראל.

בהגיעו לארץ הקודש נכנס ללמוד בישיבת "שפת אמת", ועד מהרה התבלט גם בה באוצרות נפשו העורגת והכמיהה להשגות בעבודת ה'.

נמנה היה על המובהקים שבלומדי הישיבה ובני עליה שבה. בישיבה יסד יחד עם הגה"ח רבי זעליג שטיצברג זצ"ל, את חבורת חסידים בני עליה. קירבה מיוחדת זכה ממרן הבית ישראל, כשפעם התבטא: "כהאב גיקענט און ווארשא 5000 בחורים, אלעזר איז א איינע", לאמור: הכרתי בווארשא היטב 5000 בחורים, ר' אלעזר אילו היה ביניהם גם שם היה מיוחד, הרי שמירת העיניים שלו היתה לשם דבר. "לאברכים כמוהו אני צמא" התבטא פעם רבינו ה'בית ישראל'.

היה ר' אלעזר אחד מחיליו הנאמנים של ה'בית ישראל' זצ"ל, ממשכימי הקום לפנות עלות השחר, ולומד בחיות והתלהבות גדולה. כשאך עתה סיים את עבודתו ב'המודיע' בהגותו, שהיתה על פיו של ה'בית ישראל' שראה בו ראוי לעבודה אחראית זו.

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"ו | פרשת מקץ-חנוכה | תשפ"ג

מוסר
כליות

תשובה בחנוכה - כוח שנושאר לדורות

איתא בספרים וכן הגיד כ"ק אא"ל שבתוכה הזמן לשוב בתשובה. והטעם נראה, כי החשמונאים שתלכו למלחמה מצוה עשו תשובה כרוג, ופעלו שיחיה בזמן הזה, זמן תשובה לכל הדורות. וכאשר היה ישועה בודאי נתקבלה תשובתם, ומשאר הכח לכל הדורות.

בית ישראל וז"ל (העמוד השני)

מהקודש פנימה

אפרים שטאמז בעתות רצון

‘פתח הבית’ שהיה מצות חנוכה הוא על פתח הבית, ובאמת נתקבלה תפלתו כפי שטאמז (ולחץ פסוק בג) אלקים ואלקי אביכם נון לקם ממנו. והוא לפי הענין שנתמך מוסר.

המקור והטעם (הדפוס רבי יוסף ורדי, בראשית עמ' קפט)

חנוכה זמן של חינוך עצמו

חנוכה, הנך לענין על פי דרכו, והעיקר לחנך עצמו, כי איש וביתו, ואח"כ המהדרין מן המהדרין כי לכל אחד, בבחי' מדליקין מר לנר, חיינו שצריך להדליק כלב חכירו אם יבדלו. והוא אי' בספרים רמז על הגמ' ב"ש וב"ה ימים הנבגים ימים הנצאים, כי יש ימים בבחי' נבגים וישנם ימים בבחי' יוצאים, ולכן אי' מסיף והולך פתח והולך, כי אצל ימים הנבגים צריך להיות מסיף והולך, וכן שמתעורר מאבי (ו-האמרי אמת) שהטבה הוא פתח מביט מבחוץ, היינו שאפשר גם לאיש הפתח ביותר להתקרב ואפשר לחזק בו והטאים שקשה לשוב עליהן, כי לכן נסד שאף מבחוץ, והנה בימים כאלו צריך להיות מסיף והולך.

משימות החסיד רבי משה שווארץ-שווארץ (ולל ד' דחטבה תשי"ח)

זאת חנוכה - המסכת אורות החנוכה לשאר ימות השנה שמענו מכ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל זצ"ל שאמר בשם אביו האמרי אמת זצ"ל אורות שיני' הלשון בפסוקים בסוף פרשת קרבנות הנגדאים.

בתולדות הפרשה טאמר (ו, פד) זאת חנוכה חמנה ביום הקשה אתה, ואילו בסוף הפרשה טאמר (שם, פח) זאת חנוכה חמנה אפר' הקשה אתה.

הדבר בא ללמדנו, שיש להמשיך את התחושות הנשגבים ואת המדות הטובות שדבשנו בחנוכה גם לחקופה של אחרי חנוכה, שאורות החנוכה ימשיכו להאיר גם בהמשך החדש - חודש טבת, שגם בכל 'ליל טבת הארוכים' - הלילות החשובים של תקופת חנוכה שלאחריה, ימשיכו אורות חנוכה להאיר.

הנך יקיר לי אפרים (והדפוס ר' אפרים חיים הלוי קליין עמ' קלא)

מצות חנוכה צריכה להיקבע בלבבות

כי חנוכה בימין ומזרח בשמאל (שבת בב, א)

קבעו, קביעות אי' כי חנוכה בימין ומזרח בשמאל, שניהם עול מלכות שמים, כשם שחל ס' כי חל שם שמים על הסנה, וכן בחנוכה הנרות הללו קודש הם, וכמזרח - שם שמים, חנוכה ומזרח צריכין קביעות מזרח או ס' העניט אז עם טעמישט (מזרח שתלוח ואינה מקובעת אינה כלום), וכן חנוכה, הי' תפוס כי חנוכה ועומד - לא כלום, צריך להיות נקבע בדם, בלב כל אדם.

משימות כ"ק מרן הפני מנחם זצוק"ל (חנוכה תשי"ח)

הירידה למצרים - לשבר תאוות האכילה

ויחדו את יוסף עשרה לשבר כי ממערים (סנה, ג)

כפ' ויחדו את יוסף עשרה לשבר כי, בשם החי' הרי"ם ו'ל (ואמר שהוא בס' מקדש דני) אי' בגמ' סעודה שהאריך משוך יד' הימנה, המכון בזה לשבר והטוה, ואח"כ כבר אפשר לאכול. והנה בארץ כנען הי' רעב ולא הי' הרבה לאכול, ולכן ירדו למצרים ששם הי' שבע, וזה לשבר כי במערים בג"ל, ואי' בשם המעש"ט רעבים גם ענאים נפשו בדם תתעטף, שיעקר הרעבון והצמאון בכדי להעלות הצמא"ק הנמצאים במאכל, וזהו דאי' בשם חת' הרי"ם עה"פ ונפשו קצה בלום תקולקל שבזמן לא הי' במה לשבר תאוות האכילה ומשום כי רצו בשור.

משימות הגה"ח רבי חיים מאהל (שרק מקץ, חנוכה תשי"ח)

דמה כפרשתנו לנס ימי החנוכה

וידברו אליו פתח הבית (מג, טז)

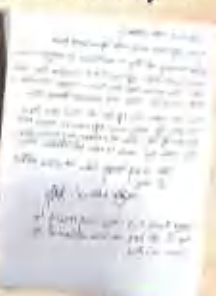
אמר רבינו חבית ישראל זי"ע: רמז יש בפסוקים אלו על ימי החנוכה, שהחשמים הקדושים והפללו להצלת בני' בימי מלחמה וחשמונאים, והדמו

ימים המטוגלים לקלוט קדושה וטהרה

מגנזי הקודש
מאוצר כתביו ומכתביו

מרן הבית ישראל הגאון סטתה זי"ע
בתחנת ביק מרן אדמו"ר מהר"א שליט"א

קבלתו מבחינך, ואף שאין לי מה לסתוב רק בתקופה ימי חנוכה, חיים המטוגלים לקלוט קדושה וטהרה, ומתגלים אורות גדולים, יעזר הש"ת ופתח לבנו ואירי עינינו בתורתו וישם בלבנו כי, והעיקר שלא נטרד בעניני עולם הזה המפריעים לעבודת השם.

ברכת מ"ט שישואי בן אחי יעקב ארי' שיחי' (כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א שליט"א) יעזור הש"ת למול טוב ... ומה לבשר ולהתבשר אך טוב, והש"ת ישלח במהרה דיון ופאה שלימה לב"ב הרבנית תהי' ותראו רב נחת מכל צאצאים שיחיו.

זמן עב מאיר (אמרת לרבי אסתר בנימין ולביתו מריאמל)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

איך הכיר יוסף את יששכר הבולק

ויכר יוסף את אֶחָיו וְהָם לֹא הָכִירוּ אוֹתוֹ (שם, ח).

מקשה רמב"ן ו"ל הרי יששכר חבולק הרי רק מעט שנים גדולים יותר ממנו, ואם כן כשתב אתם גם להם לא היה זקן וכיכר הכירם יוסף, והרי ב' אופנים ע"ש.

ואפשר ליישב בדודקן חסיד, שיוסף עלה למזלזל היינו אף מיואציות ולא רק שזכה למלוכה, הוא זכה למדרגות גבוהות במצרים ע"י הצטרפות שדיו לו ועמד בהם, אבל השבטים לעומתו נשארו בעדרגותם הקדומות, ואדרבה, אולי אף ירדו כפי מה שכתוב (לעיל לה, א) ויך ד' יהודה, ולכן הם לא הכירו את יוסף שזיה במדרגה גבוהה מאוד, והוא לעומת זאת כן היה יכול להכירם.

ואפשר לומר שזו הכוונה שיצא בל' חסידות זקן, זקן מלשון זקנה שהוא בח"ל עם טרף לחכמה ולמדריגות, אין זקן אלא מי שקנה חכמה, וכן איתא ואבן עזר זקן (לעיל בד, א), וכן ויכר יוסף כבודו מזקן (להלן שם, י), וכן איתא על הקב"ה כוכן מלא רחמים, שניתן לפרש בכל המקומות שגמלה על ענין חכמה עילאה ולכן לא הכירוהו שעלה ונתעלה.

מכתבי חסידים (ליל ע"ק מקץ – זאת חכמה חסידית)

דבר בעתו

ימי החנוכה בצל רבינו ה'בית ישראל' (ב')

האחרון לחיי: "זאת חנוכה" – דאס אין דאס! לא היה צורך בשום פירושים נוספים, הלבבות הרגישו מאי חנוכה.

ליקוטי אב (הרה"ח ו' אברהם הסך ב"ח, חנוכה)

גור רביעי של חנוכה – האחרון לחיי

בגור רביעי של חנוכה האחרון לחיי, בשנת תשל"ו, זרח דוד ורבי ישראל בנסוק מבואת ישיבתו בן אסוק (ישיבתו מאי ח-ה): "הענינים והאבנים בקבועים מים ואין לשנותם בצמא נשמה". לפי הביאור בפירוש, הכתוב מדבר באחרית הימים, עת יגדל הצמאון וישוטטו לחפש, לא מים לזיהה נשמה, כי אם את רבי השם.

הרבי דבר או בקול רחוק ומתערך לבטח על בני העקרפה דין, כלשוננו: "די שוואב חדות", "אין די שוואב וזמנים", המגששים בעלטה הדחצות ועניות דעתם כמעט מדישת – אך לא, הראש שלה סדקת הוא.

הרבי מצא עתה נצטון של סכרי ופסח וקנה ברכי הנביא המבשר בשם אכיש שבשנים, "אין ה' אענש אלקי ישראל לא יאנקום... אפתח על שפיים נהרות, ויסוף בקעות מעינות". כי גם בעת ישיב החושך, יבקע ויהל מצוץ האור האלקי, חו"ל אפודים: "הדלת הנגמלת לא במורה וישועה", והרבי הטעים ואמר: מזה טובה מדוהב, אם יש פתח, לא במורה יסגר יבולים לכנס פנימה, ובכן פתחו לי פתח אפילו כהדוד של מזה.

ביטאון נ"ב המורה (מאמרו של הרב אהרן סאדסקי)

ימי החנוכה האחרונים אצל מרן רבינו הבית

ישראל ז"ע

הבטתי בדבר פלא אצל ה'בית ישראל' זצ"ל כשהדליק סוה חנוכה בשנת תשל"ו, כי דרכו היה בכל ליל חנוכה אור ח' הדלקה' לעמוד עם פניו כלפי תורתו כשהוא נשען בגבו על מחות חולת, וכך היה אושר את ה'שמועס' בקול חוצב

לחצות אש קודש וחודר כל לב ונפש, ואילו באותה שנה התחיל לומר ה'שמועס' בדרום אך באמצע השבוע כלל העם, וזה המשיך וחיבר עם פניו אל החסידים, לאור שנפטר באותה שנה הביט שדיו זה מעין פרידה.

דרכו היה לסיים ה'ש"ש' בס"ג בשעה לאחר זמן מוצש"ק [כך נהג רק בירושלים, אבל בשעה בודשה לצורך מנהג היה מבדיל תיכף בזמן צאת השב"ק, זמן תפילות ולא ר"ח], ואילו בחנוכה מידה וקיצר ח'ש"ש כדי שייסימו ויכולו להדליק סוה בזמן, אמנם בשנת תשל"ו האריך בעריכת שלחט ברמל, וסיים בדרום בשעה לאחר הזמן, וגם זה היה טראה מעין פרידה מחסידים.

מכתבי אבא (המה"ח דב' יעקב מאיר אלטר, עמ')

קלטת הול קוב

רבינו הבית ישראל ז"ע בדרכו לחותם מחסידים אלטר

בשמיניעים ל'דחה אדמון בעל צלמון הקס לו רותב שבטה' משותרת דומה, רבינו ז"ע פתח באסדרת "תורה" מענינא דיומא, בשעריו עצומות וידיו לנפשות את מוחת הפתח, באותה נעיסה מדעיה ובאיתם חנענות המסורות לחסידים מכל "שמועס" בשולחנות של שבת ויום טוב, וגליץ יוצאת מפיו חצונות לובה, כל מילה מרומת עומק בנפש, אפילו משפט בדה, כמו הפתיחה שהתחיל בגר שמיני של חנוכה

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"ז | פרשת ויגש | תשפ"ג

מוסר
כליות

כח התורה נשאר לכל הזמנים אף לדורות הנמוכים

ואת יהודה שלח לפניו וגו' לחזרת לפניו (מו, כח).

זאת נשאר לכל הזמנים אפילו בדורות הנמוכים שנתמעטו הלבבות כח התורה הולך לפניהם, ובזכות תורה ינאלו גאולה שלימה.

בית ישראל (ויגש תשכ"ח)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

לנצל היטב את ימי הנעורים

כי עבדך ערב את הנער (מד, לב).

שח הגה"צ רבי שמואל אהרן לידר זצ"ל:

זכורני שבימי בחרותי שמעתי מחסידי קארלין שהיו נוהגים לבוא בחול המועד אל הרה"ק הבית ישראל מגור זי"ע, עוד בחייו של אביו הרה"ק האמרי אמת זי"ע.

וסיפר לי אחד מהם שהבית ישראל אמר להם: אמר"ר אמר, שבצעירותו חשב לעצמו שאם בימי הנעורים אפשר כל כך הרבה לפעול, אם כן כל שכן שבשנים יותר מאוחרות אפשר יותר לפעול, אבל עכשיו הוא רואה שהבן הזה שיש בימי הנעורים הוא גדול מאוד יותר משאר ימי חייו, וצריך לנצל היטב.

וזהו "כי עבדך ערב את הנער" היינו הכח הגדול של ימי הנעורים.

נטעי אשל (עמ' של"ו)

דברי המהר"ל שמצוה לפרסמו

ולאביו שלח בזאת עשרה חמרים נשאים משוב מצרים ועשר אנתת נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך (מה, כג).

פתח הרבי ואמר: הרבי האמרי אמת זצ"ל היה רגיל להראות את דברי המהר"ל, ואם לא הוא אולי לא היה מהר"ל זה ידוע, ומצוה לפרסמו.

עשרה חמרים זה מרמז על השבטים בלי יוסף ובנימין. רצה יוסף לרמז בזה, שכמו שהחמור סובל כל מה שמניחים עליו ואינו מתאונן כלל, כחמור למשא כן יש לומר שלשבטים לא היה אשמה במה שיוסף הורד מצרימה, והכל היה בהשגחה פרטית מעם השי"ת על כורחם של השבטים, ואם הם לא היו מוכרים אותו היה יוסף מורד למצרים, ועובר מה שהיה צריך לעבור גם בלי האחים.

והרבי ר' בונם מפרשיסחא אמר על מה שכתוב (לעיל לו, טו) 'וימצאוהו איש והנה תעה בשדה', שאם לא היתה המכירה היה יוסף תועה בשדה עד שהיה מגיע למצרים.

בית ישראל להבה (יום ש"ק תשל"ג בקידוש)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

שלוש מאות כסף כ"דרשה גישאנק" לחתונה

לכלם נתן לאיש חליפות שמלת ולבגין נתן שלש מאות כסף וחמש חליפות שמלת (מה, כב).

סיפר כ"ק אדמו"ר מטאלנא שליט"א מי-ם: בשנת תשל"ה נקראתי לחדרו של מרן הרה"ק הבית ישראל מגור זי"ע, ונתן לי סכום כסף גדול במזומן עבור ישיבה מסוימת – בעילום שם, כדרכו בקודש. טרם יציאתי, הורה לי להניח את הכסף בבית החליפה הפנימי, והוסיף לאמר: "למדתי עם אבי (הרה"ק האמרי אמת) זי"ע מסכת מגילה, וכשהגיע לדברי הגמרא בדף טז ע"א: הגמ' מקשה שם איך נתן יוסף לבנימין חמש חליפות שמלות יותר משאר אחיו וכי לא חשש מקנאה, ומתרתת הגמ' שרמז לו שעתיד לצאת ממנו בן שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות שנאמר (אסתר ח, טו) 'ומן דכי יצא' וגו'.

והקשה המהרש"א ניהא א"כ מה שנתן חליפות שמלות לבנימין, אבל הרי גם נתן שלוש מאות כסף ועל זה שוב יכולים להקשות וכי לא חשש מקנאת האחים.

ותירץ אביו זי"ע: שאולי הכסף שנתן לבנימין היה "דרשה גישאנק", דהיינו מתנת חתונה, שהרי יוסף לא היה בחתנת בנימין, מה שאין כן בחתונת שאר האחים (כדאיתא בגמ' מ"פס' וק"פס' (בראשית מו, כא) אני ראיתי חופתי וכו'), ומסתבר שלכל חתונה נתן מתנה במקובל, וכעת השלים את מה שלא נתן לבנימין בחתונתו...

אמרת לפני – המשיך הבית ישראל – שאפשר ליישב באופן נוסף: כסף נתן להטמין בבית, כך שאף אחד לא יראה. מה שאין כן חליפות שמלות. ולכן מסתבר שאת הכסף שנתן יוסף לבנימין בצנעא הטמין בנימין בביתו ואחיו לא ראוהו כלל ולא היה בזה שום קנאה, ולכן שואלת הגמרא רק על החליפות.

"אבי" – סיים הבית ישראל – "נהנה מאוד ואמר: תירוצך יפה משלי, ניכרים דברי אמת".

כמוצא שלל רב (ח"א עמ' שלא)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפלישה גדלה (בראשית מו, ז)

"לעשות זכר לקרובים שלו שנספו..." כאן המקום מתאים ביותר"

קבלתי מכתבך... ואינו יודע מה הביאך לכתוב אודות ענין בית המדרש, וממי שמעת, והי' לך לחכות עד שאודיעך. כעת התחילו לעשות בזה, וכבר עוסקים בהנחת היסודות, אבל בטח יתמשך עוד כמה וכמה חדשים, ואין בדעתי לעשות לזה איזה מגביה, אבל אחשוב כי ישתתפו בזה אנ"ש שי' מרצון הטוב, ואם בעושהי"ת יבוצע הדבר יעלה זאת כמה מאות אלפים, ואני חושב שמי שירצה לעשות איזה זכר להקרובים שלו שנספו וכדומה, ידע שיהי' לו ולחם חלק במקום תורה ותפלה זה, וכבר הי' אצלי אנשים ביטנים ואמרו להשתתף בזה עם סכום העולה יותר מעשרה פעמים שאתה חשבת וכתבת, ואני בהזדמנות רציתי שתדע דעתי בזה, וכן מוטל זאת לידע גם לכן אחותך שי', אשר נצרך להשאיר איזה זכר להקרובים אליו, וכאן המקום מתאים ביותר, בינה זאת.

מכתבים ומאמרים בית ישראל (אגרת קיא)

דבר בעתו

א שבת ביים רעבין בצל מרן הבית ישראל | מאמר ד' השמוע'ס

בעת אמירת ה'תורה' נוהג הרבי לחבוש כיפה מיוחדת מטעם הכמסוס עמו, ברגעים אלו מגביה הוא לרגע את הספודיק כשהוא אווזו בכיפת הקטיפה, ומגביה יחד עמה את הכיפה שהוא חובש לראשו, ובזריזות מבהילה, כהרף עין, הוא מחליף את הכיפה שלראשו. אחד נוטל הוא לידיו את גביע הכסף שלו ומתחיל למולל אותו בידו הלוח ושוב בדביקות והתלהטות רוח, כשכולו אחוז בשדעפי קודש.

ולפתע, כמו רעם אדיר המפשט עקמומיות שבלב, פותח הרבי באמירת שמוע'ס המרעידה את כל הנימים החבויים שבגופו. הרבי יורה את מילותיו הקדושות בנימה תובענית, במהירות מופלאה, כשעיניו הק' עצומות ובידו מקיש בגביע שבידו על השולחן, והדברים נכנסים וחודרים להמוני לבבות כחצים מלובנים באש בוערת.

לאחר שמסיים הרבי את דבריו, מוציאים המשמשים מ'אברום לייזר'ס צימער' פירות חתוכים ומגישים לפני הרבי. הוא טועם משהו מהפירות ומחלק מהם לכל אחד מהיושבים, לאחר מכן שולח עבד העומדים בשורות אחרי חלוקת הפירות פתחה הקאפעלע בשירת 'מנוחה ושמחה' שמילותיו הותאמו ליגון 'כי אנו עמך'. בשלהי השיט חילק הרבי שקדים – 'מאנדלען' ליושבי השולחן, ובכך הגיעה עריכת השולחן לסיומה.

המבשר – מוסף קהילות (פר' משפטים תשע"ז) מותך "הארכיון היהודי"

מרנן הבית ישראל והלב שמחה עם הרי"ם ליון בהנחת אבן הפינה לבניין ישיבת שפ"א. משמאל עומדים: רבי איצ'ה רזמרין ולצידו הילד הינו כ"ק מרן אדמו"ר מגור שליט"א

עד שנת תשל"א היה הרבי עורך שני טיש'ן בשבת, כליל שבת ובסעודה שלישית. בשנים הראשונות אף היה נושא שני שמוע'ס בכל אחד מהשולחנות, לאחר מכן החל לשאת שמוע'ס אחד בכל טיש, בשנים מאוחרות יותר כבר לא נערכו שולחנות כליל שבת ואז היה נושא את דבריו רק בסעודה שלישית.

בנוסף לשורות הרבות ול'קאזע', היה מקום מיוחד נוסף להימצא בו בעת השיט: מתחת לשולחן של הרבי עצמו. ר' קלמן בייך, בנו של החסיד רבי אלעזר בייך ז"ל, מחשובי החסידים הוא זה שהיה ממונה על חלוקת מקומות אלו, שנים עשר חסידים בלבד 'האבן געליגען' אונטערן טיש' משני צדי הרבי, ששה מכל צד, ומשם יבולים היו לראות בבירור את פניו ולשמוע כל אמירה שלו. המקום תחת השולחן נחשב לאחד המקומות המבוקשים ביותר, בין אלו שזכו במקום זה היה רבי מאיר וואוועס (הגר"מ זילברשטיין זצ"ל רב דחסידי גור בירושלים), יוסל שפירא, איטשע רזמרין ועוד.

מפעם לפעם היה הרבי מעיף מבט בפני היושבים תחת השולחן, ורגעים ספורים לפני שפתח באמירת השמוע'ס היה הרבי מושיט להם כוס ואחד מאלו שתחת השולחן יצק לתוכה מעט תה מותך 'תרמוס' שמוכן היה שם בקביעות. הרבי לוגם מעט מכוס התה, מעיף שוב ושוב את מבטו בעומדי ה'שורות', והמתח בחלל גובר מרגע לרגע.

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"ח רבי יצחק מאיר קנובלביץ ז"ל

מראשי ישיבת בית ישראל באשדוד

מח"ס ביאורים והערות על הש"ס

נלב"ע ח' טבת תשע"ד

ואישיותו. כל אישיות דוגמא לתביעתו של הרבי הבית ישראל זי"ע שקיעות בתורה מותך חסידות צרופה בנקיות ובטהרה טוהען מיט יענעם לפעול ולעשות למען השני לא מחזיק טיבותה לפשיה ביטול והתקשרות לדבוק'ק בלב ונפש בבחינת "כזה ראה וקדש".

שנים רבות המשיך בלימודיו בכולל, עד שעלה ונתעלה וקיבל סמיכת חכמים ממרן הגר"ש ואזנר זצ"ל בעל שבט הלוי, והיה למר"ץ צעיר בביהמ"ד, והיה עונה תשובות לשואלים דבר ה' זו הלכה.

מרן הבית ישראל זי"ע היה שולח אליו לפעמים שאלות בהלכה, ובאשר נשאל היה מתיישר ומקייף את העניין מכל צדדיו, ומגיש את הסיכום בכתב, מותך תשובותיו אלו מפורסמות ב' תשובות בהלכה (א) בעניין חתיכות לימון הניתנות בתוך התה ואחרי שתית התה רוצים לאכלן על ידי מציצה מה ברכת. (ב) בעניין קפנדריא בבית הכנסת. ולאחר שסיים לכתוב תשובות והכניס את הבידור, נתקבלו דבריו אצל מרן הבית ישראל זי"ע.

כאשר הזכירו אחד מהמקורבים אצל מרן הבית ישראל בשמו "איטשע מאיר", העיר לו הרבי זי"ע מותך לך להוסיף 'רבי' איטשע מאיר.

דביקותו העצומה ברבו הקדוש מרן הבית ישראל זי"ע הייתה מן המפורסמות, והיה למופת דוגמא של חסיד הקשור ברבו, עד שאמר עליו הרבי זי"ע וכפי שהעיד מקורבו: "ער איז דא געבונדען בלב ונפש" (-הוא קשור פה בלב ונפש).

בראש ספרו המפורסם ביאורים והערות כתב: "ספר ביאורים והערות הוא בעיקר לבאר דברי הראשונים ושיטתם במהלך הגמ', על יסוד מה ששמעתי מאיש האלוקים כ"ק האדמו"ר הבית ישראל זי"ע"א שאמר לי בבחרותי שעיקר לימוד העיון הוא בדברי הראשונים".

מבוא לספר ביאורים והערות עמ"ס כתובות

הגר"מ קנובלביץ יושב לצידו של מרן הפני מנחם במסירת שיעור בישיבה

רבי יצחק מאיר קנובלביץ נולד בתל אביב בחודש ניסן שנת תרצ"ו לאביו הרה"ח ר' אריה לייב מחשובי חסיד גור ולאמו מרת חיה ע"ה שעלה לארץ ישראל מקאליש שבפולין והיו מלאכתם ועמל יומם ארעי ולימוד התורה ויראת ה' קבע.

במשך שנות ילדותו הרבה אביו לקחת נסיעות אל מרן האמרי אמת זי"ע, וכל ימיו סיפר בערה על אורן נסיעות תכופות. פעם בתור ילד בן אחת עשרה נשאר לבדו ליום ראשון ונכנס ליטול ברכת פרידה ('געזעגענען') למרן האמרי אמת זי"ע, והרבי זי"ע התבטא אודותיו ביטוי רב חשיבות.

בחדש אייר תשי"ב נכנס ללמוד בישיבה הגדולה שפת אמת בירושלים, אז החל פרק חדש בחייו כאשר נתקרב ביותר אל רבינו מרן הבית ישראל זי"ע. הרבי זי"ע נתן ענינו על שאיפותיו הזכות ורצונותיו הטהורים ולא זז מחבבו, ושאל את הגר"ם שלמה זילברשטיין זצ"ל מבחירי הבחורים הוותיקים (לימים רב חסידי גור בבני ברק) על הבחור החדש שהגיע לישיבה, אם הוא בדרגה כזאת שגם בלכתו ברחוב הוא חושב על דברי התוס', וכך אכן מעידים כל ידידיו מאותם הימים שהיה ניכר בחוש שאין לו בעולמו כלום וכל שדעפיו דבוקים בתורה ובנותן התורה.

לימים מינה אותו הרבי זי"ע "קומענדאנט" (-מדרך) על ה'חברה הגדולה' שהייתה בישיבה, שטוסה על ידי החסיד הנדע רבי זעליג שטיבערג זצ"ל. בן סיפר אביו זצ"ל, שהרבי זי"ע פגשו פעם ברחוב ובקיש ממנו לפעול דבר מה בישיבה, והוסיף לו אז: "איך מאך דיר פאר א קומענדאנט אוף די אנגעצ ישיבה" (-אני ממנה אותך למדריך על כל הישיבה).

בהגיעו לפקדו הקים את ביתו בחדש אלול תש"כ עם בת הרה"ח רבי שמחה בונם לב ז"ל, ביום חתונתו שאל מרן הבית ישראל זי"ע את ר' שמחה בונם ז"ל אם הם יודעים להעריך את מה שזוכים לקבל.

בשנות אברכותו לאחר נישואיו למד בכולל המיוחד של הרבי הבית ישראל זי"ע, והיה לפרי טיפוחיו של הרבי זי"ע, כשהוא עומד על גבו ומרומם את תורתו

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"ח | פרשת ויחי | תשפ"ג

מוסר
כליות

שבת נותנת נעימות לכל ששת ימי המעשה הארציים

וידא מנחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה (מט, טו).

שבת נקרא יום מנוחה - כי טוב, ועל ידי זה ואת הארץ - ששת ימי המעשה - שיהיו נועמים.

בית ישראל (ויחי תשי"ב)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

למה שרים ניגונים בתפילות הימים הנוראים

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האסף ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מט, א).

יחסי ידידות עמוקים נקשרו בין כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל מגור זצוק"ל ובין הגאון הישישי רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, (במכתב אחד ששיגר אליו הוסיף הגר"י אברמסקי לחתימת שמו גם את שם אמו שיזכרה לטובה). בהזדמנויות שונות היו נפגשים ומשוחחים ביניהם מתוך חביבות והערצה הדדית.

בשיחה אחת נסבו הדברים על אודות המנהג המקובל בבית גור להרבות בניגונים של ערגה ושל שמחה אפילו בתפילות של הימים הנוראים. הגר"י אברמסקי התעניין בסקרנות רבה מה פשר המנהג הזה והיכן שורשו, כלום אין ראוי יותר ביומא דדינא להרבות בבכיות ובתחנונים שיעוררו לתשובה?

שח לו רבינו הבית ישראל זי"ע כתשובה לשאלתו: "מצונו ביעקב אבינו ע"ה כשיביקש לגלות את הקץ לבניו ונסתלקה ממנו שכינה, מדוע נסתלקה ממנו שכינה ואם כדי שלא יתפרסם הקץ הלא יכול היה הקב"ה לצוותו שלא יגלה, אלא כמו שפירש המגיד רבי חירש מווארדיסלאו זצ"ל (אביו של הרבי ר' בונים מפרשיסחא זצ"ל) בחיבורו עשרה למאה, שנאמר ביקש יעקב לגלות את הקץ צפה בדורות הבאים, וראה בצער הגלות הנורא עד כי נעצב אל לבו. ממילא נסתלקה שכינה הימנו, כי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה..."

"ובכן" - הפטיר רבינו - "כלא שמחה גם בכיות וזעקות לא יועילו להשראת השכינה".

פאר ישראל (ח"א עמ' תקל"ו)

תדע גדל, כל אלה בני הם

רבי גדל עם מרן הפני מנחם זי"ע

וידא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה (מח, ח)
באהת משבתות החורף שקראו בה פרשת ויחי, קרא כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל מגור זצוק"ל אליו לקידוש את המשגח רבי גדל אייזר ז"ל, שהיה מגדולי החסידים.

בפנים אצל השולחן ישבו ג"כ מספר אורחים מאמריקה בעלי חזות מודרנית. פתח רבינו זי"ע והזכיר פסוק מפרשת השבוע "ויאמר ישראל אל יוסף מי אלה" הכוונה למנשה ואפרים, בתוספת כלום יתכן שיעקב אבינו ע"ה לא הכירם? הרי היה לומר תורה עמכם, אלא בדרך כלל כשבאו לפניו היו לבושים כיהודים ואילו הפעם שבאו בחפזה לא הספיקו להחליף את הבגדים שלבשו בסביבה הנכרית ולא הכירים.

וכאן פנה הרבי אל ר' גדל באמירה, תדע גדל כל אלה בני הם (ס'אז מיינע קינדער) אלא שהם מתגוררים באמריקה, ולכן נתגלגל הדבר שזה המראה החיצוני שלהם.

אוצרותיהם של צדיקים (בפרשתך)

כל ההשפעה היתה על ידי יוסף

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה (בראשית מח, כח)

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, היינו שיעקב חיותו היו באלו י"ז שנה, וכדאי' באור החיים, ואמר בשם הרב בן ציון ע"ה (מאוסטובא) בשם רבותיו ז"ל, שלפלא מה ששלח יוסף ליעקב וכלכלת אותך שם וגו' פן תורש, הרי יעקב היה בחור שבאבות והכל חליו בו, האין יאמר לו פן תורש. ואפשר כי ע"י שכל ההשפעה היתה על ידו (ויוסף הוא המשביר) יכל לומר כן.

מרשימות הגה"ח רבי חיים מאנדל (ויחי תשכ"ח)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

רבי צריך להיות טוב ואסור לו אף פעם להתרגז

שמעון ולי אחים וגו' אַחֲלָקֶם בַּעֲקֵב (מט, ו-ז).

הרבי בית ישראל זצ"ל היה אומר, אין הכוונה שקיללם, אלא ראה שהם כעסנים, ורצה לעקור מהם מידה זו, לכן אמר שיהיו סופרים ומלמדי תינות, או מחזירים על הגרנות, כי לא הקפדן מלמד, ועל ידי שיהיו צריכים להשיג פרנסתם על ידי אנשים ממילא יתמנו כעסם וקנאתם.

הבית ישראל זצ"ל סיפר כי היה בבית השפת אמת מלמד תלמיד חכם מחסידי קאצק, והוא לימד את בני הרבי. כשישב פעם על יד שלחן של השפת אמת, התרועעו שם הילדים הקטנים רבי נחמיה' לי ורבי מנדל'י בני השפ"א, ושחקו סביב לשלחן. הלה הסתובב לעברם וגער בהם, אולם הקטנים המשיכו במשחקם, עד שפקעה סבלותו ועמד ממקומו כבעס.

ראה זאת השפת אמת ואמר, איתא במשנה 'ולא הקפדן מלמד' (אבות ב, ו), אם המלמד יהיה רגזן אף אחד לא יפקיד את בניו בידו. לאחר מכן אמר את הפירוש הנ"ל בפסוק אַחֲלָקֶם בַּעֲקֵב וגו'.

הוסיף השפת אמת: לכן נקראים הצדיקים 'גיטע יודען' (יהודים טובים), משום שרבי צריך להיות טוב ואסור לו אף פעם להתרגז.

יגדיל תורה (בפרשתך)

מגזני הקודש

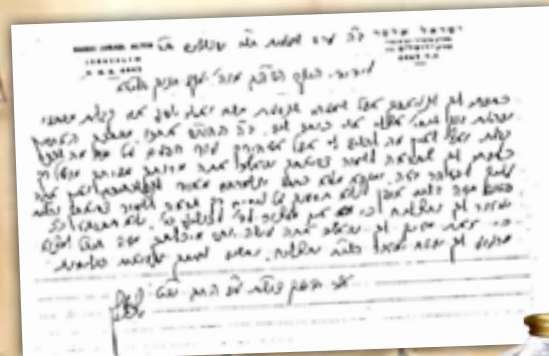
מאוצר כתביו ומכתביו

ויאמר ליוסף הנה אביך
חלה (בראשית מח, א)

"תראה לשמור בריאותך"

מכתבך האחרון קבלתי, ואף שאין מה להשיב לי, אבל אוהירך עוד הפעם על מה שכבר כתבתי לך, שתראה לשמור בריאותך, וכאשר אתה מרוחק מביתך מוטל רק עליך להזהר בזה, ומקרא מלא כתוב ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, ואין אתה פטור מזה בשום אופן, ולא תסמוך על ניסים רק תראה לשמור בריאותך, והשי"ת יעזור לך ותצלחה, כי אין מעצור לד' להושיע כו'. ולא תתרגו כל כך, כי זאת מזיק לך, וכאשר אתה עושה יותר מיכלתך, מזה תוכל למצוא מרגוע לך, ובטח יעזור השי"ת ותצלחה ותשוב לביקך בבריאות השלימות.

מכתב יד קודש (אגרת לגר"ח סקביץ בשהות בניד)

דבר בעתו

רחל אמנו ע"ה עסוקה כל העת לנענע את כסא הכבוד

ותירץ הרה"ק האמרי אמת זיע"א (ועי' ליקוטי יהודה בפרשת בחקתי) שבאמת לא נצרכה רחל לזכירה בפני עצמה, לפי שגבי רחל איכא זכירה מיוחדת, שהלוא נאמר (שם ל, כב) 'וזכור אלקים את רחל'. ועל כן לא הוצרכה לריבוי מיוחד לזכירת זכותה, ואיתר ג' אתין לג' אמהות שרה רבקה ולאח.

הוסיף הרה"ק הבית ישראל זיע"א ואמר, שכאשר סיים הרה"ק האמרי אמת זיע"א את דבריו, הציץ על פני, וראה שברצוני להוסיף יישוב נוסף בזה, ורמז לי לומר את דברי, נעניתי ואמרתי, בשלמא כל הג' אמהות, בעיני זכירה בזה, לפי שבלא הזכירה המיוחדת אין מזכירין את עצמן, אבל רחל אמנו ע"ה אינה צריכה זכירה מיוחדת, שהלוא כל ימיה בעמוד והזכר, שכל העת רחל אמנו ע"ה מתחננת ובוכה על יד כסא הכבוד, כמאמר הכתוב (ירמיה לא, יד) 'כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע הָיָה בְּכִי תַמְרוּרִים רָחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֶיהָ מֵאִנָּה לְהַנָּחֵם עַל בְּנֶיהָ כִּי אֵינָהּ'. וחייב אדם לומר בלשון רבו, זה היה לשונו הקדוש, 'רחל דארץ נישט א זכירה, ווייל זי האלט אין איין שאקלען דאס בענקעל'. שרחל אמנו ע"ה אינה צריכה זכירה מיוחדת, לפי שהיא עסוקה כל העת לנענע את כסא הכבוד ולהזכיר צער וגלות בניה. כאשר שמע הרה"ק האמרי אמת את דבריו, נענה ואמר 'דיין תירוצן איז בעסער'.

חיץ הרה"ק הבית ישראל זיע"א ואמר לי, את אותו מקורב פלוני אינך צריך להזכיר כלל, לפי שהוא עומד ומזכיר עצמו בכל פינה ובכל עת, ובלשונו הק' 'ענה האלט דאך אין איין פענגען'.

דברות קודש - טאלנא (בחקותי תשע"ו)

שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את לאה (מט, לא).

מדאיתא לידן, אימא בה מילתא אלבושיהו יקירא, מאמר יקר שזכיתי לשמוע מפי מו"ר הרה"ק הבית ישראל מגור זיע"א, ומעשה שהיה כך היה, שאחד מן המקורבים הגדולים בחצר הקודש גור, באיזה תקופה משום טעם וסיבה עלומה, ריחקו הרבי, ומיעט לקרוא לו אליו אל הקו"פ, שהיתה דרכו בכך לפעמים, שבילו במים רבים ועקבותיו לא נודעו, ואותו מקורב ביקשני שאזכיר את שמו בבואי אל הקודש.

באחד הימים כשנקראתי לבוא אל הרבי בשעות שלפני הבוקר, הזכרתי את פלוני שהוא נמצא בבית המדרש, שכך היתה הדרך להזכיר את שמות האנשים שהשיכמו לבוא לביהמ"ד בשעות שלפנות הבוקר, כששמע הרבי את דברי, נחה בת צחוק על פניו הק', ואמר לי שהזכרתיו מימרא שאמר משכבר הימים.

ופתח וסיפר שבהיות עם אביו הרה"ק האמרי אמת זיע"א על האניה בדרכו לארץ הקודש, באחד מביקוריו כאן, הקשה אביו על דברי חז"ל בתורת כהנים (שם ח) שאמרו 'זכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור, אין לי אלא אבות, אימהות מנין תלמוד לומר 'את', ואין אתים אלא אמהות, שנאמר (בראשית מט, לא) 'שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו'. והקשה דהלוא בכתוב נאמר ג' פעמים 'את', וא"כ לא נטרבו אלא ג' אמהות, והרי היו ד' אמהות, שרה רבקה רחל ולאח, אשר בנו את בית ישראל, ולמה נטרבו רק ג' מן.

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הגה"צ רבי יצחק הכהן הוברמן זצ"ל

הרב מרעננה

נלב"ע י"ג טבת תשל"ז

לבקר בהיכלו של רבנו ולחזות בטעמו. פעמים רבות כיוון את בואו לרעננה לזמן בו רבנו יעמוד בתפילה לפני בוראו כדי שיוכל לשזוף את עיניו בעבודת קודשו באותה שעה נעלית ונשגבה.

באחת הפעמים בהן הגיע מרן ה'בית ישראל' לרעננה אכן שהה רבנו בבית הכנסת והתפלל תפילת ערבית, והנה על אף הגשמים העזים שירדו באותה שעה עמד מרן ה'בית ישראל' משך רבע שעה בחוץ והביט דרך החלון לתוך בית הכנסת ועקב אחד תפילת שמונה עשרה של רבנו כשהוא ממקד את מבטו בפני קודשו ולא הסיר ממנו עין כל אותו זמן, עד שסיים את תפילתו שאז נכנס מרן ה'בית ישראל' לביקור אצלו.

...

ההתקשרות העזה שלו ברבי ה'בית ישראל' היתה עמוקה וטמירה, ועד נשימתו האחרונה ממש לא זו כמלוא נימה מהיכלו של הרבי זי"ע מגור. מסופר, שכמה שבועות לפני פטירתו היה בחולשה. והנה בימים האחרונים השתפר מצבו, וביומו האחרון יום א' י"ב בטבת הבריא כמעט לגמרי.

לפנות ערב ביקש את אחד ממקורביו שיעזרוהו ללבוש בגדי שבת ולא פירש טעם הדבר, ובערב כשביקרו אחד ממקורביו כ"ק מרן בעל ה'בית ישראל' זי"ע. ביקשו למסור לרבו ה'בית ישראל' זי"ע, דברים שלימים הבין אותו מקורב שכנראה רמזו אלו בבירור שהגיעה שעתו. ואכן אחרי כשעה החזיר נשמתו הטהורה ליוצרה, למגירת לבם של מקורביו ובית ישראל, בליל ב' י"ג טבת תשל"ז.

המודיע (תוספת תורני ח' טבת תשע"ג מתוך "הארכיון היהודי") ומחקרמה לספריו

"דער רעננה'ר רב" - כך היה מכנהו מרן ה'בית ישראל' בחיבה ובהערצה, כאשר לרוב היו הצדיקים מנהלים את שיחותיהם הנשגבות בארבע עיניים, בבחינת סוד ד' ליראיו ותוכן דיבוריהם לא נחשף לאיש.

אך זאת ידוע שהרה"ק ה'בית ישראל' היה מרבה להגיע לרעננה אל מקום משכן הצדיק כלי להודיע קודם על בואו, והיה עומד מן הצד לצפות ולהביט בעבודת קודשו הטמירה והנעלמת מעיני כל חי.

...

הגו"י נולד בחג השבועות בשנת תרנ"ו בעיר בילגוריי שבמחוז לובלין. לפני מלחמת העולם הראשונה למד אצל האדמו"ר בעל "שם משמאל" מסוכטשוב. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה נסע לוורשה והיה בחצרות אדמו"רים, בעיקר אצל מרן ה'אמרי אמת' מגור. בראשית מלחמת העולם השנייה היה בעיירה בילגוריי בפולין. לאחר חודשים אחדים תחת כיבוש הנאצים, עבר לטרניגראד שהייתה באיזור הכיבוש של ברה"מ.

נדד במקומו שונים עד שהוגלה לסיביר. לאחר המלחמה שימש כרב ודיין במחנה ווצלר שבגרמניה, ועסק רבות בסוגיית עגונות השואה ובשאלות הלכתיות שעלו בתקופה זו. עלה לארץ בשנת תש"י והתישב ברעננה. התפרסם כמקובל וכונה "הצדיק מרעננה". חיבר ספר "בן לאשרי - ברכה משולשת" - שלושה כרכים על התורה ועל המועדים עפ"י פרד"ס.

לאחר מאורעות השואה, כשעלה ארצה, דבק בכל עת בכ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור זי"ע. ערך נסיעות תכופות אל הרבי, והרבי היה אף הוא מקרבו ומעניק לו יחסי קירבה והערכה, וזכה לשבת לפני ולפנים בעת סעודות השבת בצוותא חדא אצל הרבי ה'בית ישראל'.

כאמור לעיל רבינו ה'בית ישראל' זי"ע היה מרבה לבוא לרעננה כדי

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון מ"ט | פרשת שמות | תשפ"ג

מוסר
כליות

עצה לצאת מגלות היצר - לכוון לבו לאביו שבשמים

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה (א, א).

וכן בכל הדורות ובכל הסדרות, כפי שהאדם משה לבו ועיניו ומסתכלין כלפי מעלה ומכוונים לבם לאביהם שבשמים, כן יש להם התגלות מלמעלה וטושעים מהגלות ומיצה"ר שזה עיקר הגלות.

בית ישראל (שמות תש"י)

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

הדמעות של הנשים מקרבות את הישועה

את יעקב איש וביתו באו (א, א).

רבינו בנימין בן ברק, יורד מביתו של ס"ב רבי יודל קמיניר

כשביקר רבינו הבית ישראל זי"ע בשכונת טוה אחיעזר בבני ברק כשהקימוהו, שאל הבית ישראל איפה הציבור מתפלל, ונענה על ידי מלווי שבתקוות מייסדי השכונה להקים בית כנסת מרכזי, אך כרוגע מתפללים במקום ארעי כשהם מצביעים על ביהכ"ס שהתקין באופן זמני בבית מטרים.

רבינו הוסיף ושאל אם כן, היכן היא העזרת הנשים? והגיד להם שקבלה בידו משם החחה מלובלין זי"ע, כי הבכיות והדמעות של הנשים בעת התפילה מקרבות את הישועה, לפיכך נחזק להתקין בשבילם בכל בית כנסת עזרה מיוחדת.

פאר ישראל (ה"א עמ' שלד)

העיקר הקבלה להיות טוב להבא

ויאמר משה אל האלקים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרת להם אלקי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אמר אלהם (מה, ח)

כשנצטוו משה רבינו להוציא את ישראל ממצרים שאל להקב"ה (שמות ג, יג) "הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרת להם אלקי אבותיכם שלחני אליכם, ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם".

וביאר ה'בית ישראל' זצ"ל שאלתו, שמשה רבינו שאל באיזו מדה יזכו לגאולה, ואמר לו הקב"ה "אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה", דהיינו שיקבל האדם על עצמו להיות טוב מכאן ואילך, והיינו "אֱהִיָּה" דמשמע שיהא טוב מעכשיו, וזהו קץ האות" דכשם שבני ישראל יזכו לגאולה בגלל מה שהם עתידים להיות טובים כך תמיד יוכלו בני ישראל לקבל על עצמם לתקן דרכיהם מעכשיו ולהיות טובים, כי כל זמן שהנר דולק והאדם חי בהאי עלמא יש בידו לתקן את אשר עיוות.

וכך היתה דרכו של ה'בית ישראל' זצ"ל, שאם אחד עשה דבר שלא כהוגן, והיה האיש נכנס ומתוודה ואומר "לא אעשה כן שוב, ומעכשיו אהיה טוב" היה מתרצה אליו מיד.

עובדא ידענא בחסיד אחד שחלה ואיבד הכרתו רח"ל, וביקשה זוגתו ע"ה מהרבנית פייגא מינטשא ע"ה [עמה היתה מאוד בידידות] שתבקש מאא"ל [מרן הפני מנחם זי"ע] להיכנס אל ה'בית ישראל' זצ"ל לפעול ישועה אצל הרבי, ואכן נכנס אאזצ"ל וסיפר לרבי על מצבו, נענה ה'בית ישראל' ואמר כשידיו כלפי מעלה "כל זמן א מענטש לעבט קען ער תשובה טוה" [כל זמן שאדם חי יכול לחזור בתשובה], העיר אאז"ל שהוא אינו בהכרח. אך הרבי חזר ואמר שוב "כל זמן א מענטש לעבט קען ער תשובה טוה", ולמדנו שאף כשאנו בהכרח יכול לשוב, וחיידוש.

מדבית אבא (מהגר"ח רבי יעקב מאיר אלטא, עמ' רכה)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

למה לא פירשה התורה מי היה האיש מבית לוי

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי (ב, א).

סיפר לי ר' אליעזר ראטנבערג שפעם כשחזר ממירון יחד עם האדמו"ר מגור בעל בית ישראל זצ"ל אמר הבית ישראל עה"פ "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי", דלכאורה קשה שהרי מזיווג זה נולד משה רבינו ע"ה, ומה איכפת לה לתורה הקדושה לספר בבירור מי היה האיש הזה מבית לוי, ומי היתה בת לוי שנשא, ובפרט שאין כאן שום סיבה להתבייש בשידוך הזה דהלא אלה היו הצדיקים עמרם ויוכבד, ומזיווג זה נולד משה רבינו ע"ה מבחר היצורים.

ותירץ על פי מה שכתב הרמב"ם (בפ"ה מהל' תשובה ה"ב) דכל אדם יכול להיות צדיק כמשה רבינו ע"ה, ולא כטעות טפשי אומות העולם ורוב גלמי ישראל שהקב"ה גזר על האדם מתחלת ברייתו להיות צדיק או רשע עיי"ש מתק לשונות הקדוש. ולכן לא פירשה התורה מי היו אבותיו של משה רבינו ע"ה, לרמוז שכל אחד יכול להיות במדינה כזו עכ"ד.

שה לבית (הגר"ח רבי שמעון הירשער שליט"א מלונדון, עמ' ערב)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ויצא אל אחיו ויבא
בסבילתם (שמות ב, יא)

"נצרך שיהיה בהשכל ולא יתפרסם הענין"

כבוד ידידי יקירי הרב הגאון הגדול מוה"ר מאיר דן שליט"א, אבד"ק אסטראווע

אחד דרישת שלומי הטוב באהבה רבה.

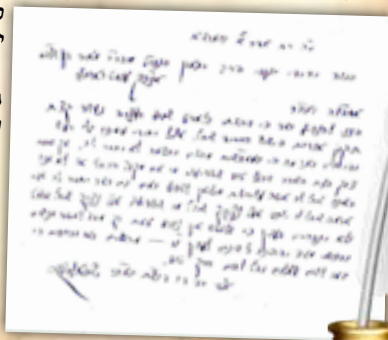
הנני להודיע בזה כי בהיותי בלאדז שבוע העברה, נעשה קצת תיקון אודות הישיש החסיד שיחי' אצל יחידי עמינו בלי רעש ופרסום, ואדמה כי בעזרה שית' מהיום והלאה לא יחסר לו, אך מחמת צוק העת השורר בכלל, טוב שיודיעני מי, אם מקבל הכסף או לא. אנו רצינו שיהיה לו איזה עשירות מיליאן לשבוע, ואם גם בזה יחסר לו, אזי אראה שיהיה לו יותר, אבל נצרך שיהיה מי שיודיעני, אבל נצרך שיהיה בהשכל ולא יתפרסם הענין, כי בלאדז אין טרע זאת רק ממש לאיזה אנשים, והגבאי מזה ידידי ר' בינע לעווין נ"י.

מירושלים
באו
מכתבים כי באו לשם
לשלום והיה להם דרך
טוב.

א"ד ידידו דורש
שלום תורתו באהבה
רבה,

ישראלטער

מכתב יד קודשו
(אגרת לבעל הכלי חמדה)

דבר בעתו

א שבת ביים רעבינ

בצל מרן הבית ישראל | מאמר ז'

פארטאג'ס של שבת - ותפילת שחרית

הפסוקים הטהורים לומר בימים נראים בברכת כהנים, ואף הם, הכהנים, היו מאריכים קמעא בתיבות 'וישמך, ויחונך, שלום' כדי שהרבי יספיק לומר בעודם מברכים.

שעה אחת נמשכה תפילת שחרית, משבע עד שמונה, ואחריה הוכרזה הפסקה של שעה והרבי נכנס לחדרו. בשעה זו יברדו עמו הגבאים מי מבין המוניה המתפללים יקבל 'עלייה', שהרי אין 'הוספות' בקריאת התורה. כמו כן מנהל הרבי במהלך 'הפסקה' שיחות עם ה'קומנדאנטים' - המפקדים הלא הם ראשי החברה'ס, שתפקידם לדבר 'אידישקייט' עם בחורי החסידות.

בתום ההפסקה נכנס הרבי לבית המדרש, בפתיחת הארון יחד עם הוצאה והכנסה כובד אחד המתפללים, וקריאת התורה החלה. כבעל קורא בחצר הקודש שימש 'הרה"ח ר' משה דוד רוטשילד, אחריו ר' נחמיה ברוינר, ולימים כשעבר ר' נחמיה לחצור הגלילית, החל ר' חיים משה קוטנף לשמש כבעל קורא במקומו.

על הבימה מצד צפון ניצב הגבאי, ר' שייע נח או לחילופין ר' חנינא, מולו ניצב בקביעות הרבי ה'לב שמחה', גם בטרם עלה על כס ההנהגה. הרבי מקבל את עליית 'שישי' עולה מצדה הדרומי של הבימה ונעמד לימניו של הבעל קורא. לאחר מכן בשביעי ניגש ונעמד לשמאלו של הבעל קורא.

לתפילת מוסף שוב ניגש אחד מהקאפעלע, ולאחר התפילה עובר הקהל כולו במהירות, 'אדורך גיין', על פני הרבי לאמירת גוט שבת. הרבי ניצב בשעה זו במקומו ליד עמוד התפילה, מדי פעם הוא מסמן בראשו 'א ווינק' לאחד העוברים על פניו, כמסמן לו שברצונו לשאול אותו דבר מה. לעתים היה אומר 'וועסט אריין טרעטן אויף קידוש', והלה זכה להיכנס לקידושא רבא בחדרו של הרבי, או לחילופין 'וועסט אריין טרעטן שפעטער'... במקרה כזה היו ניגשים אל המשב"ק ומברכים מתי להיכנס.

מוסף קהילות (משפטים תשע"ז) מתוך "הארכיון היהודי"

לפנות בוקר של צפרא דשבתא, בסביבות השעה ארבע, כבר נשמעו בחצר הקודש פעמי משכימי הקום. סדר הלימוד פארטאג'ס מתקיים גם בשבת וביתר שאת, כאשר בשבת מתרבה עוד יותר מספר הלומדים. בשעה היעודה - אם כי לא באותה תדירות כבימות החול - ייצא הרבי ל'שפאציר' היומי שנערך בשבת בזריזות יתר. לאחר מכן עולים המוזמנים לשתית 'תה' ב'חדר ההמתנה' כרגיל.

בשעה שבע בדיוק מתחילה תפילת שחרית בבית המדרש הגדול, כפי שקבע הרבי מאז עלותו על כס ההנהגה. בשעה המדויקת יוצא הרבי מחדרו כשטלית עם עטרה משובצת במשבצות כסף מרובעות לראשו.

שעת התפילה המוקדמת הזו נשמרה בכל ימות השנה, לרבות בימי חג ומועד, אפילו למחרת ליל הסדר.

אגב, בשנותיו האחרונות ביקש הרבי שיקדימו את שעונו ואת השעון בבית מדרש בעשרה דקות כדי להספיק את זמן קריאת שמע, הרבי היה יוצא מחדרו בשעה שבע, כשבעצם השעה הייתה עשרה לשבע, אך רשמית לא השתנתה שעת התפילה מעולם.

לתפילת שחרית ניגש אחד מחברי הקאפעלע, במהלך תפילת שחרית מתהלך הרבי בין החסידים, במיוחד ב'אשרי' אז היה מסתובב בקביעות בין העומדים לצדו. כשמגיע החזן ל'קל אדון' ביוצר אור מגיעים חברי ונעמדים סביב הרבי והחזן, כשמגיעים ל'מלאים זיו', הבית השלישי בפיוט זוהי שעה קבועה בה הרבי מסתובב בין העומדים סביבו.

לקראת 'ברכת כהנים' צועד הרבי ממקומו, פונה לעבר מרכז בית המדרש ונעמד במקביל למעקה המזרחי של הבימה, בשנים מאוחרות יותר, כשנחלש יותר, היה נתמך על המעקה. בכותל המזרח נפרשים השטיחים עליהם עומדים הכהנים.

בשעת ברכת כהנים היה הרבי לוחש וממלמל רבות, ככל הנראה אמר את

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ח ר' חנינא שיף ז"ל

משב"ק בית גור

נלב"ע ח"י טבת תשס"ח

והשאירו עליו חותם בל י"מחה. הוא היה לדמות רוחנית שכל העיסוקים בצרכי ציבור לא הותירו עליה ולו רבב קל שבקלים.

במרוצת השנים נתמנה ע"י ה'בית ישראל' לעמוד בפתח חדרו בשעת קבלת קהל, ולהיות המוציא והמביא. בתפקידו זה עסק במשך השנים עם רבבות יהודים מכל החוגים, והכל גילו כלפיו חיבה והערצה, מעולם לא היתה לאיש שום טרזניה עליו. בעצם צורת עמידתו בפתח חדר הרבי היה כדי ללמד בידאתו ובכובד ראשו דמותו של רבי חנינא נתנה צביון מיוחד והוסיפה טפח משלה לאווירה המיוחדת ששררה בחדר ההמתנה שלפני הכניסה ל"שלום שטיב".

אוצר בלום של דברי תורה וחסידות אגור היה

במוחו ובלבו, כל רגע פניו הוקדש על ידו ללימוד, החל מהחברותא הקבועה מדי בוקר וכלה בכל זמן פניו שבין גברא לגברא ובין תפקיד למשנהו, משך תקופות ארוכות מסר שיעורים בבית המדרש בחומש רש"י ובפרקי אבות, דברי התורה והווערטער המתובלים בסיפורי חסידים מלאי מוסר השכל משכו אליהם אברכים ושישיים מכל קצוות העיר.

עד סוף ימיו היו כל דיבוריו מלאים וגדושים באמרות קודש מה"בית ישראל", ולמרות שרוב תוכן אותם שיחות נותר חתום, הרי די היה במעט שבצבץ החוצה כדי להפעים את הנפש.

רבי חנינא זצ"ל בכל מעלות ויתרוות שהיו בו, לא ראה את עצמו יותר מאשר שמש, 'עומד בפתח' על כל משמעויותיו.

המודיע (תוספת תורנית ח"י שבת תשס"ח) המבשר (מוסף קהילות כ"ט שבת תשע"ב)

מתוך "הארכיון היהודי"

רבי חנינא עם רבינו הבית ישראל. משמאל המשב"ק רבי אברהם בוך ז"ל

הדרכותיו של מרן ה'בית ישראל' זי"ע לחוסים בצילו הקיפו את כל תחומי החיים החל מעניינים רמים ונשגבים ועד לדברים הפשוטים ביותר בנושאים שונים היה הרבי נעזר בשליחיו הנאמנים אותם מינה לקומנדנטים - מדריכים להעביר באמצעותם לאברכים ולחתנים את הוראותיו.

המדריך הראשון אותו מינה מרן ה'בית ישראל' היה איש אמונו המשב"ק הרה"ח רבי חנינא שיף ז"ל. הרבי העריך ביותר את שיעור קומתו הרוחנית והטיל עליו משימה כבירה זאת תיכף אחר נישואיו, כאשר הוא סומך את ידו עליו שהיה כלי ראוי והגון להעביר הלאה את דרך הזהב שהשתית.

רבי חנינא המשב"ק המיתולוגי לבית גור, איש אשכולות היה. רבים הכירוהו כגבאי הוותיק והאהוב חלק מהווי החצר. מעט פחות הכירו את המחנך והמדריך הדגול, בודדים ידעו גם על מעשי הצדקה והחסד המופלאים שעברו תחת ידו ועוד פחות ירדו לעומק אישיותו המופלאה כשלעצמה.

לא בכדי נקרא שמו "חנינא רבי", על שם היותו רבי ומורה דרך לאברכים. "חנינא רעדט גוט" - "חנינא מדבר טוב", היה מרן ה'בית ישראל' אומר לאברכים. בחר הטבעי שלו ובטעם הליכותו ידע ללכת כנגד רוחו של כל אחד.

כאשר נפתח הת"ת דגור בירושלים התמנה למלמד א-ב תפקיד בו החזיק כ-8 שנים, כל אותה העת היה קרוב ביותר אצל הרבי, ומדי הפסקה היה נכנס אל הקודש פנימה, הרבי היה גר אז מול החיידר ברחוב דוד ילין לשיחה ממושכת שנסובה רבות גם על נושאי חינוך ועיצובו הרוחני של הדור הצעיר.

השעות הרבות של השהות במחיצת ה'בית ישראל' עיצבו את אישיותו,

תפארת ישראל

דברי תורה, פנינים, מוסר ותולדות במשנת
כ"ק מרן אדמו"ר ה'בית ישראל' זי"ע מגור

גליון החמישים | פרשת וארא | תשפ"ג

האדם יכול להיגאל גאולת הנפש בשבת

וגאלתי אתכם (ו, ו).

ויש ענין גאולת הנפש שנוהג תמיד, ובשבת כל אחד יכול לבוא לדעת להגאל מימי החול, ובשבת כולו רחמים יכולה היא שתרחם, ויכול האדם להגאל בשבת.

מוסר
כליות

בית ישראל (וארא תשפ"ג)

דבר האצרכת

יובל הוא תהיה לכם

קצוות תבל כפשוטו, אנשים רבים האומרים מי ידאט טוב אין טוב אלא תורה, תורת אמת, המתפשטת ומתבדרת בכל פיטת ומחנות, כאשר אלפי אנשים נרשמים לקבלת הגליון, ומידי שבוע מקבלים את פניות חדשות מכל רחבי העולם לקבלת הגליון.

כאן המקום להודות למאות האנשים שהעשירו את המערכת בשליחת חומרים נדירים ויקרים, והאירו את עינינו בהערות, הוספות, תיקונים והצעות, ואי אפשר לפרסם כי רבים הם, כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך. תודה גם למגיבים בתלונות וביקורת, לעיתים נוקבת ומייסרת בדרכו של רבינו זי"ע, את כולם קיבלנו באהבה, מכל מלמדנו השכלנו, ומינאי ומינייהו תסתיים "תפארת".

»»»

בימים אלו, כאשר את מציינים כאמור סכום עגול ומסויים של חמישים גליונות שזכינו להוציא לאור בחסד ה' עלינו, זה הזמן ליתן רווח להתבונן, להיערך עם כל החומרים מחדש ולכן נכון לעכשיו זהו הגליון האחרון בסבב הנכחי של "תפארת ישראל".

יחד עם זאת אנשי בשורה את היום, להודיע על הוצאת ספר "תפארת ישראל" מחמישים הגליונות שיצאו עד כה. ובע"ה יופיע בקרוב, כלול בהדרו מתוקן ומלוטש מזוקק שבעתיים לברר מקחו של אותו צדיק זי"ע ויהא רעווא דנימא מילתא דתקבל.

שוב את מבקשים מאלפי הקוראים לכל מי שבידו חומר מענין או תמונות או

עובדות בלתי ידועים שישלח למערכת, ויזכה ליכות את הרבים, בהפצת תורתו של צדיק.

מסיימים את מעין הפתיחה בהודאה על העבר ובבקשה על העתיד,

המערכת

בפתח הגליון ה-50 מודים את לה' יתברך על העבר שזכינו להתעסק במקחו של צדיק, ומבקשים את בתפילה לשמים על העתיד שנזכה להרבות תורתו של רבינו מרן הבית ישראל זי"ע ויהיו שפתותיו דובבות להליץ יושר עלינו ועל כל עם ישראל.

כ-46 שנה, חלפו מאז שנשתלק מעמנו רבן של ישראל - מרן ה'בית

ישראל' זי"ע, רוחו חופפת עדיין עלינו, בכל שדרות הציבור החוגים והעדות הוא מוזכר בגעגוע, הנהגתו והליכותיו בקודש בפרט, וכמנהיג ומושיען של ישראל בכלל. עדיין בוערת האש להבה שהדליק והפיח בכלל ישראל לאחר שנות הזעם של חורבן היהדות באירופה.

לפני כשנה בעידוד של רבים וטובים תאבי זכרו הקדוש, אזרטנו לצאת לדרך, וזכינו לפרסם מדי שבוע בשבוע, מדברי תורתו, מאמרותיו הנקבות והמרטיטות של מרן רבינו זצ"ל בגליון הנשוא את שמו הטהור "תפארת ישראל" - אשר כשמו כן הוא, מבטא את התפארת של ההוי והאווירה סביב קדוש ישראל זי"ע.

כשאתם מחזיקים כעת בידכם הגליון החמישים, כאן המקום לחשוף ולגלות את העמל היזע הרב שמאחורי הקלעים, כל גליון עד שהגיע למכש הדפוס עבר הנהגות רבות, עד שיהא מזוקק לעין הקורא.

בגליון הראשון עדיין לא ידענו את גדל העבודה הקשה המונחת על כתפי חברי

המערכת היקרים, ממש מאמצים אדירים נדרשו מאיתנו כל שבוע מחדש. אך הסייעתא דשמיא המופלאה לה זכינו, נתנה לנו כח להמשיך במלאכת הקודש.

תוספת כה, קבלנו ממאות התגובות שזרמו ועדיין זורמים למערכת, מכל גווי הקשת ומכל

רבינו הבית ישראל בכניסתו לשמחה משפחתית, מלווה בידי המשב"ק רבי עזריאל פזינצ'בסקי ז"ל מחיפה (יש"כ לשולח התמונה י.מ. סייטלבוים)

עיון בפרשה

במשנתו של רבינו

מהקודש פנימה

אמרים שנאמרו בעתות רצון

הקל וחומר מהצפרדעים והלקח לעסקנים

ועלו ובאו בביתך וגו' ובתנודתך ובמשארותיך (ז, ח).

ישנו מי שבידך מיוחד לעוסקין בצרכי ציבור באמונה, הקב"ה ישלם שכרם וגו'. אולם איתא: וכל העוסקין בצרכי ציבור יהיו עוסקין עמון לשם שמים, והענין, משום שיש הרבה שעוסקים בצרכי ציבור, ומתכוונים בזה רק לטובת עצמם, וכפי שמצינו בגמרא (פסחים נג, ב) ועוד זו דרך תודוס איש רומי מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמם על קדושת השם לכבשן האש, נשאו קל וחומר בעצמם מצפרדעים, ומה צפרדעים שאין מצוין על קדושת השם כתיב בהו ובאו ועלו בביתך וגו' ובתנודתך ובמשארותיך, איתא משארות מצויות אצל תנור היו אומר בשעה שהתנור חם, אנו שמצוין על קדושת השם על אחת כמה וכמה. ולכאורה מה קל וחומר, הרי הצפרדעים גם נצטוו? אלא דבעצם, הציווי לצפרדעים היה ציווי כללי ולא התחייבה כל צפרדע ללכת לכל המקומות, ואם כן היתה יכולה לומר צפרדע לחברתה אני אלך לחדר המושב ולמיטה, ואת תלכי לתנור בשעה שהוא חם.

אולם הם לא עשו כן וכל אחת ביקשה להכנס דוקא למקומות הקשים, ומה למדו חנניה מישאל ועזריה ק"ו לדורות גם כן, כדאיתא במדרש (שיה"ש ד, יד) שהיו יכולים לברוח שלא יתפסם נכודנצר ויחייבם לברוע, וחשבו לעשות כן אך לבסוף החליטו לילך ולקדש שם שמים ע"ש. ואת הענין הזה למדו מהצפרדעים שהכניסו עצמם בדוקא למקום סכנה לקדש שם שמים. וכך צריך להיות גם אצל העוסקים בצרכי ציבור, שלא ישמטו עצמם, אלא יעשו לשם שמים, ובכל דבר שעושים שידעו שיש הש"ת בעולם.

בקידושא רבא, יוש"ק וארא תשל"ג (מכתבי החסידים)

איך מזכירים ליתרו את הטאיו הראשונים

ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלוים למשפחתם (ו, כה).

ופירוש רש"י: מבנות פוטאל - מזרע יתרו שפטם עגלים לעבודה זרה. ומזרע יוסף שפטם ביצרו.

דייק הרה"ק האמרי אמת זיע"א: "הלא איתא (ב"מ נח): אם היה בעל תשובה אל יאמר לו זכור מעשיך הראשונים, אם הוא בן גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך. וגם איתא (ב"ב קכג) שאפילו בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב.

הרה"ק הרבי בית ישראל זיע"א תירץ: "דבפשטות יש לתרץ עוד, דהרי איתא (יומא פו.) שהעושה תשובה מאהבה זדונות נעשות לו בזכות וידוע המעשה עם הרה"ק רבי חיים דוד מפיעטרקוב זיע"א, שהיה בעל תשובה, ונהיה לתלמידו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א, ולבסוף נהיה אדם גדול, והיה בעל מופת. כשחלה, ביקרו הרה"ק התפארת שלמה זיע"א וראה שמתאנח. אמר לו התפארת שלמה: 'והימים הראשונים יפלו' בחשבו שמתאנח על עוונותיו כשהיה צעיר. השיב לו הרה"ק הנ"ל: איני מוותר על שום עבירה! כי זדונות נעשים בזכותי! ושפיר אומרים שפיטם יתרו עגלים לעבודה זרה, כי דבר זה נחשב לזכות בעבורו.

ליקוטי יהודה החדש (בפרשתנו)

מדוע כאן בפרשה מוזכר נחש ובנחש הנחושת מוזכר שרף
לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך (ו, טו).

אמר הרבי בשם אביו האמרי אמת זצ"ל: הרבינו בחיי בפרשת חוקת אומר על הפסוק: "ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוף וראה אותו וחי" (במדבר כא, ח). מדוע השי"ת אמר את הציווי בלשון 'שרף' ואילו בפסוק הבא (שם, פסוק ט) נאמר "ויעש משה נחש נחשת" ולא כתוב שעשה שרף? אלא שהקב"ה לא רצה להשתמש בשם נחש שהוא היה הסיבה של חטא אדם הראשון.

הביא הרבי קושיא מאביו האמרי אמת זצ"ל, הרי אצלינו בפרשה רואים שהקב"ה לא נמנע מלומר את המילה נחש בפירושו: "לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך".

ותירץ ה'אמרי אמת' שכאן הרי בעצם היה זה מטה שנהפך לנחש, וכאשר זה דבר מהופך "איבערגעדרייט" אין לחוש.

עוד תירץ ה'א"א: התורה ניתנה מן השמים ויש דברים שהשי"ת אומר ויש דברים שהשי"ת אומר: "אשר נהפך לנחש" ולא היו אלו דיבורים מהשי"ת.

והרבי הב"י עצמו תירץ דיש הבדל, כי שם בפרשת חוקת היה ענין גדול שלא לקטרג על עם ישראל, שהרי כל ענין הנחש היה בכדי להביא רפואה על חטא, ולכן היתה קפידא של השי"ת שלא להזכיר ענין הנחש ענין של חטא, אבל כאן אין זה אלא תיאור של שם עצם ולא קשור לרפואה או לקטרגו.

ובאמת חזינן שמהשרף הזה (בפר' חוקת) אכן יצא קלקול ברבות הימים, כפי שהגמרא מביאה (ראה חולין ו, ב) שחזקיהו המלך היה צריך לבער אותו מהעולם, כי היה חשש שבני ישראל יהפכו אותו לע"ז.

ליש"ק וארא תשי"ג (מכתבי חסידים)

מגזני הקודש

מאוצר כתביו ומכתביו

ואהרן אחיך יהיה נביאך (שמות ז, א)

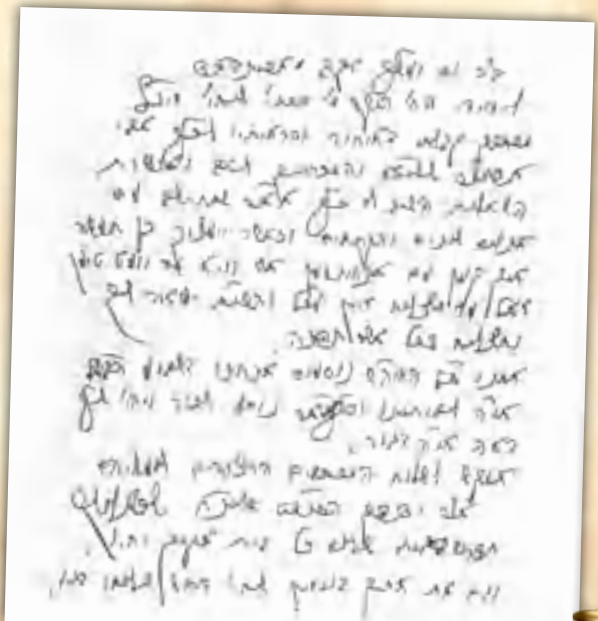
"וכאשר ייעצוך בן תעשה"

מכתב קיבלתי באיחור והראיתיו לכ"ק אבי אדמו"ר שליט"א והזכרתיו לטוב, ואודות השאלות השיב לי כ"ק אא"ש שותתישב שם עם אנשים שונים והקרובים, וכאשר ייעצוך בן תעשה, איך קען עם אטווינטשען אז וויא עהר וועט טיעהן זאל ער מצליח זיין (-אני יכול לברכו שמה שיעשה יצליח). עכ"ל, והשי"ת יעזור לך ותצליח בכל אשר תפנה.

א"ד ידידך הדוש"ט בלונ"ח

ישראלטר

אגרת לחסיד רבי מתתיהו מינץ (מכתב יד קדשו)

דבר בעתו

א שבת ביים רעבינ בצל מרן הבית ישראל | מאמר ח'

קידושא רבא

מאכלי השבת הערבים שכבר מזמן לא באו אל פיו. הכניסו הבית ישראל במאור פנים והגיש לפניו לאכול מכל טוב. לאחר ששבע ודשן נפנה אליו הבית ישראל ואמר: נו, דער טשולנט איז גוט? דער קוגל איז גוט? בעסער ווי צו מאכן עבירות, יא? [=הטשולנט טוב, הקוגל טוב? יותר טוב מאשר לעשות עבירות, אכן?!].

לאחר שאותו יהודי סיים ויצא מביתו, קם הבית ישראל ממקומו, והסתובב הלך ושוב בסערה שקוע ברעיוניו. נשמתו התועה של אותו יהודי כמו דפקה על דלתות לבבו הטהור. לפתע ננער ואמר: דער קאצקער רבי האט צוגעזאגט, ווער ס'האט אנגעריירט זיין קלאמקע וועט נישט שטארבן אן תשובה, איך קען נאך דאס אויכעט איינרעדן [=הרבי מקוצק הבטיח כי מי שיגע בדלת חדרו לא ימות בלא תשובה, גם אני יכול להעלות דבר זה ברעיוני].

ככלות לדבר האדימו פניו ואמר: איך האב גאר נישט געזאגט, איך האב גאר נישט געזאגט [=לא אמרתי דבר].

את הסעודה היה אוכל עמנו עד לאחר הטשולנט כאשר הוא אוכל זאת בתור סעודה ואנו אוכלים זאת בתור קידושא רבא, וכאשר אנו פנינו לביתנו לסעודת היום, נפנה הבית ישראל לסיים את הסעודה.

ימי מגורי (החסיד רבי יהודה דב (בערל) צייטשינסקי ז"ל)

לאחר תפילת המוסף היינו עולים למעונות לקידושא רבא. באותם שנים [היה זה עוד בחיי אביו האמרי אמת] היה הבית ישראל נוהג לאחר הקידוש לברך על שתי עוגיות שלמות [מקור הדברים מובא בפוסקים. ב'קיצור שולחן ערוך' סי' ע"ז סעיף י"ז כותב: וכן בשמקדש ביום בשחרית קודם הסעודה הקבועה ואוכל פת כיסנין יש לקחת שתיים שלמות] ואוכל מהם פחות מכשיעור, ומיד ניגש ליטול ידיו לסעודה.

ה'קידושא רבא' במחיצתו היה מעמד עילאי במיוחד, בו היה שופע אמרות מאוצרותיו, אמרים חדים וקצרים, וכן היה מרבה לספר מעשיות חסידיות בחן ובטוב טעם, והיה עוטף בהם רמזי הדרכה לעבודת ה'. יש והיה אומר רק את המשל ונתן לו להבין את הנמשל, כל אחד לפום שיעורא דמשער בליביה.

בעת שהוגשו המאכלים היה נוהג לומר לנו: עסט עסט, עטין וועט נישט ווערן מגושם ביי מיר [=תאכלו תאכלו, אצלי לא תתגשמו מאוכל]. אכן, כיצד היה ניתן להתגשם במחיצתו שהיה כולו אש להבה, וחרדת קודש הורגשה לכל הקרב אליו, שסילקה כל חמדות שבעולם.

באחד הקידושים התרחש מאורע מסעיר שנחרט בזכרוני: היה יהודי שבימי נעוריו נמנה בין החסידים, ולאחר מכן סר מדרך אבותיו. הוא הוזמן פעם לביתו של הבית ישראל בשעת הקידושא רבא, ואמר כי כעת מזכר הוא בעדנה בטעמם של

על הצדיקים ועל החסידים

חסידים בני עליה והתקשרותם לרבינו זי"ע

הרה"ח ר' אברהם שלמה ברום ז"ל המכונה ר' אברהם אוסטרלנקער נלב"ע י"ז שבט תשל"ז

אני מחכה שהרבי ייטע בי שמחה. "ביט גערעכט" אומר הרבי, ומורה לו להיכנס ולישב אצל השלחן. כה צעדי יחדיו גדלותו הטמירה עם התבטלותו המוחלטת.

"בית ישראל" התבטא תחת אחד השיחים כי חבל על דאבדין אשר בני הדור הזה אברכים ובחורים לא ראו את תפילתם של חסידים קדמונים כיצד היתה נראית.

אחר שהות מה הפטיר ה"בית ישראל": ברם ישנו עוד אחד עמנו שניתן לקבל מתפילתו השגה בתפילתם של אמאליגע חסידים, אברהם סטרענלעקער, ער איז נאך דא מ'קען זעהן אויף איהם ווי א איד דארף דאווענען - ואברהם עודט עומד.

במשך שנים נמנה על הבית על שמתירים להתפלל עם העבריינים בתפילת כל נדרי. כשזקן ולא יכול לעמוד על רגליו, ציווה ה"בית ישראל" שיישב ב"שלוש שטוב" ושישאירו למעט את הדלת פתוחה, למען ייטיב לשמוע את כל התפילה.

מאכלו היה מועט וכאחד השדרים ממש. "ווי אזוי לעבט אברום"? היה תוהה הבית ישראל לא אחת. בשנים האחרונות שוה במשך היום מים וחלב והסכים לאכול בסופו של יום רק גביע לבן ותו לא.

המשמש שהיה עמו וביקש להטיב בריאותו הרהיב עוז לקחת גביע שמנת ולכתשו בכפית לפני שהגישו לפניו כדי שידמה רבי אברהם שהוא "לבן". ויאות לאכול.

מדי שבת בשבתו שיגר אליו ה"בית ישראל" שתי פרוסות משתי פשטידות לכבוד שבת בהפטירו מפעם לפעם: "הוא בין כה וכה אינו אוכל ונתן זאת למשמיו". בשולחנות הקודש שולח לו הרבי שיריים כדי המלך פירות ודגים, בתקווה שיכניס לפניו מה.

הרבי גילה חרדה כנה לבריאותו ועוקב אחרי שלומו. "אברהם איז נישט געזונט" - התאונן הרבי באחד הימים תחת עננת דאגה לבדה לאחר ממקורביו "אברהם איז נישט געזונט", בכיכול ומדובר בן תשורות עול ימים שנפל למשכב.

ליקוטי א"ש

רבינו הבית ישראל ביציאתו מבית החסיד רבי אברהם אוסטרלנקער ז"ל

ר' אברהם שלמה ברום הלא הוא החסיד הישיש שנדע בשם הכינוי ר' אברום אוסטרלנקער על שם עירו, זכה להסתופף אצל מרן השפת אמת זי"ע ואח"כ אצל מרן האמרי אמת זי"ע, גידלו וחינוכו החסיד הנודע הצדיק רבי בן ציון אוסטרובער זצ"ל, כשהרבי הבית ישראל לא זו מחבבו והיה הולך לבקרו תמידיו.

בסביבות שנת תשי"ג נפדד רבי אברהם ממשפחתו בארה"ב וממכריו הרבים, ועלה ארצה. על מנת להשתקע בה. אמנם בבואו ארצה לא נקלט כהוגן בירושלים, והתקשה להתרגל לתנאים החיצוניים ולנסיבות שאפיינו את המגורים בארץ.

בצר לו נכנס רבי אברהם אל הקודש פנימה אל מרן ה"בית ישראל" - שהיה צעיר הימנו בכמה וכמה שנים - אך רבי אברהם עמד לפניו כעבד לפני רבו - וביקש את ברכתו לחזור להתגורר בארה"ב.

"פאר נישט צוריק, אברומהלה, אונו וועלן וואוינען דא צוזאמען" אמר ה"בית ישראל" לרבי אברהם. ואכן משך חצי יובל שנים הסתופף בצילו של ה"בית ישראל" ונפטר בי"ז שבט תשל"ז, שבועיים לפני הסתלקותו של ה"בית ישראל" לשמי מרומים בב' אדר.

...

את סעודות השבתות הראשונות סעד רבי אברהם על שולחן הקודש של הרבי. בשבת הראשונה כשהוגשה צלחת המרק נמנע רבי אברהם משלוח ידו לצלחת המהבילה. "וכי לא כשר אצלי אברומהלה?", שאלו הרבי בחביבות. וידום רבי אברהם, כשנשאל שנית

השיב בהכנעה כי קיבל על עצמו לפני שנים רבות שלא לטעום בשר. תיכף ומיד הצטווה המשמש להגיש אל השולחן מאכלי פרווה, ומני אז ישילו בביתו של הרבי עבור רבי אברהם מרק וטשולנט פרווה מדי שבת בשבתו, מלבד המרק והטשולנט הקבועים.

באחד מימי הפורים לפני עריכת השולחן התהלך ה"בית ישראל" בביהמ"ד שבישיבת "שפת אמת" אנה ואנה ותר אחרי אנשים שזכו ונצטוו לישב בשולחן הטהור. רבי אברהם עמד בהרגלו בין כל הציבור. הרבי רואהו ועוצר אצלו: "אברום, הרי פורים היום צריכים להיות בשמחה".

רבי אברהם לוחש בהכנעה: "בגמרא כתוב רבי, נטע נטיעה של שמחה, בפורים

תמונה נדירה בפרסום ראשון: רבינו הבית ישראל ביציאה משמחת חתונה באולמי מודיעין ב"ג. נראים בתוך הרכב הגבאים ר"ח שיף ור"ח לרנר

וביום פקדי ופקדתי

(ויעשו להם אלוהי זהב, מהקודש פנימה, גיליון ג')

בהקשר לסיפור עם הרבי הבית ישראל על המואזין: כמו אזני שמעתי כמה פעמים מאת ר' הרה"ח ר' חנינא שיף ז"ל משב"ק רבוה"ק שהבית ישראל הלך איתו פעם שפאציר פארטאג'ס לכותל המערבי, ושמעו את ה'אמז'ע (כך נקרא הרמקול של המואזין לפי דברי ר' חנינא) בקול רעש גדול.

אמר אז ר' חנינא לבית ישראל, שאומרים שבהם מקשקשים בפעמון הם מזכירים את חטא העגל. אמר לו הבית ישראל: אדרבה טוב שהם מזכירים שטייט דאך וביום פקדי ופקדתי... כשכוונתו לווארט המפורסם של הר"ד העניך שאם על חטא העגל החמור הקב"ה סולח ק"ו על שאר החטאים.

בכבוד רב וביקרא דאורייתא,

י. מ.

נסיעה קצרה

(מלחמת ששת הימים, חומות ישראל, גיליון ט"ז)

אתייחס לסיפור על השיח של ה"בית ישראל" עם הרבי בעל חלקת יחושע מביאלא זכר צדיקים לברכה.

אני זכיתי ללוות את הרבי מביאלא זצ"ל בנסיעה לבני ברק ביום ראשון בערב ולמחרת פרצה מלחמת ששת הימים. הרבי זצ"ל נסע לבני ברק בכדי לעלות למחרת לקבר אחותו, מרת אלטה דרייל פוקר ע"ה לרגל יום השלושים לפטירתה. לא זכור לי שהוא התעורר להישאר בבני ברק למשך כל המלחמה.

בברכה,

ישראל רייכמן

מזכיר מוסדות ביאלא חלקת יחושע

ברכת כהנים בברכתו של הרבי

(מלחמת ששת הימים, חומות ישראל, גיליון ט"ז)

ראיתי באחד הגליונות, שצייתם את הקשר המיוחד של הרה"ק הבית ישראל ז"ע עם זקנו הגה"צ רבי מנחם מענדל גפנר זצ"ל, רציתי לציין דבר נוסף המובא בספר עולמו של חסיד (ח"ב עמ' תתקמ"ב) איך שמדן הבית ישראל חיזק אותו מאוד בקיום ברכת כהנים המונית בכותל המערבי, וכה מסופר שם:

"כ"כ האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל זצוק"ל נדע במזמירות בהבחת כתבי יד עתיקים, כשנכנס אליו רבי מנדל וצילום העתק כתב היד שנתגלה עמו, אישר בטביעת עיני החדה שאכן זהו כתב ידו של הרוקח. אין זה מהדברים הקלים לנכס שלש מאות כהנים - תמה הרבי מגור, תתחייך רבי מנדל ואמר: אכן לשם כך באתי לקבל את ברכת הרבי.

האדמו"ר נתן את ברכתו, והוסיף פרפרת נאה על הפסוק (שמות ל, יב) כי תשא את ראש בני ישראל - כ"י תשא בגימטריא תשל"א רמז לכך שבשנת תשל"א יינשא ראש בני ישראל ע"י ברכת כהנים.

ימים אחדים לפני עריכת המעמד הראשון של ברכת הכהנים, הופתעו המוני חסידיו גור לשמע ההודאה שיצאה מבית האדמו"ר, הרבי צוה להשתתף במעמד ברכת כהנים ההמונית.

בברכת הצלחה,

ניט מ.מ. גפנר

בני ברק

מדייק במילותיהם

(גם הגזל היה ממזמון אחרים, מהקודש פנימה, גיליון ל"ח)

ישר כוחכם על הגיליון הנחמד והנעים המגיעים וממתיק את שולחן השבת שלנו. ביחוד ראיתי שהבאתם בגיליון האחרון לפ' נח אמרה מהגאון החסיד רבי חיים מאנדל זצ"ל, מבני ומייסדי השטיבל והקהילה הגוראית באנטוורפן יצ"ו, שרשם ממה ששמע מפיו של רבינו הבית ישראל.

זאת למודעי כי רבי חיים היה דייקן נפלא ושמעתי ממנו לא אחת שרבינו הבית ישראל שקדו עד לאחת, אמר לו לא פעם: "חסידישע מעשיות צריכים בדיקה", והיה הגר"ח מדייק במילותיו של רבותיו ובסיפור דבריהם כאילו היום נאמרו, גם במרחק של יובל שנים יותר.

יהי זכרו ברוך.

אלכסנדר לעוו

דקדוק וסלסול בהלכה

(גאב"ד טשעבין, בקרב קדושים, גיליון ל"ט)

ראיתי שהבאתם בגיליון פרשת קדושים על נושא ההלכה שבער בעצמותיו של מרן הבית ישראל, ושמעתי דקדוק הלכה נאה מהגה"צ רבי מאיר שטרן זצ"ל אב"ד מירון שנפטר זה באחרונה, ואמרתי להביאו בפניכם לתועלת הרבים. וכך סיפר הרב:

"בין העולים לעתים קרובות מירונה היה הרה"ק ה'בית ישראל' מגור ז"ע. היה זה בתקופה שהקמתי במירון את התלמוד תורה דסקולען. אחת התקנות שהנהגתי בת"ת הייתה, שעל המלמד להגיע יחד עם התלמידים לתפילת שחרית בציון רשבי"י. ואכן מסביב לשולחן הניצב עד היום בכניסה לציון עמדו הילדים והתפללו תפילה ויז'ניצאית נלהבת.

"המלמד היה אחי הרב אברהם דניאל ז"ל, שהתגורר אז בצפת והגיע כל יום ללמד במירון, וגם אני התפללתי עמם. באחד הימים, בדיוק באמצע התפילה, הגיע ה'בית ישראל' לציון והדבר מאוד מצא חן בעיניו.

"הבחנתי בהנאתו, כי הרבי מגור לא היה עומד בדרך כלל במקום אחד, לרוב חריפותו היה מתהלך תמיד אנה ואנה, אולם כאן - נעמד בדיוק מול לשולחן, וכך נשאר לעמוד במשך כל התפילה, אמר אתנו ברכו וקדושה וענה את כל האמנים שבקדישים, ועד סיום התפילה לא זז מהמקום בו נעמד.

"בסיום התפילה הורה לו שעל הש"ץ לומר בכל יום את הקדיש שלאחר 'שיר של יום' ואת הקדיש שלאחר 'קוה', זאת אף אם יש לו הורים. כדאי מאוד לציין את הוראתו הזאת, כי סיפרתי כבר לכמה מחשובי חסידי גור, מה ש'בדידי הוי עובדא', והם לא ידעו מכך.

"לאחר שראה את הת"ת שלט בביקורו זה, היה מגיע לעתים קרובות. אולי בכל שבועיים - בכל פעם ששהה לטפוש על הכרמל היה מגיע למירון בשעה שהתפללו שחרית. הרבי ידע באיזו שעה אנו מתפללים והגיע בשעה הזאת. וכך היה עומד כל התפילה, כשניכר הדבר שהתפילה מוצאת חן בעיניו.

"פעם לאחר התפילה ניגש אלי ונתן לי שטר של מאה לירות - סכום נכבד. לאחר כמה דקות, כשכבר הייתי בחצר לאחר התפילה, ניגש אלי שוב ואמר לי: 'נישט גענוג' (זה לא מספיק). והוסיף לי שטר נוסף של מאה לירות למען הת"ת. בכך הביע את הנאות הרבה מהת"ת". עכ"ד הרב זצ"ל שיש בהם חידוש למעשה.

זכותו תגן עליו ועל כל ישראל אמן.

ג. ו.

ווארט מ'גוטע יודען'

(מי אומר לא דיין לצדיקים, עיון הפרשה, גיליון מ"ה)

עברתי בהנאה בשבוע האחרון (וישב) על הגיליון וראיתי במדור "עיון בפרשה" ווארט שאמר הרבי זצ"ל בשם גוטע יודן.

ברצוני לציין כי מקור הדברים הינם בספה"ק עטרת שלמה מהרה"ק רבי שלמה (הראשון) מבאבוב זצ"ל. לאור מיעוט הד"ת שבו, הספר הודפס יחד עם הספה"ק קדושת ציון ח"ב מבט הרה"ק רבי בן ציון זצ"ל הי"ד.

אשריכם בני ישראל על הגיליון המדוק.

שלום אליעזר רבניצור